

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ พร้อมประมวลผล โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยนี้เป็นหลัก ดังนี้

ตอนที่ 1 ประวัติภูมิหลังและบริบททั่วไปของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

ตอนที่ 2 ศักยภาพของชุมชน ในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

ตอนที่ 3 แนวทางจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ตอนที่ 1 ประวัติภูมิหลังและบริบททั่วไปของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

จากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และบริบททั่วไปของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น พบว่าข้อมูลที่เป็นเอกสารทางราชการ และหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาและการก่อตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่ได้มีการจดบันทึกหรือจัดทำรายงานไว้อย่างเป็นทางการ แม้แต่ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อคณะกรรมการบริหารชุมชนก็ไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ ส่วนตำแหน่งและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการของชุมชน ก็มีเพียงการประชุมปรึกษาหารือ พร้อมรับทราบในที่ประชุมเท่านั้น ไม่มีการจดบันทึกวาระการประชุมใดๆไว้เช่นกัน เพราะฉะนั้น ในการเก็บข้อมูลเพื่อเขียนรายงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องรวบรวมข้อมูลชุมชน โดยการลงพื้นที่เพื่อสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน ผู้นำชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่าและผู้รู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบริบททั่วไปของชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปรายงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ซึ่งแยกข้อมูลเป็น 2 ส่วนดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังและการก่อตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการก่อตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นในช่วงต้น โดย นายอาลี แซ่ซี (สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2553) อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในยุคของนายวิเศษ จางสิริวรกุล หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันในนาม นายอาหลี แซ่จาง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งท่านเป็นสมาชิกของหนึ่งในสองครอบครัวชนเผ่าลีซอ (ลีซู) ที่ปัจจุบันยังอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ เพราะชนเผ่าลีซอ (ลีซู) เป็นคนกลุ่มแรกที่เข้ามาทำมาหากินในพื้นที่และถูกรุกรานจนต้องอพยพไปอยู่นอกพื้นที่เกือบหมด ก่อนจะตั้งเป็นชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นในปัจจุบัน ได้ให้ข้อมูลว่า ก่อนพื้นที่แห่งนี้จะถูกก่อตั้งเป็นชุมชนที่มีหลายชนเผ่าเข้ามาอยู่อาศัยร่วมกันในนามชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นในปัจจุบัน อดีตเคยเป็นพื้นที่ทำมาหากินของชนเผ่าลีซอ (ลีซู) โดยเฉพาะการทำไร่ฝิ่น เพราะฝิ่นเป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกง่าย ต้นทุนต่ำ ราคาสูง ผลตอบแทนสูงมาก จนเป็นที่สนใจของกลุ่มชาวเขาต่างๆ ที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่สูง ที่เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจเข้าถึงยาก อีกทั้งชนเผ่าลีซอ (ลีซู) มีความรู้ความสามารถในการเพาะปลูกฝิ่นในเขตป่าลึก และการทำเกษตรในพื้นที่สูงได้ดีกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในประเทศไทย ก็ว่าได้ เพราะได้รับการสืบทอดความรู้การทำเกษตรบนพื้นที่สูงชันจากประเทศจีน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชนเผ่าลีซอ (ลีซู) อาศัยอยู่ในประเทศจีนจากบรรพบุรุษผู้รุ่นลูกรุ่นหลานในประเทศไทย ในช่วงอพยพเข้าประเทศไทย ชนเผ่าลีซอ (ลีซู) ได้นำเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆ คิดค้นมาด้วย เช่น แตงกวาฝักทอง ผักเขียว ผักกาด หัวไชเท้า ถั่วเขียวและฝิ่นเป็นต้น เพราะมีผลตอบแทนที่สูง เป็นเหตุจูงใจให้ชนเผ่าลีซอ (ลีซู) สนใจเพาะปลูกฝิ่นเป็นจำนวนมาก ส่วนพืชไร่อื่นๆ ปลูกไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชนเท่านั้น ในการปลูกฝิ่นต้องหาพื้นที่ที่ไม่เคยผ่านการเพาะปลูกพืชไร่อื่นๆ มาก่อน จึงจะทำให้ผลฝิ่นผลิตน้ำยางได้มาก เพราะฉะนั้นการปลูกฝิ่นต้องหาพื้นที่ใหม่ปลูกไปเรื่อยๆ จึงเป็นต้นเหตุของการตัดไม้ทำลายป่าเป็นอย่างรวดเร็วเป็นวงกว้างในระยะเวลาสั้นๆ เพราะในการปลูกฝิ่นของชนเผ่าลีซอ (ลีซู) เมื่อหลังมีพ่อค้าและนายทุนให้การสนับสนุนและคอยให้การคุ้มครองอยู่ เมื่อได้ฝิ่นมาพ่อค้าก็จะรับซื้อไปขายต่อหรือบางส่วนนำไปผลิตเป็นเฮโรอีนเพื่อให้ได้ราคาสูงกว่า ในช่วงแรกชาวบ้านก็ทำมาหากินในพื้นที่อย่างสงบสุข ต่อมาเกิดปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มพ่อค้า นายทุนและชาวบ้าน เกิดการแย่งชิงที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดกลุ่มอำนาจมืดขึ้นมาในชุมชนหลายกลุ่ม โดยต่างหวังจะยึดครองผลประโยชน์และแย่งชิงอำนาจการปกครองชาวบ้าน จนเกิดการสู้รบและฆ่าชิงกันตายเป็นระยะๆ ทำให้ชาวบ้านอยู่ในชุมชนอย่างไม่สงบสุข จึงทยอยกันอพยพออกจากชุมชนแห่งนี้จนเกือบหมด ทำให้ชุมชนเกือบจะร้างในช่วงนั้น เพราะเหลือชาวบ้านชนเผ่าลีซอ (ลีซู) ที่ยังอยู่ในชุมชนเพียงสองครอบครัวเท่านั้น คือ ครอบครัวของนายอาลี แซ่ซี ผู้ให้ข้อมูล กับครอบครัวของนายอาเหล แซ่หล่อ ซึ่งเป็นญาติของผู้ให้ข้อมูลเอง กับครอบครัวของกลุ่มทหารตระกูลหลิวบางครอบครัวเท่านั้น แล้วต่อมามีกลุ่มทหารจีน

คณะชาติกงพล 93 นำโดยผู้กองจาง วู่จาง ซึ่งท่านเคยเป็นหนึ่งในผู้นำกองกำลังทหารจีนคณะชาติกงพล 93 ที่ติดตามนายพลตัวน ซี เหวิน จากเมืองจินอผยพมาถึงเมืองไทยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ชุมชน คอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน ได้นำกองกำลังทหารจีนคณะชาติกงพล 93 ที่ติดตามท่านมาช่วยกันกวาดล้างกลุ่มอำนาจมืดต่างๆ และขับไล่กลุ่มคนที่มารุกรานชาวบ้านให้ออกไปจากพื้นที่ชุมชน จากนั้นท่านได้นำกลุ่มทหารติดตามเดินสำรวจพื้นที่เพื่อสร้างฐานทัพและสร้างบ้านเรือนให้ชาวบ้านและครอบครัวทหารได้อยู่อาศัย พร้อมตั้งชื่อชุมชนใหม่แห่งนี้เป็นภาษาจีนว่า “หมิง หยาง ชุน” ต่อมาทางการได้ตั้งชื่อภาษาไทยให้ชุมชนว่า “ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น” ซึ่งมีข้อมูลที่มาของชื่อชุมชนในข้อมูลการสัมภาษณ์นายจะพือ จະนะ หรือนายเชียวอัน แซ่จาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของชื่อชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยนายจะพือ จະนะ (สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2553) หรือนายเชียวอัน แซ่จาง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ได้ให้ข้อมูลว่า “บ้านห้วยน้ำซุ่น” เป็นชื่อภาษาไทยที่หน่วยงานราชการและคนภายนอกใช้เรียกกันทั่วไป ส่วนชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) ในชุมชนเรียกชุมชนนี้ว่า “หมิน หยาง ชุน” เขียนเป็นภาษาจีนคือ “民养村” หรืออ่านเป็นภาษาอังกฤษว่า “Min Yang Cun” แปลได้ว่า “เป็นชุมชนที่ประชาชนเลี้ยงดูหรือดูแลตนเอง” แยกความหมายออกเป็นคำได้ดังนี้ คำว่า “民” (Ming) แปลว่าประชาชน คำว่า “养” (Yang) แปลว่า การเลี้ยงดู การดูแล และคำว่า “村” (Cun) แปลว่า หมู่บ้านหรือชุมชน และมีอีกหนึ่งชื่อคือ “หมิน หลาน เฮอ” “明兰河” (Min Lan He) ซึ่งเป็นการเรียกทับเสียงภาษาไทย จากคำว่า “ห้วยน้ำซุ่น” ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐท่านหนึ่งที่เข้ามาสำรวจข้อมูลและทำทะเบียนราษฎรให้ชุมชนนั้น ได้ตั้งชื่อใหม่ให้ชุมชนตามสีของแม่น้ำที่ไหลผ่านกลางชุมชน เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐท่านนั้นไม่สามารถออกเสียงเรียกชุมชนได้เหมือนชาวจีนยูนนาน อาจทำให้ชื่อชุมชนเรียกเพี้ยนไปเรื่อยๆ ประกอบกับช่วงที่เจ้าหน้าที่ของรัฐท่านนั้นเข้ามาสำรวจชุมชน เป็นช่วงที่มีการปรับพื้นที่เพื่อสร้างศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงบ้านห้วยน้ำซุ่น (คอยดุงน้อย) ทางทิศเหนือของชุมชน ระหว่างที่มีการปรับพื้นที่นั้นเกิดฝนตกหนัก ทำให้น้ำที่ไหลไปกองข้างๆพื้นที่ ได้ถูกน้ำฝนชะล้างไหลลงสู่ลำห้วย ทำให้น้ำในลำห้วยเปลี่ยนจากสีน้ำใสเป็นสีน้ำซุ่นไหลผ่านกลางชุมชนตลอดทั้งสาย เมื่อเจ้าหน้าที่ท่านนั้นมองเห็นน้ำใน ลำห้วยมีสีซุ่น จึงบันทึกชื่อชุมชนลงในใบสำรวจประชากรของชุมชนเป็นว่า “บ้านห้วยน้ำซุ่น” และใช้เรียกชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงการก่อตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยนายวิเศษ จางศิริวรกุล (สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2553) หรือนายอาหลั๊ แซ่จาง ชื่อเดิมที่ชาวบ้านคุ้นเคย ท่านเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นและเป็นผู้ใหญ่บ้านคนสุดท้ายที่ดำรงตำแหน่งจากการสืบทอดจาก

บรรพบุรุษ เพราะท่านเป็นลูกชายของผู้กองจาง วู่จาง ผู้ที่นำคณะทหารติดตามและครอบครัวเข้ามาตั้งชุมชนและอยู่อาศัยในชุมชนแห่งนี้ นอกจากนี้ ท่านยังเป็นเจ้าของโรงงานชาตระกูลจาง ที่ได้รับการสืบทอดธุรกิจการแปรรูปชาจากผู้เป็นพ่อมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนจนถึงปัจจุบัน ได้ให้ข้อมูลดังนี้ ท่านและครอบครัวได้เข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนแห่งนี้ โดยการติดตามผู้เป็นพ่อเข้ามา พ่อของท่านคือ ผู้กองจาง วู่จาง ที่เป็นผู้นำกลุ่มกองกำลังทหารจีนคณะชาติ กองพล93 เข้ามาเพื่อปราบปรามกลุ่มอำนาจมืดและกลุ่มคนที่สร้างความวุ่นวายให้ชุมชน พร้อมก่อตั้งชุมชนแห่งนี้เพื่อให้ครอบครัวทหารและญาติพี่น้องได้มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักเป็นแหล่ง ในช่วงแรกที่ท่านเข้ามานั้นสงครามผู้รับระหว่างกลุ่มอำนาจต่างๆ ยังไม่ยุติ พ่อของท่านจึงได้รวบรวมทหารเพื่อปราบปรามและกวาดล้างกลุ่มอำนาจมืดต่างๆ พร้อมขับไล่ให้ออกไปจากชุมชน ในช่วงนั้นท่านเองโตเป็นหนุ่มแล้ว จึงได้รับการฝึกฝนให้เป็นทหารในกองทัพของพ่อด้วย และได้เข้าร่วมการสู้รบกับกองกำลังทหารของผู้เป็นพ่อหรือ กองกำลังตระกูลจาง ที่ชาวบ้านเรียกกัน กับกองกำลังตระกูลหลิว กองกำลังตระกูลเกา และกองกำลัง ตระกูลหม่า หลังจากที่ได้ช่วยกันต่อสู้กับกลุ่มอำนาจมืดและขับไล่ออกจากชุมชนไปแล้ว ต่อมาไม่นานก็เกิดสงครามต่อผู้ระหว่างตระกูลจาง ตระกูลหลิว ตระกูลเกา และตระกูลหม่าขึ้นในชุมชนแห่งนี้อีกหลายครั้ง เพราะการแบ่งผลประโยชน์และอำนาจการปกครองที่ไม่ลงตัว เกิดความขัดแย้งอย่างหนัก โดยสลับกันแพ้ชนะอยู่หลายรอบ จนในที่สุดกองกำลังทหารของตระกูลจางก็เป็นฝ่ายชนะ แต่ในการสู้รบระหว่างตระกูลของชุมชนครั้งนั้น เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมาก มีทั้งได้รับบาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะและล้มหายตายจากบ้างก็ต้องละทิ้งบ้านเรือนเพื่อหนีเอาชีวิตรอดไปอยู่ในพื้นที่ต่างๆ อย่างวุ่นวาย ขณะที่ครอบครัวของท่านต้องสูญเสียพ่อซึ่งเป็นผู้นำสูงสุดของกองกำลังทหารของตระกูลจางและครอบครัวไปนั้น ขณะเดียวกันตัวท่านเองก็ถูกกลุ่มทหารฝ่ายตรงข้ามจับกุมตัวไปคุมขังอยู่หลายเดือน จนกระทั่ง นายหยงจุน แซ่จาง ซึ่งเป็นพี่ชายของท่าน ร่วมกับกลุ่มกองกำลังทหารของตระกูลจางที่หลงเหลืออยู่ได้ไปขอความร่วมมือจากกลุ่มกองกำลังทหารกลุ่มอื่นๆ ทั้งที่อยู่ในพื้นที่และต่างพื้นที่เข้ามาสมทบเพื่อต่อสู้กับกลุ่มทหารฝ่ายตรงข้ามจนได้รับชัยชนะและสามารถช่วยท่านออกจากที่คุมขังมาได้อย่างปลอดภัย พร้อมขับไล่กลุ่มกองกำลังฝ่ายต่างๆ ที่ขัดแย้งกับกองกำลังของตระกูลจางให้ออกไปจากพื้นที่ของชุมชน เมื่อการสู้รบระหว่างตระกูลได้ยุติลง ความวุ่นวายในชุมชนก็สงบลง ท่านและพี่ชายกับกลุ่มทหารที่เหลืออยู่จึงตกลงกันไปปรับญาติพี่น้องและคนในครอบครัวของตนกลับเข้ามาอยู่ในชุมชน พร้อมชักชวนชาวบ้านที่อพยพกระเจาไปอยู่ยังพื้นที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศให้กลับเข้ามาอยู่ร่วมกันในชุมชนแห่งนี้ อย่างสงบสุขอีกครั้ง แต่ความวุ่นวายในชุมชนก็ยังเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะๆ เพราะยังมีกลุ่มคนที่ได้รับความเสียหายและสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักได้แฝงตัวเข้ามาอยู่กับกลุ่มชาวบ้านเพื่อคอยหาโอกาสล้างแค้นอยู่ ถึงแม้ทุกฝ่ายจะขอมองอาวุธพร้อมส่งมอบอาวุธที่หลงเหลือให้กับทางการไทยแล้วก็ตาม ก็

ยังมีกลุ่มคนที่คอยสร้างความวุ่นวายอย่างไม่รู้จบ เพื่อให้ชุมชนเกิดความสงบสุขอย่างแท้จริง ทางกรมไทยจึงได้จัดส่งกองกำลังทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้ามาประจำการในพื้นที่ เพื่อปราบปรามกลุ่มคนที่สร้างความวุ่นวาย และคอยควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ชาวบ้านในชุมชนได้อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่อย่างสงบสุขต่อไป หลังจากที่ตระกูลจางสูญเสียผู้นำไป จึงให้นายหยงซุน แซ่จาง พี่ชายของท่านดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นต่อจากพ่อ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2533 จากนั้นท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านต่อจากพี่ชายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2539 เมื่อชุมชนได้รับการยกฐานะให้แยกหมู่บ้านออกจากหมู่ 4 มาเป็นหมู่ 16 ในปี พ.ศ. 2539 แล้ว ทางกรมกำหนดให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านตามระบบประชาธิปไตยของประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก แต่ในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านครั้งนั้น ท่านไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย เพราะท่านอยากให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผู้นำใหม่จากตระกูลใหม่ จึงทำให้การเลือกตั้งในครั้งนั้นได้นายนภนต์ มณีหยก ซึ่งชาวบ้านรู้จักท่านในนาม นายจะเหมาะ มาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นเป็นคนแรกและคนเดียว เพราะท่านได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นติดต่อกันอยู่หลายสมัยจนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเดินทางเข้าสู่ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยนายสุเฝ้า แซ่ลี้ (สัมภาษณ์ 22 มกราคม 2553) ซึ่งชาวบ้านเรียกท่านอย่างติดปากว่า “พ่อเต่าเลาอี้” หรือ “ท่านรองผู้พันลี” เพราะอดีตท่านเป็นรองผู้กองกลุ่มกองกำลังทหารจีนคณะชาติกองพล 93 แต่ปัจจุบันประกอบธุรกิจร้านอาหารจีนยูนนานและร้านขายของชำกลางชุมชน นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้นำครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากที่สุดในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ นับจากคน 3 รุ่นมีมากกว่าร้อยละ 10 ได้ให้ข้อมูลว่า ท่านและครอบครัวได้เดินทางเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนนี้ ในช่วง พ.ศ. 2521 จากการชักชวนของเพื่อนทหารกลุ่มเดียวกัน ที่มีญาติเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ก่อนหน้าแล้ว เพราะท่านได้ข้อมูลมาว่าชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ที่สำคัญมีชาป่าหรือชาฮัสสัมขึ้นเต็มพื้นที่ชุมชน ท่านจึงตัดสินใจพาครอบครัวเดินทางออกจากอำเภอแม่สายเพื่อมาอยู่ตั้งรกรากอยู่ในชุมชนแห่งนี้ นอกจากคนในครอบครัวของท่านแล้ว ยังมีทหารติดตามมาด้วยอีกสิบกว่าคนที่คอยช่วยท่านกำกับม้าต่างที่ใช้ขนส่งสัมภาระของครอบครัวหลายสิบตัว ในการเดินทางครั้งนั้น ท่านเล่าว่า กว่าท่านจะเดินทางจากอำเภอแม่สายมาถึงชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ต้องใช้เวลาเดินทางเกือบเดือนกว่าจะถึงชุมชน โดยระยะทางจากอำเภอแม่สายถึงแยกปากทางบ้านแม่ต้าเลี้ยวซ้ายเข้าชุมชน รวมระยะทางเพียง 145 กิโลเมตรเท่านั้น แต่ต้องใช้เวลาในการเดินทางอย่างยาวนานมาก ปัญหาคือจำนวนสมาชิกในครอบครัวและทหารติดตามรวมถึงสัมภาระที่มาก ท่านจึงตัดสินใจว่าจ้างรถยนต์ขนส่งคนในครอบครัวของท่านเดินทางล่วงหน้าไปรอที่ปากทางบ้านแม่ต้า

ก่อน ส่วนท่านและทหารติดตามขนสัมภาระโดยใช้ม้าต่างค่อยๆเดินทางตามถนนหลวงบ้าง ทางลัด
 ชุมชนบ้าง กว่าจะถึงปากทางบ้านแม่คำใช้เวลาอยู่หลายสัปดาห์ ท่านบอกอีกว่า ตลอดทางจากอำเภอ
 แม่สายถึงปากทางเข้าชุมชนรวมระยะทางได้ 120 กว่ากิโลเมตร การเดินทางยาวไกลแต่เดินทางได้
 สะดวก ระยะทางจากปากทางบ้านแม่คำเข้าถึงชุมชนเพียง 25 กิโลเมตร ต้องใช้เวลากว่าสัปดาห์
 เพราะรถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้ การขนส่งทั้งคนและสัมภาระ จำเป็นต้องใช้ม้าต่างและ
 แรงงานคนแบกหามเท่านั้น ที่เป็นอุปสรรคและทำให้รอบค้วลำบากมากที่สุดคือ มีโจรคอยดัก
 ปล้นและเรียกค่าคุ้มครองระหว่างทางขึ้นคอยอยู่หลายจุด กว่าจะถึงชุมชนท่านต้องสูญเสีย
 ทรัพย์สินให้โจรไปเกือบหมด จนไม่เหลือเงินพอสำหรับสร้างบ้านหรือซื้อบ้านได้เลย ที่ลำบากยิ่ง
 กว่า ชุมชนไม่มีระบบน้ำประปาและไฟฟ้าใช้เลย อีกทั้งชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็ไม่มีที่สืบ
 หลังคาเรือน อีกทั้งท่านเองก็ไม่มีญาติพี่น้องหรือคนรู้จักในชุมชนนี้เลย คนที่ชักชวนท่านมาก็ยัง
 เดินทางมาไม่ถึงชุมชน พอมาถึงท่านต้องตัดใบตองกล้วยและต้นไผ่มาสร้างเป็นที่พักชั่วคราวให้คน
 ในครอบครัวและทหารติดตามมีที่พักนอนหลบแดดหลบฝนไปก่อน สิ่งที่ทำให้ท่านรู้สึกผิดต่อคน
 ในครอบครัวมากที่สุดคือ ชุมชนนี้ไม่มีความสงบ เพราะยังมีเสียงปืนจากการต่อสู้แย่งชิงระหว่าง
 ตระกูลและกลุ่มคนที่เสียผลประโยชน์ต่างๆอยู่เป็นระยะๆ และเป็นสาเหตุที่ชาวบ้านต้องอพยพหนี
 ออกไปอยู่นอกชุมชนจนเกือบหมด แต่ท่านกลับพาครอบครัวเดินทางเข้ามาในพื้นที่เสี่ยงภัยแห่งนี้
 เพราะระหว่างทางท่านต้องสูญเสียเงินทองและทรัพย์สินสมบัติที่ขนติดตัวมาตั้งแต่ประเทศจีนถึง
 ประเทศพม่าจนเข้าสู่ประเทศไทย แต่ต้องหมดไปเพราะโจรปล้น ทำให้ท่านมีเงินไม่เพียงพอสำหรับ
 เดินทางต่อไปที่ไหนได้อีก ท่านจึงจำเป็นต้องอยู่ในชุมชนนี้ต่อไป และท่านก็ได้ส่งลูกชายที่โตเป็น
 หนุ่มแล้ว 2 คน ให้เข้าร่วมฝึกอบรมการเป็นทหารของกองกำลังหนึ่ง ที่ใช้ชื่อว่า “กองกำลัง
 กระทั่งแดง” พร้อมตัดสินใจเอาเงินส่วนตัวที่เหลือ ซื้อบ้านของตระกูลหลิวที่เตรียมอพยพไปอยู่ที่
 อื่น เพราะแพ้การต่อสู้กับตระกูลจาง จนกระทั่งการสู้รบและความวุ่นวายในชุมชนยุติเบาบางลง
 ท่านจึงได้ลงทุนสร้างโรงงานแปรรูปชาอัสสัมแล้วส่งไปจำหน่ายยังนอกพื้นที่มานานกว่าสิบปี แต่
 ต้องยุติธุรกิจ แปรรูปชาลง เพราะโรงงานแปรรูปชาที่ท่านสร้างขึ้นมาถูกไฟไหม้อย่างไม่ทราบ
 สาเหตุ ติดต่อกันถึง 3 ครั้งในรอบ 5 ปี ทำให้อุปกรณ์ในโรงงานแปรรูปชา ถูกไฟเผาเสียหายทั้งหมด
 ท่านจึงจำเป็นต้องยุติกิจการลง แล้วหันมาปลูกชา กาแฟ ไม้ผลเมืองหนาวต่างๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ของ
 โครงการหลวงเข้ามาส่งเสริมให้ชาวบ้านเพาะปลูก ในช่วงนั้น การจับจองที่ดินและปริมาณพื้นที่ไร
 สวนนั้น ขึ้นอยู่กับความขยันและความสามารถในการจับจองพื้นที่ด้วยวิธีการต่างๆแล้วแต่บุคคล
 แต่ในปัจจุบันไม่สามารถจับจองที่ดินได้ตามอำเภอใจ ที่สำคัญ ที่ดินในพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น
 ในปัจจุบัน มีราคาสูงมากและจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่มีเอกสารสิทธิ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับการ
 ครอบครองที่ดินทำกินของชาวบ้านในชุมชนก็ตาม แต่ความต้องการซื้อที่ดินก็ยังมีมากขึ้นเรื่อยๆ

เพราะจำนวนประชากรในชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการขยายตัวของคนในชุมชน และคนนอกพื้นที่อพยพเข้ามาอยู่ในอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนเผ่าอาข่า(อีก้อ)ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดย นายหล่อพี โปแบะ (สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2553) ท่านเป็นผู้นำชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) ที่นำกลุ่มอาข่า (อีก้อ) อพยพเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งนี้เป็นรุ่นแรก และอดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านพนาเสรี ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้ ครอบครัวของท่านเป็นหนึ่งในครอบครัวอาข่า (อีก้อ) 7 ครอบครัวที่อพยพมาจากคอยผาหมี่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เข้ามาสร้างบ้านเรือนอยู่ทางทิศเหนือของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นเป็นกลุ่มแรก จึงถูกเรียกชุมชนตามชื่อผู้นำว่า บ้านอาข่าหล่อพี หรือบางคนก็เรียกว่า บ้านอาข่า 7 หลัง ต่อมาพื้นที่น้องชนเผ่าที่คอยผาหมี่และพื้นที่อื่นๆอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้นเรื่อยๆ ในพ.ศ.2535 ครูโรงเรียนไทย จึงได้ตั้งชื่อชุมชนให้ใหม่ว่า บ้านพนาเสรี ซึ่งท่านได้ให้ความหมายไว้ว่า “พื้นที่ในป่าแห่งนี้ ชาวอาข่าสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเสรีและมีความสุข” จึงใช้ชื่อนี้เรียกชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สำหรับชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) ที่อยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ส่วนใหญ่อพยพมาจากคอยผาหมี่ คอยแม่สลองและคอยแม่ฟ้าหลวง ในเขตอำเภอแม่สายและอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งก่อนหน้านั้น อพยพมาจากทางตอนใต้ของประเทศจีน ในเขตเมืองลำ เมืองซือเหมาหรือเมืองฝูเอ๋อ แขวงเวียงเชียงรุ้ง แคว้นสิบสองปันนา ทางทิศใต้ของมณฑลยูนนานในประเทศจีน และเมืองลา เวียงเชียงตุง ในประเทศพม่า โดยอพยพมาตามเส้นทาง R3B คือ เส้นทางจากเมืองลำในเขตประเทศจีน เข้าสู่เมืองของประเทศพม่า ลงมาตามเส้นทางเวียงเชียงตุงเข้าสู่เมืองท่าล้อและเข้ามาในเขตท่าจีเหล็ก ซึ่งเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญของประเทศพม่า เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ของประเทศไทย โดยมีเพียงแม่น้ำแม่สายที่เป็นสัญลักษณ์การแบ่งเขตชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า สามารถเดินเข้าออกเขตแดนระหว่างประเทศโดยการเดินข้ามสะพานหรือนั่งเรือข้ามฟากก็ได้ สำหรับกลุ่มอาข่า (อีก้อ) กลุ่มนี้ ใช้วิธีนั่งเรือข้ามฟากมา เพราะเป็นการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จึงไม่สามารถเดินข้ามสะพานมาได้ เมื่อเข้ามาถึงเขตประเทศไทยได้ ชาวอาข่าก็กระจ่ายไปอยู่ยังพื้นที่ต่างๆทางตอนเหนือของประเทศ โดยจำนวนที่อยู่มากที่สุดคือ ตามเขตพื้นที่ป่าที่มีภูเขาสูงในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะคอยผาหมี่ ชาวอาข่า (อีก้อ) ได้อพยพมาอยู่ร่วมกันมากที่สุด กลุ่มอาข่า (อีก้อ) ที่อยู่ในคอยผาหมี่ ถูกเรียกเป็นผาหมี่อาข่า เดิมอาข่า (อีก้อ) กลุ่มนี้อาศัยอยู่ที่ประเทศจีน หรือที่อาข่าเรียกว่าดินแดน “จาเตหมี่ฉ่า” ท่านเล่าอีกว่า จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ว่า ชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) ได้อพยพผู้ดินแดนต่างๆ เพราะปัญหาการเมืองในประเทศจีนสำหรับการเข้ามาสู่ประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.2435 โดยมีเส้นทาง 2 สาย คือ สายแรกอพยพจากประเทศพม่าสู่ประเทศไทย ในเขตอำเภอแม่จัน หมู่บ้านพญาไพร ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง โดยการนำของ นายหู่ลอง จูเปาะ และนายหู่ซ้อง จูเปาะ ซึ่งเป็นพี่น้องกัน ได้เข้ามาในเขตคอยตุง ตาม

เส้นทางที่อพยพมาจากประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ โดยผ่านมาตามรอยตะเข็บชายแดนของประเทศพม่า ประเทศลาวเข้าสู่ประเทศไทยทางอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จากนั้นกระจายไปอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย และชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นก็เป็นหนึ่งในชุมชนที่ชาวอาข่า (อีก้อ) ได้เข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก แยกตั้งชุมชนตามกลุ่ม และประเภทของอาข่า (อีก้อ) ตามหย่อมบ้านของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น นำโดยพ่อเผ่าหล่อก้อ ผู้นำชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) กลุ่มล่อมี้ออาข่า และนายหล่อพี่ โปแบะ ผู้นำกลุ่มพะหมี่้ออาข่า โดยเลือกตั้งชุมชนอยู่ตามสันเขา พ่อเผ่าหล่อก้อเลือกที่ตั้งชุมชนทางทิศใต้ก่อนถึงชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นเพียง 1 กิโลเมตร โดยตั้งชื่อชุมชนตามชื่อตนว่า บ้านหล่อก้อ ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อชุมชนเป็นบ้านคอยงาม และเป็นชุมชนที่ผลิตกาแฟหือ กาแฟคอยงามที่กำลังได้รับความนิยมของกลุ่มนักดื่มกาแฟสดในตลาดกาแฟในเมือง ส่วนนายหล่อพี่ โปแบะ ผู้นำอาข่ากลุ่มพะหมี่้ออาข่า เลือกที่ตั้งชุมชนอยู่ทางทิศเหนือเลยขึ้นไปทางโรงเรียนไทย ห่างจากชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นเพียง 500 เมตร โดยตั้งชื่อชุมชนตามชื่อของผู้นำเช่นกันคือ บ้านหล่อพี่หรือบ้านอาข่า 7 หลังตามจำนวนครอบครัวอาข่า(อีก้อ) ที่อพยพมากับท่านในช่วงแรก และปัจจุบันก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น หมู่บ้านพนาเสรี เนื่องจากได้ปรับเปลี่ยนระบบการปกครองและได้ยกฐานะทางการปกครองของชุมชน เพราะจากเดิมการปกครองของชุมชนชาวเขาต่างๆ ต้องขึ้นตรงกับผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ส่วนชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่บ้านของหมู่ 4 บ้านแม่คำ จนถึงพ.ศ.2539 ทางกรมจึงมีคำสั่งให้ปรับเปลี่ยนระบบการปกครองและยกฐานะของชุมชนชาวเขาต่างๆ ให้แยกออกจากกัน โดยให้กำหนดบ้านหล่อก้อ และชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ให้แยกการปกครองออกจากหมู่ที่ 4 บ้านแม่คำ มาเป็นหมู่ที่ 15 พร้อมเปลี่ยนชื่อชุมชนเป็นบ้านคอยงาม และหมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำซุ่น อีกไม่กี่ปีต่อมาบ้านพนาเสรีก็ได้ยกฐานะขึ้นเช่นกัน ให้แยกหมู่ออกจากหมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำซุ่น เป็นหมู่ที่ 25 บ้านพนาเสรี ส่วนชุมชนชาวเขาอื่นๆ ที่ยังไม่ได้แยกออกมาตั้งเป็นหมู่ เนื่องจากจำนวนประชากรของชุมชนนั้นๆ ยังมีจำนวนไม่ถึงเกณฑ์ตามกฎหมายกำหนด แต่ถึงแม้ว่า ชุมชนชาวเขาต่างๆ ได้แยกการปกครองและมีการยกฐานะของหมู่บ้านไปแล้วก็ตาม แต่หมู่ที่ 16 ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ก็ยังเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านทุกชนเผ่าในบริเวณพื้นที่โดยรอบแห่งนี้เช่นเช่นเดิม โดยเฉพาะศูนย์กลางทางการศึกษา การค้าเศรษฐกิจ และศูนย์รวมวัฒนธรรมชนเผ่าของทุกชนเผ่าในชุมชนแห่งนี้เป็นอย่างดี

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนเผ่าลาหู่(มูเซอ) ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยนายจะคี จะคีอ (สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2553) ท่านเป็นผู้นำชนเผ่าลาหู่ (มูเซอ) บ้านจะคีอ ได้ให้ข้อมูลดังนี้ ชนเผ่าลาหู่(มูเซอ)ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น อพยพมาจากทางตอนใต้ของประเทศจีน ในเขตเมืองต้า เมืองซือเหมาหรือเมืองฝูเอ้อ แคว้นเวียงเชียงรุ่งแคว้นสิบสองปันนาทางทิศใต้ของ

มณฑลยูนนานในประเทศจีน และเมืองลา เวียงเชียงตุงในประเทศพม่า โดยอพยพมาตามเส้นทาง R3B คือ เส้นทางจากเมืองลำในเขตประเทศจีนเข้าสู่เมืองของประเทศพม่าลงมาตามเส้นทาง เวียงเชียงตุงเข้าสู่เมืองท่าลี่และเข้ามาในเขตท่าขี้เหล็ก โดยอพยพมาตามเส้นทางเดียวกับชนเผ่า อาข่า (อีก้อ) และชนเผ่าอื่นๆ ที่อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทยในช่วงที่สงครามภายในประเทศของจีน ลูกปืนไฟ ทำให้ชนเผ่าต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ป่าทางตอนใต้ของจีนต้องเอาชีวิตรอดด้วยกันอพยพลงมาเรื่อยๆ และหนีกระเจากระจายไปอยู่ยังพื้นที่ต่างๆ ในเขตประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศ เวียดนาม และประเทศไทย สำหรับพี่น้องชนเผ่าลาหู่ (มูเซอ) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นนั้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลาหู่ลี (มูเซอแดง) นำโดยพ่อเผ่าจะคา จะคะและพ่อเผ่าจะคี จะคือ พร้อม ครอบครัว ญาติมิตรและเพื่อนพี่น้องอีกหลายสิบครอบครัวอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชุมชน บ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ด้วยกัน โดยเลือกตั้งหมู่บ้านทางทิศเหนือของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ตั้งเป็น สองห่อมบ้านแยกตามซ้ายขวา หมู่บ้านทางซ้ายเรียกชื่อตามผู้นำว่า “บ้านจะคะ” และหมู่บ้าน ทางขวาก็เรียกว่า “บ้านจะคือ” ในปัจจุบันทั้งสองหมู่บ้านยังเป็นหนึ่งในห่อมบ้านของชุมชนบ้าน ห้วยน้ำซุ่นอยู่เหมือนเดิม

ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของชนเผ่าอาเช่อ(อาข่า) ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยนาย อภิวัฒน์ ก้อคือ ลูกชายคนเล็กของพี่มา (หมอผี) ประจำชุมชนเผ่าอาเช่อ และนายกระสอ อาเช่อ เป็น ลูกเขยพี่มา (หมอผี) และเป็นผู้นำชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ในปัจจุบัน(สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2553) ท่านทั้งสองเป็นบุคคลที่น่ายกย่องมาก เพราะท่านทั้งสองเป็นบุคคลที่ช่วยกันคิดค้นและพัฒนา ตัวอักษรภาษาอาเช่อ และถ่ายทอดให้เยาวชนอาเช่อได้ศึกษาเรียนรู้ไว้ เพื่อจะได้ช่วยกันฟื้นฟูและ อนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมอาเช่อให้คงอยู่กับชนเผ่าอาเช่อตลอดไป โดยนายอภิวัฒน์ ก้อคือ ได้ทำ งานวิจัยเรื่องการฟื้นฟูและอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อ สนับสนุน โครงการงานวิจัย โดยสถาบันภาษาศาสตร์ นานาชาติ SIL (Summer institute language) ร่วมกับมหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่ง ทั้งสองท่านได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้ ชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ที่อาศัยอยู่ในบ้านอาเช่อ ห่อมบ้านในชุมชน บ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ ได้อพยพมาตามเส้นทางเดียวกับชนเผ่าอื่นๆในชุมชนเช่นกัน เพียงแต่การ อพยพเข้ามาในประเทศไทยของชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ต้องแทรกตัวเข้ามาในกลุ่มชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) เท่านั้น เพราะฉะนั้นชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) จึงถูกจัดให้เป็นหนึ่งในประเภทของชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) ใน ประเทศไทยด้วย แต่ความจริงแล้ว ชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) แตกต่างจากชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) กลุ่มอื่นๆ อย่างสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนพิธีกรรมและกิจกรรมต่างๆในประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็น อยู่ การแต่งกายและเครื่องประดับ รวมถึงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของกลุ่มอาเช่อ (อาข่า) นั้นมี ความแตกต่างจากกลุ่มอาข่า (อีก้อ) อื่นๆอย่างสิ้นเชิง แม้แต่การนับวัน นับเดือน นับปีก็ไม่ตรงกัน แต่ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในกลุ่มชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) ในประเทศไทย เพราะชนเผ่าอาเช่อมีจำนวน

ประชากรน้อย อีกทั้งช่วงที่มีการอพยพ ชาวอาเช่อ (อาข่า) แทรกตัวปะปนมาร่วมกับชนเผ่าอาข่า (อีก้อ) คั่วย และช่วงที่อยู่ในประเทศจีนคนไทยลื้อหรือไทยใหญ่เรียกอาข่ากลุ่มนี้ว่า “อาเช่อ อาข่า” จากการบอกเล่าของผู้อาวุโสในชุมชน ได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ช่วงที่ชนเผ่าอาเช่ออพยพมาถึงชุมชนไทยลื้อหรือไทยใหญ่ในเมืองสิบสองปันนา เมื่อชาวไทยใหญ่ได้สอบถามอาข่ากลุ่มนี้ว่าจะไปไหน อาข่ากลุ่มนี้ตอบว่า “คนจีนบอกว่า ‘เช่อ’ ก็เลยหนีมา” ซึ่งคำว่า “เช่อ” ในภาษาจีน แปลว่า “ไป” เพราะถูกชาวจีนขับไล่ให้ออกไปจากพื้นที่ เมื่อชาวไทยใหญ่ฟังแล้ว จึงเรียกอาข่ากลุ่มนี้ว่า “เช่อ อาข่า” ต่อมาได้ถูกเรียกเพี้ยนเป็น “อาเค้ออาข่า” และ “อาเช่ออาข่า” มาจนถึงปัจจุบัน และนายกระสอ อาเช่อ ได้เล่าต่ออีกว่า สำหรับชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ กว่าจะอพยพมาอยู่อาศัยบนผืนแผ่นดินไทยอย่างสงบสุขได้เหมือนในทุกวันนี้ ชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) เหลือเพียงกระดูกก็คงจะไม่ผิดนัก เพราะการเดินทางของชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ได้ผ่านความยากลำบากแสนทุกข์เข็ญ เพราะตลอดทางเต็มไปด้วยปัญหา อุปสรรคและความปวดร้าวอย่างแสนสาหัส เริ่มตั้งแต่ช่วงที่ประเทศจีนเกิดสงครามภายในอย่างรุนแรง ทำให้ทุกหย่อมหญ้าในแผ่นดินใหญ่ต้องถูกเป็นไฟ และชาวอาเช่อ (อาข่า) ที่เคยใช้ชีวิตอย่างสงบสุขบนยอดดอยในเขตเมืองซือเหมาซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองฝูเอ่อ ตามชื่อพืชเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในเมืองนี้คือ ชาฝูเอ่อ หรือชาอัสสัมที่คนไทยรู้จักกัน ในช่วงนั้น ไม่ว่าจะเป็นชายหนุ่ม ชายแก่ที่ดูแข็งแรงหรือแม้แต่เด็กชายที่เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มของชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ถูกเกณฑ์ให้ไปรับใช้ทหารในสนามรบ โดยถูกใช้ไปแบกหามอาวุธและขนส่งเสบียงให้กับกลุ่มทหารในสนามรบต่างๆ ส่วนที่เหลือก็ถูกไล่ต้อนให้ออกจากพื้นที่ ชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) จึงต้องหนีออกจากดินแดนของประเทศจีนตามแนวตะเข็บชายแดนระหว่างประเทศจีนสู่ประเทศพม่า แต่สงครามการสู้รบในพม่ายิ่งทวีความรุนแรงมากกว่าที่ประเทศจีน ชาวอาเช่อ (อาข่า) จึงตัดสินใจหนีไปอยู่ในเขตชายแดนประเทศลาว แต่กลับถูกขับไล่ด้วยการใช้ความรุนแรงมากกว่าเดิม จึงตัดสินใจหนีวนกลับมาอยู่เขตประเทศพม่าอีกครั้ง แต่ก็ยังไม่วายถูกขับไล่และทำร้ายอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในชนเผ่าได้รับบาดเจ็บสาหัสและล้มหายตายจากเป็นจำนวนมาก จำนวนประชากรชนเผ่าอาเช่อที่มีจำนวนน้อยอยู่แล้ว ก็ต้องลดน้อยลงอีก พี่มา (หมอผี) จึงได้ตัดสินใจนำชาวบ้านที่เหลือแทรกซึมมากับกลุ่มอาข่า (อีก้อ) หนีเข้ามาอยู่ในประเทศไทย แต่ก็ยังไม่วายถูกกลุ่มคนร้ายหลอกให้จ่ายค่านำทางเข้าประเทศไทย และยังถูกหลอกให้ไปทำงานฟรีให้กลุ่มนายทุนที่ทำไร่ ทำสวนและทำการเกษตรต่างๆ ในเขตพื้นที่ป่าลึกที่ติดชายแดนประเทศพม่าในฝั่งประเทศไทยอยู่หลายเดือน จนพืชพันธุ์ธัญหารที่ชนเผ่าอาเช่อได้นำติดตัวมาจากประเทศจีนเกิดการเน่าเสียหายนและต้องทิ้งไปจนเกือบหมด เมื่อสบโอกาสพี่มา (หมอผี) จึงได้แอบหนีออกจากพื้นที่ป่าโดยการเดินเท้าละตามป่าเข้ามาจนถึงเขตพื้นที่อำเภอแม่จัน และได้รับจ้างทำงานทั่วไปในพื้นที่อำเภอแม่จันอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง พอได้ข่าวจากพี่น้องกลุ่มอาข่า

(อีโก้) ว่าจะอพยพไปอยู่ยังพื้นที่ใหม่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเงียบสงบในเขตอำเภอแม่สรวย พืมา (หมอผี) พร้อมด้วยชาวอาเช่อ (อาซ่า) ได้ตัดสินใจแทรกตัวมากับกลุ่มอาซ่า (อีโก้) อีกครั้ง เพื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ ซึ่งอาซ่า (อีโก้) ได้ตั้งชุมชนอยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ของพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นก่อนแล้ว พืมา (หมอผี) จึงได้เลือกพื้นที่ทางทิศตะวันตก ห่างจากชุมชนชาวจีนบ้านห้วยน้ำซุ่นประมาณ 1 กิโลเมตร และตั้งชื่อชุมชนตามชื่อชนเผ่าว่า “บ้านอาเช่อ” ซึ่งปัจจุบันยังเป็นหนึ่งในหย่อมบ้านของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นอยู่ เมื่อชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) มีที่อยู่เป็นหลักเป็นแหล่งแล้ว พืมา (หมอผี) จึงได้กลับไปชักชวนพี่น้องชาวอาเช่อ (อาซ่า) ที่กระเจายอยู่ในชุมชนชาวอาซ่า (อีโก้) อื่นๆ มาอยู่รวมกันในหมู่บ้านอาเช่อแห่งนี้ ถึงแม้ชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) จะมีที่ดินทำกินน้อยมากหรือบางคนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองก็ตาม แต่ชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) ก็มีความสุขที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเสรี สงบ ร่มเย็นและเป็นสุขมากกว่าดินแดนอื่นๆ ที่ผ่านมามีด้วยได้ร่วมพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย ด้วยพระองค์ทรงมีพระหฤทัยกว้าง คอยห่วงใยทุกข์สุขของพสกนิกรทุกระดับชั้นของพระองค์อยู่เสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในถิ่นทุรกันดารแค่ไหนก็ตาม พระองค์ยังส่งความช่วยเหลือไปให้อย่างทั่วถึง ภายใต้มหามงกุฎพระบารมีแผ่ไพศาลแห่งนี้ ทำให้ชาวอาเช่อ (อาซ่า) มีถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นหลักเป็นแหล่งด้วยความร่มเย็นเป็นสุขในปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นชุมชนของชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) อย่างแท้จริง และมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย คือ บ้านอาเช่อ หย่อมบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้เท่านั้น ส่วนอีก 2 ชุมชนที่มีพี่น้องเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) ได้ย้ายไปอยู่ร่วมกับชนเผ่าอาซ่า (อีโก้) คือบ้านแม่กรณ์หลวง ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จำนวน 3 ครอบครัว โดยมีครอบครัวของนายโจวฮื้อ นายหล่อปอและนายหล่อก่า และที่บ้านยางแดง ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จำนวน 3 ครอบครัวเช่นกัน โดยมีครอบครัวของนายหล่อก่า นายภูเง่อ นายเจอปอ สำหรับบ้านอาเช่อหย่อมบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ปัจจุบันมีครอบครัวของชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) อาศัยอยู่ทั้งสิ้นจำนวน 47 ครัวเรือน ซึ่งถือได้ว่า เป็นชุมชนที่ชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) อยู่รวมกันมากที่สุดในประเทศไทย เพียงองจากชุมชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) ที่ยังอยู่ในพื้นที่เมืองฝูเอ๋อ มณฑลยูนนานของประเทศจีนเท่านั้น

บริบททั่วไปของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีข้อมูลดังต่อไปนี้

บริบททั่วไปของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นในปัจจุบัน โดยนายสุชาติ จะลอ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำซุ่น ตำบลท่าก้อ และนางอาหมี แซ่เซี ประธานกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน (สัณยาณ 22 มกราคม 2553) ให้ข้อมูลไว้ดังนี้ ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 16 ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อยู่ในเขตพื้นที่บริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ ซึ่งอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ของกรมป่าไม้ ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ด้วย โดยชุมชนตั้งอยู่ห่างจากแยกทางหลวงหมายเลข 118 ถนนเชียงใหม่-เชียงราย เลี้ยวซ้ายเข้าปากทางวัดบ้านแม่ต้า ถนนเข้าชุมชนเป็นถนนลูกรังสลับกับถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ตลอดระยะทาง 25 กิโลเมตรจากปากทางถึงชุมชน ชุมชนตั้งอยู่ในภูมิประเทศสูงจากระดับน้ำทะเลถึง 1100-1200 เมตร ทำให้ภูมิอากาศเย็นตลอดทั้งปี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขาสูงมีภูเขาน้อยใหญ่สลับกัน มีพื้นที่ราบแคบๆ ตามลำน้ำแม่ น้ำจุ่น ซึ่งเป็นที่มาของชื่อชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่นที่ตั้งตามลี้ของน้ำในแม่น้ำที่ไหลผ่านกลางชุมชน พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินแดง สภาพป่าทั่วไปเป็นไม้ป่าเบญจพรรณ ที่อุดมไปด้วยไม้ผล ไม้ดอกนานาพันธุ์เช่น ป่าไผ่ ป่าสน ป่ามะขามป้อม ทูบบัวตอง มะไฟป่า มะเดื่อ ลูกหว้า ไม้แดง ไม้ชิงโค ต้นพญาเสือโคร่งหรือต้นดอกซากุระเป็นต้น ในช่วงปลายฝนต้นหนาว จนหมดฤดูหนาว ฝืนป่ารอบชุมชนแห่งนี้เต็มไปด้วยสีส้มของดอกไม้ป่าต่างๆมากมาย อาทิเช่น ดอกซากุระ (ดอกพญาเสือโคร่ง) ดอกบัวตอง และดอกเลี้ยวเป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นช่วงเวลาที่ยอดไม้ของไม้ผลเมืองหนาวต่างๆ เช่น ดอกท้อ ดอกบ๊วยหรือดอกเหมยที่ค่อยผลิดอกในช่วงต้นหนาว ตามด้วยดอกสาลี่ ดอกกาแฟ ผลิดอกในช่วงปลายหนาวเป็นต้น ทำให้ชุมชนเต็มไปด้วยสีส้มของไม้ดอกไม้ผล สามารถใช้เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่น ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง ทั้งที่ขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศูนย์พัฒนาและวิจัยเกษตร โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำจุ่น ศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงบ้านคอยดุงน้อย ไร่สวนไม้ผลต่างๆ ของชาวบ้านอีกมากมาย อาทิ สวนบ๊วย สวนท้อ สวนพลับ สวนสาลี่ ไร่กาแฟ ไร่ชาอู่หลงที่ชาวบ้านปลูกตามขั้นบันไดรอบชุมชน ที่โดดเด่นที่สุด คือ ไร่ชาอู่หลงนายอาลี แซ่ซี เพราะเป็นไร่ชาที่มีจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นวิวชุมชนและวิวธรรมชาติได้ 360 องศา และไร่ชาอัสสัมหรือชาป่าที่ชาวบ้านเรียกกัน เพราะเป็นชาที่ขึ้นเองตามธรรมชาติรอบพื้นที่ชุมชน ที่น่าสนใจคือ ชาอัสสัมหรือชาป่าที่ขึ้นในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ เป็นชาธรรมชาติชนิดเดียวกับชาธรรมชาติที่ขึ้นในเมืองซือเหมาหรือเมืองฝูเอ้อทางตอนใต้ของประเทศจีน เพราะเป็นชาที่ชาวจีนนิยมบริโภคมานานกว่าพันปี บางพื้นที่ชาวบ้านจึงเรียกชาชนิดนี้ว่า “ชาพันปี” นอกจากนี้ ชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่นยังมีหลากหลายวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าสนใจดังนี้ วัฒนธรรมชนเผ่าจีนยูนาน (จีนฮ่อ) วัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า (อีเก้อ) วัฒนธรรมชนเผ่าลาหู่ (มูเซอ) และวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) ที่โดดเด่นและน่าสนใจกว่าชนเผ่าอื่น คือ วัฒนธรรมของชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) เพราะเป็นชุมชนเผ่าอาเช่อ (อาข่า) เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย คือบ้านอาเช่อ หย่อมบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่นแห่งเดียวที่นั่น ชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่น นอกจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายอย่างแล้ว ยังสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่น่าสนใจได้หลายแห่ง เช่น บ้านแม่จันใต้ เป็นชุมชนชาวอาข่า (อีเก้อ) ที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีพระสงฆ์จากสำนักพระธรรมจาริก ได้เข้าไปให้ความรู้เรื่องธรรมะตามหลักศาสนาพุทธแก่ชาวบ้าน สิ่งที่สำคัญคือ

บ้านแม่จันใต้ เป็นแหล่งผลิตกาแฟ ยี่ห้อ อาม่ากาแฟ ที่กลุ่มนักดื่มกาแฟสดกำลังให้ความสนใจอยู่ในปัจจุบัน นอกจากบ้านแม่จันใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือประมาณ 10 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจอีกแห่ง คือ ศูนย์พัฒนาและวิจัยเกษตรที่สูง คอยม่อนล้าน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อวิจัยและพัฒนาพืชผัก ผลไม้ ไม้ดอกสายพันธุ์ใหม่ ให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยผ่านการทดลองปลูกจากแปลงสาธิตการเกษตรในศูนย์นี้ก่อนนำไปเผยแพร่ และส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เพาะปลูกต่อไป จึงเห็นได้ว่า แปลงสาธิตการเกษตรในศูนย์นี้ มีการเพาะปลูกพืชผักหลากหลายสายพันธุ์ มีหลากหลายสีสันน่าชมเป็นอย่างยิ่ง มองจากจุดชมวิวในศูนย์ สามารถมองเห็น การจัดระดับและสีสรรของพืชผักต่างๆบนแปลงสาธิตเต็มภูเขาทั้งลูก ซึ่งทุกคนที่เคยไปชมมาจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “แปลงสาธิตการเกษตรนี้ มีสีสันสวยงามเหมือนมีจิตรกรนำสีน้ำมัน ไปแต่งแต้มภูเขาทั้งลูกไว้” สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสสดมหนาว ดูอากาศที่บริสุทธิ์ที่ศูนย์ฯ คอยม่อนล้าน มีบริการบ้านพัก ห้องพัก จุดกางเต็นท์ และร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 จังหวัดเชียงใหม่ ในวันเวลาราชการ นอกจากนี้หากเดินทางออกไปทางทิศใต้ของชุมชน จะพบน้ำตกห้วยชมพู อยู่ในพื้นที่บ้านห้วยชมพูของชนเผ่าลาหู่ (มูเซอ) เป็นน้ำตกธรรมชาติที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีแอ่งน้ำที่สามารถลงเล่นน้ำได้ โดยน้ำที่ไหลจากน้ำตกจะไหลไปบรรจบกับลำน้ำแม่คำแล้วไหลรวมลงสู่แม่น้ำแม่ลาว ในอำเภอแม่สรวยต่อไป และเลยจากบ้านห้วยชมพูอีกประมาณ 5 กิโลเมตรมีน้ำตกป่าคาหลวง อยู่ในเขตพื้นที่บ้านอาบ้อลาบือ ของชนเผ่าอาข่า (อีเก้อ) มีน้ำจากยอดเขาไหลลงน้ำตกตลอดทั้งปีเช่นกัน สำหรับน้ำตกป่าคาหลวงจะเข้าถึงลำบากกว่า แต่ความสวยงามของธรรมชาติและปริมาณน้ำที่ไหลผ่านน้ำตกมีมากกว่าน้ำตกห้วยชมพู และชุมชนเผ่าอาข่า (อีเก้อ) บ้านอาบ้อลาบือเป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีหลายส่วนที่น่าสนใจ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนากับความเชื่อ และการศึกษาของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดย นายวันชัย เมธยศวรกุล (สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2553) ท่านเป็นบาทหลวงในโบสถ์คริสต์ และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนภาษาจีน ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนากับความเชื่อและการศึกษาของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นดังนี้ ท่านเดินทางเข้ามาในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นประมาณ พ.ศ.2530 โดยท่านเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์แก่ชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น แต่ก่อนที่ท่านจะเข้ามาเผยแพร่ความเชื่อต่อพระผู้เป็นเจ้าตามหลักศาสนาคริสต์นั้น ชาวจีนยูนนานในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ส่วนใหญ่จะเคารพบูชาป้ายอักษะจินที่ระบุชื่อของบรรพบุรุษต้นตระกูล ตามความเชื่อในหลักศาสนาพุทธนิกายมหายาน ที่สืบทอดมาจากประเทศจีน ส่วนชนเผ่าอาข่า (อีเก้อ) ชนเผ่า

ลาหู่ (มุเซอ) และชนเผ่าอาเช่อ (อาซ่า) นั้น ส่วนใหญ่นับถือสิ่งเหนือธรรมชาติ (นับถือผี) เป็นหลัก ในช่วงแรกที่ท่านเดินทางเข้ามาในชุมชนแห่งนี้ พบว่า ในชุมชนมีรถยนต์เพียงคันเดียว คือรถยนต์กระบะของนายณนต์ มณีหยก (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) เพื่อใช้ในการขนส่งสินค้าและโดยสารคนในชุมชนเข้าออก เพราะสามารถขนส่งสิ่งของได้มากขึ้นและประหยัดเวลากว่าการใช้ม้าต่างและแรงงานคนแบกหามอย่างที่ผ่านมา แต่การใช้รถยนต์ก็มีอุปสรรคไม่ใช่น้อย เนื่องจากถนนสายนี้เป็นถนนที่เกิดจากการขุดด้วยแรงงานคนในชุมชนและไม่มีการบดอัดหน้าดินให้แน่น จึงขุดถนนได้แค่พอสำหรับรถวิ่งขึ้นลงได้คันเดียว ทำให้รถยนต์วิ่งเข้าออกได้ลำบากมาก และในปัจจุบันถนนเข้าออกชุมชนก็ยังเป็นอุปสรรคในการเดินทางเข้าออกชุมชนเหมือนเดิมตัวท่านเองก็เคยมีประสบการณ์ในการโดยสารรถยนต์คันดังกล่าวเข้ามาในชุมชนแห่งนี้ด้วย ประสบการณ์ในครั้งนั้นทำให้ท่านและเพื่อนๆ ที่เดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ด้วยกันต้องบันทึกไว้ในความทรงจำโดยไม่วันลืม เพราะการนั่งรถโดยสารคันแรกของชุมชนครั้งนั้น ต้องเสียเวลานานกว่า 3 ชั่วโมงในระยะทางเพียง 25 กิโลเมตรจากปากทางถึงชุมชน เพราะผู้โดยสารต้องลงจากรถมาช่วยเข็นรถบ้าง ขุดดินที่ติดใต้ท้องรถยนต์ออกบ้าง บางช่วงก็ต้องขย่มรถเพื่อให้รถยนต์ค่อยๆ ไต่ขึ้นคอยชันและร่องน้ำได้ที่ละนิด หากเป็นช่วงหน้าฝน คงไม่สามารถใช้รถยนต์โดยสารคันนี้ขนส่งสินค้าและใช้คนในชุมชนโดยสารเข้าออกชุมชนได้อย่างแน่นอน แต่พอท่านและเพื่อนเข้ามาถึงชุมชน ก็หลงเสน่ห์ความอุดมสมบูรณ์และความร่มรื่นของชุมชนนี้ หลังจากที่ท่านได้เผยแผ่ศาสนาคริสต์แก่ชาวบ้านในครั้งแรกเสร็จ ต่อมาท่านก็หาโอกาสขึ้นมาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในชุมชนเป็นระยะๆ เพียงไม่กี่ปี ชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำอุ่น จึงมีความเชื่อในพระผู้เป็นเจ้าตามหลักในศาสนาคริสต์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันชาวบ้านทุกคนเผ่าในชุมชน มีความเชื่อตามหลักของศาสนาคริสต์เกินกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดในชุมชน โดยเฉพาะชนเผ่าอาซ่า (อีโก้) และชนเผ่าลาหู่ (มุเซอ) กว่าร้อยละ 80 หันมานับถือศาสนาคริสต์ ส่วนที่เหลือยังมีความเชื่อในเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติและนับถือศาสนาพุทธ ท่านยังเล่าต่อว่า ในช่วงแรกที่ท่านเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในชุมชนแห่งนี้ ชุมชนยังคงมีการต่อสู้เพื่อถ่วงแค้นระหว่างกลุ่มคนอยู่เป็นระยะๆ พอพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า ชาวบ้านต่างอยู่ในบ้าน ไม่ออกมาเดินนอกบ้านเลย มีเพียงทหารและยามชุมชนเดินตรวจสอบความเรียบร้อยของชุมชนเท่านั้น แม้การสู้รบระหว่างตระกูลได้จบลงแล้ว แต่การถ่วงแค้นระหว่างกลุ่มบุคคลยังไม่จบ ความวุ่นวายในชุมชนยังเกิดขึ้นเป็นระยะๆ จนกระทั่งมีเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจชายแดนเข้ามาประจำการในชุมชน เพื่อปราบปรามกลุ่มคนที่สร้างความวุ่นวายพร้อมกวาดล้างยาเสพติดในชุมชนอย่างเข้มงวดอยู่หลายปี จนกว่าชาวบ้านในชุมชนสามารถใช้ชีวิตได้รับความปลอดภัยและมีความสุข ในปัจจุบันชาวบ้านสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ทหารหรือตำรวจเข้ามาดูแล เพราะ

ชาวบ้านสามารถดูแลตนเองได้ มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยหมู่บ้าน (อปป.) โดยมีการจัดตารางเวรยามเพื่อดูแลชุมชน ทำให้ผู้คนในชุมชนใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี และที่ประทับใจคือ ไม่ว่าบ้านไหนมีการจัดงานมงคล หรืออวมงคลแบบความเชื่อหรือศาสนาใดก็ตาม หรือจะเป็นการจัดงานฉลองตามเทศกาล ชาวบ้านจะมาช่วยกันคนละไม้คนละมือจนสำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกงาน เพราะฉะนั้น พอท่านเรียนจบพระคัมภีร์ระดับที่สามารถเผยแพร่คำสอนในศาสนาคริสต์ได้ ท่านจึงตัดสินใจมาประจำอยู่ที่โบสถ์คริสต์บ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้ เพื่อเผยแพร่คำสอนในหลักศาสนาคริสต์แก่ชาวบ้าน ขณะเดียวกันคนสอนภาษาจีนในชุมชนลี้ม่วยลง ท่านจึงรับหน้าที่เป็นครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนบ้านห้วยน้ำขุ่นด้วย ในช่วงนั้น มีการเรียนการสอนภาษาจีนตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.4 เท่านั้น โดยมีนักเรียน 50 กว่าคน จนในปัจจุบันโรงเรียนสอนภาษาจีนบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้ด้วย มีการเรียนการสอนตั้งแต่ ชั้น อนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนมากกว่า 500 คน โดยมีท่าน นายวันชัย เมธยศวรกุล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสอนภาษาจีนบ้านห้วยน้ำขุ่นตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบันคือ นายสิริชัย เชื้ออินตะ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของชุมชน โดยมีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้นเช่นกัน แต่มีนักเรียนมากกว่า 1000 คน ท่านเห็นว่า ชาวชนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ถือเป็นคน โชคดีที่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษามากกว่าชุมชนอื่นๆที่อยู่บนพื้นที่สูง เพราะมีทั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนและโรงเรียนไทยในชุมชนเดียวกัน อีกอย่างในแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 08.00-16.00น. นักเรียนจะเข้าเรียนภาษาไทยและวิชาทั่วไปที่ โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา พอเลิกเรียนก็ต้องรีบวิ่งกลับบ้าน เพื่อให้ทันเข้าเรียนในโรงเรียนภาษาจีนในเวลา 17.00-19.00น. ส่วนวันเสาร์ต้องเข้าเรียนภาษาจีนอีกครั้งวันตั้งแต่เวลา 08.00-12.00น. สำหรับเยาวชนของคริสต์ศาสนิกชน ต้องเข้าเรียนพระคัมภีร์เป็นภาษาจีนที่โบสถ์คริสต์บ้านห้วยน้ำขุ่นอีกครั้งวัน คือตั้งแต่เวลา 08.00-12.00น. สรุปว่า ชาวชนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยนายณณต์ มณีหยก (สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2553) ผู้ใหญ่บ้านคนแรกและคนปัจจุบันที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตั้งแต่ พ.ศ.2539 จนถึงปัจจุบัน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นว่า ก่อนที่ท่านจะได้รับเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้ในช่วงพ.ศ.2539 นั้น ระบบการปกครองของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของหมู่ 4 ชุมชนบ้านแม่คำ ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนในช่วงประมาณ พ.ศ.2503 โดยนายเลาจาง วู่จาง ซึ่งเป็น

หนึ่งในผู้นำกองกำลังทหารจีนคณะชาติ กองพล 93 ได้อพยพออกจากพื้นที่คอยแม่สลอง พร้อมด้วยทหารติดตามและครอบครัว พร้อมชักชวนชาวจีนยูนนาน(จีนฮ่อ) และพี่น้องชนเผ่าต่างๆ ที่อยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ได้เข้ามาใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ และยกย่องให้นายเลาจาง วู่จาง หรือผู้กองจาง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น เพื่อดูแลปกป้องลูกบ้านที่เป็นทหารติดตามและครอบครัว รวมถึงญาติพี่น้องที่ไปรับมาจากพื้นที่ต่างๆ ให้ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข หลังสงครามแย่งชิงอำนาจในชุมชนสงบลง รวมได้มากกว่า 100 หลังคาเรือน (รวมชนเผ่าอื่นๆ ที่ติดตามมาอยู่ในชุมชนด้วย) จวบจนปัจจุบันชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยกว่าหลังคาเรือน เพิ่มขึ้นเป็นพันกว่าหลังคาเรือน (รวมชนเผ่าอื่นๆ ทั้งที่ได้แยกและยังไม่ได้แยกหมู่ออกจากชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น) คือชุมชนเผ่าอาข่า บ้านพนาเสรี กับชุมชนอาข่า บ้านคอยงาม ผู้ใหญ่บ้านที่ปกครองดูแลชุมชนตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึง พ.ศ.2539 เป็นการสืบทอดตำแหน่งจากรุ่นสู่รุ่น โดยเริ่มจากนายเลาจาง วู่จาง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่เริ่มก่อตั้งถึง พ.ศ.2521 จากนั้นนายหยงซุน แซ่จาง ดำรงตำแหน่งต่อถึง พ.ศ.2533 จนถึงนายวิเศษ จางศิริวรกุล หรือที่ชาวบ้านรู้จักในนาม นายอาหลั้ย แซ่จาง ดำรงตำแหน่งต่อจนถึง พ.ศ.2539 เมื่อทางการอนุมัติให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น แยกการปกครองออกจากหมู่ที่ 4 บ้านห้วยน้ำซุ่น เป็นหมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำซุ่นตามที่ชาวบ้านได้เสนอไปยังหน่วยงานของภาครัฐเมื่อหลายปีก่อน เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการงบประมาณและนำเสนอโครงการพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง หลังจากชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นได้แยกมาตั้งหมู่ใหม่แล้ว ชุมชนของชนเผ่าอาข่าอีกหลายหมู่บ้าน ก็ได้ขอแยกการปกครองออกจากหมู่ที่ 16 ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น เพื่อตั้งเป็นหมู่ใหม่พร้อมตั้งชื่อชุมชนใหม่ โดยบ้านพนาเสรี แยกเป็นหมู่ที่ 25 และบ้านคอยงามแยกเป็นหมู่ที่ 15 ส่วนหย่อมบ้านของชนเผ่าอื่นๆ ที่มีจำนวนประชากรไม่มากพอ ยังคงเป็นหมู่บ้านบริวารหรือหย่อมบ้านในหมู่ที่ 16 ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นต่อไป ตามข้อมูลจากรายงานการสำรวจสำมะโนครัวของหมู่ 16 ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พ.ศ.2553 พบว่า เฉพาะหมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำซุ่นมีประชากรถึง 451 ครัวเรือน และคาดว่าจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยๆ เพราะชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ที่สำคัญมีผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็น ชา กาแฟ ลูกท้อ ลูกบ๊วย ลูกพลับ ลูกโหนด ข้าวไร่ ข้าวโพด ขิง เผือกและอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งที่ขึ้นเองตามธรรมชาติและที่ชาวบ้านเพาะปลูก โดยเฉพาะชาอัสสัมหรือชาป่าที่ขึ้นเองตามธรรมชาติเต็มรอบพื้นที่ชุมชนซึ่งชาวบ้านสามารถเก็บขายได้ตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นไร่ชาเป็นของตนเองหรือไม่ก็ตาม เพราะมีการกำหนดส่วนแบ่งรายได้จากยอดขายระหว่างผู้เก็บกับเจ้าของไร่ชา โดยแบ่งเป็นสองส่วนเท่าๆ กันและท่านเองก็เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการรูปชา เพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาดนอกพื้นที่ ในนามโรงงานชาจะเหมาะ อีกทั้งน้องสาวของท่านเองก็เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการรูปชาเพื่อส่งไป

จำหน่ายยังตลาดนอกพื้นที่เช่นกัน และยังเป็น โรงงานแปรรูปชาที่ใหญ่ที่สุดในชุมชน บ้านห้วยน้ำขุ่นในปัจจุบัน ในนามโรงงานชาสุจา นอกจากนี้ ท่านและน้องสาวยังเป็นตัวแทนช่วยชาวบ้านในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรต่างๆของชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นและชุมชนบริวาร แล้วส่งไปจำหน่ายยังตลาดนอกพื้นที่ชุมชนมานานกว่า 30 ปีแล้ว

ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและเศรษฐกิจของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยนายเดชา ศรีวิชัย (สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2553) ท่านเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาเกษตร โครงการหลวง บ้านห้วยน้ำขุ่น ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นว่า ในช่วงแรกก่อนที่โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่นจะเข้ามาก่อตั้งศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเกษตร โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้ พบว่า อาชีพหลักของชาวบ้านส่วนใหญ่ เป็นการทำเกษตรแบบทำไร่เลื่อนลอย เช่น การปลูกฝิ่น ปลูกข้าวไร่ ปลูกข้าวโพด ปลูกจิง และปลูกฝือกเป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝิ่น เป็นการเกษตรที่ชาวบ้านให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงนั้น เพราะฝิ่นเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีต้นทุนต่ำ กำไรงาม แต่ปัญหาคือ การปลูกฝิ่นเป็นการทำเกษตรที่ต้องย้ายพื้นที่เพาะปลูกบ่อยมาก เพราะต้องหาพื้นที่ใหม่ๆที่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่เคยผ่านการปลูกพืชล้มลุกใดมาก่อนและต้องไม่ให้มีร่มเงาไม้บดบังแสงอาทิตย์ จึงต้องมีการตัดไม้ทำลายป่าเป็นวงกว้าง ทำให้ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ต้องเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้น ฝิ่น ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของชาวบ้านที่ติดการเสพยาฝิ่นอ่อนแอลง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวแย่ลง ซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีปัญหาตามมาด้วย เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวบ้านให้ดีขึ้น และใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้ได้อย่างมีความสุข ภายใต้ร่มพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยพระองค์ทรงห่วงใยในพสกนิกรทุกระดับชั้นของพระองค์ เมื่อพระองค์ท่านทรงทราบถึงปัญหา จึงมีพระราชดำริให้ก่อสร้างศูนย์พัฒนาและวิจัยเกษตรบนพื้นที่สูงขึ้นในชุมชน บ้านห้วยน้ำขุ่น ในนาม “โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น” ขึ้นใน พ.ศ.2526 โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านการทำเกษตรบนพื้นที่สูงแก่ชาวบ้านในชุมชน โดยสอนให้ชาวบ้านเลือกเพาะปลูกพืชผัก ไม้ดอก ไม้ผลต่างๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ภูมิประเทศอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง 1100-1200 เมตร และภูมิอากาศมีความหนาวเย็นตลอดทั้งปี และให้ความรู้แก่ชาวบ้านเน้นการเพาะปลูกพืชเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดด้วย เช่น ชาอู่หลง กาแฟอาราบิก้า ลูกท้อ ลูกบ๊วย ลูกไหนด ลูกสาเก และลูกพลับเป็นต้น ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นที่ต้นทุนต่ำ กำไรดี เก็บเกี่ยวได้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ ทางศูนย์ฯ ยังได้ส่งเสริมให้เพาะปลูกพืชล้มลุกอีกหลายอย่าง เพื่อให้ชาวบ้านเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในระยะเวลาสั้นๆ และเป็นพืชเกษตรที่ตลาดมีความต้องการตลอดเวลา อาทิเช่น แครอท กะหล่ำปลี กะหล่ำดาว โกโก้ ดังก้วย กระบี่ ฝรั่ง ถั่วลิสงเตาและผักอื่นๆอีกมากมาย ในการปลูกพืชผักนั้น ทางศูนย์ฯเน้นให้ชาวบ้านใช้ปุ๋ย

อินทรีย์มากกว่าการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าของผลผลิต เพราะผักปลอดสารพิษ เป็นสินค้าที่กลุ่มรักษาสุขภาพให้ความสนใจและต้องการมากที่สุดในตลาดปัจจุบัน เพื่อทดแทนการปลูกผืนและแก้ไขปัญหาการทำไร่เลื่อนลอยของชาวบ้านชนเผ่าต่างๆในชุมชนให้ลดน้อยลงได้ ส่วนชนเผ่าจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้ ส่วนใหญ่สนใจทำการเกษตรโดยปลูกพืชยืนต้นมากกว่าการปลูกพืชล้มลุก เช่น ชา กาแฟ ลูกท้อ ลูกบ๊วย ลูกพลับ ลูกสาเกและลูกไหนด และไม้ผลเมืองหนาวอื่นๆอีกมากมาย นอกจากนี้ ชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) ยังมีความรู้ความสามารถในการแปรรูปชาเพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาดนอกพื้นที่ชุมชนอยู่แล้ว เช่น การแปรรูปชาอู่หลงที่ชาวบ้านปลูกขึ้นเอง กับชาอัสสัมที่ขึ้นเองตามธรรมชาติเต็มรอบพื้นที่ชุมชน ทางโครงการหลวงเพียงแต่เข้ามาช่วยส่งเสริมให้ความรู้ในส่วนการแปรรูปสินค้าให้ได้คุณภาพตามหลักระดับมาตรฐาน และบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าก่อนส่งออกไปจำหน่ายยังนอกพื้นที่ เพราะความต้องการชาในตลาดมีสูงอยู่แล้ว หากเพิ่มความรู้เรื่องบรรจุภัณฑ์ให้ดูดีขึ้นจะทำให้ได้ราคาดีขึ้นตามมาด้วย ในความโดดเด่นของชาในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นกับความต้องการชาในตลาดสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ปัจจุบันมีโรงงานแปรรูปชาขนาดกลางและใหญ่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีมากถึง 5 โรงงานด้วยกัน คือโรงงานชาตระกูลจาง ซึ่งเป็นโรงงานแปรรูปชาอัสสัมแห่งแรกของชุมชน โรงงานชาสุจา ซึ่งเป็นโรงงานชาที่ใหญ่ที่สุดในชุมชน โรงงานชาจะเหมาะของผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน และโรงงานแปรรูปชาห้องใหม่ล่าสุดคือ โรงงานชาโออิชิ ในเครือบริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด ที่เน้นรับซื้อเฉพาะชาอู่หลงที่ชาวบ้านปลูกขึ้นเอง เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำชาบรรจุขวดที่ตลาดกำลังนิยมมากในปัจจุบัน ส่งผลให้ยอดขายชาของชุมชนมีราคาสูงขึ้นตามด้วย นอกจากการปลูกและแปรรูปชาแล้ว ชาวจีนยูนนานในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นยังมีความรู้ความสามารถในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่างๆอีกหลายอย่าง เช่น แปรรูปด้วยการหมัก การดอง การตาก การอบ การทอด การเชื่อมและวิธีการอื่นๆ ตามแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมและผสมผสานเทคนิคและความรู้ใหม่ๆที่ชาวบ้านได้รับการอบรมและเรียนรู้เพิ่มเติมมา จึงทำให้ชาวบ้านให้ความสนใจในการเพาะปลูกผืนลดลง ทำให้คุณภาพชีวิตและระดับเศรษฐกิจของชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นดีขึ้นตามลำดับ ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสดูแลใส่ใจสุขภาพร่างกายและจิตใจมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีความสุขมากขึ้น อีกทั้งเยาวชนในชุมชนก็มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงมากขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ในขณะที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น ระดับเศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ความต้องการที่ดินทำกินก็เพิ่มขึ้นตามด้วย ทำให้ปัญหาเรื่องการบุกรุกที่ป่าไม้โดยการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้จนปัจจุบัน และนับวันจะมีการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้นจนยากลำบากต่อการหยุดยั้ง เพราะความเห็นแก่ตัวของนายทุนและกลุ่มคนบางกลุ่มเป็นต้นเหตุ

ตอนที่ 2 ศักยภาพทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่น ในการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

1. ศักยภาพสิ่งดึงดูดใจในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

- 1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า
- 1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่า
2. ศึกษาศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า
 - 2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก
3. ศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชน
 - 3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
 - 3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้นำชนเผ่าและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับเรื่องความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสำนักงานการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน 11 คน ได้ประเมินศักยภาพทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า มีรายชื่อและตำแหน่งดังต่อไปนี้

1. นายถนอม รัตน์ ตำแหน่ง กำนันตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สร้อย จังหวัดเชียงราย

2. จ.ส.ท.สุพจน์ เชียงคำ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
3. นายกันยาศักดิ์ โบราณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน
4. นางสาวศิริรัตน์ เชื้อน่าย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยน้ำขุ่น วิทยา ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
5. นายวันชัย เมธยศวรกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนภาษาจีนบ้าน ห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย จังหวัดเชียงราย
6. นายณนนต์ มณีหยก ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 16 บ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัด เชียงราย
7. นายคำคม ดันจำปี ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัด เชียงราย
8. ด.ต.ประสิทธิ์ ลำงาม ตำแหน่ง ผบ.หมู่บ้านป้องกันและปราบปราม สภ.แม่สรวย ประจำหน่วยบริการ ประชาชนบ้านห้วยน้ำขุ่น อำเภอแม่ สรวย จังหวัดเชียงราย
9. นายสยาม ช่างขอ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข สถานีอนามัย ห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย จังหวัดเชียงราย
10. นายจะพือ จะนะ ตำแหน่ง ประธานกลุ่ม อสม.บ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัด เชียงราย
11. นายเดชา ศรีวิชัย ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนา โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

การประเมินคะแนน จะทำการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับระดับเกณฑ์ประเมินมาตรฐานของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสำนักงานการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังตารางในหน้าต่อไป

ตารางที่ 4.1. ระดับเกณฑ์มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ระดับ คะแนน	ระดับมาตรฐาน	สัญลักษณ์
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม	★★★★★
71 – 80	ดีมาก	★★★★
61 – 70	ดี	★★★
51 – 60	ปานกลาง	★★
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ	★

ที่มา: คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สำนักงานการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549:7)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีจำนวน 11 ชุด ตามประเด็นในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพการดึงดูดใจในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ประเมินจากศักยภาพในการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คะแนนเต็ม 50 คะแนน ประเมินจาก 2 ประเด็น คือ

1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม คะแนนเต็ม 35 คะแนน พิจารณาจาก 7 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้

หมายเหตุ พิจารณาจากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของวิถีชีวิตชุมชนอื่น คุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต การแต่งกาย ลักษณะกิจกรรมประเพณี ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และลักษณะสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ รวมไปถึงระเบียบแบบแผนการดำรงชีวิต ฯลฯ

ตารางที่ 4.2 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้

ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนน ค่าเฉลี่ย
1. มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบเห็นได้ทั่วไป	1	3	27.27	0.27
2. มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	2	0	0	0
3. มีเอกลักษณ์ระดับภาค	3	6	54.55	1.64
4. มีเอกลักษณ์ระดับชาติ	4	2	18.18	0.73
5. มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียว	5	0	0	0
รวม		11	100	2.64

จากตารางที่ 4.2 ข้างต้น พบว่าผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์อยู่ในระดับภาค จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.64 คะแนน ซึ่งตรงกับข้อมูลจากการลงพื้นที่ พบว่าชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในระดับภาค เพราะชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีเอกลักษณ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชนเผ่าที่โดดเด่น น่าสนใจ และแตกต่างจากชุมชนอื่นมากพอสมควร ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการอยู่ร่วมกันหลากหลายชนเผ่า โดยมี 4 เผ่าหลักๆดังนี้ ชนเผ่าที่ 1 ชนเผ่าจินยูนนาน (จีนฮ่อ) ชนเผ่าที่ 2 ชนเผ่าอาข่า (อีเก้อ) ชนเผ่าที่ 3 ชนเผ่าลาหู่ (มูเซอ) ชนเผ่าที่ 4 ชนเผ่าอาเข่อ (อาข่า) โดยแยกตั้งชุมชนตามกลุ่มชนเผ่าตน จึงถูกเรียกว่า “หย่อมบ้าน” โดยจะไม่อาศัยอยู่อย่างปะปนในพื้นที่เดียวกัน ทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะทางประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของแต่ละชนเผ่าได้อย่างชัดเจน ที่น่าสนใจคือ ชุมชนของชนเผ่าอาเข่อ (อาข่า) มีการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนกลุ่มใหญ่ที่สุดเฉพาะชนเผ่าอาเข่อ ไม่อยู่ปะปนกับชนเผ่าอื่น ซึ่งสามารถพูดได้ว่า มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย คือหย่อมบ้านอาเข่อ ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น แห่งนี้เท่านั้น

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปี ซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ยังคงอยู่

ตารางที่ 4.3 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1	1	9.09	0.09
2. มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปี ต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2	1	9.09	0.18
3. มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี แต่เริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	3	3	27.27	0.82
4. มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4	6	54.55	2.18
5. มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	5	0	0	0
รวม		11	100	3.27

จากตารางที่ 4.3 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความต่อเนื่องของการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 3.27 คะแนน จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องกันทุกปี ซึ่งมีทั้งจัดกันมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี และเกินกว่า 10 ปี เพราะกิจกรรมตามเทศกาลประเพณีที่ชุมชนร่วมกันจัดขึ้นนั้นมีอยู่หลายเทศกาล เช่น เทศกาลตรุษจีนของชาวจีนยูนนาน เป็นเทศกาลที่จัดขึ้นมานานกว่า 10 ปี เพราะเป็นการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่ก่อนจะอพยพจากประเทศจีนสู่ประเทศไทย รวมไปถึงเทศกาลปีใหม่ของชนเผ่าต่างๆ ที่สืบทอดมานานกว่า 10 ปีเช่นกัน ที่น่าสนใจคือเทศกาลปีใหม่ของชนเผ่าอาข่า (อิก้อ) ลาหู่ (มูเซอ) และอาเช่อ (อาข่า) นั้นจะไม่ตรงกัน เพราะการนับวัน เดือน ปี ของแต่ละชนเผ่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เฉพาะเทศกาลปีใหม่ของแต่ละชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ใน 1 ปี จะมีการจัดขึ้นถึง 4 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีประเพณี เทศกาลประจำปีชนเผ่าอื่นๆ อีกมากมาย เช่น ประเพณีไล่ชิงช้า เทศกาลกินวอของชาวลาหู่ และเทศกาลไข่แดงของชาวอาข่า เป็นต้น และอีกหนึ่งเทศกาลใหม่ที่ที่น่าสนใจ คือเทศกาลลูกพลับ เพราะเป็นเทศกาลที่เพิ่งจัดมาไม่เกิน 10 ปี โดยเริ่มจัดมาตั้งแต่ พ.ศ.2549 จนถึงปัจจุบัน ในแต่ละปี ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีผลผลิตลูกพลับทั้งสดและแห้งส่งออกไปจำหน่ายยังนอกพื้นที่หลายร้อยตัน ลูกพลับในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ลูกโต สีสวย รสหวาน กรอบ อร่อยจนเป็นที่ขึ้นชื่อ ของจังหวัดเชียงราย จึงมีการกำหนดจัดงานเทศกาลลูกพลับขึ้น ในช่วงปลายเดือนสิงหาคมหรือต้นเดือนกันยายนของทุกปี ส่วน

เทศกาลที่น่าสนใจที่สุด และสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมยังชุมชนได้ดีที่สุดคือ เทศกาลตรุษจีน เพราะเทศกาลตรุษจีนเป็นเทศกาลที่ชาวจีนทั่วโลกมีการจัดเฉลิมฉลองมาเป็น ระยะเวลายาวนาน สำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ก็มีการเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนอย่างยิ่งใหญ่ เช่นกัน ซึ่งถือเป็นเทศกาลแห่งการรวมญาติ รวมเพื่อน และเป็นเทศกาลแห่งความสุขของทุกคนเผ่า ในชุมชน โดยชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) จะเป็นฝ่ายจัดงานเฉลิมฉลองขึ้นกลางชุมชน และมีชนเผ่า อื่นๆ มาร่วมงานกันอย่างสนุกสนาน มีการจัดงานยาวนานถึง 15 วัน ในงานจะมีเครื่องเล่นและ การละเล่นต่างๆ มีการขายสินค้าหลากหลาย นอกจากนั้นยังมีของกิน ของใช้ และสินค้าของที่ระลึก ต่างๆมากมาย การจัดงานเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนนั้นใน 3 วันแรก จะมีสีสันมากที่สุด คือ วันส่ง ท้ายปีเก่า วันต้อนรับปีใหม่ และวันเยี่ยมญาติ จากนั้นจะเป็นวันเฉลิมฉลองสังสรรค์กันทั่วไปกว่า 15 วัน ก่อนเทศกาลตรุษจีน 1 อาทิตย์ ทุกๆบ้านจะมีการทำความสะอาดบ้านเรือน พร้อมตกแต่ง บ้านเรือนด้วยป้ายข้อความมงคลภาษาจีนสีแดง โคมไฟ และของมงคลต่างๆ ประดับประดา บ้านเรือนอย่างสวยงาม จุดเด่นที่น่าสนใจอีกอย่างคือการซื้อแซ่หมู โดยจะแบ่งหมู่ตามสัดส่วน (โควตา) จากนั้นแต่ละบ้านจะนำหมูไปทำอาหารอย่างสุดฝีมือ เพื่อต้อนรับญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ที่ จะมาเยี่ยมเยือน ในช่วงเทศกาลตรุษจีนนี้ไม่ว่าจะเดินเข้าไปบ้านไหน ก็จะได้รับเชิญมาทานข้าว อย่างเป็นมิตร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเด่นอีกอย่างในช่วงเทศกาลนี้คือ ในวันเยี่ยมญาติ ซึ่งเป็นวันที่ ถัดจากวันปีใหม่ จะมีชนเผ่าลาหู่ (มุเซอ) ทั้งที่อยู่ในชุมชนและต่างชุมชนพร้อมใจกันแต่งชุดประจำ ชนเผ่าอย่างเต็มรูปแบบ ด้วยสีสันที่สวยงามมาอวยพรตามบ้านเรือนของชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) โดยการร้องเพลงอวยพร พร้อมเต้นจะคือ เป็นการเต้นรำวงของชาวลาหู่ (มุเซอ) จากนั้นนำน้ำ สะอาดที่เตรียมมารดบนมือของเจ้าของบ้าน เพื่อแสดงความยินดี ส่วนเจ้าของบ้านก็จะเตรียมของอั่ง เปาและข้าวปุ้น (เป็นขนมที่ทำจากข้าวเหนียว) มอบให้แก่ผู้มาอวยพร นอกจากตรุษจีนก็ยังมี กิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอีกหลายอย่างที่เกิดขึ้นเป็นประจำ และจัดมาอย่าง ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

1.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม

หมายเหตุ ความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรม และการสร้างความประทับใจ แก่ผู้พบเห็น พิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นจากวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมนั้นๆ เช่น การแต่ง กาย รูปแบบกิจกรรม ศิลปกรรมของงานหัตถกรรม สถาปัตยกรรมของที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 4.4 ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม

ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อยที่สุด	1	0	0	0
2. มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อย	2	0	0	0
3. มีความมั่งคั่ง ประทับใจ ปานกลาง	3	5	45.45	1.36
4. มีความมั่งคั่ง ประทับใจ มาก	4	5	45.45	1.82
5. มีความมั่งคั่ง ประทับใจ มากที่สุด	5	1	9.10	0.45
รวม		11	100	3.63

จากตารางที่ 4.4 ข้างต้น ผู้ประเมินได้ประเมินความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม ของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ว่า มีความมั่งคั่ง ประทับใจมาก จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.45 และมีความมั่งคั่ง ประทับใจปานกลาง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.45 คะแนนเฉลี่ยรวมที่ 3.63 คะแนน จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีความประทับใจในระดับปานกลางและระดับมาก ซึ่งตรงกับข้อมูลจากการลงพื้นที่ สอดคล้องกับผู้อาวุโสและผู้นำชุมชน พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีศิลปวัฒนธรรมชนเผ่าที่โดดเด่น แตกต่างและน่าสนใจมาก โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมต่างๆของแต่ละชนเผ่า มีการสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และมีการสืบสานมาอย่างยาวนานจวบจนปัจจุบัน อีกทั้งศิลปวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะหาชมได้ไม่มากนัก

1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากความยาวนานของการสืบสานภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบสานภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่อย่างเห็นได้ชัดเจน

ตารางที่ 4.5 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

การสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ชุมชน	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	1	3	27.27	0.27
2. เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์(พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน)	2	6	54.55	1.09

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ชุมชน	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
3. เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัย อยุธยา(พ.ศ. 1893-2310)	3	1	9.09	0.27
4. เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัย สุโขทัย(พ.ศ.1792-1981)	4	0	0	0
5. เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นก่อน สมัยประวัติศาสตร์ (ก่อน พ.ศ.1792)	5	1	9.09	0.45
รวม		11	100	2.08

จากตารางที่ 4.5 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นในด้านความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเป็น ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325-ปัจจุบัน) โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.08 คะแนน จากการสำรวจข้อมูลประวัติการก่อตั้งชุมชน ซึ่งมีประวัติการก่อตั้งชุมชนมาประมาณ 50 ปี หากนับย้อนเวลากลับไปจากปีปัจจุบัน ถึงช่วงเวลาตามประวัติการก่อตั้งชุมชนตรงกับ พ.ศ.2503 ซึ่งตรงกับช่วงเวลาของสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325-ปัจจุบัน) จะเห็นได้จากประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของแต่ละชนเผ่าในชุมชน เป็นภูมิปัญญาที่ติดตัวมาก่อนการอพยพเข้ามา อาศัยอยู่ในชุมชน และยังคงดำรงรักษาภูมิปัญญาหลายๆอย่างไว้อย่างดี เช่น ภูมิปัญญาเรื่องการแปรรูปและการถนอมอาหารของชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) ภูมิปัญญาเรื่องการทำไร่ ทำนา จนถึง การเย็บปักถักร้อยของชาวเขาเผ่าต่างๆ ล้วนเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดมานานกว่าหลายร้อยปี และยังใช้ได้จบจนปัจจุบัน ส่วนภูมิปัญญาบางอย่างก็ถูกกลดกลืนค่าลงตามยุคตามสมัยไปบ้างแล้ว เพราะคนรุ่นหลังๆเริ่มออกไปทำงานยังนอกพื้นที่ มีการรับเอาวัฒนธรรมเมืองเข้าสู่ชุมชนบ้าง เป็นผลให้การแต่งกาย การปลูกสร้างบ้านเรือน การประกอบอาชีพ รวมถึงอาหารการกินต่างๆ ก็เริ่มปรับเปลี่ยนไปจากเดิม จากเหตุการณ์นี้ ชุมชนควรได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างจริงจัง และทำให้ผู้คนในชุมชนเกิดความรักและหวงแหนภูมิปัญญาของตน เพื่อให้เป็นเสน่ห์ดึงดูดความสนใจของ คนภายนอกและนักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้เข้ามาเยี่ยมชมชุมชนมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น คุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้น และการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบทอดได้

ตารางที่ 4.6 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2395-ปัจจุบัน)	1	6	54.55	0.55
2. เกิดขึ้นสมัยต้นรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-2394)	2	3	27.27	0.55
3. เกิดขึ้นสมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310)	3	1	9.09	0.27
4. เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย (พ.ศ.1792-1981)	4	0	0	0
5. เกิดขึ้นสมัยก่อนสุโขทัย (ก่อน พ.ศ.1792)	5	1	9.09	0.45
รวม		11	100	1.82

จากตารางที่ 4.6 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2395 -ปัจจุบัน) โดยมีคะแนนเฉลี่ยที่ 1.82 คะแนน ให้ความเห็นส่วนใหญ่ของผู้ประเมินตรงกับข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจ เกี่ยวกับข้อมูลการก่อตั้งชุมชน ตั้งแต่แรกเริ่มจวบจนปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 50 ปี ซึ่งตรงกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2395-ปัจจุบัน) ถึงแม้ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นจะเป็นชุมชนที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาไม่นานนัก แต่มีการสืบสาน สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยมีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษทั้งจากประเทศจีนและประเทศพม่า ซึ่งยาวนานกว่าหลายร้อยปี ถึงแม้ว่า พิธีกรรมในบางประเพณีจะมีการปรับเปลี่ยนไปบ้าง แต่โดยหลักๆก็ยังคงดำรงตามแบบแผนดั้งเดิมไว้อย่างดี เพื่อให้ลูกหลานได้สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป ตราบนานเท่านาน

1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น การมีประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ตำนาน นิทานพื้นบ้าน นิทานปรัมปรา เป็นต้น

ตารางที่ 4.7 ความผูกพันต่อท้องถิ่น

ความผูกพันต่อท้องถิ่น	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจในสิ่งดังกล่าว	1	0	0	0
2. มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย เพียงบางส่วน ให้ความสนใจ	2	1	9.09	0.18
3. มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่างๆ เป็นประจำทุกปี	3	3	27.27	0.82
4. มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการ เป็นประจำทุกปีและมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4	6	54.55	2.18
5. มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปีและมีชื่อเสียงในระดับชาติ	5	1	9.09	0.45
รวม		11	100	3.63

จากตารางที่ 4.7 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีความเห็นว่า ความผูกพันต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการ เป็นประจำทุกปีและมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 3.63 คะแนน จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการ เป็นประจำทุกปีและมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย ก็ตรงกับข้อมูลจากการลงพื้นที่ ว่า ผู้คนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีความผูกพันต่อท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จาก ช่วงเทศกาลสำคัญของชุมชน เช่น เทศกาลตรุษจีนของชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) จะมีการจัดขึ้นทุกปี ผู้คนที่ออกไปทำงานยังนอกชุมชนจะพาญาติ มิตร จากนอกชุมชนเข้ามาเที่ยวชมงานเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีพี่น้องชนเผ่าต่างๆ รวมถึงพี่น้องจากชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมเฉลิมฉลอง

เทศกาลตรุษจีนด้วย ที่สร้างสีสันในงานอีกอย่างคือ แต่ละชนเผ่าจะแต่งชุดประจำชนเผ่า ร้องเล่น เต้นรำประจำชนเผ่า เพื่ออวยพรให้ชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) เป็นเทศกาลแห่งความสุขของชุมชนก็ได้ นอกจากนี้ ชนเผ่าต่างๆก็มีการจัดงานเฉลิมฉลองประเพณีปีใหม่ของชนเผ่าตนขึ้นทุกๆปี ซึ่งพิธีกรรมในประเพณีของชนเผ่า เป็นสิ่งที่คนภายนอกให้ความสนใจ เพื่อร่วมชมพิธีกรรมเหล่านั้นมากขึ้น เช่น พิธีกรรมในประเพณีไล่ชิงช้าของชาวอาข่า (อิก้อ) และพิธีกินข้าวใหม่ (กินวอ) ของชาวมูเซอ (ลาหู่) เป็นต้น

1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากชุมชนท้องถิ่นที่มีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของตน รวมถึงการมีหน่วยงานและองค์กรจากภายนอกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

ตารางที่ 4.8 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชน แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน	1	2	18.18	0.18
2. มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่มโดยชุมชนและมีการดำเนินงานอย่างชัดเจน	2	0	0	0
3. มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและมีการดำเนินงานที่ชัดเจน	3	3	27.27	0.82
4. มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่ม	4	5	45.46	1.81
5. มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มและมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและนโยบาย	5	1	9.09	0.45
รวม		11	100	3.26

จากตารางที่ 4.8 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.46 ให้ความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่ม โดยมีคะแนนเฉลี่ย

รวมที่ 3.26 คะแนน จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขึ้น หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมอาเข่อ ซึ่งมีนายอภิวัดน์ ก้อคือ เป็นผู้เริ่มการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมอาเข่อ โดยศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงการอพยพของชาวอาเข่อ ตั้งแต่ประเทศจีน สู่พม่า ลาว และไทย พร้อมศึกษาและสร้างตัวอักษรภาษาอาเข่อ อีกทั้งยังหางบประมาณเพื่อสร้างอาคารเพื่อเป็นที่สำหรับการเรียนการสอนภาษาอาเข่อด้วย นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า และชมรมคนรักลาหู่ รวมไปถึงกลุ่มหนุ่มสาว 329 ของชาวจีนยูนนาน เป็นต้น ตัวแทนของแต่ละกลุ่มจะมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่านอกชุมชนเป็นระยะๆ และในทุกๆ ปี จะมีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการแข่งกีฬาระหว่างชนเผ่า เช่น กีฬา 329 เป็นการแข่งกีฬาระหว่างชุมชนชาวจีนยูนนานทั่วประเทศ มีการแลกเปลี่ยนการเป็นเจ้าภาพ ซึ่งจะตรงกับวันที่ 29 เดือน มีนาคม ของทุกปี โดยจะมีการแข่งขันกันก่อนหน้านั้น ในวันที่ 29 ถือเป็นวันตัดสินกีฬา 329 จึงเป็นกีฬาประจำปีของชุมชนชาวจีนยูนนานในประเทศไทย และเป็นการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนชาวจีนยูนนานในประเทศไทยด้วย

สรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในข้อที่ 1.1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีคะแนนเต็ม 35 คะแนน โดยผู้ประเมินได้ให้คะแนน ใน 7 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.64 คะแนน

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.27 คะแนน

1.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.63 คะแนน

1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.08 คะแนน

1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบกันได้

ได้คะแนน เฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.82 คะแนน

1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.63 คะแนน

1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

คะแนนรวมทั้งหมด 7 ประเด็น ในข้อ 1.1.1-1.1.7 ในข้างต้น ได้เท่ากับ 20.33

คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน

1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม คะแนนเต็ม 15 คะแนน พิจารณาจาก 3 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย

ตารางที่ 4.9 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	คะแนน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1	2	18.18	0.18
2. มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2	2	18.18	0.36
3. มีทางเข้าถึงได้โดยสะดวก รถเดินได้ 2 ทาง และสามารถทำความเร็วได้เกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3	5	45.46	1.36
4. มีทางเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยรถยนต์	4	2	18.18	0.73
5. มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนจร	5	0	0	0
รวม		11	100	2.63

จากตารางที่ 4.9 ข้างต้น พบว่าผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.46 ให้ความเห็นว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีทางเข้าถึงได้โดยสะดวก รถเดินได้ 2 ทาง และสามารถทำความเร็วได้เกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.63 คะแนน จากการลงพื้นที่ได้ข้อมูลตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินส่วนใหญ่ คือ การเข้าถึงชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีทางเข้า-ออก ชุมชนได้ 2 เส้นทาง แต่ทางเข้าออกยังไม่ค่อยสะดวก ช่วงหน้าแล้งรถยนต์สามารถทำความเร็วได้เกิน 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่ในช่วงหน้าฝนรถยนต์ไม่สามารถใช้ความเร็วได้เกินกว่า 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง มี 2 เส้นทางดังในหน้าต่อไป

เส้นทางที่ 1 คือเส้นทางตามทางหลวงหมายเลข 118 เส้นทางสายเชียงใหม่-เชียงราย ออกจากเชียงใหม่ ไปเชียงราย ก่อนถึง อำเภอแม่สรวย อีก 25 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายปากทางเข้าวัดบ้านแม่ตำ ถนนข้างกำแพงวัดแม่ตำ รวมระยะทางกว่า 25 กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่ชาวบ้านหลายชุมชนในพื้นที่แห่งนี้ใช้สัญจรเป็นประจำทุกวัน แต่เป็นถนนลูกรัง สลับกับถนนคอนกรีตเสริมไม่

ไผ่เป็นระยะๆ เนื่องจากงบประมาณในการพัฒนาดถนนเข้าชุมชนในแต่ละปีได้เท่าไร ก็จะนำมาสร้างในถนนช่วงที่ลำบากที่สุด บางช่วงจะเป็นถนนที่ปูด้วยปูนซีเมนต์ 2 ร่องตามรอยยางรถยนต์ ซึ่งเป็นงบประมาณที่ชาวบ้านได้รวบรวมมา พร้อมร่วมแรงกันสร้างขึ้นมา แต่ระหว่างทางก่อนเข้าถึงชุมชนมีจุดชมวิวน่าสนใจหลายจุด ส่วนจุดที่ผู้คนผ่านไปมาแวะพักชมวิวมากที่สุด คือ จุดชมวิวน้ำลอด

เส้นทางที่ 2 คือ เส้นทางจากอำเภอฟ้าว จังหวัดเชียงใหม่ ออกจากอำเภอฟ้าว ไปตามเส้นทางเข้าสู่ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูงดอยม่อนล้าน ก่อนถึงศูนย์ฯ มีทาง 3 แยก ให้เลี้ยวซ้ายไปห้วยน้ำขุ่น หากเลี้ยวขวาจะเข้าสู่ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูง ดอยม่อนล้าน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กำลังได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งในปัจจุบัน จากทางแยกเข้าสู่ชุมชนเพียง 15 กิโลเมตร ก็จะเข้าถึงชุมชน สำหรับเส้นทางนี้ ช่วงจากอำเภอฟ้าวถึงทางแยกเข้าสู่ศูนย์ฯ เป็นถนนคอนกรีต ซึ่งจากทางแยกจนถึงชุมชนเป็นถนนลูกรังแคบๆ สำหรับผู้ที่ไม่ชำนาญในการขับขึ้นเขา อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แต่สองข้างทางเต็มไปด้วยไม้ป่านานาพันธุ์ที่อุดมสมบูรณ์สวยงามมาก น่าเที่ยวชมเป็นอย่างยิ่ง

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวหรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสถุชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรผู้ร้าย โรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น

ตารางที่ 4.10 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีเหตุอันตรายบ่อยตลอดทั้งปี	0	0	0	0
2. มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือบางช่วงของปี	1	4	36.37	0.36
3. มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2	2	18.18	0.36
4. มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งในรอบ 3 ปี	3	3	27.27	0.82
5. มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งในรอบ 5 ปี	4	2	18.18	0.73
6. มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า	5	0	0	0
รวม		11	100	2.27

จากตารางที่ 4.10 (หน้า 118) พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.37 ให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นว่า มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือบางช่วงของปี โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.27 คะแนน จากข้อมูลในตารางนี้ และจากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ บ้านห้วยน้ำขุ่นพบว่า ถนนเข้า-ออกชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเป็นถนนดินแดง ลูกวังในฤดูฝนการเข้าออกชุมชนลำบากมาก บางช่วงไม่สามารถเข้า - ออกชุมชนได้เลย ส่วนฤดูแล้งฝนเยอะ แต่สามารถเข้าออกชุมชนอย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ประเมินส่วนที่ว่า ความปลอดภัยด้านการคมนาคมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือบางช่วงของปีเท่านั้น อาทิเช่น อุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซค์และรถยนต์ เนื่องจากเส้นทางการคมนาคมไม่สะดวก

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว การที่มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกสรรกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ตารางที่ 4.11 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย
1. ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม	1	1	9.09	0.09
2. นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่น ภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท	2	0	0	0
3. นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่น ภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	3	2	18.18	0.55
4. นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่น ภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท	4	2	18.18	0.73
5. นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่น ภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	5	6	54.55	2.73
รวม		11	100	4.10

จากตารางที่ 4.11 (หน้า 119) พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีความเห็นว่า ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นนั้น นอกจากการท่องเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรมแล้ว ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นๆ ภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.10 คะแนนจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น พบว่า ในชุมชนมีกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 กิจกรรม ที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมในชุมชนแล้ว สามารถไปเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าอื่นๆ ได้ เช่น ชุมชนชาวเขาเผ่าอาข่า (อีโก้) ชุมชนชาวเขาเผ่าลาหู่ (มูเซอ) ชุมชนชาวเขาเผ่าอาข่า (อาข่า) และชุมชนชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น น้ำตกห้วยชมพู่ สวนสน ป่ามะขามป้อม และป่าชุมชนที่เพิ่งได้รับรางวัลการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าชุมชนดีเด่นในพ.ศ.2552 ที่ผ่านมา อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนก็น่าสนใจไม่น้อยเช่นกัน เพราะชาวบ้านในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ อาทิ ไร่นา กาแฟ ท้อ บัวย ไร่ข้าว ไร่ข้าวโพด พืชผักสวนครัวและสวนผลไม้เมืองหนาวต่างๆ อีกมากมาย

สรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในข้อที่ 1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ผู้ประเมินได้ให้คะแนน ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.63 คะแนน

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.27 คะแนน

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 3 ประเด็น ในข้อ 1.2.1-1.2.3 ในข้างต้น ได้เท่ากับ 9.00 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน

ผลจากการประเมิน ในเรื่องศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการประเมิน โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนนระหว่าง 40 – 50 คะแนน มีความหมายว่า ดีมาก

ช่วงคะแนนระหว่าง 30 – 39 คะแนน มีความหมายว่า ดี

ช่วงคะแนนระหว่าง	20 – 29	คะแนน มีความหมายว่า	ปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	10 – 19	คะแนน มีความหมายว่า	ต่ำ
ช่วงคะแนนระหว่าง	0 - 9	คะแนน มีความหมายว่า	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4.12 สรุปผลการศึกษาด้านศักยภาพในการดึงดูดใจในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

คะแนนเต็มมาตรฐาน (คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยรวม (คะแนน)	ความหมาย
50	29.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 ข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพการดึงดูดใจในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 29.33 คะแนน โดยเปรียบเทียบจากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ 50 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ คะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 20 – 29 คะแนน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกือบจะอยู่ในระดับดี โดยผู้ประเมินจำนวน 11 ราย ได้ให้คะแนนในหัวข้อที่ 1 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม 20.33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน และหัวข้อที่ 2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม 9.00 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน รวม 29.33 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้กับเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากคะแนนเต็ม 50 คะแนนตามหลักเกณฑ์มาตรฐานในข้างต้นคะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 20 – 29 คะแนน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ประเมินจากศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ประเมินจาก 2 ประเด็น คือ

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน คะแนนเต็ม 5 คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟฟ้า ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 4.13 สักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

ศักยภาพสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย
1. ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	1	1	9.09	0.09
2. มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นบางช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	2	1	9.09	0.18
3. มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลาง แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	3	4	36.37	1.09
4. แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดี แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	4	3	27.27	1.09
5. แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก	5	2	18.18	0.91
รวม		11	100	3.36

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.37 ให้ความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลาง แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต จากการสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น พบว่าชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลาง ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต เนื่องจากชุมชนยังขาดงบประมาณในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานของระบบประปาชุมชนให้มีน้ำสะอาด พัฒนาระบบไฟฟ้าส่องแสงตามถนนของชุมชนให้มากขึ้น การพัฒนาเส้นทางเข้าสู่ชุมชนให้ได้มาตรฐาน พัฒนาคอนกรีตในชุมชนให้เป็นถนนคอนกรีตทั้งหมด และการสร้างหลุมขยะให้เป็นหลักแหล่งที่มีระบบการจัดการให้ถูกสุขลักษณะมากกว่านี้ เพราะในปัจจุบันมีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการรองรับนักท่องเที่ยวได้ใน

สถานที่สาธารณะของชุมชนเท่านั้น อาทิเช่น หน่วยงานราชการ ศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูง โครงการหลวง โบสถ์คริสต์ วัดพุทธ สถานีนอนมัย โรงเรียนสอนภาษาไทยและโรงเรียนสอนภาษาจีนเท่านั้น

ตารางที่ 4.14 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีการจัดตั้งกลุ่มโดยชุมชน เพื่อกำหนดนโยบาย วางแนวทางการจัดการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีสัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน	1	3	27.27	0.27
2. มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2	0	0	0
3. มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3	2	18.18	0.45
4. มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4	1	9.09	0.36
5. มีหน่วยงานทั้งภาครัฐภาคเอกชนและองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	5	5	45.46	2.27
รวม		11	100	3.35

จากตารางที่ 4.14 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.46 ให้ความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 3.35 คะแนน แต่จากการสำรวจพื้นที่ ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น พบว่า หลายปีที่ผ่านมาชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเคยได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ เป็นผู้กำหนดนโยบายและให้การสนับสนุนงบประมาณ ให้ทางโครงการหลวงเป็นฝ่ายส่งเสริมและสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น ในช่วงแรกๆได้รับความสนใจจากคนภายนอกเข้ามาเที่ยวและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวมากพอสมควร แต่ก็ต้องหยุดไปในที่สุดเนื่องจากชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนนโยบายการพัฒนาจึงเป็นไปตามงบประมาณและนโยบายจากบนลงล่าง อีกทั้งชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวน้อยมาก ทำให้โครงการนี้เดินหน้าต่อไป

ไม่ได้ และยุติลงไปในที่สุด จากเหตุการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นชัดว่า ถ้าจะพัฒนาชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นจากชุมชน และชุมชนเองควรใส่ใจในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีเสน่ห์สามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวแก่ผู้นำชุมชนพร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวบ้านอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของคนให้ดียิ่งขึ้น เพราะชุมชนจะมีการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนควรเริ่มจากความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนเป็นสำคัญ

สรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในข้อที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผู้ประเมินได้ให้คะแนน ใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.36 คะแนน

2.1 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.35 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 3 ประเด็น ในข้อ 2.1-2.2 ในข้างต้น ได้เท่ากับ 6.71 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

สรุปผล ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน คือ

ช่วงคะแนนระหว่าง	8.01 – 10	คะแนน มีความหมายว่า	ดีมาก
ช่วงคะแนนระหว่าง	6.01 – 8	คะแนน มีความหมายว่า	ดี
ช่วงคะแนนระหว่าง	4.01 – 6	คะแนน มีความหมายว่า	ปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	2.01 – 4	คะแนน มีความหมายว่า	ต่ำ
ช่วงคะแนนระหว่าง	0 - 2	คะแนน มีความหมายว่า	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4.15 สรุปผล ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น

คะแนนเต็มมาตรฐาน (คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยรวม (คะแนน)	ความหมาย
10	6.71	ดี

จากตารางที่ 4.15 สรุปได้ว่า สักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยผู้ประเมินทั้งสิ้น 11 ราย มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 6.71 คะแนน โดยเปรียบเทียบจากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 10 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแบ่งคะแนน 5 ระดับ ในช่วงต้น คะแนนที่ได้อยู่ในคะแนนระหว่าง 6.01-8 คะแนน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับดี

3. สักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชน ประเมินจากศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ประเมินจาก 2 ประเด็น ดังนี้

1. การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว คะแนนเต็ม 15 คะแนน ประเมินจาก 3 ประเด็น

1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากสภาพทั่วไปจากการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพ แนวคลองและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.16 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. มีการดูแลรักษาน้อยมาก	1	1	9.09	0.09
2. มีการดูแลรักษาน้อย	2	1	9.09	0.18
3. มีการดูแลรักษาปานกลาง	3	7	63.64	1.90
4. มีการดูแลรักษาดี	4	2	18.18	0.73
5. มีการดูแลรักษาดีมาก	5	0	0	0
รวม		11	100	2.90

จากตารางที่ 4.16 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.64 ให้ความเห็นว่าการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีการดูแลรักษาในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.90 คะแนน ผลจากการตอบแบบประเมิน ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องการอนุรักษ์รักษาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนว่า มีการรักษาระดับปานกลาง แต่จากการลงพื้นที่สำรวจพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญๆ ของชุมชนถูกทำลายไปไม่น้อย อาทิเช่น สวนสน ป่ามะขามป้อม ทุ่งดอกบัวตอง น้ำตกเป็นต้น ซึ่งปัจจุบันเหลือน้อยเต็มที อีกทั้งความเชื่อเรื่องการนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติของชนเผ่าต่างๆ ก็เริ่มเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์และพุทธเป็นส่วนใหญ่ เหลือเพียงส่วนน้อยที่ยังคงความเชื่อแบบเดิมไว้ ถึงแม้ความเชื่อของชนเผ่า

จะเปลี่ยนไปมาก แต่ประเพณีวัฒนธรรม ภาษา และวิถีชีวิตชนเผ่าของชุมชน ยังมีการอนุรักษ์ไว้
 อย่างดี อาจมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมบ้างตามยุคสมัยและกาลเวลา แต่ยังคงมีเสน่ห์ที่พอที่จะดึงดูด
 ความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี หากจะให้สมบูรณ์และน่าสนใจ ชุมชนควรมีการ
 อนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆ
 กัน เพื่อให้การท่องเที่ยวของชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป

1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ พิจารณาจาก ดังนี้ 3 ด้าน ดังนี้

1.2.1 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขต พื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย

1.2.1.1 การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของ วันและ/หรือฤดูกาล

1.2.1.2 การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่ และการบริการ

ตารางที่ 4.17 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค	0	1	9.09	0
2. มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ	1	1	9.09	0.09
3. มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้าง แต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	2	3	27.27	0.55
4. มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 1 ข้อ	3	2	18.18	0.55
5. มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ	4	4	36.37	1.45
6. มีการจัดการที่เป็นระบบได้มาตรฐานครบ 3 ข้อ	5	0	0	0
รวม		11	100	2.64

จากตารางที่ 4.17 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.37 ให้ความเห็นว่า การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ และผู้ประเมินจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.27 ให้ความเห็นว่า ชุมชนมีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้าง แต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง ซึ่งข้อ ก. มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขต

พื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย ข้อ ข. มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวัน และหรือฤดูกาล และข้อ ค. มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.64 คะแนน จากการลงพื้นที่สำรวจชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น พบว่า ชุมชนมีการกำหนดเขตพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยและพื้นที่สำหรับเพาะปลูกอย่างชัดเจน โดยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชนเผ่า ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทำถือได้ดำเนินการยื่นเรื่องขอเอกสารสิทธิ์พื้นที่ทำกิน หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “โฉนดชุมชน” ไปยังภาครัฐแล้ว ปัจจุบันอยู่ในช่วงรอผลการดำเนินการจากภาครัฐ อีกด้านชุมชนยังไม่มีกำหนดเขตพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว และไม่มีกำหนดช่วงเวลาและฤดูกาลในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม รวมทั้งการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมแก่พื้นที่และการบริการได้ เนื่องจากชุมชนยังไม่มี การดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นทางการ

1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว รวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.18 การจัดการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

การจัดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว	คะแนน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย
1. ไม่มีแผนการดำเนินงาน	1	0	0	0
2. มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล	2	6	54.55	1.09
3. มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานแต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ	3	4	36.36	1.09
4. มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานและมีการวิเคราะห์ประเมินผล	4	1	9.09	0.36
5. มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี	5	0	0	0
รวม		11	100	2.54

จากตารางที่ 4.18 (หน้า 127) พบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นว่า การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล โดยมีความเฉลี่ยรวมที่ 2.54 คะแนน ผลจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นพบว่า ปัจจุบันชุมชนไม่ได้มีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม จากการสัมภาษณ์ นายอาทิตย์ แซ่ลี และนางอาหมี แซ่ลี (สัมภาษณ์ 22 มกราคม 2553) ซึ่งเป็นแกนนำโครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เล่าว่า ประมาณช่วงพ.ศ. 2546-2548 ชุมชนได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาครั้งหนึ่งแล้ว โดยได้รับการส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ ร่วมกับโครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ชาวบ้านทำเกษตรอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผลเมืองหนาว เช่น ชา กาแฟ ท้อ บั้วย พลับ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้เลี้ยงหมูหลุม จากนั้น กำหนดให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เป็นชุมชนตัวอย่างด้านการทำเกษตรอินทรีย์และการเลี้ยงหมูหลุม เคยมีการออกข่าวทางโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อยู่หลายครั้ง ทำให้มีผู้คนจากชุมชนภายนอกสนใจเข้ามาศึกษาดูงานกันเป็นจำนวนมาก ต่อมา เกิดความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการย้ายไปอยู่นอกพื้นที่ เพราะปัญหาใหญ่คือ ไม่มีใครมาติดตามผลงานและวิเคราะห์ผลงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้โครงการค่อยๆ ยุติลงไปในที่สุด ปัจจุบันเหลือเพียงร่องรอยการปรับพื้นที่สำหรับเป็นจุดกางเต็นท์ จุดจำหน่ายสินค้า และลานกิจกรรมที่จัดไว้เพื่อบริการผู้มาเยือนเท่านั้น แต่ในอีกส่วน ชุมชนก็ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมต่างๆ ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง อาทิ วิทยาลัยสารพัดช่างมาสอนการเย็บปักถักร้อย สอนการนวดแผนโบราณ โครงการหลวงเข้ามาส่งเสริมการเพาะปลูก ส่วนคอกำเข้ามาอบรมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เช่น ชาแห้ง ชาม้วน กาแฟสด บั้วยเค็ม พลับแห้ง ผักต่างๆ อบแห้ง ดอกเปรี้ยว ดอกเก็ม และสินค้าอื่นๆ อีกมากมาย ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนแปรรูปแล้ว จะส่งให้โครงการหลวงนำไปจำหน่ายยังนอกพื้นที่ แต่โครงการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นก็ติดปัญหาดำเนินงานได้ไม่ต่อเนื่อง เพราะเมื่อจบประมาณหมดลง โครงการก็จบลงด้วย หากจะพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนควรเข้ามาให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างและดำเนินการร่วมกันอย่างจริงจัง ที่สำคัญควรทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้ชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ผลสรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในข้อที่ 3. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีคะแนน เต็ม 15 คะแนน โดยผู้ประเมินได้ให้คะแนน ใน 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 การจัดการด้านการรักษาภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.90 คะแนน

3.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.64 คะแนน

3.3 การจัดการด้านการติดตามประเมินผลการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการ

ท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.54 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 3 ประเด็น ในข้อ 3.1-3.3 ในข้างต้น ได้เท่ากับ 8.08 คะแนน

จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน

สรุปผล ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากจำนวนคะแนนเต็ม 15 คะแนน ตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน คือ

ช่วงคะแนนระหว่าง	12.01 – 15	คะแนน มีความหมายว่า	ดีมาก
ช่วงคะแนนระหว่าง	9.01 – 12	คะแนน มีความหมายว่า	ดี
ช่วงคะแนนระหว่าง	6.01 – 9	คะแนน มีความหมายว่า	ปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	3.01 – 6	คะแนน มีความหมายว่า	ต่ำ
ช่วงคะแนนระหว่าง	0 - 3	คะแนน มีความหมายว่า	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4.19 สรุปผลจากการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

คะแนนเต็มมาตรฐาน (คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยรวม (คะแนน)	ความหมาย
15	8.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 สรุปได้ว่า ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยผู้ประเมินจำนวน 11 ราย อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย

รวมอยู่ที่ 8.08 คะแนน โดยเปรียบเทียบจากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 15 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแบ่งคะแนน 5 ระดับในข้างต้น คะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 6.01–9 คะแนน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว คะแนนเต็ม 25 คะแนน ประเมินจาก 5 ประเด็น

3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

3.2.5 ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยว

พิจารณาจากการดำเนินงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ตารางที่ 4.20 การจัดการการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว

การบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1. มีจำนวนบุคลากรด้านการบริการเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว	1 9.09	8 72.73	2 18.18	11 100	0.55
2. มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	2 18.18	3 27.27	6 54.55	11 100	0.68
3. มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	0 00.00	6 54.55	5 45.45	11 100	0.73
4. มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะ	0 00.00	4 36.36	7 63.64	11 100	0.82
5. มีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดและมีระบบจัดการที่ได้มาตรฐาน	1 9.10	5 45.45	5 45.45	11 100	0.68
รวม					3.46

จากตารางที่ 4.20 (หน้า 130) พบว่า ผู้ประเมินให้ความเห็นในเรื่องการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 3.46 คะแนน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 8 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.73 มีความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีจำนวนบุคลากรในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบ้าง แต่ก็ยังมีไม่เพียงพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีบุคลากรที่อยากจะให้บริการนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและความพร้อมในการบริการ อาจเพราะชุมชนยังไม่เกิดการท่องเที่ยวขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จึงไม่มีกลุ่มคนสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

ข้อที่ 2 ผู้ประเมินส่วนใหญ่ จำนวน 6 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 โดยมีความเห็นว่า ชุมชนมีระบบเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่ดี จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี มีประสิทธิภาพ เพราะชุมชนมีตำรวจคอยรักษาความสงบของชุมชนที่ประจำอยู่ในศูนย์บริการประชาชนตลอดเวลา นอกจากนี้ ยังมี อาสาสมัครป้องกันภัยประจำชุมชนที่ให้การดูแลรักษาความเรียบร้อยแก่ชุมชนตลอดเวลา ดังนั้นในชุมชนจึงไม่ค่อยมีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น

ข้อที่ 3 ผู้ประเมินส่วนใหญ่ จำนวน 6 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 เห็นว่า ชุมชนมีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ แต่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ในชุมชนไม่ค่อยมีการสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆเพื่อบริการนักท่องเที่ยว อีกทั้งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่มีในชุมชน เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ห้องน้ำ ที่จอดรถ จุดกางเต็นท์ต่างๆ เหล่านี้ สามารถใช้บริการได้เพียงที่โครงการหลวงและศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงบ้านห้วยน้ำขุ่นเท่านั้น

ข้อที่ 4 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 7 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64.64 เห็นว่า ชุมชนมีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะดี ได้มาตรฐาน และมีเพียงพอสำหรับบริการนักท่องเที่ยว จากการลงพื้นที่พบว่า ในชุมชนมีร้านอาหารและร้านก๋วยเตี๋ยวมากกว่า 10 ร้าน สำหรับร้านที่เปิดบริการประจำมี 7 ร้าน ส่วนที่เหลือจะเปิดบริการเฉพาะวันอาทิตย์หรือเปิดขายเฉพาะเทศกาลสำคัญเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีร้านขายของชำ และตลาดสดขนาดเล็กในชุมชนไว้บริการด้วย

ข้อที่ 5 ผู้ประเมินจำนวนข้อละ 5 ราย ให้ 1 คะแนน และ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เท่ากันโดยเห็นว่า ชุมชนมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัด

ของเสียที่ได้มาตรฐานในระดับดีและปานกลาง แต่จากการลงพื้นที่พบว่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำกัดมาก ผู้ที่ให้บริการที่พักคือ โครงการหลวงและศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงในบ้านห้วยน้ำซุ่นเท่านั้น สำหรับในชุมชน มีบ้านพักของพ่อเผ่าเผ่าอย่างได้เปิดบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินเท้าเข้ามาพักในชุมชน มานานกว่า 30 ปี โดยคิดอัตราค่าบริการท่านละ 50 บาท จนถึงปี พ.ศ 2553 ได้ปิดการบริการไป เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาน้อยลงทำให้ชุมชนไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวเลย

สรุป ผลจากข้อมูลในเรื่องการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น ส่วนใหญ่มีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้นั้น ควรจะพัฒนาในส่วนของคุณภาพที่จะเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวและให้บริการนักท่องเที่ยวมาเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นค่อยพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเป็นลำดับต่อไป

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ตารางที่ 4.21 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1. กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	1 9.09	0 00.00	10 90.91	11 100	0.91
2. กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ	0 00.00	1 09.09	10 90.91	11 100	0.95
3. มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม	1 9.09	4 36.36	6 54.55	11 100	0.77

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1. มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น	2 18.18	5 45.45	4 36.37	11 100	0.59
2. กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ	1 9.09	6 54.54	4 36.37	11 100	0.64
รวม					3.86

จากตารางที่ 4.21 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินให้ความเห็นในเรื่องการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 3.86 คะแนน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 10 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.91 ให้ความเห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชุมชนแน่นอน จากการลงพื้นที่ พบว่าชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ หากมีการคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ วางระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ดี พร้อมกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้มีทิศทางที่ชัดเจน ย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชุมชนอย่างแน่นอน

ข้อที่ 2 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 10 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.91 ให้ความเห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ จากการลงพื้นที่เห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นและหมู่บ้านบริวาร มีการจัดงานเพื่อเฉลิมฉลองเทศกาลสำคัญๆอยู่เป็นประจำ สิ่งที่น่าสนใจในชุมชนนี้คือ ความเป็นมิตรไมตรีของคนในชุมชน กับการอยู่ร่วมกันของหลากหลายชนเผ่า หลากหลายวัฒนธรรม ผู้คนในชุมชนจึงมีการยอมรับและปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ๆได้ง่าย

ข้อที่ 3 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 6 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม แต่จากการลงพื้นที่พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนของบ้านห้วยน้ำขุ่นนั้น ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ไม่มีการศึกษาและทำวิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ชุมชนจึงไม่มีข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อาจเพราะชุมชนยังไม่มีความรู้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังก็เป็นได้

ข้อที่ 4 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.45 ให้ 0.5 คะแนน ให้ความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่นอยู่บ้าง จากการลงพื้นที่พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีน้อยมาก เท่าที่ศึกษามีเพียงงานวิจัยเรื่องการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่าของ นายอภิวัฒน์ ก่อคือ และการรวบรวมข้อมูลชนเผ่าในประเทศไทยของพิพิธภัณฑชาวนา ส่วนในงานวิจัยของนายอภิวัฒน์ ก่อคือ ได้สร้างตัวอักษรของชนเผ่าอาข่าขึ้นมาใหม่ และยังทำเป็นสื่อต้นแบบสำหรับการเรียนการสอนภาษาของชนเผ่า อาข่า ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ชนเผ่าอาข่าเห็นคุณค่าและสืบสานภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าของตนจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

ข้อที่ 5 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 6 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.54 ให้ความเห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ยังไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม แต่แหล่งวัฒนธรรมเริ่มมีการปรับเปลี่ยนตามกาลเวลา ปัญหาเรื่องการกำจัดขยะและของเสีย ก็ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ส่วนใหญ่ชาวบ้านยังใช้การกำจัดขยะแบบผิดๆ คือ การเผาทำลายในพื้นที่หลังบ้านของตน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพของชุมชนในที่สุด เพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ชุมชนควรมีระบบการจัดการขยะและของเสียที่เป็นระบบและได้มาตรฐานกว่านี้

สรุป ผู้ประเมินส่วนใหญ่ ให้ความเห็นในส่วนของการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นว่า มีผลกระทบต่อชุมชนน้อย จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ทุกกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นภายในชุมชนนั้น เป็นความเชื่อที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และเพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่ดั้งเดิมไว้ให้ได้มากที่สุด และเกิดผลกระทบด้านลบกับชุมชนให้น้อยที่สุด แต่ชุมชนขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น อนุรักษ์ ฟื้นฟูประเพณี

วัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้ จึงเป็นไปตามความเคยชินของผู้คนในชุมชน หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ชุมชนควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งด้านบวกและด้านลบให้เกิดความเข้าใจ พร้อมทั้งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการจัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชน เพื่อให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนให้มากที่สุด

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก

หมายเหตุ ประเด็นนี้จะพิจารณาจากกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ตารางที่ 4.22 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก

การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1. มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ	3 27.27	2 18.18	6 54.55	11 100	0.64
2. มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ	1 09.09	8 72.72	2 18.18	11 100	0.55
3. มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	0 00.00	10 90.91	1 9.09	11 100	0.55
4. มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม	3 27.27	7 63.64	1 9.09	11 100	0.41
5. มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โบสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	6 54.55	4 36.36	1 9.09	11 100	0.27
รวม					2.42

จากตารางที่ 4.22 (หน้า 135) พบว่า ผู้ประเมินให้ความเห็นในเรื่องการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.42 คะแนน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ประเมินจำนวน 6 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 เห็นว่าชุมชนมีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อบริการนักท่องเที่ยวนั้นมีบ้างแต่ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร เท่าที่มีในชุมชนคือ หน่วยบริการประชาชนคอยงาม-บ้านห้วยน้ำขุ่น มี ค.ศ.ประสิทธิ์ ดำงาม ประจำอยู่ที่หน่วย นอกจากนี้ยังมีโครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น ศูนย์พัฒนาและวิจัยเกษตรที่สูง กรมป่าไม้ และสถานีอนามัยบ้านห้วยน้ำขุ่น ให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวในชุมชนอยู่เป็นประจำ

ข้อที่ 2 ผู้ประเมินจำนวน 8 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เห็นว่า ชุมชนมีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบได้บ้าง แต่ไม่มีประสิทธิภาพพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนมีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้หลายท่าน เช่น นายกระสอ อาเช่อ เป็นผู้นำชนเผ่าอาเช่อ มีความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่ออย่างดี สามารถถ่ายทอดให้คนภายนอกได้ดี และนายหล่อพี่ มาเยอะ ซึ่งเป็นผู้นำชนเผ่าอาข่า(อีก้อ) กลุ่มแรกๆ ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชน สามารถถ่ายทอดประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมของชนเผ่าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีครูสอนศาสนาและสอนภาษาอีกหลายท่าน ที่สามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นได้อย่างละเอียดอีกด้วย

ข้อที่ 3 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 10 ราย ให้ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.91 เห็นว่าชุมชนมีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวไว้บ้างแล้ว แต่จากลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังไม่มีมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จึงไม่มีการติดป้ายและกำหนดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว มีเพียงการติดป้ายในเขตพื้นที่สำคัญๆ เขตการศึกษา เขตศาสนสถาน และหอประชุมเป็นหลักเท่านั้น

ข้อที่ 4 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 7 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.64 เห็นว่าชุมชนมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมบ้างเป็นบางครั้ง จากการลงพื้นที่ได้สัมภาษณ์นายจะพือจะนะ ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันเล่าว่า ชุมชนได้รับการอบรมความรู้เรื่องการท่องเที่ยวชุมชนอยู่เป็นระยะๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีตัวแทนกลุ่มสตรีและกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน(อสม.) เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการประชุมและอบรม อาจเพราะตัวแทนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน อ่านภาษาไทยไม่ค่อยออกและเขียนไม่ค่อยได้ เพราะฉะนั้น หลังจากการอบรมแล้ว จึงไม่สามารถถ่ายทอดสู่ชุมชนได้อย่างเต็มที่ จากปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า หากจะมีการจัดอบรมหรือให้ความรู้แก่ชุมชน ควรมีการกำหนดระดับความรู้ของผู้เข้าอบรมด้วย เพื่อให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าในการเข้าอบรมให้มากกว่านี้

ข้อที่ 5 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 6 ราย ให้ 0 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นว่า ชุมชนมีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษน้อยมากหรือไม่มีเลยก็ได้ จากการลงพื้นที่พบว่า สื่อที่จะให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวของชุมชน ไม่มีการจัดทำขึ้นมาในรูปแบบเอกสาร มีเพียงเว็บไซต์ของโครงการหลวงที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในส่วนของการท่องเที่ยวโครงการหลวงเท่านั้น ที่สำคัญหน่วยงานที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวและจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนได้ ก็มีเพียงศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงและโครงการหลวงเท่านั้น

สรุป ผู้ประเมินส่วนใหญ่ให้ความเห็นในเรื่องการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นว่ามีบ้างแต่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว จากการลงพื้นที่พบว่า ในส่วนการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกของชุมชนนั้นยังไม่มีดีพอ หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจนั้น ควรจะเริ่มพัฒนาคุณภาพของผู้ให้บริการให้มีความรู้ความเข้าใจให้ดีขึ้นก่อน จากนั้นจึงค่อยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และเพิ่มศักยภาพด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานสูง เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ตารางที่ 4.23 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1.ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	3 27.27	6 54.55	2 18.18	11 100	0.45
2.ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	0 00.00	9 81.82	2 18.18	11 100	0.59

ตารางที่ 4.23 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
3.ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	1 9.09	9 81.82	1 9.09	11 100	0.50
4.ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	1 9.09	9 81.82	1 9.09	11 100	0.50
5.มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการท่องเที่ยว	2 18.18	9 81.82	0 00.00	11 100	0.41
รวม					2.45

จากตารางที่ 4.23 ข้างต้น พบว่า ผู้ประเมินให้ความเห็นในเรื่องชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.45 คะแนน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ประเมินจำนวน 6 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีการให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ บ้างแต่ไม่ดีพอ จากการลงพื้นที่พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นชาวบ้านยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริการการท่องเที่ยว มีเพียงการให้บริการเรื่องอาหารและสินค้าของที่ระลึกบ้างเท่านั้น เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่โครงการหลวงเป็นผู้ดำเนินการจัดการเป็นหลัก

ข้อที่ 2 ผู้ประเมินจำนวน 9 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.82 เห็นว่า ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนบ้าง แต่ไม่มากพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ จึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเท่าที่ควร เพราะคณะกรรมการและผู้นำชนเผ่าส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาในระดับพื้นฐาน ซึ่งยังมีปัญหาเรื่องการอ่านการเขียนภาษาไทย ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผู้ชาวบ้านอยู่เป็นประจำ จึงทำให้ชุมชนยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ข้อที่ 3 ผู้ประเมินจำนวน 9 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.82 เห็นว่า ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ้าง แต่ยังไม่มากพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ให้ความสนใจในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

เพียงแต่ชุมชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวดีพอ จนปัจจุบันชุมชนจึงยังไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อที่ 4 ผู้ประเมินจำนวน 9 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.82 เห็นว่า ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ้างแต่ยังไม่มากพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ถึงแม้ชุมชนยังไม่ได้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม แต่ชุมชนส่วนใหญ่ก็ยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ข้อที่ 5 ผู้ประเมินจำนวน 9 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ให้ความเห็นว่าการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยวบ้าง แต่ยังไม่มากพอ จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังมีการจัดการองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ที่เกิดจากท้องถิ่นบ้างแล้ว เช่น กลุ่มอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า และโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอีกหลายกลุ่มหลายองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน แต่ไม่ค่อยมีบทบาทในเรื่องการท่องเที่ยวมากนัก

สรุป จากข้อมูลเรื่องชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวข้างต้น ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นในปัจจุบันยังไม่ได้มีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม แต่ชุมชนมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวมาโดยตลอดอย่างไม่รู้ตัว อีกทั้งชุมชนยังได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่เป็นระยะๆ พร้อมทั้งยินดีเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน และอยากมีโอกาสเข้าร่วมการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามสมควร อาทิ ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน ประธานคณะกรรมการอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสตรีแม่บ้าน และกลุ่มองค์กรต่างๆ อีกหลายกลุ่มที่ยินดีให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ขอเพียงแต่ให้ชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมเท่านั้น

3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากการที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ตารางที่ 4.24 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน			รวม	คะแนนเฉลี่ย
	0	0.5	1		
1.ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	4 36.36	6 54.54	1 9.09	11 100	0.36
2.ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยว	3 27.27	7 63.63	1 9.09	11 100	0.41
3.ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	0 0.00	4 36.36	7 63.64	11 100	0.82
4.ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดที่พักโฮมสเตย์	2 18.18	5 45.45	4 36.36	11 100	0.59
5.ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง	4 36.36	6 54.54	1 9.09	11 100	0.36
รวม					2.54

จากตารางที่ 4.24 ข้างต้น ผู้ประเมินให้ความเห็นในเรื่องชุมชนมีรายได้จากท่องเที่ยว โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 2.54 คะแนน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผู้ประเมินจำนวน 6 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.54 เห็นว่า ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้าง แต่ไม่ได้มากนัก จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นยังไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรง มีเพียงการจำหน่ายอาหาร และสินค้าแปรรูปจากการเกษตรและสินค้าที่ระลึกบ้างเท่านั้น เพราะชุมชนยังไม่ได้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง รายได้ส่วนใหญ่ของชุมชนยังได้มาจากการเกษตรเป็นหลัก

ข้อที่ 2 ผู้ประเมินจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.63 ให้ 0.5 คะแนน มีความเห็นว่าชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยวบ้าง แต่ยังไม่มากพอ เนื่องจากชุมชนยังไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชนจึงยังไม่มีรายได้จากการนำเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยตรง

ข้อที่ 3 ผู้ประเมินส่วนใหญ่จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.63 ให้ 1 คะแนน มีความเห็นว่าชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมืองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็ตรงกับข้อมูลที่ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวที่ทางชุมชนได้รับได้จากการจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมืองคือ สินค้าแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก

ข้อที่ 4 ผู้ประเมินจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.45 ให้ 0.5 คะแนน ให้ความเห็นว่า ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดที่พักโฮมสเตย์อยู่บ้าง แต่จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นไม่มีการจัดบริการที่พักเลย ที่พักส่วนใหญ่มีบริการในพื้นที่โครงการหลวงและศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงเท่านั้น เพราะฉะนั้น ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นจึงยังไม่มีรายได้จากการบริการที่พักหรือโฮมสเตย์เลย

ข้อที่ 5 ผู้ประเมินจำนวน 6 ราย ให้ 0.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ให้ความเห็นว่า ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมืองบ้างแต่ไม่มากนัก การลงพื้นที่พบว่า ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมืองอยู่บ้าง เช่น การจัดการแสดงศิลปะชนเผ่าในช่วงงานเทศกาลและช่วงที่มีแขกบ้านแขกเรือนมาเยือนชุมชน ซึ่งกลุ่มนักแสดงก็จะได้รับรางวัลทั้งที่เป็นสิ่งของและเงินเป็นการตอบแทน

สรุป การบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ชุมชนมีรายได้้น้อยมาก มีเพียงบางกลุ่มที่ทำงานร่วมกับโครงการหลวง หรือโครงการพัฒนาเกษตรที่สูงเท่านั้น เพราะสถานที่สำหรับบริการที่พักและการบริการนำเที่ยว เจ้าหน้าที่โครงการหลวงเป็นผู้ดูแลตั้งแต่รับเข้าจนส่งออก ส่วนชาวบ้านจะได้จากการขายอาหารและผลผลิตทางการเกษตร เพราะชุมชนเองยังไม่มีที่พักหรือโฮมสเตย์สำหรับบริการนักท่องเที่ยวเลย นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวบางกลุ่ม นำเดินเท้ามาทางในบริเวณลานกิจกรรมของชนเผ่าลาหู่(มูเซอ) และลานกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูง ที่เป็นชุดชมวิวชุมชนที่สวยงามที่สุด และร่วมทำกิจกรรมของชนเผ่าในชุมชน แต่ชาวบ้านไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายสำหรับที่กางเต็นท์ ชาวบ้านจึงไม่มีรายได้จากการบริการที่พัก

สรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในข้อที่ 4. ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีคะแนน เต็ม 25 คะแนน โดยผู้ประเมินได้ให้คะแนน ใน 5 ประเด็น ดังนี้

- 4.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว
ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.46 คะแนน
- 4.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.86 คะแนน
- 4.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก
ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.42 คะแนน
- 4.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.45 คะแนน
- 4.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.54 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 3 ประเด็น ในข้อ 4.1-4.5 ในข้างต้น ได้เท่ากับ 14.73 คะแนน

จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน

สรุปผล ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 25 คะแนน คือ

ช่วงคะแนนระหว่าง	20.01 – 25	คะแนน	มีความหมายว่า	ดีมาก
ช่วงคะแนนระหว่าง	15.01 – 20	คะแนน	มีความหมายว่า	ดี
ช่วงคะแนนระหว่าง	10.01 – 15	คะแนน	มีความหมายว่า	ปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	5.01 – 10	คะแนน	มีความหมายว่า	ต่ำ
ช่วงคะแนนระหว่าง	0 – 5	คะแนน	มีความหมายว่า	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4.25 สรุปผลศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

คะแนนเต็มมาตรฐาน (คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยรวม (คะแนน)	ความหมาย
25	14.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 ข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการจัดการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 14.73 คะแนน โดยเปรียบเทียบกับคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 25 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแบ่งคะแนน 5 ระดับ ในข้างต้น คะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 10.01 – 15 คะแนน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป คะแนนรวมของผลการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในตารางที่ 4.19 และตารางที่ 4.25 ข้างต้น สามารถสรุปผลการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ดังตารางที่ 4.26 โดยมีรายการดังนี้

5.1 ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.08 คะแนน

5.2 ศักยภาพการบริหารจัดการ ด้านการจัดการท่องเที่ยว

ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 14.73 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 2 หัวข้อ ในตาราง 4.19 และ 4.25 ในข้างต้น รวมคะแนนได้เท่ากับ 22.81 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

ผลจากการประเมินในตารางที่ 4.19 และตารางที่ 4.25 ข้างต้น สามารถสรุปผลการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ดังตารางที่ 4.26 โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน 5 ระดับ จากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 40 คะแนน คือ

ช่วงคะแนนระหว่าง	32.01 – 40	คะแนน มีความหมายว่า	ดีมาก
ช่วงคะแนนระหว่าง	24.01 – 32	คะแนน มีความหมายว่า	ดี
ช่วงคะแนนระหว่าง	16.01 – 24	คะแนน มีความหมายว่า	ปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	8.01 – 16	คะแนน มีความหมายว่า	ต่ำ
ช่วงคะแนนระหว่าง	0 - 8	คะแนน มีความหมายว่า	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4.26 สรุปผลศักยภาพการบริหารจัดการของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

คะแนนเต็มมาตรฐาน (คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยรวม (คะแนน)	ความหมาย
40	22.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.26 ข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 22.81 คะแนน จากคะแนนเต็มตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ 40 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแบ่งคะแนน 5 ระดับ ในข้างต้น คะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 16.01–24 คะแนน โดยผู้ประเมินได้ให้คะแนนศักยภาพการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว 8.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน และได้ให้คะแนนศักยภาพการบริหารจัดการด้านการจัดการท่องเที่ยว 14.73 คะแนน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน รวมเป็น 22.81 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้กับเกณฑ์การแบ่งคะแนน 5 ระดับ ข้างต้น คะแนนที่ได้อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 16.01– 24 คะแนน แปลความหมายได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.27 สรุปผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			รวม	ระดับ มาตรฐาน
การดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คะแนนเต็ม 50 คะแนน	การรองรับการท่องเที่ยว คะแนนเต็ม 10 คะแนน	การบริหารจัดการ คะแนนเต็ม 40 คะแนน		
29.33 (58.66)	6.71 (67.10)	22.81 (57.02)	58.85 (58.85)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 ข้างต้น สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่ามีระดับมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเทียบจากเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในหน้า 2 ตารางที่ 4.1 จากการเปรียบเทียบผลคะแนนที่ได้กับจำนวนคะแนนเต็มในแต่ละองค์ประกอบ มีผลค่าเฉลี่ยของศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวที่ 6.71 คิดเป็นร้อยละ 67.10 มาเป็นอันดับแรกจากคะแนนเต็ม 10 คะแนนลำดับต่อมา คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 29.33 คิดเป็นร้อยละ 58.66 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ส่วนที่คะแนนน้อยสุดคือ ศักยภาพในการบริหารจัดการ 22.81 คิดเป็นร้อยละ 57.02 จากคะแนนเต็ม 40 เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบอื่นๆ ที่มีค่าเฉลี่ยเกินครึ่งเพียงเล็กน้อยของคะแนนเต็มที่ได้ไว้

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรจะเริ่มเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีระดับคะแนนการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด 22.81 คะแนน เป็นอันดับแรก โดยสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวให้กับชุมชนให้มากขึ้น พร้อมด้วยการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆ ที่ดั้งเดิมของแต่ละ ชนเผ่าให้อยู่คู่กับชนเผ่าไว้อย่างดี รวมถึงการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามของชุมชนให้เป็นที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวชมชุมชนได้มากขึ้น จากนั้นนำไปเป็นพื้นฐานในการวางแผนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น ตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5 As คือ การพัฒนาด้านดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Access) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) หัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชนคือ การพัฒนาไปพร้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างจริงจังและเข้มแข็ง

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเป็นท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จากแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1. นายถนอม รัตนะ ตำแหน่ง กำนันตำบลท่าก้อ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมชนเผ่า และที่น่าสนใจคือ แต่ละชนเผ่ายังมีประเพณีวัฒนธรรมที่น่าสนใจมากมาย เช่น เทศกาลตรุษจีนของชาวจีนยูนนาน ประเพณีปีไหมและโล้ชิงช้าของชาวอาข่า (อีก็อ) พิธีกินข้าวใหม่ของชาวลาหู่ (มูเซอ) และพิธีทำซุ้มประตูของชาวอาเชอ (อาข่า) เป็นต้น

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : ในฐานะที่เป็นกำนันของตำบลท่าก้อ อยากเห็นชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นและหมู่บ้านบริวาร ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและมีแบบแผนในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ เพราะการท่องเที่ยว จะทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีงาน มีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามลำดับด้วย

2. จ.ส.ท.สุพจน์ เขียงคำ ตำแหน่ง ปลัด อบต.ท่าก้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีลักษณะประจำชนเผ่าที่โดดเด่น ประกอบกับชุมชนมีความหลากหลายในเรื่องของชนเผ่า, พื้นที่และสภาพอากาศที่เหมาะสม

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : ควรมีการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดำเนินโครงการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมด้วยการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของชุมชนผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต

3. นายกันยศักดิ์ โบราณ ตำแหน่ง นักจัดการในงานพระองค์ ประจำสถานีมอนล้าน สถานีเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ คอยมอนล้าน

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนมีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภูมิวัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม รวมไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชนที่มีการสืบสานกันมายาวนาน

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ควรจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งด้านนโยบายและงบประมาณ เพื่อให้ชุมชนสามารถรวมกลุ่มและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนวคิดและหลักการในการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เป็นสิ่งดึงดูดผู้คนให้เข้ามาเยือนชุมชน เพื่อให้เกิดความประทับใจ ให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศและระดับโลกต่อไป

4. นางศิริรัตน์ เชื้อน่าย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ในภาพรวมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกี่ยวกับทางด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า คิดว่าอยู่ในระดับดี สามารถสร้างเป็นสิ่งดึงดูดจากนักท่องเที่ยวได้ดี

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : ไม่แสดงความคิดเห็น

5. นายวันชัย เมธยศวรกุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนสอนภาษาจีน บ้านห้วยน้ำขุ่น

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีความหลากหลายทางชนเผ่า มีความเชื่อหลายศาสนา มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม และยังมีสินค้าทางการเกษตรออกสู่ตลาดทั้งปี สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ดี

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : อยากเห็นชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และทุกภาคส่วนมาร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนอย่างพร้อมใจกัน เพื่อนำชุมชนสู่ความเจริญยิ่งขึ้น

6. นายณณต์ มณีหยก ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน บ้านห้วยน้ำขุ่น

มีความเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีวัฒนธรรมของหลายชนเผ่า เพราะอยู่ร่วมกันหลายชนเผ่าในชุมชน มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีการดำเนินวิถีชีวิตชนเผ่าของพี่น้องทั้ง 4 ชนเผ่าในชุมชนที่น่าสนใจ

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : อยากทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น หากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน ชาวบ้านจะได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

7. นายคำคม ต้นจำปี ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ

มีความคิดเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีสิ่งน่าสนใจมากมาย เช่น ความหลากหลายทาง ชนเผ่า และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย เช่น น้ำตก ภูเขา และป่าไม้

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : อยากเห็นคนในชุมชนมาร่วมกันพัฒนาชุมชนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกแห่ง

8. คาบตำรวจตรี ประสิทธิ์ ลำงาม ตำแหน่ง ผู้บังคับหมู่งานป้องกันและปราบปราม สภ.แม่สรวย ประจำหน่วยบริการประชาชนบ้านดอยงาม-บ้านห้วยน้ำขุ่น

มีความคิดเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชนเผ่าแต่ละชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความกระตือรือร้น ให้ความสำคัญต่อประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การฟ้อนรำของแต่ละชนเผ่ามิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : ปัจจุบันประชากรของแต่ละชนเผ่าได้พากันออกบ้านไปทำงานในเมือง เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี รายได้น้อย แต่ค่าใช้จ่ายสูง เพราะพืชผลทางการเกษตร (พืชเมืองหนาว) ราคาตกต่ำ ทางเราก็ไม่ได้เหลือแถม จึงทำให้ประชาชนในแต่ละชนเผ่าต้องดิ้นรนออกนอกพื้นที่เพื่อทำมาหากิน จึงทำให้มีการรับเอาวัฒนธรรมจากในเมืองมาด้วย เป็นการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละชนเผ่า ทำให้วัฒนธรรมชนเผ่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อีกทั้งเส้นทางสัญจรของชุมชนก็ลำบาก ทำให้การลำเลียงพืชผลทางการเกษตรออกสู่ตลาดยากลำบาก กว่าที่จะถึงที่หมาย พืชผลทางการเกษตรเกิดความเสียหาย ทำให้ได้รับราคาไม่ดี

9. นายสยาม ช่างซอ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ

มีความคิดเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพราะเป็นการอยู่ร่วมกันของพี่น้องหลายชนเผ่า เช่น จีน ลาหู่ อาข่าและอาเช่อ ซึ่งแต่ละชนเผ่ามีการสืบทอดวัฒนธรรมมาอย่างนาน และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่น่าสนใจศึกษาเรียนรู้

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : ไม่ได้แสดงความคิดเห็น

10. นายจะพือ จະนะ ตำแหน่ง ประธาน อสม. บ้านห้วยน้ำขุ่น

มีความคิดเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ประกอบด้วยหลายชนเผ่า เช่น จีน ลาหู่ อาข่าและอาเช่อ และที่น่าสนใจคือเผ่าอาเช่อ ซึ่งอาศัยอยู่เป็นกลุ่มหมู่บ้าน มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย นอกจากนี้ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นยังมีภูมิอากาศที่ดี มีวิถีชีวิตชนเผ่าที่น่าสนใจ สามารถนำไปปรับเป็นโฮมสเตย์ได้ มีความเหมาะสมเกือบทุกด้าน

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : 1. ควรมีการดำเนินการบริหารจัดการด้านชุมชนมากกว่านี้

2. ควรมีการจัดการด้านคมนาคมขนส่ง ในส่วนถนนควรได้รับปรับปรุงซ่อมแซมให้ดีขึ้น เพราะถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ โดยเฉพาะในช่วงหน้าฝน ถนนเข้าออกชุมชนลำบากมาก ชาวบ้านเดือดร้อนอย่างหนัก

3. เน้นความสามัคคีการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของพี่น้องแต่ละชนเผ่าในชุมชน ช่วยกันพัฒนาชุมชนเพื่อถวายแด่พ่อหลวงของปวงชน

11. นายเดชา ศรีวิชัย ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาโครงการหลวง บ้านห้วยน้ำขุ่น

มีความคิดเห็นว่า : มีความเป็นไปได้

เพราะว่า : ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความหลากหลายทางชนเผ่า วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตมีความแตกต่าง

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม : 1. สำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นไม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แต่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

2. ทางชุมชนมีศักยภาพและความพร้อมในการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ชาวบ้านยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมตัวเป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

จากการแสดงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเรื่องความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น จำนวน 11 คน ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ประเมิน

ข้อมูลดังกล่าว ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า เพราะผู้ประเมินทั้งหมดมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 100 จากข้อคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่า การที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยความร่วมมือร่วมของชุมชน ต้องเริ่มจากการให้ความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวแก่ชาวบ้าน โดยต้องเริ่มจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เข้ามาให้การอบรมความรู้ ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแก่ผู้นำชนเผ่า คณะกรรมการบริหารชุมชน เพื่อที่จะได้นำไปถ่ายทอดแก่ชาวบ้าน พร้อมนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง เพื่อให้ชาวบ้านได้มีรายได้เพิ่มเติมจากการท่องเที่ยว เพราะชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีสิ่งดึงดูดใจและทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย อาทิ ชุมชนชาวเขาสันชนเผ่าต่างๆ น้ำตก ป่าไม้ วิถีชีวิต ศาสตร์ พืชสวน ไร่ นา และอื่นๆอีกมากมาย ที่น่าสนใจคือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชนเผ่า เพราะในชุมชน

บ้านห้วยน้ำขุ่น มีการอยู่ร่วมกันหลายชนเผ่า อาทิ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ และอาเช่อ สิ่งที่น่าจะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ดีน่าจะเป็นชุมชนชาวอาเช่อ เพราะชาวอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในการแบ่งประเภทของชาวอาข่า ที่สำคัญชนเผ่าอาเช่ออยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้าน มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย คือบ้านอาเช่อในห้วยอมบ้านของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้เท่านั้น ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

หากชุมชนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างจริงจัง และมีระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี เพราะการท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งรายได้เพิ่มขึ้นจากอาชีพเดิม หรืออาจมากกว่าอาชีพเดิมก็ได้ อันจะช่วยแก้ไขปัญหาระยะการเดินทางออกไปทำงานยังนอกพื้นที่ของคนในชุมชนได้ เพราะปัจจุบัน คนที่อยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กและคนสูงวัยเสียเป็นส่วนใหญ่ คนวัยทำงานและวัยกลางคน ส่วนใหญ่จะออกไปทำงานยังนอกพื้นที่อันเป็นสาเหตุของการนำเข้าวัฒนธรรมภายนอกเข้าสู่ชุมชน ทำให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน เริ่มจางหายไปอย่างไม่รู้ตัว สิ่งสำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากนำมาซึ่งรายได้ ยังจะช่วยให้คนในชุมชนหวงแหนในประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของตนเองไว้อย่างดี เพราะสิ่งเหล่านี้คือต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่ดีที่สุด และนำไปสู่ความยั่งยืนด้วย

ตอนที่ 3 แนวทาง ในการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ทำการศึกษา 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. ความคิดเห็นในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยทำการศึกษาจาก 3 หัวข้อดังต่อไปนี้
 - 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.2 ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 - 1.3 ความต้องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกับกลุ่มการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน
 - 1.4 บทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กร หน่วยงาน และกลุ่มบุคคลในการพัฒนาและการจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน
2. ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า
 - 2.1 ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

2.2 ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

2.2.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

2.2.2 ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2.3 ความพร้อมของกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่า

2.2.4 การเป็นเจ้าบ้านที่ดี

2.2.5 การมีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน

2.3 ความคิดเห็นเรื่องผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน

3.1 ปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้

3.2 แนวทางการจัดทำโปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าที่เหมาะสมกับชุมชน

ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย กลุ่มชนเผ่า อายุ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในชุมชน ข้อมูลในส่วนนี้จะใช้จำนวนความถี่ (f) และร้อยละ(%) ของประชากรทั้ง 4 ชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังตารางในหน้าต่อไป

ตารางที่ 4.28 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มชนเผ่า		
จื๋นยูนนาน (จื๋นฮ่อ)	65	26.90
ลาหู่ (มูเซอ)	65	26.90
อาข่า (อีเก้อ)	65	26.90
อาเข่อ (อาข่า)	47	19.30
เพศ (คน)		
หญิง	113	46.70
ชาย	129	53.30

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 20 ปี	18	7.40
20 - 30 ปี	44	18.20
31 - 40 ปี	63	26.00
41 - 50 ปี	65	26.90
สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป	52	21.50
สถานภาพ		
โสด	39	16.10
สมรส	179	74.00
หย่าร้าง	5	2.10
อื่นๆ (หม้าย)	19	7.90
อาชีพ(คน)		
เกษตรกร	140	57.90
นักเรียน/นักศึกษา	16	6.60
ค้าขาย	9	3.70
รับราชการ	1	0.40
อื่นๆ	5	2.10
การศึกษา (คน)		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	99	40.90
ประถมศึกษา	36	14.90
มัธยมศึกษา/ปวช.	38	15.70
อนุปริญญา/ปวส.	3	1.20
ระดับปริญญาตรี	4	1.70
อื่นๆ (ไม่เคยได้รับการศึกษา)	62	25.60

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	178	73.60
5,001- 7,500 บาท	42	17.40
7,501 - 10,000 บาท	16	6.60
10,001-12,500 บาท	3	1.20
12,501- 15,000 บาท	2	0.80
15,000 บาทขึ้นไป	1	0.40
ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในชุมชน (คน)		
มีตำแหน่งรับผิดชอบ	38	15.70
ไม่มีตำแหน่งรับผิดชอบ	204	84.30
รวม	242	100

จากการแจกแจงข้อมูลในตารางที่ 4.28 (หน้า 150-152) สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 และเพศหญิงมีจำนวน 113 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.70 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 และอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพสมรส จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 ส่วนด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 และไม่ได้รับการศึกษาเลย จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 เพราะฉะนั้นคนในชุมชนส่วนใหญ่จึงมีรายได้ต่ำกว่า 5000 บาทต่อเดือน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 อีกทั้งผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็ไม่มีตำแหน่งรับผิดชอบใดๆในชุมชน จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคน ซึ่งขาดโอกาสทางการศึกษา เพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี หากนับย้อนเวลากลับไปจะตรงกับช่วงเวลาที่ชุมชนยังไม่มีโรงเรียนสำหรับการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการ จึงไม่ได้รับการศึกษา จากข้อมูลในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบริหารจัดการชุมชนได้หลายด้าน โดยเฉพาะผู้นำและคณะกรรมการบริหารชุมชน มีการศึกษาดำกว่าระดับมาตรฐาน มีเพียงบางส่วนได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อให้เข้าเกณฑ์ที่ทางการกำหนดสำหรับเป็นผู้บริหารชุมชนเท่านั้น เป็นเหตุให้

ชุมชนมีการบริหารจัดการอย่างไม่เป็นระบบ ชุมชนจึงยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้จนปัจจุบัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

การวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ข้อมูลในส่วนนี้จะแสดงจำนวนความถี่ (F) และค่าร้อยละ(%)ของระดับความคิดเห็นและค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ที่ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังแสดงในตารางที่ 4.29-4.38 ในส่วนการแปลผลช่วงคะแนนของระดับความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตามหลักเกณฑ์ของ Likert Scale โดยการหาพิสัยในแต่ละระดับดังนี้

$$\text{จากสูตร } \text{คะแนนต่ำสุด} - \text{คะแนนสูงสุด} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ระดับค่าคะแนนเฉลี่ยของความเห็นของแต่ละระดับจะมีดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	4.41 - 5.00
เห็นด้วยมาก	คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.40
เห็นด้วยปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40
เห็นด้วยน้อย	คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60
เห็นด้วยน้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	1.80 - 1.00

ส่วนการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการศึกษาในเรื่องต่างๆ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการวิเคราะห์ One-way Anova หรือ F-test โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายดังตารางที่ 4.29 - 4.38 (หน้า 154-218)

ตารางที่ 4.29 ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน
บ้านห้วยน้ำขุ่น

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า	จีนยูนนาน (65)	4.15	0.69	14.746 ***	.000
	ลาหู่ (65)	4.43	0.64		
	อาข่า (65)	4.32	0.73		
	อาเข้อ (47)	4.94	0.32		
	รวม 242	4.43	0.68		
2. ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของ ชุมชนเป็นอย่างดี	จีนยูนนาน (65)	4.08	0.74	13.667 ***	.000
	ลาหู่ (65)	4.42	0.79		
	อาข่า (65)	4.18	0.79		
	อาเข้อ (47)	4.89	0.37		
	รวม 242	4.36	0.77		
3. ข้าพเจ้าเห็นว่า คนในชุมชนยินดีให้ความ ร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมชนเผ่าเป็นอย่างดี	จีนยูนนาน (65)	4.08	0.71	15.937***	.000
	ลาหู่ (65)	3.98	0.84		
	อาข่า (65)	3.91	0.90		
	อาเข้อ (47)	4.83	0.43		
	รวม 242	4.15	0.83		

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
4. ข้าพเจ้าเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้คนภายนอกชุมชนรู้จักและสนใจในประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชนมากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.18	0.75	10.430***	.000
	ลาหู่ (65)	4.52	0.73		
	อาข่า (65)	4.20	0.90		
	อาเข่อ (47)	4.87	0.40		
	รวม 242	4.41	0.78		
5. ข้าพเจ้าเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และช่วยทำให้คุณภาพในชีวิตของชุมชนดียิ่งขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.20	0.73	13.121***	.000
	ลาหู่ (65)	4.31	0.64		
	อาข่า (65)	4.26	0.69		
	อาเข่อ (47)	4.89	0.31		
	รวม 242	4.38	0.68		

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

จากตารางที่ 4.29 (หน้า 154-155) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายตามหัวข้อได้ดังนี้

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชนเผ่า โดยภาพรวมมี ($\bar{X} = 4.43$) อยู่ในระดับต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.94$ และ 4.43) รองลงมา คือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนานในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.32$ และ 4.15) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน จากการลงพื้นที่พบว่า ชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนประชากรน้อย มีความเชื่อถือในตัวผู้นำสูง และรายได้ส่วนใหญ่ของชุมชนได้จากการรับจ้างทั่วไป เพราะชนเผ่าอาเช่อส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเพื่อทำการเกษตรที่เป็นของตนเองเหมือนชนเผ่าอื่น หากเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนจะทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ชุมชนก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย คุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นด้วย ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการและเจ้าของไร่นา มีรายได้หลักจากการประกอบธุรกิจและการเกษตรอยู่แล้ว แต่ถ้าชุมชนสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างเป็นรูปธรรมจริงเป็นสิ่งที่ดี เพราะชุมชนจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้น การค้าขายก็จะดีขึ้นด้วยเช่นกัน

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชนเผ่าของชุมชนเป็นอย่างดี โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.36$) อยู่ในระดับยินดีให้ความร่วมมือด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่ยินดีให้ความร่วมมือด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.42) รองลงมาอยู่ในระดับยินดีให้ความร่วมมือด้วยมากคือ ชนเผ่าอาข่าและจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.18$ และ 4.08) จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนเป็นอย่างดี โดยชนเผ่าอาเช่อยินดีให้ความร่วมมือมากที่สุด จากการลงพื้นที่เพื่อประชุมชาวบ้านพบว่า ชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมและร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากที่สุด เพราะอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำชนเผ่าสูง พร้อมให้ความร่วมมือตามคำสั่งของผู้นำชนเผ่าอย่างไม่มีข้อขัดแย้ง โดยให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชนอย่างสนใจมาโดยตลอด ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนาน เป็นชนเผ่าที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ให้ความสนใจกับการค้าและการทำไร่นาของตนมากกว่า หากมีกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่ชาวจื๋นยูนนานจะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณแทนแรงงาน และชนเผ่าอื่นๆ จะเป็นผู้ออกแรงงานแทนเสมอ

ในส่วนความคิดเห็นว่า คนในชุมชนยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนเป็นอย่างดี โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.15$) อยู่ในระดับยินดีให้

ความร่วมมือด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่ยินดีให้ความร่วมมือมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.83$) ส่วนอีก 3 ชนเผ่ายินดีให้ความร่วมมือในระดับมากคือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.08, 3.98$ และ 3.91 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่ามีความเห็นว่า คนในชนเผ่าของตนยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าเป็นอย่างดี โดยชนเผ่าอาข่าเป็นชนเผ่าที่ยินดีให้ความร่วมมือมากที่สุด จากการประชุมชาวบ้านพบว่า ชนเผ่าอาข่าเป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมและร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากที่สุดเหมือนข้อที่ผ่านมา ส่วนชนเผ่าอาข่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุด เพราะชนเผ่าอาข่ามีหลายกลุ่มในชุมชน มีจำนวนประชากรมาก และเป็นชนเผ่าที่มีความขยันมาก ออกเดินทางไปทำงานแต่เช้ามีด กว่าจะกลับถึงบ้านก็มีดค้ำแล้ว ชนเผ่าอาข่าจะหยุดพักผ่อนเฉพาะวันอาทิตย์และหรือเทศกาลสำคัญของชุมชนเท่านั้น ทำให้มีเวลาจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้คนภายนอกชุมชนรู้จักและสนใจในประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชนมากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.41$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.87$ และ 4.52) สำหรับชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.18) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้คนภายนอกชุมชนรู้จักและให้ความสนใจในประเพณี วัฒนธรรม ชนเผ่าในชุมชนมากขึ้น โดยชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยมากที่สุด ข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชนเผ่าอาข่ามีประเพณี วัฒนธรรมที่น่าศึกษาเรียนรู้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การแต่งกาย ตลอดจนความเชื่อ เทศกาลและพิธีกรรมต่างๆ ที่ชาวอาข่ายังคงดำรงรักษาไว้อย่างดี มากที่โดดเด่นที่สุดคือ ชุมชนชาวอาข่าในประเทศไทย มีเพียงแห่งเดียวที่นี้เท่านั้น หากเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมความโดดเด่นของวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า ย่อมนำไปบอกต่อและเล่าสู่ผู้คนภายนอกได้รับทราบข้อมูลอย่างแน่นอน ส่วนวัฒนธรรมชนเผ่าอื่นๆ ก็มีความแตกต่าง น่าสนใจมากเช่นกัน เพียงแต่สามารถหาชมได้ในหลายพื้นที่ตามชุมชนที่ชนเผ่าเหล่านั้นอาศัยอยู่

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดียิ่งขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.38$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.89$) และเห็น

ด้วยในระดับมากมี 3 คนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.31, 4.26$ และ 4.20 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า การท่องเที่ยวจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น โดยชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก แต่ชนเผ่าจื๋นยูนนานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของชุมชนได้มาจากการทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนั้นคือการค้าและการรับจ้างทั่วไป สำหรับรายได้ส่วนใหญ่ของชนเผ่าอาข่ามาจากการรับจ้างทั่วไป เพราะชนเผ่าอาข่าเป็นชนเผ่าที่มาหลังสุด ทำให้คนส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงต้องออกไปรับจ้างทั่วไป ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนาน เป็นชนเผ่าที่มีที่ดินทำกินมากที่สุด จึงเป็นชนเผ่าที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่สุดที่สุดในชุมชนก็ว่าได้ จึงเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวไม่ใช่เป้าหมายหลัก แต่หากชุมชนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างจริงจัง จะทำให้ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งที่พัก ร้านอาหาร การบริการนำเที่ยว และการจำหน่ายผลผลิตจากการเกษตรกับสินค้าที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เมื่อชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีสภาพคล่องมากขึ้น เกิดการจ้างงานมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นด้วย

สรุปผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นในตาราง 4.29 (หน้า 154-155) โดยภาพรวมทั้งตาราง ($\bar{X} = 4.35$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในระดับมาก โดยชนเผ่าอาข่าจะเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในทุกส่วน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับเห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ในส่วนยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนเป็นอย่างดี ในส่วนที่ว่า คนในชุมชนยินดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนเป็นอย่างดี ในส่วน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้คนภายนอกชุมชนรู้จักและสนใจในประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชนมากขึ้น และในส่วนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนมากขึ้น และช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น เห็นว่าชนเผ่าอาข่า มีความคาดหวังให้ชุมชนพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพราะเห็นว่า การท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงานมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นด้วย ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนานเห็นด้วยน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ แต่ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกส่วน สรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการให้ชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก เพราะชนเผ่าจื๋นยูนนานเป็นชนเผ่าที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง และส่วนใหญ่มีธุรกิจเป็นของตัวเอง แต่หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น ควรเริ่มจากการสร้างความรู้ความ

เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงแก่ทุกคนเผ่าในชุมชน ให้เห็นคุณค่าและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีเสียก่อน โดยเฉพาะ ชนเผ่าอาเช่อ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบด้านลบและด้านบวกจากการท่องเที่ยวและแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดผลกระทบด้านลบน้อยที่สุด โดยเน้นให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในทุกๆด้านให้มากที่สุด

ตารางที่ 4.30 สักยภาพ และความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. ข้าพเจ้าเห็นว่าวัฒนธรรมชนเผ่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างและโดดเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่น่าสนใจมาก	จีนยูนนาน (65)	4.12	0.63	18.274***	.000
	ลาหู่ (65)	4.23	0.78		
	อาข่า (65)	4.11	0.81		
	อาเช่อ (47)	4.96	0.20		
	รวม 242	4.31	0.74		
2. ข้าพเจ้าเห็นว่าชนเผ่าในชุมชนยังมีการอนุรักษ์รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากรุ่นสู่รุ่นไว้เป็นอย่างดีจึงไม่เกิดการสูญหายไปจากชุมชน	จีนยูนนาน (65)	4.02	0.60	20.011***	.000
	ลาหู่ (65)	4.22	0.78		
	อาข่า (65)	4.14	0.70		
	อาเช่อ (47)	4.91	0.35		
	รวม 242	4.28	0.72		

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
3. ข้าพเจ้าเห็นว่าสถาปัตยกรรม หัตถกรรม และ ศิลปะของชนเผ่าในชุมชน มีความน่าสนใจเป็น อย่างยิ่ง	จีนยูนนาน (65)	4.03	0.66	20.626***	.000
	ลาหู่ (65)	4.23	0.81		
	อาข่า (65)	3.91	0.80		
	อาเซ่อ (47)	4.89	0.31		
	รวม 242	4.22	0.78		
4. ข้าพเจ้าเห็นว่าประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรม ต่างๆของชนเผ่าในชุมชน มีองค์ความรู้ที่ควรค่า แก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง	จีนยูนนาน (65)	4.15	0.64	8.148***	.000
	ลาหู่ (65)	4.14	0.81		
	อาข่า (65)	3.91	0.76		
	อาเซ่อ (47)	4.57	0.54		
	รวม 242	4.17	0.74		
5. ข้าพเจ้าเห็นว่าวัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชน มี ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถสืบค้น ได้	จีนยูนนาน (65)	4.17	0.65	9.984***	.000
	ลาหู่ (65)	4.14	0.85		
	อาข่า (65)	3.88	0.92		
	อาเซ่อ (47)	4.64	0.49		
	รวม 242	4.17	0.77		

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
6.ข้าพเจ้าเห็นว่าวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน สามารถ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับ นักท่องเที่ยวได้	จีนยูนนาน (65)	4.08	0.64	13.290***	.000
	ลาหู่ (65)	4.09	0.84		
	อาข่า (65)	4.15	0.78		
	อาเข๋อ (47)	4.83	0.43		
	รวม 242	4.25	0.76		
7. ข้าพเจ้าเห็นว่า ชนเผ่าในชุมชน ยังมีการรักษา วัฒนธรรมชนเผ่าของตน	จีนยูนนาน (65)	4.08	0.64	12.589***	.000
	ลาหู่ (65)	4.03	0.79		
	อาข่า (65)	3.92	0.80		
	อาเข๋อ (47)	4.70	0.51		
	รวม 242	4.15	0.76		

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.30 (หน้า 159-161) พบว่า ศักยภาพความพร้อมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข๋อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายตามหัวข้อได้ดังนี้

ในส่วนที่ชุมชนให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมชนเผ่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่าง และโดดเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่น่าสนใจมาก โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.31$) ชุมชน เห็นด้วยในระดับมาก ผลจาก

การวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.96$) เห็นด้วยมากในระดับมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.23, 4.12$ และ 4.11 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าวัฒนธรรมชนเผ่าของตน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างและโดดเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่น่าสนใจมาก โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชนมากที่สุด และที่สำคัญชนเผ่าอาเช่อสามารถเรียนรู้และใช้ภาษาของชนเผ่าต่างๆสื่อสารกับชนเผ่าอื่นๆได้ แต่ไม่มีชนเผ่าใดสามารถเรียนรู้และสื่อสารภาษาอาเช่อได้เลย ส่วนชนเผ่าอาข่าในชุมชน เห็นด้วยน้อยกว่าชนเผ่าอื่น เพราะมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและวัฒนธรรมไปจากเดิมมากกว่าชนเผ่าอื่นในชุมชน จึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและความโดดเด่นน้อยกว่าชนเผ่าอื่น

ในส่วนความคิดเห็นที่ว่า ชนเผ่าในชุมชนยังมีการอนุรักษ์รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากรุ่นสู่รุ่นไว้เป็นอย่างดี จึงไม่เกิดการสูญหายไปจากชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.28$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.91$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่า และ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.22, 4.14$ และ 4.02 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ชนเผ่าในชุมชนยังมีการอนุรักษ์รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากรุ่นสู่รุ่นไว้เป็นอย่างดี โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก แต่ชนเผ่าจื๋นยูนนานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีการอนุรักษ์รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากรุ่นสู่รุ่นไว้ได้ดีที่สุด เช่น สิ่งปลูกสร้างที่ส่วนใหญ่ยังใช้วัสดุจากธรรมชาติมากกว่า ประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรมและความเชื่อก็ยังคงดำเนินแบบดั้งเดิมมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ที่ชัดเจนที่สุดคือ ชุมชนอาเช่อมีการเปิดโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนภาษาอาเช่อโดยเฉพาะ เพื่อสืบสานภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าให้อยู่คู่ชาวอาเช่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

ในส่วนของความคิดเห็นที่ว่า สถาปัตยกรรม หัตถกรรมและศิลปะของชนเผ่าในชุมชน มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.22$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.89$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.23, 4.03$ และ 3.91ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า สถาปัตยกรรม หัตถกรรมและศิลปะของชนเผ่าในชุมชน มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจาก

การลงพื้นที่พบว่า ลักษณะสถาปัตยกรรม หัตถกรรมและศิลปะของชนเผ่าอาข่ามีความน่าสนใจว่า ชนเผ่าอื่นๆ เพราะชนเผ่าอาข่ายังมีการสร้างบ้านแบบดั้งเดิมมากที่สุด โดยบ้านส่วนใหญ่จะยกพื้น ขึ้น อีกทั้งภาชนะและของใช้ รวมถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ อีกมากมายส่วนใหญ่จะใช้วัสดุจาก ธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ ไม้ และหญ้าคาเป็นต้น มีเพียงบางบ้านที่มุงหลังคาด้วยกระเบื้องและสังกะสี แต่ลักษณะและโครงสร้างก็ยังคงเป็นแบบดั้งเดิมไว้อย่างดี ส่วนบ้านเรือนของชนเผ่าจีนยูนนานนั้น ส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนไปใช้วัสดุที่ทันสมัยแทนวัสดุจากธรรมชาติ แต่ยังคงไว้ซึ่งลักษณะและ โครงสร้างแบบชาวจีนยูนนานไว้อย่างดี ส่วนชนเผ่าอาข่าและลาหู่ ยังคงมีอนุรักษ์ไว้อย่างดี แต่ก็มี การปรับเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง เพราะชนเผ่าอาข่าและลาหู่มีการเปลี่ยนความเชื่อจากแบบดั้งเดิม คือ การนับถือผี ไปนับถือความเชื่ออื่น คือการนับถือศาสนาคริสต์ เพิ่มมากขึ้น

ในส่วนความคิดเห็นที่ว่า ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆของชนเผ่าในชุมชน มี องค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.17$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วย มากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.57$) และเห็นด้วยมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.15, 4.14$ และ 3.91 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าใน ชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆของชนเผ่าในชุมชน มี องค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆ เห็นด้วยในระดับมาก เพียงแต่ชนเผ่าอาข่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการลง พื้นที่พบว่า ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมของทุกชนเผ่าในชุมชนควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แต่ ชนเผ่าที่ควรศึกษาเรียนรู้มากที่สุดคือ วัฒนธรรมของชนเผ่าอาข่า เพราะวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า หาชมได้ยาก ไม่สามารถหาชมได้ทั่วไป เพื่อเป็นการรักษาพิธีกรรมต่างๆไว้ จึงมีการส่งเสริมให้ เยาวชนของชนเผ่าอาข่าได้ศึกษาและเรียนรู้ภาษาอาข่า เพื่อจะได้สืบทอดและฟื้นฟูวัฒนธรรม อื่นๆที่เริ่มจะลืมนั่นไปบ้าง ให้กลับคืนมาใหม่ ส่วนชนเผ่าอื่นๆ มีการปรับเปลี่ยนความเชื่อจากเดิม บ้าง บางชุมชนถึงกับเปลี่ยนความเชื่อทั้งหมดบ้านเลย ทำให้กิจกรรมทางด้านประเพณีและเทศกาล ต่างๆได้ถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมาก เช่น พิธีกรรมและการใช้ของเช่นไหว้ต่างๆได้ถูกเปลี่ยนไป ตามความเชื่อใหม่ๆ อาทิเช่น การไหว้สู่สาน จะมีการฆ่าหมู ฆ่าไก่ และจุดรูปเพื่อบูชา แต่ในปัจจุบัน ใช้ดอกไม้และเทียนไขแทน เป็นต้น อีกอย่างที่น่าสนใจในการศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่าแห่งนี้ คือ การปรับเปลี่ยนความเชื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วย

ในส่วนความคิดเห็นที่ว่า วัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชน มีความเป็นมาทาง ประวัติศาสตร์ ที่สามารถสืบค้นได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.17$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจาก การวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมาก

ที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.64$) และเห็นด้วยมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจิงยูนนาน ($\bar{X} = 4.17, 4.14$ และ 3.88 ตามลำดับ)จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า วัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชนตนมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถสืบค้นได้ โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ประวัติศาสตร์ของทุกชนเผ่าสามารถสืบค้นได้ เพียงแต่ประวัติศาสตร์ของชนเผ่าอาเช่อสามารถสืบค้นได้ง่ายกว่าชนเผ่าอื่นๆ เพราะชนเผ่าอาเช่อ มีนักวิจัยได้เขียนสรุปรายงานที่มาของชนเผ่าอาเช่อในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยนายอภิวัฒน์ ก่อคือ (2552:34-35) ได้สรุปการสืบเชื้อสายและการแบ่งประเภทชนเผ่า โดยพบว่า การสืบเชื้อสายของชนเผ่าอาเช่อนั้น มีการตั้งเป็นชุมชนอยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศจีน ณ เมืองฝู่อ๋อ ในเขตมณฑลยูนนาน ในช่วงที่ประเทศจีนเกิดสงครามภายในที่รุนแรง ทำให้ชนเผ่าต่างๆอพยพออกจากประเทศ ซึ่งชนเผ่าอาเช่อก็ได้อพยพตามชนเผ่าอื่นๆออกมา ประเด็นที่น่าสนใจคือ ชนเผ่าอาเช่อมีจำนวนประชากรน้อยและมีการเกาะกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น ไม่แตกแยกไปอยู่ร่วมกับชนเผ่าอื่น จึงได้รวมตัวตั้งเป็นชุมชนจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอื่นๆนั้น มีจำนวนประชากรเยอะมาก จึงมีการแบ่งประเภทตามพื้นที่อยู่อาศัยและการแต่งกาย เมื่อเกิดสงครามต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน ชนเผ่าต่างๆเหล่านี้ ก็ได้กระจัดกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชีย ทำให้การสืบค้นประวัติความเป็นมาของชนเผ่าอาข่า ลาหู่และจิงยูนนาน อาจมีที่มาที่ไม่ชัดเจนและเกิดความคลาดเคลื่อนได้ แต่ทุกชนเผ่านั้นก็มีความเป็นมาและประวัติศาสตร์ที่สามารถสืบค้นได้เช่นกัน แต่อาจไม่ง่ายเหมือนชนเผ่าอาเช่อ

ในส่วนของการความคิดเห็นเรื่องวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนนั้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.25$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.83$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าจิงยูนนาน ($\bar{X} = 4.15, 4.09$ และ 4.08 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า วัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า วัฒนธรรมชนเผ่าของทุกชนเผ่าในชุมชนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่สามารถเข้าถึงง่ายที่สุด เพราะชนเผ่าอาเช่อเป็นชุมชนขนาดเล็ก ทั้งชุมชนมีเพียง 47 หลังคาเรือน สิ่งที่สำคัญคือ ชนเผ่าอาเช่อมีความเชื่อในผู้นำสูงมาก มีความขัดแย้งด้านความคิดน้อย เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมชุมชน ชาวอาเช่อจะพร้อมใจมาต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตร จึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนได้เป็นอย่างดี ส่วนชนเผ่าอื่นๆก็สามารถสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนได้ดีเช่นกัน เพียงแต่อาจจะเน้นการทำธุรกิจการค้ามากกว่าการสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว จึงมักจะมองเรื่องธุรกิจก่อนเสมอ แต่โดยรวมทุกชนเผ่าในชุมชนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวได้ดีเหมือนกัน

ในส่วนความคิดเห็นที่ว่า ชนเผ่าในชุมชนยังมีการรักษาวัฒนธรรมชนเผ่าของตนเป็นอย่างดี โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.15$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.70$) และเห็นด้วยในระดับมาก มี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.08, 4.03$ และ 3.92 ตามลำดับ) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ชนเผ่าในชุมชนยังมีการรักษาวัฒนธรรมชนเผ่าของตนไว้อย่างดี โดยชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า วัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ยังมีการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี แต่บางชนเผ่าเริ่มมีการปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาและยุคสมัยไปบ้างแล้ว เช่น ชนเผ่าจีนยูนนาน ไม่มีการแต่งชุดประจำชนเผ่าในชีวิตประจำวันแล้ว จะมีการแต่งชุดประจำชนเผ่าเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญหรือมีการแสดงเท่านั้น สำหรับชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า นั้น ส่วนใหญ่จะแต่งครึ่งตัว เช่น การใส่เสื้อชนเผ่าแต่ใส่กางเกงยีนส์แทน เป็นต้น สำหรับชนเผ่าอาเช่อ ผู้สูงอายุและวัยกลางคนส่วนใหญ่ยังมีการแต่งชุดประจำชนเผ่าในชีวิตประจำวันอยู่ แต่คนรุ่นใหม่เริ่มมีการแต่งครึ่งตัวหรือไม่แต่งเลย เพื่อป้องกันไม่ให้วัฒนธรรมการแต่งชุดประจำชนเผ่าหายไปจากชุมชน ทางผู้อำนวยการและคณะครู โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา ได้มีมติที่ประชุมกำหนดให้ทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ ให้นักเรียนทุกชั้นปีแต่งชุดประจำชนเผ่าของตนมาเรียนแทนการแต่งชุดนักเรียนปกติ เพราะฉะนั้น ทุกวันศุกร์จะได้เห็นนักเรียนแต่งชุดชนเผ่าอย่างพร้อมเพียงและเต็มไปด้วยสีสันที่หลากหลาย เพื่อเป็นการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่าให้เยาวชน ช่วยอนุรักษ์สืบทอดต่อไปอย่างถูกต้อง

สรุปผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.30 (หน้า 159-161) เกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนมีศักยภาพและความพร้อมทางด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้ดีมาก ไม่ว่าจะเป็นในส่วนวัฒนธรรมชนเผ่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างและโดดเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่น่าสนใจมาก เพราะชุมชนยังมีการอนุรักษ์รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตจากรุ่นสู่รุ่นไว้เป็นอย่างดี จึงไม่เกิดการสูญหายไปจากชุมชน จึงทำให้สถาปัตยกรรม หัตถกรรมและศิลปะของชนเผ่าในชุมชน มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดคือประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆของชนเผ่าในชุมชน มีองค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชน มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ที่

สามารถสืบค้นได้ สิ่งสำคัญคือวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนนั้น ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวได้ด้วย เพราะทุกชนเผ่าในชุมชนยังคงมีการรักษาวัฒนธรรมชนเผ่าของตนไว้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อ มีความเห็นว่า ชุมชนของตนมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่ามากที่สุด เพราะชุมชนเผ่าอาเช่อ เป็นชุมชนขนาดเล็ก จำนวนประชากรน้อย รวมตัวง่าย ให้ความร่วมมือในทุกๆด้านอย่างดีมากที่สุด ที่สำคัญชนเผ่าอาเช่อมีความเชื่อถือในตัวผู้นำชนเผ่าของตนสูง รวมทั้งมีความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันน้อย จึงทำให้สามารถอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของตนไว้ได้เป็นอย่างดี หากนำศักยภาพทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่โดดเด่นของแต่ละชนเผ่าในชุมชนออกมาบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยสร้างจิตสำนึกให้ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นคุณค่า เกิดความห่วงใย พร้อมช่วยกันพัฒนาและฟื้นฟู ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชนเผ่าตนให้มากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นสามารถพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างน่าสนใจมากขึ้น

ตารางที่ 4.31 ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชน

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. ระบบไฟฟ้าในชุมชน	จื๋นยูนนาน (65)	4.48	0.56	210.214***	.000
	ลาหู่ (65)	4.51	0.73		
	อาข่า (65)	3.86	0.86		
	อาเช่อ (47)	1.28	0.86		
	รวม 242	3.70	0.14		

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
2. ระบบประปาในชุมชน	จีนยูนนาน (65)	4.51	0.59	200.455***	.000
	ลาหู่ (65)	4.14	0.92		
	อาข่า (65)	3.66	0.80		
	อาเช่อ (47)	1.21	0.62		
	รวม 242	3.54	1.40		
3. ถนนเข้าสู่หมู่บ้าน/แหล่งท่องเที่ยว	จีนยูนนาน (65)	2.91	1.38	2.858**	.038
	ลาหู่ (65)	2.94	1.18		
	อาข่า (65)	3.71	6.17		
	อาเช่อ (47)	1.83	0.67		
	รวม 242	2.92	3.39		
4. รถโดยสาร/รถรับจ้าง/รถบริการนำเที่ยวในชุมชน	จีนยูนนาน (65)	2.83	0.93	33.395***	.000
	ลาหู่ (65)	2.66	1.12		
	อาข่า (65)	2.75	1.10		
	อาเช่อ (47)	1.17	0.52		
	รวม 242	2.44	1.15		

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
5. สถานที่จอดรถ	จีนยูนนาน (65)	2.97	0.92	41.888***	.000
	ลาหู่ (65)	2.92	1.17		
	อาข่า (65)	3.00	1.09		
	อาเข่อ (47)	1.17	0.52		
	รวม 242	2.62	1.21		
6. ปริมาณของห้องน้ำ	จีนยูนนาน (65)	2.83	0.94	41.797***	.000
	ลาหู่ (65)	2.63	1.05		
	อาข่า (65)	3.02	1.04		
	อาเข่อ (47)	1.15	0.55		
	รวม 242	2.50	1.16		
7. ป้ายบอกทาง/ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	จีนยูนนาน (65)	2.88	1.04	26.246***	.000
	ลาหู่ (65)	2.62	1.18		
	อาข่า (65)	2.69	1.14		
	อาเข่อ (47)	1.23	0.67		
	รวม 242	2.44	1.20		

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
8. ปริมาณร้านค้า/ร้านอาหารภายในหมู่บ้าน	จีนยูนนาน (65)	3.43	0.77	61.053***	.000
	ลาหู่ (65)	2.92	0.96		
	อาข่า (65)	3.02	1.04		
	อาเข่อ (47)	1.23	0.70		
	รวม 242	2.76	1.17		
9. สถานพยาบาล/โรงพยาบาล/สถานีอนามัย/ คลินิก	จีนยูนนาน (65)	3.42	0.88	22.439***	.000
	ลาหู่ (65)	2.75	1.25		
	อาข่า (65)	2.94	1.00		
	อาเข่อ (47)	1.87	0.68		
	รวม 242	2.81	1.11		
10. ความสะอาดของหมู่บ้าน/ระบบการ กำจัดขยะ(ถนน/บ้านเรือน)	จีนยูนนาน (65)	3.48	0.71	62.960***	.000
	ลาหู่ (65)	2.89	1.05		
	อาข่า (65)	3.03	0.90		
	อาเข่อ (47)	1.28	0.74		
	รวม 242	2.77	1.16		

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
11. ปริมาณ/ความพร้อมของที่พัก(บ้านพัก ของชนเผ่า)	จีนยูนนาน (65)	3.25	0.75	60.214***	.000
	ลาหู่ (65)	2.82	0.95		
	อาข่า (65)	2.95	0.93		
	อาเข่อ (47)	1.21	0.66		
	รวม 242	2.66	1.11		
12. ปริมาณ/ความพร้อมของที่พัก(บ้านพัก ของชนเผ่า)	จีนยูนนาน (65)	3.25	0.75	60.214***	.000
	ลาหู่ (65)	2.82	0.95		
	อาข่า (65)	2.95	0.93		
	อาเข่อ (47)	1.21	0.66		
	รวม 242	2.66	1.11		
13. ร้านอาหาร/ร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึก ในชุมชน	จีนยูนนาน (65)	3.11	0.59	65.064***	.000
	ลาหู่ (65)	3.29	0.84		
	อาข่า (65)	2.78	1.15		
	อาเข่อ (47)	1.19	0.65		
	รวม 242	2.70	1.14		

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
14.ระบบสื่อสารในชุมชน/โทรศัพท์ สาธารณะ/โทรศัพท์บ้าน/มือถือ	จีนยูนนาน (65)	4.11	0.56	161.988***	.000
	ลาหู่ (65)	4.45	0.95		
	อาข่า (65)	3.74	0.91		
	อาเข่อ (47)	1.26	0.77		
	รวม 242	3.55	1.41		
	เฉลี่ยรวม	2.89			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก

*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.31 (หน้า 166-171) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนของการพร้อมด้านระบบไฟฟ้าในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.70$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.51$ และ 4.48) และชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนชนเผ่าอาเข่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.28$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ระบบไฟฟ้าในชุมชนมีความพร้อมในระดับมาก ยกเว้นชนเผ่าอาเข่อ ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ระบบไฟฟ้าในชุมชนเป็นระบบไฟฟ้าแรงสูง ควบคุมการจ่ายไฟโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเวียงป่าเป้า จ.เชียงราย แต่กว่าชุมชนจะมีไฟฟ้าแรงสูงใช้ในทุกวันนี้ ช่วงก่อนหน้ากว่า 10 ปีที่ผ่านมา ชุมชนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ต้องจุดตะเกียงหรือเทียนไขเท่านั้น ชาวบ้านจึงใช้ชีวิตท่ามกลางความมืดมาโดยตลอด เมื่อชุมชนเริ่มมีการขยายตัว

ขึ้น ชาวบ้านจึงได้ร่วมแรงเงินและแรงงาน พร้อมทำเรื่องของงบประมาณสมทบจากรัฐบาลประเทศ ได้ช่วยเหลือในการสร้างศูนย์ปั่นไฟฟ้าพลังน้ำชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นขึ้น โดยชาวบ้านดูแลกันเอง ทำให้ชุมชนเริ่มมีแสงสว่างในช่วงกลางคืนบ้าง แต่ก็เกิดปัญหาไฟฟ้าติดๆดับๆมานานกว่า 10 ปี ไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานน้ำนั้น ได้ใช้เพียงชุมชนของชาวจีนยูนนานเท่านั้น ส่วนชุมชนชาวลาหู่และชาวอาข่า ก่อนหน้านั้นเคยได้รับพระราชทานระบบไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์จากสำนักพระราชวัง ผ่านโครงการหลวงมาบางส่วนแล้ว หลายครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งสองระบบ ส่วนชุมชนชาวอาเช่อ ตั้งอยู่ท้ายหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่ได้รับการติดตั้งไฟฟ้าเป็นจุดสุดท้าย และปัจจุบันมีเพียงระบบไฟฟ้าแรงต่ำเข้าสู่ชุมชนเท่านั้น ทำให้ชุมชนชาวอาเช่อยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนไฟฟ้ามากพอสมควร

ในส่วนของความพร้อมด้านระบบประปาในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.54$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.51$) ชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ กับชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.14$ และ 3.66) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.21$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ระบบประปาในชุมชนมีความพร้อมในระดับมากยกเว้นชนเผ่าอาเช่อ ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นเป็นชุมชนทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี แต่ระบบประปาในชุมชนมีหลายรูปแบบ เช่น ชุมชนชาวจีนยูนนาน มีระบบประปาที่ดีและได้มาตรฐานที่สุดในชุมชน เพราะชุมชนชาวจีนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลได้ช่วยเหลือในการสร้างระบบประปาที่ได้มาตรฐานใช้ในชุมชน แต่อัตราค่าบริการน้ำประปาของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นสูงมาก เพียงปีละ 365 บาทต่อครัวเรือนเท่านั้น อัตรานี้กำหนดมานานกว่า 20 ปีแล้ว สำหรับชนเผ่าลาหู่ได้รับผลประโยชน์จากระบบน้ำประปาของชาวจีนยูนนานด้วย เพราะมีท่อน้ำประปาชาวจีนวางผ่านชุมชน จึงได้มีน้ำประปาใช้ได้ดีเช่นเดียวกับชาวจีนยูนนาน ส่วนชนเผ่าอาข่ามีระบบประปาที่ไม่ค่อยดีนัก เพราะนิยมตั้งชุมชนตามสันเขาหรือที่สูงชัน โดยห่างจากแหล่งน้ำมากพอสมควร เพราะชาวอาข่ามีความเชื่อว่าน้ำจะนำพาโรคภัยมาสู่ชุมชน บ้านของชาวอาข่าส่วนใหญ่จึงมีการต่อก๊อกน้ำประปาไว้ หน้าบ้านหรือใต้ถุนบ้านมากกว่าการต่อท่อเข้าไปในบ้าน ส่วนชนเผ่าอาเช่อ เป็นชนเผ่าที่มีปัญหาเรื่องระบบน้ำประปามากที่สุด เพราะมีเพียงแท่งค้ำกักเก็บน้ำชุมชนขนาดเล็ก โดยต่อก๊อกน้ำไว้กลางชุมชนเพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้ในการอุปโภคและบริโภคร่วมกัน หากจะนำไปใช้ที่บ้านก็จะมีการนำภาชนะมาตวงไปเองซึ่งลำบากมาก ชาวอาเช่อจึงได้แต่รองงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อมาปรับปรุงระบบน้ำประปาให้ดีขึ้นเท่ากับชนเผ่าอื่นๆในชุมชน

ในส่วนของความพร้อมด้านถนนเข้าสู่หมู่บ้าน/แหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.92$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติในระดับ

มากที่ระดับ 0.038 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมาก คือชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนชนเผ่า ลาหู่และชนเผ่า จินยูนนานเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ และ 2.91) แต่ชนเผ่าอาเชอเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 1.83$) จาก ข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับถนนเข้าสู่หมู่บ้าน แหล่งท่องเที่ยว มีความพร้อมในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า สภาพถนนเข้าออกชุมชน เป็นเรื่องที่ทุกชนเผ่าในชุมชนประสบปัญหาความยากลำบากที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะปัญหา ใหญ่ที่สุดของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น คือ ปัญหาเรื่องถนนเข้าสู่ชุมชน ทั้งๆที่ระยะทางระหว่างทาง หลวงหมายเลข 118 อยู่ห่างจากชุมชนเพียง 25 กิโลเมตรเท่านั้น แต่ถนนส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง และถนนคอนกรีตเสริมไม่ไผ่สลับกันเป็นระยะๆ ในช่วงหน้าแล้งจะมีฝุ่นหนาวิสัยทัศนัการขับขี่จึง ไม่ค่อยชัดเจน พอเข้าสู่หน้าฝนไม่มีฝุ่น แต่ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อและลื่นมากๆ และบางช่วงถนนถูก ตัดขาด รถยนต์ไม่สามารถเข้าออกได้เลย ทำให้ไม่สามารถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรที่มีมาก ในช่วงนี้ออกไปสู่ตลาดภายนอกได้ ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบอย่างหนัก

ในส่วนของความพร้อมด้านรถโดยสาร รถรับจ้าง รถบริการนำเที่ยวในชุมชน โดย ภาพรวม ($\bar{X} = 2.44$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับน้อย ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่า จินยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 2.83, 2.75$ และ 2.66 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าอาเชอเห็น ด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.17$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า รถโดยสาร รถรับจ้าง รถบริการนำเที่ยวในชุมชนมีความพร้อมในระดับน้อย ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนไม่มีการบริการรถโดยสารและรถบริการนำเที่ยวในชุมชนอย่างเป็นระบบ การเข้าออกชุมชน ส่วนใหญ่จะใช้รถส่วนตัว หากจะโดยสารรถเข้าออกชุมชน จะทำได้โดยการ โบกกรส่วนตัวของ ชาวบ้านที่ขับขึ้นลงชุมชน โดยมีการกำหนดอัตราค่าโดยสาร 50-60 บาทต่อคน หากไม่มีรถส่วนตัว การเข้าออกชุมชนถือเป็นเรื่องลำบากมาก ชนเผ่าจินยูนนานเป็นชนเผ่าที่มีรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด ในชุมชน รองลงมาคือ ชนเผ่าอาข่าและลาหู่ตามลำดับ ส่วนชนเผ่าอาเชอทั้งชุมชน มีรถยนต์ส่วนตัว เพียง 2 คันเท่านั้น หากเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชน ชนเผ่าจินยูนนานจึงมีความพร้อมมากกว่า ชนเผ่าอื่นๆในชุมชนในการให้บริการรถโดยสารหรือรถบริการนำเที่ยว

ในส่วนของความพร้อมด้านสถานที่จอดรถในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.62$) ชุมชน เห็นด้วยในระดับปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าจินยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.00, 2.97$ และ 2.92 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าอาเชอเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.17$) จากข้อมูล ข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า สถานที่จอดรถในชุมชนมีความพร้อมในระดับ ปานกลาง ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า สถานที่จอดรถในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีบ้าง แต่มีจำกัด

มาก เพราะจำนวนครัวเรือนในชุมชนมีการขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราการซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะชุมชนชาวจีนยูนนาน เป็นชุมชนที่มีพื้นที่ราบมากที่สุดแต่ที่จอดรถก็มีจำกัดเช่นกัน เพราะเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุดในชุมชน ยิ่งในช่วงมีการจัดงานหรือช่วงเทศกาลสำคัญๆ ในชุมชน จะเห็นรถจอดเต็มเกือบทุกพื้นที่ของชุมชน ถึงแม้ชุมชนชนเผ่าจีนยูนนานยังพอมีสถานที่ว่างให้พอจอดรถได้บ้าง แต่ชุมชนชนเผ่าอื่นๆ มีพื้นที่สำหรับที่จอดรถจำกัดมาก โดยเฉพาะชุมชนของชนเผ่าอาข่ามีพื้นที่สำหรับจอดรถยนต์ทั้งชุมชนจอดได้ไม่เกิน 10 คันเท่านั้น

ในส่วนความพร้อมของจำนวนห้องน้ำในชุมชนที่มีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.50$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับน้อย ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.02, 2.83$ และ 2.63 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.15$) จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า จำนวนห้องน้ำในชุมชนมีความพร้อมในระดับน้อย ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นไม่มีห้องน้ำสาธารณะใช้ทั่วไป เท่าที่มีคือ ห้องน้ำในห้องประชุมของชุมชน ที่โครงการหลวงกับศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงและที่โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยาเท่านั้น นอกจากนี้ ยังสามารถขอใช้ห้องน้ำที่บ้านของชาวบ้านได้ เพราะชนเผ่าอาข่า และชนเผ่าลาหู่นิยมสร้างห้องน้ำไว้นอกบ้าน บุคคลทั่วไปสามารถใช้ห้องน้ำได้โดยไม่ต้องเดินผ่านภายในบ้าน ส่วนชนเผ่าจีนยูนนาน นิยมสร้างห้องน้ำภายในบ้านส่วนใหญ่จะสร้างไว้ใกล้ห้องครัวหรือห้องนอน และไม่ค่อยอนุญาตให้คนภายนอกใช้ห้องน้ำในบ้าน บางบ้านจึงมีการสร้างห้องน้ำไว้เฉพาะสำหรับคนภายนอกตรงข้างบ้านอีกหนึ่งห้องแยกต่างหาก แต่ชนเผ่าอาข่า นั้นหลายบ้านยังไม่มีห้องน้ำใช้เฉพาะครอบครัวของตนเอง เพราะน้ำประปายังเข้าไม่ครบทุกครัวเรือน ยังใช้ก๊อกร้ำกลางชุมชนเป็นหลัก หากจะพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องพัฒนาห้องน้ำสาธารณะให้มีความพร้อมด้วย

ในส่วนความพร้อมด้านป้ายบอกทาง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 2.88, 2.69$ และ 2.62 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.23$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า ป้ายบอกทาง/ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในระดับน้อย ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นไม่ค่อยมีการติดป้ายบอกทางและป้ายบอกทิศทาง เท่าที่เห็นจะเป็นป้ายบอกชื่อสถานที่ และป้ายบอกทาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็น

ของหน่วยงานรัฐ องค์กรและสำนักงานทำการเป็นหลัก เช่นที่ วัด โบสถ์ โรงเรียน และที่ทำการของหน่วยงานต่างๆเท่านั้น ส่วนป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีเลย

ในส่วนของความพร้อมด้านร้านค้า/ร้านอาหารภายในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.76$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 3.43$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่า อาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.02$ และ 2.92) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.23$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า ปริมาณร้านค้า ร้านอาหารภายในหมู่บ้าน มีความพร้อมในระดับปานกลาง โดยชนเผ่าจีนยูนนาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอาเช่อมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า เพราะร้านค้าและร้านอาหารส่วนใหญ่มากกว่า 10 ร้านจะตั้งอยู่ในชุมชนชาวจีนยูนนานเป็นหลัก ในชุมชนเผ่าอาข่ามีร้านค้าของชำอยู่ประมาณ 5 ร้านแต่ไม่มีร้านอาหารเลย และในชุมชนลาหู่ก็มีร้านค้าของชำเพียง 2 ร้าน ไม่มีร้านอาหารเช่นกัน ส่วนชุมชนอาเช่อไม่มีร้านค้าหรือร้านอาหารเลย

ในส่วนของความพร้อมด้านสถานพยาบาล โรงพยาบาล สถานีอนามัย คลินิก โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.81$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุด ที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับปานกลางมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 2.94$ และ 2.75) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 1.87$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า สถานพยาบาล โรงพยาบาล สถานีอนามัย คลินิกในชุมชนมีความพร้อมในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีสถานีอนามัยที่ได้มาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุข เปิดให้บริการประชาชนอยู่กลางชุมชนเผ่าจีนยูนนาน เพราะชุมชนจีนยูนนานเป็นศูนย์กลางของทุกชนเผ่าในชุมชน แต่สถานีอนามัยแห่งนี้ ส่วนใหญ่จะมีชนเผ่าอาข่า ลาหู่และอาเช่อมาใช้บริการมากกว่า ส่วนชนเผ่าจีนยูนนานนิยมไปใช้บริการที่โรงพยาบาลในตัวอำเภอและตัวจังหวัดมากกว่าใช้สถานีอนามัยในชุมชน

ในส่วนของความพร้อมด้านความสะอาดของหมู่บ้าน ระบบการจัดการขยะในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.77$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 3.48$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับปานกลางมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.03$ และ 2.89) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 1.28$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่าระบบความสะอาดของหมู่บ้าน ระบบการจัดการขยะในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า โดยรวมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นดูแลและ

สบายตาดี โดยเฉพาะชุมชนชาวจีนยูนนานดูสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ว่าระบบการกำจัดขยะและของเสียของชุมชนยังเป็นปัญหาหนักของชุมชน เพราะชุมชนไม่มีการกำจัดขยะอย่างเป็นระบบ โดยทั่วไปชาวบ้านจะเก็บกวาดแล้วนำไปเผาทำลายในพื้นที่หลังบ้านของตน บ้างก็เอาไปกองไว้หลังบ้านหรือซุดหลุมทิ้งตามพื้นที่บ้านของตน ซึ่งดูแล้วน่าจะมีผลกระทบทางด้านมลภาวะตามมาในอนาคตได้ ในส่วนของชุมชนชนเผ่าอาเข่อ ชนเผ่าอาซ่าและชนเผ่าลาหู่ ระบบการกำจัดขยะแยกจากชนเผ่าจีนยูนนาน หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจริง ควรมีการจัดการขยะและของเสียให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน เพราะการท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอีกมากตามาด้วย

ในส่วนของความพร้อมด้านจำนวนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว(บ้านพักของชนเผ่า) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.66$) ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาซ่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.25, 2.95$ และ 2.92 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 1.21$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นว่าความพร้อมของที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว(บ้านชนเผ่า) มีความพร้อมในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่มีบริการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเลย มีเพียงบ้านพักและจุดกางเต็นท์ในโครงการหลวงและศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงเท่านั้น หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ควรจัดตั้งกลุ่มบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ก่อนแล้ว เพราะใช้งบประมาณน้อย เพียงปรับปรุงและจัดสรรห้องว่างหรือพื้นที่ว่างในบ้านให้ดูสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ก็สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ จากนั้นค่อยพัฒนาคุณภาพที่พักในรูปแบบอื่นๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับ

ในส่วนของปริมาณและความพร้อมของสถานที่กางเต็นท์เพื่อพักแรมในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.00$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุด ที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน และชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.58$ และ 3.42) และเห็นด้วยปานกลางคือ ชนเผ่าอาซ่า ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 1.26$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า ความพร้อมของสถานที่กางเต็นท์เพื่อพักแรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยชนเผ่าจีนยูนนาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ส่วนชนเผ่าอาเข่อมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า จุดกางเต็นท์ที่นักท่องเที่ยวนิยมไปกางเต็นท์คือ จุดกางเต็นท์ในโครงการหลวง จุดกางเต็นท์ในศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูง และลานกิจกรรมวัดบ้านห้วยน้ำขุ่น นอกจากนี้ ยังมีจุดกางเต็นท์ตามไร่ชาอู่หลงของชนเผ่าจีนยูนนานเป็นหลัก เช่นจุดกางเต็นท์ในไร่ชาอาดี และไร่ชา

อาหยัง เป็นจุดกางเดินที่กลางไร่ชา มองเห็นวิวชุมชนและวิวคอยที่สวยงาม ที่สำคัญมีพื้นที่สำหรับกางเต็นกว้าง สามารถกางได้กว่าร้อยหลัง และยังมีห้องน้ำสะอาดไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย จะเห็นได้ว่าที่พักส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชุมชนชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าลาหู่ นอกจากนี้ ยังมีจุดกางเต็นท์ในบริเวณลานกิจกรรมของชนเผ่าอาข่าด้วย ส่วนชุมชนอาเข๋มีพื้นที่สำหรับกางเต็นท์น้อยมาก แต่ก็สามารถกางได้บ้าง ในบริเวณอาศรมของพระธรรมจาริกในพื้นที่ป่าชุมชนชาวอาเข๋

ในส่วนของการพร้อมด้านร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.70$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุด ที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยปานกลางมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 3.29, 3.11$ และ 2.78 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข๋ ($\bar{X} = 1.90$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่าร้านอาหาร/ร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึกในชุมชน มีความพร้อมในระดับปานกลาง ในส่วนของร้านค้าและร้านอาหาร ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น ในส่วนของร้านขายของที่ระลึกในชุมชน ยังไม่มีการเปิดจำหน่ายอย่างเป็นทางการ เพราะชุมชนยังไม่เกิดการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม มีแต่การขายของที่อยู่ในร้านขายของชำเท่านั้น

ในส่วนของการพร้อมด้านระบบการสื่อสารในชุมชน โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์บ้าน/มือถือ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.55$) ชุมชนเห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.45$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.11$ และ 3.74) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข๋ ($\bar{X} = 1.26$) จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า ระบบสื่อสารในชุมชน โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์บ้าน/มือถือ มีความพร้อมในระดับมาก ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะเลย มีเพียงโทรศัพท์เฉพาะบ้านผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน และโครงการหลวงเท่านั้น แต่ชาวบ้านมีโทรศัพท์มือถือใช้เกือบทุกรั้วเรือน และบางครัวเรือนมีมือถือใช้กันคนละเครื่องเลยก็มี เพราะชุมชนมีคลื่นสัญญาณโทรศัพท์มือถือระบบ จี เอส เอ็ม และระบบดีแทคเต็มตลอดเวลา ซึ่งเสาสัญญาณตั้งอยู่บนที่สูงในพื้นที่ชุมชนของเผ่าลาหู่ ชาวลาหู่จึงมีสัญญาณมือถือเต็มและชัดมากที่สุด และคลื่นสัญญาณก็ได้ถูกส่งกระจายยังชุมชนเผ่าจื๋นยูนนานและเผ่าอาข่า ส่วนชุมชนเผ่าอาเข๋หลบอยู่ห่างจากเสาสัญญาณ อีกทั้งยังหลบอยู่หลังเขา สัญญาณมือถือในชุมชนเผ่าอาเข๋จึงไม่ค่อยชัดเจน จะใช้โทรศัพท์แต่ละครั้ง ต้องเดินหาคลื่นสัญญาณก่อนถึงจะโทรออกได้

สรุป ความคิดเห็นของชุมชนจากตารางที่ 4.31(หน้า166-171) ข้างต้น เกี่ยวกับความพร้อมของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชนได้ว่า ชนชนของทุกชน

เผ่าในชุมชนยังไม่มีความพร้อมและได้มาตรฐานที่จะรองรับการท่องเที่ยวได้เลย โดยเฉพาะในชุมชนชาวอาข่า เพราะฉะนั้นหากจะพัฒนาชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าให้เป็นที่น่าสนใจและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้นั้น ควรมีการพัฒนาชุมชนของทุกคนเผ่าในชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชนให้ได้มาตรฐานก่อน เพราะโดยภาพรวมระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นยังไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวได้เลย ซึ่งยังต้องการพัฒนาปรับปรุงให้ได้มาตรฐานอีกหลายด้าน อาทิเช่น ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างตามถนนให้ทั่วถึง ปรับปรุงระบบน้ำประปาในชุมชนให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสามารถบริโภคได้ จัดระบบรถโดยสาร รถรับจ้าง รถบริการนำเที่ยวในชุมชนให้เป็นระเบียบและกำหนดเวลาที่ชัดเจน พร้อมปรับปรุงสถานที่จอดรถในชุมชนให้เพียงพอและเป็นที่เป็นทาง เพิ่มปริมาณและความพร้อมของห้องน้ำในชุมชน ให้เพียงพอสำหรับบริการนักท่องเที่ยวได้ ติดป้ายบอกทางในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนเข้าใจง่าย พร้อมดูแลร้านค้า/ร้านอาหารภายในชุมชนให้ประกอบอาหารให้สะอาดถูกหลักอนามัย และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาล โรงพยาบาล สถานีอนามัย คลินิกด้วยดี เพื่อจะทำความสะดวกและระบบการจัดการขยะในชุมชน ถูกต้องตามมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุขมากที่สุด จากนั้นศึกษาข้อมูลพร้อมรวมกลุ่มบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ ที่ได้มาตรฐาน พร้อมปรับปรุงพื้นที่เพื่อเพิ่มปริมาณและความพร้อมของสถานที่กางเต็นท์เพื่อให้นักท่องเที่ยวพักแรมในชุมชนได้ ขณะเดียวกันช่วยสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กลุ่มแม่บ้านที่มีฝีมือ ด้วยการเปิดร้านค้าหรือกำหนดจุดจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านและของที่ระลึกของชุมชนขึ้น และเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้มากขึ้นกว่าปัจจุบันที่มีเพียงสัญญาณมือถือของระบบ จี เอส เอ็ม และระบบดีเทคเท่านั้น เช่น โทรศัพท์สาธารณะและโทรศัพท์บ้านเพื่อให้ชุมชนสามารถสื่อสารผ่านช่องทางอื่นได้มากขึ้น เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นต้น เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างประทับใจมากที่สุด

ตารางที่ 4.32 กิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนที่น่าสนใจ และสามารถนำมาให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1.การเที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	3.98	0.51	11.230***	.000
	ลาหู่ (65)	4.34	0.67		
	อาข่า (65)	4.00	0.77		
	อาเข่อ (47)	4.57	0.50		
	รวม 242	4.20	0.67		
2.ร่วมกิจกรรมการปรุงอาหาร/พร้อมค่านอาหารของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	4.17	0.63	14.866***	.000
	ลาหู่ (65)	4.11	0.66		
	อาข่า (65)	3.69	0.83		
	อาเข่อ (47)	4.55	0.54		
	รวม 242	4.10	0.74		
3.การเที่ยวชมชุมชน บ้านเรือนและสถาปัตยกรรมของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	3.82	0.63	18.003***	.000
	ลาหู่ (65)	4.11	0.79		
	อาข่า (65)	3.57	0.83		
	อาเข่อ (47)	4.53	0.55		
	รวม 242	3.97	0.79		

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
4. การเที่ยวชมลักษณะการแต่งกายและการ ใส่เครื่องประดับของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	3.63	0.78	28.080***	.000
	ลาหู่ (65)	4.08	0.89		
	อาข่า (65)	3.49	1.06		
	อาเซ่อ (47)	4.85	0.36		
	รวม 242	3.95	0.97		
5. ร่วมชมการแสดงดนตรีพื้นบ้าน และการ ขับร้องของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	4.05	0.69	12.738***	.000
	ลาหู่ (65)	4.22	0.78		
	อาข่า (65)	4.00	0.98		
	อาเซ่อ (47)	4.83	0.43		
	รวม 242	4.23	0.82		
6. ชมการแสดงและร่วมการเล่นพื้นบ้าน ของชนเผ่า	จื๋นยูนนาน (65)	4.02	0.72	16.401***	.000
	ลาหู่ (65)	4.18	0.73		
	อาข่า (65)	3.88	0.94		
	อาเซ่อ (47)	4.85	0.36		
	รวม 242	4.19	0.84		

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
7. ชมประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมของ ชนเผ่า	จีนยูนนาน (65)	3.97	0.59	21.157***	.000
	ลาหู่ (65)	4.02	0.86		
	อาข่า (65)	3.77	1.00		
	อาเข่อ (47)	4.87	0.34		
	รวม 242	4.10	0.85		
	เฉลี่ยรวม	4.11			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก

*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.32 (หน้า 179-181) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่การนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมและร่วมเที่ยวชม โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังตารางต่อไปนี้

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่การนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมและร่วมเที่ยวชม โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.20$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 4.57$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.34, 4.00$ และ 3.98 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า วัฒนธรรมของทุกชนเผ่าในชุมชนมีความน่าสนใจในระดับมากเช่นกัน เพียงแต่ มีความที่โดดเด่นและน่าสนใจแตกต่างกันไป สำหรับชนเผ่าที่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมโดดเด่นที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ซึ่งวัฒนธรรมของชนเผ่าอาเข่อไม่

สามารถหาชมได้ทั่วไป เพราะมีการตั้งเป็นชุมชนเพียงแห่งเดียวที่ห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้เท่านั้น และที่สำคัญการเข้าเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น จะได้สัมผัสกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่ามากกว่า 4 ชนเผ่าในหนึ่งชุมชน

ในส่วนของความน่าสนใจในการร่วมกิจกรรมการเที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรมและ วิถีชีวิตของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.20$) เห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.57$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่า และชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.34, 4.00$ และ 3.98 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีเอกลักษณ์ทางประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชนเผ่าที่โดดเด่นและน่าสนใจในการเข้าไปเที่ยวชม อาทิเช่น ประเพณีปีใหม่ของชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า และประเพณีปีใหม่ของชนเผ่าจีนยูนนาน (เทศกาลตรุษจีน) ช่วงเวลาจัดงานไม่ตรงกัน อีกทั้ง พิธีกรรมในประเพณีปีใหม่ของแต่ละชนเผ่าก็มีความแตกต่างกันมาก ตัวอย่างประเพณีชนเผ่าที่น่าสนใจและนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ คือ ประเพณีปีใหม่มูลกข่าง ปีใหม่ไข่แดง และโล้ชิงช้าของชนเผ่าอาข่า ประเพณีกินวอ (พิธีกินข้าวใหม่) ของชนเผ่าลาหู่ ประเพณีปีใหม่และพิธีสร้างประตูลูกบ้านของชนเผ่าอาข่า และเทศกาลตรุษจีน ประเพณีไหว้พระจันทร์ของชนเผ่าจีนยูนนาน เป็นต้น

ในส่วนของความน่าสนใจในการร่วมกิจกรรมการปรุงอาหาร พร้อมรับประทานอาหารของชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.10$) เห็นด้วยในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.55$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.17, 4.11$ และ 3.69 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีอาหารชนเผ่าที่หลากหลาย ซึ่งอาหารชนเผ่าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ อาหารชนเผ่าจีนยูนนาน อาทิ ก๋วยเตี๋ยวและข้าวซอยยูนนาน ข้าวแรมที่ในข้าวและข้าวฟ่างถั่วลิสงเตา ขาหมูยูนนาน หมูพันปี กุนเชียง ยูนนาน หมูผัดผักกาดคอง ยำออซุน ยำทอดชาปลากระป๋อง เป็นต้น ซึ่งมีจำหน่ายตามชุมชนจีนยูนนาน และร้านอาหารจีนยูนนานทั่วไป สำหรับอาหารชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ไม่มีจำหน่ายทั่วไป แต่สามารถหาทานได้ในหมู่บ้านชาวเขาหรือชุมชนโฮมสเตย์ของชาวเขาทั่วไป แต่อาหารของชนเผ่าอาเชอ นั้นไม่มีจำหน่ายและไม่สามารถหาทานได้ทั่วไป เพราะอาหารของชนเผ่าอาเชอทำแบบง่ายๆ เน้นสิ่งของที่ได้จากธรรมชาติเป็นหลัก ไม่ค่อยเน้นขอสปรุงรสมากนักในครัวของชนเผ่าอาเชอส่วนใหญ่มีเพียงผงขูรส เกลือป่นหรือเกลือเม็ด พริกแห้งหรือพริกสดเป็นหลัก และการทำอาหารส่วนใหญ่ก็นิยมใช้การหมก เผา ปิ้ง ต้ม นึ่ง และลวกเป็นหลัก

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าสนใจในการเที่ยวชมชุมชน บ้านเรือนและสถาปัตยกรรมของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.97$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.53$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.11, 3.82$ และ 3.57 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า บ้านเรือนชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นยังคงมีการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี แต่วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เช่น ใช้เหล็ก ปูนซีเมนต์และกระเบื้องแทนการใช้วัสดุทางธรรมชาติในอดีต เช่น ไม้และหญ้าคา ไม้ไผ่เป็นต้น แต่รูปแบบสถาปัตยกรรมและลักษณะบ้านเรือนก็ยังคงแบบดั้งเดิมไว้ ชนเผ่าที่มีการปรับเปลี่ยนมากที่สุดคือ บ้านเรือนของชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ส่วนชนเผ่าอาข่ายังคงรักษาสถาปัตยกรรมดั้งเดิมไว้เป็นอย่างดีที่สุด บ้านที่สร้างจากวัสดุสมัยใหม่มีเพียง 3-4 หลังคาเรือน นอกจากนั้นยังคงแบบเดิมไว้เป็นอย่างดี

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าสนใจในการเที่ยวชมลักษณะการแต่งกายและการใช้เครื่องประดับของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.95$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.85$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.08, 3.63$ และ 3.49 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุดประจำชนเผ่า และเครื่องประดับของทุกชนเผ่าในชุมชนมีความน่าสนใจและโดดเด่นที่แตกต่างกัน ชุดประจำชนเผ่าของชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า นั้น มีให้เห็นอยู่ทั่วไป แต่ชุดประจำชนเผ่าอาข่าที่เป็นแบบดั้งเดิม และยังมีการสวมใส่ในชีวิตประจำวันมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือ ที่หมู่บ้านอาข่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นแห่งนี้เท่านั้น ปัจจุบันเด็กๆ และวัยรุ่นของชาวอาข่าแต่งชุดประจำชนเผ่าแบบเต็มรูปแบบในชีวิตประจำวันน้อยลง ส่วนใหญ่จะแต่งชุดเต็มรูปแบบเฉพาะในช่วงที่มีการเฉลิมฉลองเทศกาลประจำชนเผ่า หรือช่วงที่มีแขกผู้ใหญ่มาเยี่ยมเยือนชุมชนเท่านั้น รายละเอียดการปรับเปลี่ยนเรื่องการแต่งกายของชุมชนได้อธิบายไว้แล้วในการบรรยายตารางที่ 4.30

ในส่วนของการคิดเห็นเรื่องความน่าสนใจในการเข้าร่วมชมการแสดงพื้นบ้าน และการขับร้องของชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.23$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.83$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.22, 4.05$ และ 4.00 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า การแสดงพื้นบ้านและการขับร้องของทุกชนเผ่ามีความน่าสนใจที่แตกต่างกันไป การแสดงและการขับ

ร้องที่น่าสนใจที่สุดก็ยังเป็นของชนเผ่าอาข๋อ เพราะชนเผ่าอาข๋อจะใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น กระจบอกไม้ไผ่ กระดิ่ง และดอกหญ้าต่างๆประกอบการละเล่นและการทำเครื่องดนตรี ตลอดจนนำมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการฟ้อนรำ เป็นต้น โดยทำทางการเต้นรำและการแสดงจะเน้นการเลียนแบบตามธรรมชาติ เช่น ทำทางการเพาะปลุกและการเก็บเกี่ยว ทำทางการล่าสัตว์ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิต ความเชื่อและประวัติความเป็นมาของชนเผ่าตน ส่วนชนเผ่าลาหู่ เป็นชนเผ่าที่มีการแสดงดนตรีและการระบำที่มีสีสันและสนุกสนานมากที่สุดในชุมชนเลยก็ว่าได้ ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า มีทำทางและการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง มีสีสันและทำทางสวยงามและน่าสนใจมากเช่นเดียวกัน และส่วนใหญ่จะแสดงออกซึ่งประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชนเผ่าตน

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าสนใจในการเที่ยวชมการแสดงและการร่วมการละเล่นพื้นบ้านของชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.19$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข๋อ ($\bar{X} = 4.85$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.18, 4.02$ และ 3.88 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า การละเล่นพื้นบ้านของแต่ละชนเผ่าในชุมชนมีความน่าสนใจมาก แต่จะมีความโดดเด่นและน่าสนใจแตกต่างกันไป การละเล่นบางอย่างจะเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างเรื่องกติกาบ้าง เช่น การเล่นสะบ้า การแข่งตีลูกข่าง แข่งรถไม้ 3 ล้อ การแข่งดีดลูกกอล์ฟ การเล่นหมากเก็บ และการแข่งดีดลูกแก้ว เป็นต้น หากได้เข้าเที่ยวชมชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นในช่วงเทศกาลสำคัญของแต่ละชนเผ่าในชุมชน จะได้พบเห็นการละเล่นที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าสนใจในการเที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมของชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.10$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข๋อ ($\bar{X} = 4.87$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.02, 3.97$ และ 3.77 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมของทุกชนเผ่าในชุมชนมีความน่าสนใจและแตกต่างกันไป เช่น พิธีบูชาผู้มประตูลูบของชนเผ่าอาข๋อ ประเพณีไล่ชิงช้าของชนเผ่าอาข่า เทศกาลกินวอและการเต้นจะคือของชนเผ่าลาหู่ และเทศกาลตรุษจีนของชนเผ่าจื๋นยูนนาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมในประเพณีพิธีกรรมและเทศกาลต่างๆอีกมากมาย

สรุป ตารางที่ 4.32 (หน้า 179-181) เกี่ยวกับ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่การนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ร่วม

กิจกรรมและร่วมเที่ยวชมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่การนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมและร่วมเที่ยวชม และกิจกรรมการปรุงอาหาร/พร้อมรับประทานอาหารของชนเผ่าก็มีความน่าสนใจไม่น้อย อีกทั้งการเที่ยวชมชุมชน บ้านเรือนและสถาปัตยกรรมของชนเผ่าในชุมชนก็มีความน่าสนใจไม่น้อย รวมไปถึงลักษณะการแต่งกายและการใช้เครื่องประดับของชนเผ่าในชุมชนก็มีความแตกต่างและแปลกตาเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้ชมการแสดงพื้นบ้าน และการขับร้องของชนเผ่าในชุมชนมีสีสันและสนุกสนานเป็นอย่างยิ่ง และนักท่องเที่ยวก็สามารถเข้าร่วมการแสดงและร่วมการละเล่นพื้นบ้านของชนเผ่า ในช่วงที่ชุมชนมีการเฉลิมฉลองประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมสำคัญๆของชนเผ่าได้อย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชนเผ่าอาข่า มีความน่าสนใจและน่าศึกษาเรียนรู้มาก เพราะไม่สามารถหาชมได้ทั่วไป ส่วนกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชนเผ่าอื่นๆนั้น แม้จะหาชมได้ทั่วไป แต่หากเข้ามาเที่ยวชมในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นแล้ว สามารถเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าได้ถึง 4 ชนเผ่าในหนึ่งชุมชน ที่สำคัญเป็นชุมชนที่ชนเผ่าต่างๆ รวมตัวกันเพื่อมาตั้งเป็นชุมชนตามชนเผ่าของตน โดยไม่ได้ถูกบังคับหรือว่าจ้างมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมเท่านั้น

ตารางที่ 4.33 ความมีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนเผ่า

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1.วัฒนธรรมชนเผ่าของข้าพเจ้าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง	จีนยูนนาน (65)	4.28	0.54	20.451***	.000
	ลาหู่ (65)	4.54	0.69		
	อาข่า (65)	4.15	0.71		
	อาข่อ (47)	4.98	0.15		
	รวม 242	4.45	0.66		

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
2. ข้าพเจ้าสามารถที่จะสืบทอดและรักษา วัฒนธรรมของชนเผ่าให้คงอยู่กับชุมชน และส่งต่อยั่งยืนหลังได้	จีนูนนาน (65)	4.17	0.63	24.548***	.000
	ลาหู่ (65)	4.31	0.68		
	อาข่า (65)	3.85	0.97		
	อาเข้อ (47)	4.98	0.15		
	รวม 242	4.28	0.80		
3. ข้าพเจ้าจะเคารพกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเคร่งครัด	จีนูนนาน (65)	4.20	0.59	11.450***	.000
	ลาหู่ (65)	4.51	0.66		
	อาข่า (65)	3.95	0.87		
	อาเข้อ (47)	4.62	0.49		
	รวม 242	4.30	0.72		
4. ข้าพเจ้าอยากให้นักท่องเที่ยว เคารพ กฎระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ของชุมชน	จีนูนนาน (65)	4.32	0.53	10.806***	.000
	ลาหู่ (65)	4.49	0.79		
	อาข่า (65)	4.25	0.94		
	อาเข้อ (47)	4.96	0.20		
	รวม 242	4.47	0.74		
	เฉลี่ยรวม	4.38			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.33 (หน้า 185-186) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความมีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาเช่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนความคิดเห็นที่ว่าวัฒนธรรมชนเผ่าของตนเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.45$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.98$ และ 4.54) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28$ และ 4.15) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมชนเผ่าของตนเป็นอย่างมาก โดยชนเผ่าอาเช่อมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าไว้ดีกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชน โดยมีการเปิดโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนภาษา อาเช่อโดยเฉพาะ เพื่อเป็นการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าให้อยู่คู่ชาวอาเช่อตลอดไป

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสืบทอดและรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่าให้คงอยู่กับชุมชนและส่งต่อยังรุ่นหลังได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.28$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.98$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.31, 4.17$ และ 3.85 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่ามีกรรมวิธีและแนวทางของตนในการถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชนเผ่าของตนสู่รุ่นลูก รุ่นหลานให้สืบทอดต่อไป โดยการถ่ายทอดผ่านตัวอย่างการดำรงชีวิต จากการร้องเล่นเต้นรำ ตลอดจนการประกอบอาชีพต่างๆ เป็นต้น แต่ชนเผ่าที่มีแนวทางการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่ลูกหลานได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ โดยผู้นำและคณะกรรมการของชนเผ่าอาเช่อมีการจัดทำงบประมาณเพื่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ สำหรับเป็นที่ประชุมปรึกษาหารือและเป็นสถานที่สำหรับการเรียนการสอนภาษาอาเช่อด้วย

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความเคารพกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเคร่งครัด โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.62$ และ 4.51) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.20$ และ 3.95) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่ามีการกำหนดกฎระเบียบและกติกาของชุมชนของตน โดยใช้กรอบตามคำสอนในศาสนาและความเชื่อ

ของชนเผ่า ใช้เป็นกฎระเบียบและกติการ่วมกันระหว่างผู้คนในชนเผ่าของตน นอกจากนี้ ทุกชนเผ่าต่างก็ยังให้ความสำคัญแก่กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเคร่งครัดด้วย

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า อยากให้นักท่องเที่ยวเคารพกฎระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมของชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.47$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเชอ และชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.96$ และ 4.49) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.32$ และ 4.25) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนให้ความสำคัญแก่การพินกฎระเบียบ ของวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ของชนเผ่าตนอย่างดี และก็หวังให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญแก่การพินกฎระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมของตนอย่างเคร่งครัดเช่นกัน โดยเฉพาะชนเผ่าอาเชอ เป็นชนเผ่าที่ยังคงมีความเชื่อเรื่อง ผู้นำจิตวิญญาณ และสิ่งเหนือธรรมชาติมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ จึงไม่อยากจะคนภายนอกไปกระทำการใดๆ อันเป็นการผิดต่อกฎของชนเผ่าตน

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.33 (หน้า 185-186) เกี่ยวกับเรื่องความมีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าคนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมชนเผ่าของตนเป็นอย่างดี ซึ่งทุกชนเผ่าต่างเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าตนเป็นอย่างดี โดยมีวิธีการสืบสาน สืบทอดและรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่าตนให้คงอยู่กับชุมชนได้โดยการถ่ายทอดผ่านการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตชนเผ่าแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษถ่ายทอดสู่รุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป พร้อมปลูกฝังให้ลูกหลานของตนเคารพกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชุมชนตนและชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชนอย่างเคร่งครัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวและบุคคลต่างชนเผ่า ทั้งภายในหรือภายนอกชุมชนให้ความสำคัญแก่การพินกฎระเบียบทางวัฒนธรรมของชุมชนด้วยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะชนเผ่าอาเชอ เป็นชนเผ่าที่ยังมีความเชื่อในสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพบุรุษที่ล่วงลับอย่างเคร่งครัด เพราะในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านอาเชอ เป็นหลายจุดเป็นเขตต้องห้าม รวมถึงสิ่งก่อสร้างและของเช่นไห่วางอย่างมีข้อห้าม เช่น ห้ามผู้หญิงเข้าร่วมพิธีสร้างประตูลูกบ้าน(ประตูผี) หลังเสร็จพิธี ห้ามบุคคลใดๆ สัมผัสประตูลูกบ้าน(ประตูผี)นี้เด็ดขาด ยกเว้นพี่มาหรือหมอผีเท่านั้นเป็นต้น ส่วนชนเผ่าอาข่าที่มีคะแนนความคิดเห็นในตารางนี้น้อยที่สุด แต่โดยรวมยังเห็นด้วยในระดับมาก เพราะชนเผ่าอาข่ากว่าร้อยละ 80 ได้เปลี่ยนความเชื่อไปนับถือศาสนาอื่นแล้ว ทำให้พิธีกรรมหลายๆ อย่างถูกปรับเปลี่ยนไปตามความเชื่อในศาสนาคริสต์มากขึ้น เช่น ยกเลิกการเช่นไห่วด้วยการจุดรูปเทียนโดยใช้ดอกไม้และเทียนไขแทนเป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ยังมีคงไว้ซึ่งแบบแผนดั้งเดิมให้มากที่สุดเพื่อให้ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของชนเผ่าในชุมชนอยู่คู่กับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุนตลอดไป

ตารางที่ 4. 34 ความพร้อมของชุมชนในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1.ข้าพเจ้าเห็นว่าจะต้องต้อนรับผู้มาเยือนด้วย ไมตรีจิต จริตใจและยิ้มแย้มแจ่มใส	จีนยูนนาน (65)	4.12	0.65	4.424***	.005
	ลาหู่ (65)	4.12	0.91		
	อาข่า (65)	4.38	0.80		
	อาเข่อ (47)	4.55	0.50		
	รวม 242	4.28	0.76		
2.ข้าพเจ้าสามารถที่จะให้คำแนะนำ เกี่ยวกับ สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนกับ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้	จีนยูนนาน (65)	3.92	0.78	21.897***	.000
	ลาหู่ (65)	3.38	1.00		
	อาข่า (65)	4.02	0.76		
	อาเข่อ (47)	4.62	0.53		
	รวม 242	3.94	0.90		
3.ข้าพเจ้าสามารถถ่ายทอดความรู้ เช่น การ ทำอาหาร การจักสาน การทอผ้า การทำนา ฯลฯ ให้กับนักท่องเที่ยวได้	จีนยูนนาน (65)	4.09	0.80	20.872***	.000
	ลาหู่ (65)	3.85	1.10		
	อาข่า (65)	3.62	1.01		
	อาเข่อ (47)	4.91	0.35		
	รวม 242	4.06	1.00		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
4.ข้าพเจ้ายินดีให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักที่บ้านของข้าพเจ้าได้	จีนยูนนาน (65)	4.15	0.73	15.874***	.000
	ลาหู่ (65)	3.57	1.07		
	อาข่า (65)	3.60	1.04		
	อาเข่อ (47)	4.57	0.54		
	รวม 242	3.93	0.98		
	เฉลี่ยรวม	4.05			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ
 ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก
 *** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.34 (หน้า 189-190) พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของชุมชนในด้านความเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนของความคิดเห็นที่ว่า ชุมชนจะต้อนรับผู้มาเยือนด้วยไมตรีจิต ความจริงใจและการยิ้มแย้มแจ่มใส โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.28$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.005 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 4.98$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.38, 4.12$ และ 4.12 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ให้การต้อนรับผู้มาเยือนด้วยไมตรีจิตและการยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ ไม่ว่าผู้มาเยือนชุมชนจะเข้ามาเพื่อให้ความช่วยเหลือชุมชน เพื่อค้าขาย หรือเพื่อเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนก็ตาม หากมีการแจ้งผู้นำล่วงหน้า ชุมชนจะมีการส่งตัวแทนเพื่อมาต้อนรับอย่างอบอุ่น ยิ่งถ้ามาเป็นคณะ จะมีการส่งทีมนำร้อง นักแสดงประจำชนเผ่ามาต้อนรับคณะผู้มาเยือนด้วยการขับร้อง

และการแสดงประจำชนเผ่า อันเต็มไปด้วยสีสันและความสนุกสนานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการแสดงและการขับร้องของชนเผ่าอาข่าเป็นชุดการแสดงที่แปลกหูแปลกตามากที่สุด เพราะเป็นชุดการแสดงที่ทำให้ผู้ชมหัวเราะได้มากที่สุด ส่วนชุดการแสดงที่ทำให้ผู้ชมอดใจไม่ไหว ต้องลุกขึ้นมาเต้นด้วยคือ ชุดการแสดงเต้นจะตือของชนเผ่าลาหู่ เพราะเป็นการเต้นที่สนุกสนาน และมีสีสันมากที่สุดในชุมชน อันจะทำให้ผู้มาเยือนเต็มไปด้วยรอยยิ้มอย่างมีความสุข

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับ สามารถที่จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.62$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าอาข่า และชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.02$ และ 3.92) ส่วนชนเผ่าลาหู่ เห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{X} = 3.38$) จากการลงพื้นที่พบว่า คนส่วนใหญ่ในชุมชนได้รับการศึกษาดำรงมาตรฐาน แต่ในปัจจุบัน ชุมชนมีโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีน โดยเฉพาะในความดูแลของรัฐบาลได้วัน และโรงเรียนสอนภาษาไทยในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย ทำให้คนรุ่นใหม่ของชุมชน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารได้มากกว่า 2 ภาษา นอกจากภาษาชนเผ่าของตนแล้ว โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดี เพราะตัวอักษรของภาษาชนเผ่าเหล่านี้ ล้วนพัฒนามาจากหลักของภาษาอังกฤษทั้งสิ้น อีกทั้งเยาวชนของชนเผ่าที่มีผลการเรียนดี ก็จะได้รับทุนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปจากมูลนิธิและ โครงการต่างๆที่จัดตั้งมาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวเขาในประเทศไทย เพราะฉะนั้นเยาวชนของชนเผ่าเหล่านี้จึงสามารถสื่อสารกับต่างชาติได้ในระดับดี

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เช่น การทำอาหาร การจักสาน การทอผ้า การทำนา ฯลฯ ให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.91$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.09, 3.85$ และ 3.62 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชน มีองค์ความรู้หลายๆด้านที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้มาเยือนได้ โดยชนเผ่าจีนยูนนาน มีอาหารประจำชนเผ่าที่โดดเด่น และการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น ชา กาแฟ บัวขี้เหล็ก บัวขี้สามรส พลับอบ หมูพันปี กุนเชียงยูนนาน ผักกาดคองและอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ สามารถนำมาปรับเพื่อสร้างเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้ด้วย ส่วนชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเชื่อนั้น มีศิลปะการเย็บปักถักร้อย การจักสาน การ

ทอดผ้า และการทำไร่นา เป็นที่โดดเด่นและน่าสนใจ และองค์ความรู้เหล่านี้ ก็สามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวได้ด้วย

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความยินดีที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักที่บ้านของตนได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.93$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.57$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.15, 3.60$ และ 3.57 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ยินดีให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักที่บ้านของตนได้ โดยชนเผ่าอาข่ายินดีให้เข้าพักมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาข่ามีความหวังที่จะให้การท่องเที่ยวนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นแก่ชุมชนมากที่สุด ถึงแม้ว่าลักษณะบ้านเรือนและสภาพด้านที่พักของชุมชนเผ่าอาข่าจะมีความพร้อมน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆก็ตาม หากนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนต้องการที่จะเข้าพักที่บ้านของชนเผ่าอาข่า ชาวอาข่าก็ยินดีต้อนรับผู้เข้าพักตามอัธยาศัยของตน อย่างจริงใจและมีมิตรไมตรี

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.34 (หน้า 189-190) พบว่า โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นว่า คนในชุมชนมีความพร้อมในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นในส่วนที่ชุมชนจะให้การต้อนรับผู้มาเยือนด้วยไมตรีจิต และความจริงใจพร้อมรอยยิ้มที่แจ่มใส เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนได้สัมผัสความเป็นมิตรไมตรีจากคนในชุมชน พร้อมรับคำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน จากตัวแทนชนเผ่าและมักอุเทศก์ชุมชนให้เข้าใจอย่างละเอียดก่อนเที่ยวชมชุมชนต่อไป จากนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนสนใจเข้าพักในบ้านของชนเผ่า สามารถเลือกเข้าพักได้ตามบ้านของชนเผ่าที่สนใจ เพราะทุกชนเผ่าในชุมชนยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนด้วยความป็นมิตรจากใจจริง โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า รอคอยต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกท่านอย่างตั้งใจ พร้อมให้ผู้เข้าพักได้สัมผัสวิถีชีวิตที่แท้ของชนเผ่า โดยทุกชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีความตั้งใจในการถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของชนเผ่าตนให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วย เช่น ถ่ายทอดการทำอาหารของชนเผ่า การจักสานเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงถ่ายทอดภูมิปัญญาในการประกอบอาชีพของชนเผ่า เกี่ยวกับการทำนา ทำไร่ การเพาะปลูกไม้ผลเมืองหนาว และการเกษตรแบบต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ด้วย และเกิดความประทับใจมากที่สุด ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.35 ความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1.ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน	จีนยูนนาน (65)	3.95	0.67	5.665***	.001
	ลาหู่ (65)	3.86	0.90		
	อาข่า (65)	4.02	0.84		
	อาเข่อ (47)	4.45	0.65		
	รวม 242	4.04	0.80		
2.ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนและทำตามแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน	จีนยูนนาน (65)	3.94	0.68	11.711***	.000
	ลาหู่ (65)	3.72	0.87		
	อาข่า (65)	3.82	0.85		
	อาเข่อ (47)	4.53	0.55		
	รวม 242	3.96	0.81		
3.ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกับชุมชน	จีนยูนนาน (65)	3.94	0.66	10.801***	.000
	ลาหู่ (65)	3.69	0.92		
	อาข่า (65)	3.66	0.97		
	อาเข่อ (47)	4.47	0.62		
	รวม 242	3.90	0.87		

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
4.ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวของ ชุมชน พร้อมร่วมปรับปรุงแก้ไขปัญหา ต่างๆให้ดีขึ้น	จีนยูนนาน (65)	3.95	0.67	11.661***	.000
	ลาหู่ (65)	3.65	0.86		
	อาข่า (65)	3.82	0.95		
	อาเข่อ (47)	4.51	0.59		
	รวม 242	3.94	0.84		
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.96			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก

*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.35 (หน้า 193-194) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยเปรียบเทียบความคิดเห็น ระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการ วิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.04$) อยู่ในระดับเห็นด้วย มาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.001 โดยชนเผ่าที่ เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 4.45$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.02, 3.95$ และ 3.86 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่ พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของ ชุมชนเป็นอย่างมาก โดยชนเผ่าอาเข่อเป็นชนเผ่าที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด เพราะ ชนเผ่าอาเข่อมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำสูง มีจำนวนประชากรน้อย ความขัดแย้งด้านความคิดเห็นก็มี น้อย ที่สำคัญรายได้ของชนเผ่าอาเข่อส่วนใหญ่ได้จากการรับจ้างทั่วไป หากเกิดการท่องเที่ยวใน

ชุมชนขึ้น ชาวอาเชอจะได้อะไรเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้นตามด้วย เพราะฉะนั้นชนเผ่าอาเชอจึงยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนอย่างจริงจังที่สุด

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนและทำตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.96$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.001 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเชอ ($\bar{X} = 4.53$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.94, 3.82$ และ 3.72 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนด้วยดี โดยชนเผ่าอาเชอต้องการมีส่วนร่วมทำตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด ดังเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานและรับประโยชน์ร่วมกับชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.90$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเชอ ($\bar{X} = 4.47$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 3.94, 3.69$ และ 3.66 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานและรับประโยชน์ร่วมกับชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชนเผ่าอาเชอต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งเหตุผลได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมร่วมปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.94$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดย ชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเชอ ($\bar{X} = 4.51$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.95, 3.82$ และ 3.65 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนล้วนต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมร่วมปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้น โดยชนเผ่าอาเชอเป็นชนเผ่าที่ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาเชอเป็นชุมชนที่ยินดีให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้านมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน เพราะฉะนั้นชนเผ่าอาเชอจึงต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน ต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกับชุมชน และความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมร่วมปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้นมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน

สรุป ข้อมูลจากตารางที่ 4.35 (หน้า 193-194) พบว่า โดยภาพรวมทุกคนเฝ้าในชุมชน ต้องการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมในระดับมาก โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อ ต้องการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นในส่วนต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนให้สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จากนั้นต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนและทำตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป เมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม คนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานและรับประโยชน์ร่วมกับชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน เพื่อให้รายได้จากการท่องเที่ยวกระจายสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง โปร่งใส และยุติธรรมมากที่สุด เพื่อป้องกันการเกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อค้ากับชาวบ้านให้น้อยที่สุด โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมร่วมปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้รวดเร็วและดีขึ้น เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป

ตารางที่ 4.36 ความต้องการมีส่วนร่วมและมีบทบาทหน้าที่ในกลุ่มต่างๆ ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. กลุ่มต้อนรับนักท่องเที่ยว	จีนยูนนาน (65)	3.66	1.00	4.911***	.002
	ลาหู่ (65)	3.49	1.37		
	อาข่า (65)	3.98	0.86		
	อาเช่อ (47)	4.15	0.59		
	รวม 242	3.80	1.04		

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
2. กลุ่มเตรียมที่พัก	จีนยูนนาน (65)	3.57	0.98	10.112***	.000
	ลาหู่ (65)	3.17	1.18		
	อาข่า (65)	3.60	0.97		
	อาเซ่อ (47)	4.19	0.54		
	รวม 242	3.59	1.02		
3. กลุ่มนำเที่ยวในหมู่บ้าน	จีนยูนนาน (65)	3.60	1.03	9.275***	.000
	ลาหู่ (65)	3.23	1.23		
	อาข่า (65)	3.83	0.93		
	อาเซ่อ (47)	4.19	0.54		
	รวม 242	3.68	1.04		
4. กลุ่มเตรียมอาหาร	จีนยูนนาน (65)	3.49	1.01	17.418***	.000
	ลาหู่ (65)	3.08	1.26		
	อาข่า (65)	3.71	1.07		
	อาเซ่อ (47)	4.49	0.55		
	รวม 242	3.63	1.14		

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
5. กลุ่มนักแสดงศิลปะพื้นบ้าน (ระบำ ฟ้อนรำ การละเล่น)	จันทวนาน (65)	3.51	1.01	23.002***	.000
	ลาหู่ (65)	2.95	1.16		
	อาข่า (65)	3.62	1.06		
	อาเขือ (47)	4.53	0.55		
	รวม 242	3.59	1.12		
6. กลุ่มนักแสดงดนตรีพื้นบ้าน	จันทวนาน (65)	3.49	0.98	13.661***	.000
	ลาหู่ (65)	3.08	1.25		
	อาข่า (65)	3.54	1.06		
	อาเขือ (47)	4.32	0.52		
	รวม 242	3.55	1.10		
7. กลุ่มฝึกสอนกิจกรรม (เช่น สอนทำ อาหาร สอนการถนอมอาหาร การสอนภาษา การปักผ้า สอนทำไร่ ฯลฯ)	จันทวนาน (65)	3.55	1.00	6.341***	.000
	ลาหู่ (65)	3.40	1.21		
	อาข่า (65)	3.80	0.96		
	อาเขือ (47)	4.17	0.52		
	รวม 242	3.70	1.01		

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
8. กลุ่มรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว	จีนยูนนาน (65)	3.28	1.07	9.832***	.000
	ลาหู่ (65)	3.09	1.39		
	อาข่า (65)	3.62	1.13		
	อาเขือ (47)	4.17	0.52		
	รวม 242	3.49	1.16		
9. กลุ่มสมุนไพร และนวดแผนโบราณ	จีนยูนนาน (65)	3.34	1.11	11.409***	.000
	ลาหู่ (65)	3.02	1.27		
	อาข่า (65)	3.68	1.08		
	อาเขือ (47)	4.15	0.55		
	รวม 242	3.50	1.13		
10. กลุ่มทำและขายสินค้าของฝากของที่ระลึกชน เผ่า (ผ้าปัก จักสาน ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูป การเกษตร ฯลฯ)	จีนยูนนาน (65)	3.51	1.10	12.508***	.000
	ลาหู่ (65)	3.26	1.34		
	อาข่า (65)	3.58	1.06		
	อาเขือ (47)	4.49	0.62		
	รวม 242	3.65	1.16		

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
11. กลุ่มบัญชีและการเงิน	จีนยูนนาน (65)	2.93	1.10	23.726***	.000
	ลาหู่ (65)	2.51	1.38		
	อาข่า (65)	3.34	1.09		
	อาเข่อ (47)	4.23	0.56		
	รวม 242	3.18	1.25		
12. กลุ่มการตลาดและประชาสัมพันธ์	จีนยูนนาน (65)	3.00	1.08	15.490***	.000
	ลาหู่ (65)	2.77	1.54		
	อาข่า (65)	3.48	1.11		
	อาเข่อ (47)	4.17	0.52		
	รวม 242	3.29	1.25		
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.55			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

ตารางที่ 4.36 (หน้า 196-200) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมและมีบทบาทหน้าที่ของกลุ่มต่างๆ ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.002 โดยชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่าเห็นด้วยในระดับมากตามลำดับดังนี้ ชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.15, 3.98, 3.66$ และ 3.49 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทูชนชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยชนเผ่าอาเช่อต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ เพราะชนเผ่าอาเช่อมีความคาดหวังในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชนด้วย

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มเตรียมที่พัก โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.19, 3.60$ และ 3.57 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลาง เท่านั้น ($\bar{X} = 3.17$) จากการลงพื้นที่พบว่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่มีการจัดบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเลย แต่มีบ้างคือ ที่พักในศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงและโครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น ซึ่งจากการสอบถามชาวบ้านส่วนใหญ่สนใจที่จะปรับปรุงบ้านเรือนและพื้นที่บริเวณบ้านตัวเองเพื่อสร้างเป็นที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากชุมชนยังไม่เกิดการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม และชาวบ้านยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการนักท่องเที่ยว จึงไม่มีการจัดบริการที่พักในชุมชนเลย

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มนำเที่ยวในหมู่บ้าน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.68$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.19, 3.83$ และ 3.60 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังไม่มีมีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม แต่หากมีคณะหรือแขกเข้ามาเยือนชุมชน ชาวบ้านของทุกชนเผ่าจะช่วยกันต้อนรับขับสู้ผู้มาเยือนด้วยความเป็นมิตรไมตรีเป็นอย่างดี โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อ เป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและมักอาสาทำกิจกรรมชุมชน และกิจกรรมชนเผ่าด้วยดีมาโดยตลอด

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มเตรียมอาหาร โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.63$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.49$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 3.71$ และ 3.49) ส่วน ชนเผ่าลาหู่

เห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{X}=3.08$) แต่จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกครั้งที่มิถุนะหรือแขกเข้ามาเยือนชุมชน หน้าที่เตรียมอาหารเพื่อรับรองแขกผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของกลุ่มแม่บ้านชาวจีนยูนนาน เพราะชนเผ่าจีนยูนนาน เป็นชนเผ่าที่ทำอาหารได้น่าทานและรสชาติถูกใจผู้มาเยือนมากกว่าอาหารของชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มนักแสดงศิลปะพื้นบ้าน (ระบำฟ้อนรำ การละเล่น) โดยภาพรวม ($\bar{X}=3.59$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X}=4.53$) และเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X}=3.62$ และ 3.51) ส่วนชนเผ่าลาหู่ เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) จากการลงพื้นที่พบว่าทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มนักแสดงศิลปะพื้นบ้าน (ระบำฟ้อนรำ การละเล่น) ในระดับมาก เพราะในชุมชนมีกลุ่มนักแสดงศิลปะพื้นบ้าน (ระบำฟ้อนรำ การละเล่น) ของแต่ละชนเผ่าในชุมชนมีหลายกลุ่ม หลายรุ่น ซึ่งมีสีสันและความน่าสนใจแตกต่างกันไป ทั้งทำการฟ้อนรำ ชุติการแต่งกาย รวมไปถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการแสดงของแต่ละชนเผ่ามีความน่าสนใจมาก อาทิ กลุ่มนักแสดงของชาวจีนยูนนาน มีกลุ่มฟ่อบ้านและกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งกลุ่มนี้จะถนัดการเต้นล้อมวง โดยผู้หญิงเดินตามจังหวะดนตรีที่ฟ่อบ้านเล่นและร้อง ซึ่งชาวจีนยูนนานเรียกการเต้นล้อมวงแบบนี้ว่า “ราวอฮู่ไส่ว” ชุติการเต้นแบบนี้ส่วนใหญ่จะเต้นในงานมงคลเป็นเท่านั้น ห้ามใช้ในงานอวมงคลเด็ดขาด และกลุ่มนักแสดงการเต้น “จะกะ” ของชนเผ่าลาหู่ ก็เป็นชุติการแสดงที่ใช้ในงานมงคลเท่านั้นเช่นกัน ซึ่งจะเต้นในงานเฉลิมฉลองและเทศกาลสำคัญเช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ เทศกาลปีใหม่เป็นต้น ชุติการแสดงการเต้นกระทุ้งกระบอกไม้ไผ่ของชนเผ่าอาข่า เป็นชุติการแสดงที่ในการต้อนรับผู้มาเยือนและงานมงคลเช่นกัน และชุติการเต้นกระทุ้งกระบอกไม้ไผ่ของชนเผ่าอาเช่อ ก็เป็นการแสดงอีกหนึ่งชุดที่สนุกสนาน ซึ่งจะแสดงในการต้อนรับผู้มาเยือนและการเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่อาเช่อเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีชุติการแสดงที่น่าสนใจอีกหลายชุดที่รอให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นแห่งนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับระดับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มนักแสดงดนตรีพื้นบ้าน โดยภาพรวม ($\bar{X}=3.55$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X}=4.32, 3.54$ และ 3.49 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลาง เท่านั้น ($\bar{X}=3.08$) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนยินดีให้ความร่วมมือในกลุ่มนักแสดงวงเครื่องดนตรีพื้นบ้านในระดับมาก แต่การเล่นเครื่องดนตรีประกอบการเต้นของชนเผ่าลาหู่มีสีสันและสนุกสนานมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ อีกทั้งชาวลาหู่ก็เป็นชนเผ่าที่พร้อมใจ

เข้าร่วมการแสดงจะคือ ซึ่งเป็นชุดการแสดงที่มีการใช้เครื่องดนตรีและท่าทางการเต้นที่สนุกสนานมากที่สุดและมีชื่อเสียงมากที่สุดในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นกว่าได้ เพราะไม่ว่าจะเป็นชนเผ่าไหนๆ หรือผู้มาเยือนสามารถเข้าร่วมวงนักแสดงการเต้นจะก็ได้อย่างสนุกสนานด้วยกัน นอกจากนี้เครื่องดนตรีของแต่ละชนเผ่ามีความน่าสนใจและสีสันแตกต่างกัน โดยการแสดงของแต่ละชนเผ่าที่กล่าวมาข้างต้น จะมีการเป่า สี ตี ดัด เครื่องดนตรีต่างๆ ของแต่ละชนเผ่าประกอบการแสดงด้วยเสมอ ซึ่งมีความน่าสนใจและสีสันที่หลากหลายแตกต่างกันไป

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มฝึกสอนกิจกรรม (เช่น การสอนทำอาหาร การสอนการถนอมอาหาร การสอนภาษา การปักผ้า สอนทำไร่ ฯลฯ) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.70$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเขือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 4.17, 3.80$ และ 3.55 ตามลำดับ) ส่วนชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนสนใจเข้าร่วมในกลุ่มฝึกสอนกิจกรรม(เช่นการสอนทำอาหาร การสอนการถนอมอาหาร การสอนภาษา การปักผ้า สอนทำไร่ ฯลฯ) ของชุมชนมาก ซึ่งแต่ละชนเผ่าก็จะมีทัศนคติที่ต่างกัน เช่น ชนเผ่าจีนยูนนานมีความถนัดในการสอนเรื่องการปรุงอาหารมากที่สุด และชนเผ่าอาเขือถนัดในการจักสานและทำไร่ ทำนา กับชนเผ่าอาข่าก็เช่นกัน ถนัดในด้านการจักสาน การทำไร่ ทำนาและโคกเค้นเรื่องงานปัก ส่วนชนเผ่าลาหู่ชำนาญด้านการทอผ้า เย็บจักรเป็นต้น ซึ่งหากสามารถนำความรู้ความสามารถเหล่านี้มาสร้างเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้อย่างจริงจัง ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นยังมีกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจอีกมากมาย ที่สามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนได้

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยมีชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเขือและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.17$ และ 3.62) ส่วนชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยเพียงระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{X} = 3.28$ และ 3.09) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบ ภายใต้งค์คมและวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยชุมชนของแต่ละชนเผ่ามีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครหมู่บ้าน(อส.) ขึ้นมา เพื่อรักษาความปลอดภัยและดูแลความเรียบร้อยของชุมชน ซึ่งทุกชนเผ่าก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีอีกหน่วยที่เป็นทั้งพี่เลี้ยง และผู้บังคับบัญชาของกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านคือศูนย์บริการประชาชนบ้านคอยงาม- บ้านห้วยน้ำซุ่น สังกัดสถานตำรวจภูธร อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ปากทางเข้าชุมชนของชนเผ่าอาข่า เพราะชุมชนเผ่าอาข่าเป็นชุมชนหน้าด่านก่อนเข้าสู่ชุมชนของชนเผ่าอื่นๆ จึงได้จัดตั้งศูนย์บริการ

ประชาชนไว้ที่บริเวณนี้ เพื่อคอยให้บริการและดูแลความสงบเรียบร้อยแก่ประชาชนในชุมชนได้ง่ายและทั่วถึง

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มสมุนไพร และ นวดแผนโบราณ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.15$ และ 3.68) ส่วนชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$ และ 3.02) จากการลงพื้นที่พบว่า ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้การรักษาอาการเจ็บป่วยตามสถานีนามัยและโรงพยาบาลเป็นหลัก มีบางส่วนที่ยังมีการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาอยู่บ้าง ตามภูมิปัญญาของชนเผ่าตน ส่วนการนวด ส่วนใหญ่จะเป็นการนวดให้กันเองในครอบครัวหรือการว่าจ้างหมอนวดมานวดให้บ้าง ซึ่งยังไม่มีการจัดเป็นกลุ่มยาสมุนไพรและการนวดโดยเฉพาะ แต่หากมีการฟื้นฟูหรือมีการอบรมการใช้ยาสมุนไพรและการนวดเพื่อการรักษาขึ้นในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการศึกษาเรียนรู้และเข้าร่วมฝึกอบรมเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างแน่นอน

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มทำและขายสินค้าของฝากของที่ระลึกชนเผ่า (ผ้าปัก จักสาน ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปการเกษตร ฯลฯ) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.49$) และชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 3.58$ และ 3.51) ส่วนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{X} = 3.26$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีผลผลิตทางการเกษตรสลับการออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี ราคาผลผลิตทางการเกษตรของแต่ละปีขึ้นๆลงๆ ไม่ค่อยแน่นอน บางปีผลผลิตขายไม่ได้ต้องทิ้งไปอย่างน่าเสียดาย ซึ่งชาวจีนยูนนานเป็นชนเผ่าที่มีความรู้เรื่องการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรได้ดีที่สุดในชุมชน จึงได้รวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรของชุมชนให้สูงขึ้น เช่น ลูกบ๊วย ลูกท้อ ผลมะม่วง นำไปทำแยมและดอง ลูกพลับ นำไปอัดแผ่นหรือทำข้าวเกรียบ ขา กาแฟและเงี้ยวหั่น นำไปตากแห้งเป็นต้น ทำให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมีสินค้าทางการเกษตรทั้งสดและแปรรูปส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดได้ตลอดทั้งปี ส่วนชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ ส่วนใหญ่รับจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายให้ชาวจีนยูนนาน มากกว่าจะนำไปแปรรูปเอง ส่วนสินค้าต่างๆและของที่ระลึกในชุมชนนั้น มีทั้งผ้าปัก ของจักสานและงานฝีมืออื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือของชนเผ่าอาเช่อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ทำออกมาเป็นหลัก เพื่อจำหน่ายให้แก่คนในชุมชนกันเองและส่งออกจำหน่ายยังนอกชุมชนด้วย

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มบัญชีและการเงิน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.18$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.23$) และเห็นด้วยในระดับปานกลางมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 3.34$ และ 2.93) ส่วนชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับน้อยเท่านั้น ($\bar{X} = 2.51$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชน ไม่ได้รับการศึกษาในระดับมาตรฐาน จึงไม่ค่อยมีคนสนใจให้ความร่วมมือในกลุ่มบัญชีและการเงินเท่าไร ส่วนชนเผ่าอาเช่อที่ให้ความสนใจมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด และยังมีสภาพหวังในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดด้วย เพราะฉะนั้นจึงสนใจมีส่วนร่วมในกลุ่มต่างๆมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชน

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มการตลาดและประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.29$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.17$ และ 3.48) ส่วนชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ และ 2.77) จากการลงพื้นที่พบว่า ชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ในเรื่องการตลาด และการประชาสัมพันธ์ จึงให้ความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่มนี้น้อย ส่วนชนเผ่าอาเช่อให้ความสนใจมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่ยินดีให้ความร่วมมือและคาดหวังการให้ชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.36 (หน้า 196-200) ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมและมีบทบาทหน้าที่ในกลุ่มต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน โดยภาพรวม ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างดี โดยชนเผ่าอาเช่อต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆกลุ่มมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ขณะที่ชนเผ่าลาหู่มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกลุ่มน้อยมาก ไม่ว่ามีส่วนร่วมในกลุ่มต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยชนเผ่าอาเช่อต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด แต่อยู่ในระดับเดียวกับชนเผ่าอื่นๆ ส่วนกลุ่มเตรียมที่พัก กลุ่มนำเที่ยวในหมู่บ้าน กลุ่มเตรียมอาหาร กลุ่มนักแสดงศิลปะพื้นบ้าน (ระบำฟ้อนรำ การละเล่น) กลุ่มนักแสดงดนตรีพื้นบ้าน กลุ่มบัญชีและการเงิน และกลุ่มการตลาดและประชาสัมพันธ์ รวมถึงกลุ่มฝึกสอนกิจกรรม (เช่น การสอนทำอาหาร การสอนการถนอมอาหาร การสอนภาษา การปักผ้า สอนทำไร่ ฯลฯ) กลุ่มรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว กลุ่มสมุนไพรและนวดแผนโบราณ กลุ่มทำและขายสินค้าของฝากของที่ระลึกของชนเผ่า (ผ้าปักจักสาน ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปการเกษตร ฯลฯ) กลุ่มบัญชีและการเงิน และกลุ่มการตลาดและ

ประชาสัมพันธนั้น ชนเผ่าอาเชอก็ต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนชนเผ่าลาหู่ต้องการมีส่วนร่วมเพียงระดับปานกลาง จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ชนเผ่าอาเชอเป็นชนเผ่าที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆส่วนในการเตรียมตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวหากชุมชนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างเป็นรูปธรรมจริง ขณะที่ชนเผ่าลาหู่เห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ต้องการมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ต่างๆน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในกลุ่มต่างๆพอ และกลัวจะกระทบต่อหน้าที่การงานของตนก็เป็นได้ ส่วนชนเผ่าอาเชอ มีความต้องการให้ชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และมีความคาดหวังรายได้และผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชนด้วย เพราะฉะนั้นหากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องทำให้ทุกชนเผ่าในชุมชนรู้เรื่องการท่องเที่ยวในด้านต่างๆอย่างดีก่อน โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละกลุ่ม รายละเอียดของงานในส่วนต่างๆอย่างดีก่อน เพราะหัวใจหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนคือ ต้องพัฒนาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน กับการมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจของชุมชน และที่สำคัญ ต้องกระจายรายได้สู่ทุกภาคส่วนอย่างยุติธรรม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นรูปแบบและยั่งยืนต่อไป

ตารางที่ 4.37 องค์กร หน่วยงานและกลุ่มคนที่ควรรับบทบาทหน้าที่ของ ในการพัฒนาและจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านห้วยน้ำซุ่น	จีนยูนนาน (65)	4.55	0.56	14.469***	.000
	ลาหู่ (65)	4.83	0.60		
	อาข่า (65)	4.29	0.90		
	อาเชอ (47)	4.09	0.28		
	รวม 242	4.47	0.69		

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
2. คณะกรรมการหมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น	จันทุนนาน (65)	4.57	0.53	14.724***	.000
	ลาหู่ (65)	4.78	0.52		
	อาข่า (65)	4.20	0.94		
	อาเขือ (47)	4.11	0.31		
	รวม 242	4.44	0.69		
3. ผู้นำชนเผ่า	จันทุนนาน (65)	4.55	0.53	5.740***	.000
	ลาหู่ (65)	4.63	0.76		
	อาข่า (65)	4.35	0.84		
	อาเขือ (47)	4.15	0.36		
	รวม 242	4.44	0.69		
4. ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหมู่บ้านสาวชุมชน	จันทุนนาน (65)	4.60	0.52	9.741***	.000
	ลาหู่ (65)	4.48	0.83		
	อาข่า (65)	4.00	1.00		
	อาเขือ (47)	4.09	0.28		
	รวม 242	4.31	0.78		

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
5. ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านและสตรีชุมชน	จันทวนาน (65)	4.60	0.52	11.051***	.000
	ลาหู่ (65)	4.48	0.89		
	อาข่า (65)	3.92	1.00		
	อาเชอ (47)	4.09	0.35		
	รวม 242	4.29	0.81		
6. ทุกคนในชุมชนหมู่บ้านห้วยน้ำซุ่น	จันทวนาน (65)	4.54	0.56	11.490***	.000
	ลาหู่ (65)	4.69	0.66		
	อาข่า (65)	4.14	0.93		
	อาเชอ (47)	4.09	0.35		
	รวม 242	4.38	0.72		
7. ปลัดตำบลท่าก้อ	จันทวนาน (65)	4.60	0.52	17.135***	.000
	ลาหู่ (65)	4.62	0.65		
	อาข่า (65)	4.00	0.90		
	อาเชอ (47)	4.02	0.25		
	รวม 242	4.33	0.71		

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
8. องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)	จีนยูนนาน (65)	4.62	0.52	12.306***	.000
	ลาหู่ (65)	4.62	0.74		
	อาข่า (65)	4.08	0.92		
	อาเช่อ (47)	4.09	0.28		
	รวม 242	4.37	0.73		
9. กำนันตำบลท่าก้อ	จีนยูนนาน (65)	4.58	0.56	16.846***	.000
	ลาหู่ (65)	4.66	0.59		
	อาข่า (65)	3.93	0.98		
	อาเช่อ (47)	4.13	0.34		
	รวม 242	4.35	0.74		
10. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตำรวจ/ทหาร	จีนยูนนาน (65)	4.25	0.47	26.077***	.000
	ลาหู่ (65)	4.72	0.52		
	อาข่า (65)	3.75	0.95		
	อาเช่อ (47)	4.13	0.34		
	รวม 242	4.22	0.72		

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
11. บริษัททัวร์/ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว	จีนยูนนาน (65)	4.29	0.49	17.842***	.000
	ลาหู่ (65)	4.29	0.71		
	อาข่า (65)	3.62	0.99		
	อาเช่อ (47)	4.00	0.55		
	รวม 242	4.11	0.80		
12. พ่อค้าและนายทุน	จีนยูนนาน (65)	4.20	0.51	10.785***	.000
	ลาหู่ (65)	4.43	0.84		
	อาข่า (65)	3.72	0.93		
	อาเช่อ (47)	4.13	0.40		
	รวม 242	4.12	0.77		
13. โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น	จีนยูนนาน (65)	4.34	0.51	6.458***	.000
	ลาหู่ (65)	4.52	0.79		
	อาข่า (65)	4.02	0.87		
	อาเช่อ (47)	4.17	0.38		
	รวม 242	4.27	0.71		

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
14. โครงการพัฒนาเกษตรที่สูงบ้านห้วยน้ำขุ่น	จีนยูนนาน (65)	4.28	0.65	11.175***	.000
	ลาหู่ (65)	4.63	0.65		
	อาข่า (65)	3.98	0.84		
	อาเข่อ (47)	4.13	0.34		
	รวม 242	4.26	0.70		
15. กรมป่าไม้	จีนยูนนาน (65)	4.25	0.64	16.106***	.000
	ลาหู่ (65)	4.62	0.76		
	อาข่า (65)	3.68	1.00		
	อาเข่อ (47)	3.98	0.71		
	รวม 242	4.14	0.87		
	เฉลี่ยรวม	4.30			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

จากตารางที่ 4.37 (หน้า 206-211) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กร หน่วยงานและกลุ่มคนที่ควรรับผิดชอบหน้าที่ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่

อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังข้อมูลดังต่อไปนี้

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.47$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.83$ และ 4.55) ส่วนที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าอาข่ากับชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 4.29$ และ 4.09) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนมีความเห็นว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ควรมีความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนในทุกๆ ส่วน เพราะผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของชาวบ้านที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือมากที่สุด โดยเฉพาะการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ผู้ใหญ่บ้านควรเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในผลักดันให้ชาวบ้านทุกชนเผ่าเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้วยกัน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.57) ส่วนชนเผ่าอาข่ากับชนเผ่าอาเช่อ เห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.11) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารชุมชนอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่จะเป็นการอาสาเข้ามาทำงานในส่วนต่างๆ บางคนก็เป็นการขอให้มาช่วยงาน ซึ่งยังมีความสับสนเรื่องบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบในส่วนของตนอยู่มาก ซึ่งตามหลักแล้วคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยผู้ใหญ่บ้านพัฒนาชุมชนมากที่สุด และควรคัดเลือกตัวแทนของแต่ละชนเผ่าเข้ามาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านด้วย เพื่อให้ทุกชนเผ่าในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าไปด้วยกัน

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของผู้นำของทุกชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.63$ และ 4.55) ส่วนชนเผ่าอาข่ากับชนเผ่าอาเช่อ เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$ และ 4.15) จากการลงพื้นที่พบว่า ผู้นำทุกชนเผ่าในชุมชนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบใน

การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากพอๆกัน เพราะประชาชนของแต่ละชนเผ่า ให้ความสำคัญและเชื่อถือผู้นำของตน โดยเฉพาะชนเผ่าจีนยูนนานคาดหวังในตัวผู้นำของตนมากที่สุด แต่ผู้นำชนเผ่าจีนยูนนานกลับไม่ค่อยมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเท่าที่ควร ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยที่สุด เพราะผู้นำชนเผ่าอาเช่อมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนดีอยู่แล้ว แต่กลับไม่ค่อยได้รับบทบาทสำคัญของชุมชนมากเท่าที่ควร เพราะจำนวนประชากรของชนเผ่าอาเช่อมีจำนวนกว่าชนเผ่าอื่นๆ เมื่อต้องมีการเลือกตั้งโดยคะแนนเสียงจากชาวบ้าน ผู้นำชนเผ่าอาเช่อจึงมีคะแนนเสียงน้อยกว่าผู้นำชนเผ่าอื่นๆในชุมชนเสมอ

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหมู่บ้านชาวชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.31$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.60$ และ 4.48) ส่วนชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$ และ 4.00) จากการลงพื้นที่พบว่า ไม่ว่าชุมชนจะมีการจัดงานมงคล อวมงคล หรือการจัดงานเทศกาลใดๆในชุมชนก็ตาม กลุ่มผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหมู่บ้านชาวชุมชนจะมีบทบาทสำคัญและทำให้งานต่างๆประสบความสำเร็จด้วยดีมาโดยตลอด เพราะกลุ่มผู้นำ และคณะกรรมการกลุ่มหมู่บ้านชาวชุมชนเป็นกลุ่มที่มีกำลังมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มหมู่บ้านของชุมชนชาวจีนยูนนาน เป็นกลุ่มกำลังสำคัญและบทบาทในชุมชนมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ เพราะชาวจีนยูนนานเป็นชนเผ่าที่มีความมั่นใจในตนเองสูงกว่าชนเผ่าอื่นในชุมชน

ในส่วนการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของผู้นำและกรรมการกลุ่มแม่บ้านและสตรีชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.29$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.60$ และ 4.48) ส่วนชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$ และ 3.92) จากการลงพื้นที่พบว่า กลุ่มผู้นำและกรรมการกลุ่มแม่บ้านและสตรีมีบทบาทสำคัญในชุมชนมากเช่นกัน โดยเฉพาะ โดยเฉพาะพบว่า กลุ่มผู้นำและกรรมการกลุ่มแม่บ้านและสตรีของชนเผ่าจีนยูนนานมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชนเช่นกัน โดยเฉพาะในส่วนงานการต้อนรับผู้มาเยือน ในส่วนการเตรียมอาหารและการแสดง เป็นต้น

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของทุกคนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.38$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.69$ และ 4.54) ส่วนชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ และ 4.09) จากการลงพื้นที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า ทุกคนในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกับผู้นำและเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน และที่สำคัญไม่ควรผลักความรับผิดชอบให้คนใดคนหนึ่ง หรือคนใดกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบ เพราะประชาชนทุกคน ทุกชนเผ่าในชุมชนเป็นเจ้าของบ้าน เจ้าของชุมชน ย่อมรู้และเข้าใจความต้องการของตนมากกว่าคนภายนอก

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของปลัดตำบลท่าก้อ ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.33$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.62$ และ 4.60) ส่วนชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$ และ 4.00) จากการลงพื้นที่พบว่า การพัฒนาชุมชนหรือการจัดทำโครงการต่างๆ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะร่วมมือกันจัดทำและจัดสร้างขึ้นมากันเอง แต่ชาวบ้านก็มีความหวังว่า จะได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรภาครัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ชาวบ้านก็คาดหวังว่า ปลัดตำบลท่าก้อ เป็นตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในส่วนของการระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ (อบต.ท่าก้อ) ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.37$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.62$ และ 4.62) ส่วนชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.09$ และ 4.08) จากการลงพื้นที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ (อบต.ท่าก้อ) ไม่ค่อยแสดงบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร ซึ่งความจริงแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนที่ตนดูแลรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็น

กลุ่มที่ได้ตำแหน่งจากการเลือกตั้งโดยชาวบ้าน ชาวบ้านฝากความหวังและให้ความไว้วางใจในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด เพราะฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ (อบต.ท่าก้อ) จึงเป็นกลุ่มที่ควร มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนมากเป็นอันดับต้นๆเลยก็ได้

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของกำนันตำบลท่าก้อ ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.35$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าจื๋นยูนนาน ($\bar{X} = 4.66$ และ 4.58) ส่วนชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ และ 3.93) จากการลงพื้นที่พบว่า กำนันตำบลท่าก้อ เป็นบุคคลที่ทางชาวบ้านให้ความคาดหวังและความเชื่อมั่นไม่แตกต่างจากผู้ใหญ่บ้านมากนัก เพราะไม่ว่าจะเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านก็มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชนเหมือนกัน แตกต่างเพียงขนาดพื้นที่ความรับผิดชอบเท่านั้นเอง

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดำรง/ทหารในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.22$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.72$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.25, 4.13$ และ 3.75) จากการลงพื้นที่พบว่า เจ้าหน้าที่ดำรงในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีบทบาทหน้าที่ดูแลความสงบของชุมชนและให้บริการประชาชนทุกชนเผ่าในชุมชน แต่เจ้าหน้าที่ดำรงในชุมชนก็มีเพียงหนึ่งนาย จึงจำเป็นต้องจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ดำรงเป็นพี่เลี้ยง เพราะหากชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างเป็นรูปธรรม เจ้าหน้าที่ดำรงและกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน มีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าการดูแลความสงบและให้บริการประชาชนในชุมชนเท่านั้น

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.11$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่า เห็นด้วยในระดับมากเหมือนกัน คือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.29, 4.29, 4.00$ และ 3.62 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนยังไม่เคยมีบริษัทนำเที่ยวพานักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมเลย แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็คาดหวัง หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

บริษัททัวร์และผู้ประกอบการนำเที่ยวย่อมมีบทบาทสำคัญในการพานักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม วัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนและแนะนำคนภายนอกได้รู้จักชุมชนมากขึ้นด้วย

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของพ่อค้าและ นายทุน ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.12$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.43$) และเห็นด้วยในระดับ มากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.20, 4.13$ และ 3.72) จากการลงพื้นที่พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าได้อย่างเป็นรูปธรรม ต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาและ ปรับปรุงชุมชนอีกมาก นอกจากงบประมาณจากภาครัฐ ชาวบ้านก็คาดหวังจะมีหน่วยงานเอกชน หรือพ่อค้าและนายทุนเข้าร่วมมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้วย เช่น สร้างที่พัก ร้านอาหารและ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของโครงการหลวง บ้านห้วยน้ำขุ่นในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดย ภาพรวม ($\bar{X} = 4.27$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.52$) และ เห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.34, 4.17$ และ 4.02) จากการลงพื้นที่พบว่า โครงการหลวงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม อาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกชนเผ่าในชุมชน อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่สร้างทัศนียภาพที่ สวยงามให้ชุมชน เช่น การพัฒนาและวิจัยไม้ผลเมืองหนาว ไม้ดอกสีสวยงามต่างๆ แล้วส่งเสริมให้ ชาวบ้านนำไปปลูกในบริเวณบ้าน ไร่ และที่ต่างๆ ของตนและชุมชน ที่โดดเด่นคือ แปลงสาธิตต่างๆ ในโครงการหลวงที่สิ่งที่ดีดึงดูดความสนใจผู้มาพบเห็นเป็นอย่างมาก

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของโครงการพัฒนา เกษตรที่สูงบ้านห้วยน้ำขุ่น ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.26$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.63$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28, 4.13$ และ 3.98 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า โครงการพัฒนาเกษตรที่สูง บ้านห้วยน้ำขุ่นมีความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่เหมือนโครงการหลวง เพราะอยู่ภายใต้การ กำกับดูแลของโครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น

ในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของกรมป่าไม้ ในการพัฒนาและจัดการให้ชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.14$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.62$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาเช่อและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.25, 3.98$ และ 3.68 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตั้งอยู่ในเขตการควบคุมของสำนักงานกรมป่าไม้ ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งที่ดินส่วนใหญ่ของชาวบ้านก็อยู่ในพื้นที่ควบคุมของกลุ่มป่าไม้เช่นกัน กรมป่าไม้จึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเขตพื้นที่สำหรับทำกิน และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมป่าไม้เช่นกัน

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.37 (หน้า 206-211) พบว่า โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนมีความเห็นว่า ทุกกลุ่มคน ทุกองค์กร ล้วนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนในมากพอๆกัน ไม่ว่าจะเป็น ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยน้ำขุ่น ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดชาวบ้านมากที่สุดรู้เรื่องสภาพทั่วไปของชุมชนมากที่สุด และเข้าใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้ดีที่สุด แต่ผู้ใหญ่บ้านคนเดียวก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆให้สำเร็จลุล่วงได้ดี กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านจึงเป็นกำลังสำคัญช่วยในการขับเคลื่อนภารกิจงานและกิจกรรมต่างๆของชุมชนสามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ หากได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้นำของทุกชนเผ่าในชุมชนเป็นคนประสานงาน และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากศูนย์กลางให้ชาวบ้านให้เข้าใจมากขึ้น เพราะชาวบ้านเองก็ให้ความเชื่อถือได้อย่างสนิทใจว่า นอกจากนี้อาจารย์เห็นว่า ทุกคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนล้วนมีบทบาทหน้าที่มากพอๆกัน ไม่ว่าจะเป็น ปลัดตำบลท่าก้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ (อบต.ท่าก้อ) กำนันตำบลท่าก้อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐตำรวจ/ทหาร เพราะถือว่าเป็นคนกลางระหว่างภาครัฐกับชาวบ้าน ในการนำเสนอข้อมูลและข่าวสารส่งต่อระหว่างกัน ส่วนบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวกับกลุ่มพ่อค้าและนายทุน เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ในการให้บริการและนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมชุมชนมาก รวมถึงการลงทุนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆในชุมชน นอกจากนี้ยังมีโครงการหลวงกับศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูงบ้านห้วยน้ำขุ่น และกรมป่าไม้เป็นหน่วยงานรัฐที่บทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชนให้ดูสะอาดสวยงาม และดูแลระบบนิเวศป่าช่วยควบคุมสัตว์ป่า ไม้ป่าหายากให้อยู่คู่กับธรรมชาติมากที่สุด พร้อมฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้มีสภาพที่ดีขึ้นด้วย เพื่อให้ที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้ ทุกภาคส่วนจึงควรช่วยกันจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างเป็นระบบและกำหนดทิศทางที่

ชัดเจน เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าสนใจได้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ตารางที่ 4.38 ผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. การพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำให้คนในชุมชนมีความรักความสามัคคีและกลมเกลียวกันมากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.12	0.65	18.090***	.000
	ลาหู่ (65)	4.28	0.80		
	อาข่า (65)	3.97	0.80		
	อาเข่อ (47)	4.91	0.81		
	รวม 242	4.28	0.77		
2. คนในชุมชนจะเข้ามาจับทำอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน	จีนยูนนาน (65)	4.15	0.62	11.293***	.000
	ลาหู่ (65)	4.29	0.68		
	อาข่า (65)	3.80	0.89		
	อาเข่อ (47)	4.55	0.54		
	รวม 242	4.17	0.75		
	รวม 242	4.30	0.74		

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.25	0.64	17.983***	.000
	ลาหู่ (65)	4.28	0.67		
	อาข่า (65)	3.95	0.87		
	อาเข่อ (47)	4.89	0.31		
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำให้เกิดการจ้างงาน คนในชุมชนมีงานทำ ลดปัญหาการอพยพไปหางานในตัวเมืองและนอกพื้นที่ได้	จีนยูนนาน (65)	4.18	0.61	24.157***	.000
	ลาหู่ (65)	4.17	0.74		
	อาข่า (65)	3.71	0.95		
	อาเข่อ (47)	4.87	0.34		
	รวม 242	4.19	0.81		
5. ทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะได้รับการพัฒนา และดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.18	0.61	22.892***	.000
	ลาหู่ (65)	4.28	0.76		
	อาข่า (65)	3.75	0.85		
	อาเข่อ (47)	4.85	0.42		
	รวม 242	4.22	0.78		

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
6. การพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำให้มีโครงการพัฒนาดนหนทางเข้าสู่ชุมชนที่ดีขึ้น และพัฒนาสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐานและสะดวกสบายเพิ่มมากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.17	0.63	16.188***	.000
	ลาหู่ (65)	4.15	0.85		
	อาข่า (65)	3.91	0.98		
	อาเข่อ (47)	4.89	0.31		
	รวม 242	4.24	0.83		
7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะทำให้คนในชุมชน เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตวัฒนธรรม ของแต่ละชนเผ่าในชุมชนได้มากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.14	0.61	22.652***	.000
	ลาหู่ (65)	4.28	0.70		
	อาข่า (65)	3.85	0.92		
	อาเข่อ (47)	4.91	0.28		
	รวม 242	4.25	0.78		
8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะช่วยให้เกิดการเผยแพร่ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและสังคมภายนอกได้มากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.17	0.63	19.799***	.000
	ลาหู่ (65)	4.11	0.97		
	อาข่า (65)	3.83	0.84		
	อาเข่อ (47)	4.91	0.28		
	รวม 242	4.21	0.83		

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึกของชุมชนได้มากขึ้น	จีนยูนนาน (65)	4.20	0.61	13.529***	.000
	ลาหู่ (65)	4.29	0.86		
	อาข่า (65)	4.08	0.82		
	อาเข่อ (47)	4.89	0.31		
	รวม 242	4.33	0.76		
	ค่าเฉลี่ย รวม	3.78			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

จากตารางที่ 4.38 (หน้า 218-221) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำให้คนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคีและกลมเกลียวกันมากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.28$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข่อ ($\bar{X} = 4.91$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28, 4.12$ และ 3.97 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ประชาชนทั้ง 4 ชนเผ่าในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่า การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้คนในชุมชนทุกชนเผ่า มีความรัก ความสามัคคีและกลมเกลียวกันมากขึ้น โดยชนเผ่าอาเข่อเห็นด้วยมากที่สุด เพราะชนเผ่าอาเข่อเป็นชุมชนที่มีจำนวนประชากรน้อย และผู้คนในชุมชนก็มีความรัก ความสามัคคีและกลมเกลียวมากกว่า

ชนเผ่าอื่นๆในชุมชน หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ก็จะทำให้คนในชนเผ่าอื่นๆในชุมชน มีความรัก ความสามัคคีและกลมเกลียวมากขึ้นด้วย

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับคนในชุมชนจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.17$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.55$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจีนยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.29, 4.15$ และ 3.80 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนในระดับมาก โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า เป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือและต้องการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วยดีมาตลอด

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.89$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจีนยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28, 4.25$ และ 3.95 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นด้วย โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า มีความคาดหวังรายได้จากการท่องเที่ยวมากชนเผ่าอื่นๆในชุมชน

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้เกิดการจ้างงาน คนในชุมชนมีงานทำ ลดปัญหาการอพยพไปหางานในตัวเมืองและนอกพื้นที่ได้ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.19$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.87$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจีนยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.18, 4.17$ และ 3.71 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะทำให้เกิดการจ้างงาน คนในชุมชนมีงานทำ ลดปัญหาการอพยพไปหางานในตัวเมืองและนอกพื้นที่ได้ โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า เป็นชนเผ่าที่มีรายได้หลักจากการรับจ้างทั่วไป หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ก็จะทำให้ชุมชนได้รับการจ้างงานมากขึ้น ไม่จำเป็นต้องออกเดินทางไปหางานทำยังนอกพื้นที่ชุมชน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าเช่าที่พักนอกชุมชนได้

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนได้รับการพัฒนาและการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.22$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.85$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนานและชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28, 4.18$ และ 3.75 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นที่มีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมหลากหลายชนเผ่าในชุมชน อาทิ วัฒนธรรมชุมชนชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน แต่ที่วัฒนธรรมชนเผ่าที่หาชมได้ยากและมีความน่าสนใจมากที่สุดคือ วัฒนธรรมชุมชนชนเผ่าอาข่า นอกจากนี้ ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง อาทิ ป่าไม้ ทัศนียภาพ น้ำตกเป็นต้น แต่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ไม่เคยได้รับการพัฒนาใดๆ เลย หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ชาวบ้านหวังว่า ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จะได้รับการพัฒนาและการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะทำให้มีโครงการพัฒนาถนนหนทางเข้าสู่ชุมชนที่ดีขึ้น และพัฒนาสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐานและสะดวกสบายเพิ่มมากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.89$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.17, 4.15$ และ 3.91 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ถนนเข้าสู่ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นยังเป็นถนนลูกรังสลับกับถนนคอนกรีตเป็นระยะๆ ซึ่งหน้าฝนถนนลื่นเข้าออกชุมชนลำบากมาก หน้าแล้งฝุ่นหนา วิสัยทัศน์การขับขี่ไม่ค่อยดี การพัฒนาถนนเข้าสู่ชุมชนที่ได้มาตรฐานเป็นความหวังที่ชาวบ้านทุกชนเผ่าในชุมชนคาดหวังมากที่สุด เพราะนับวันจำนวนครัวเรือนและปริมาณรถยนต์และรถจักรยานยนต์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ความต้องการเดินทางและขนส่งสินค้าต่างๆ เข้าออกชุมชนก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ก็จะได้รับส่งเสริมและพัฒนาถนนหนทางเข้าสู่ชุมชนได้มาตรฐานมากขึ้นกว่าปัจจุบัน

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าในชุมชนได้มากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ

ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.91$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.28, 4.14$ และ 3.85 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนยังคงเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าในชุมชนกันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่า เป็นชนเผ่าที่มีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชนเผ่าตนได้ดีกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาชีพและความเชื่อก็ตาม ยังคงแบบดั้งเดิมไว้มากที่สุด ส่วนชนเผ่าอื่นๆ ก็ยังมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของตนไว้อย่างดีเช่นกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนไปตามความเชื่อและกาลเวลาบ้าง

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า จะช่วยทำให้เกิดการเผยแพร่ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวและสังคมภายนอกได้มากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.21$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.91$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.17, 4.11$ และ 3.83 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า ทุกชนเผ่าในชุมชนเห็นด้วยว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะช่วยทำให้เกิดการเผยแพร่ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวและสังคมภายนอกได้มากขึ้น โดยเฉพาะชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยมากที่สุด เพราะคนทั่วไปไม่ค่อยรู้จักชนเผ่าอาข่า หรือบางคนไม่เคยได้ยินเลยด้วยซ้ำ หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เชื่อว่าประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าอาข่าและชุมชนอื่นๆ ในชุมชนจะถูกเผยแพร่สู่สังคมภายนอกให้รู้จักมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึกของชุมชนได้มากขึ้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.33$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.89$) และเห็นด้วยในระดับมากมี 3 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าจื๋นยูนนาน และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 4.29, 4.20$ และ 4.08 ตามลำดับ) จากการลงพื้นที่พบว่า จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่น มีผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี อาทิ ลูกห่อ ลูกบ๊วย ลูกพลับ ชา กาแฟ ข้าวโพด งิงและอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการขายส่งให้นายหน้าหรือพ่อค้าคนกลางทั้งในชุมชนและนอกชุมชนเป็นหลัก มีบ้างที่ขนส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดเอง เพราะพ่อค้าคนกลางกดราคาต่ำกว่าตลาดมาก หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ชาวบ้านก็จะสามารถนำ

สินค้าออกมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง จะได้ราคาสูงกว่าขายส่ง และนักท่องเที่ยวก็สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลงกว่าตลาดในเมืองด้วยเช่นกัน

สรุปข้อมูลในตารางที่ 4.38 (หน้า 218-221) ผลกระทบด้านบวกหากพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เพราะทุกคนในชุมชนเห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะช่วยให้คนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคีและกลมเกลียวกันมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนสนใจจะเข้ามาจับตลาดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนมากขึ้น เพราะการท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วย ซึ่งทำให้เกิดการจ้างงาน คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น ลดปัญหาการอพยพไปหางานในตัวเมืองและนอกพื้นที่ลงได้ ทำให้เกิดความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดมากขึ้น อีกทั้ง แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม และสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยวคือการเดินทาง หากชุมชนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแล้ว ภาครัฐจะเข้ามาช่วยพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น โดยให้งบประมาณตามโครงการพัฒนาถนนหนทางเข้าสู่ชุมชนให้ดีขึ้น จากนั้นจะได้งบประมาณสำหรับพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ได้มาตรฐานและสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้คนในชุมชน เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชนเผ่าตนให้มากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวหลังจากเดินทางกลับบ้าน ก็มีการเล่าสู่กันฟัง ซึ่งเป็นการจะช่วยให้เกิดการเผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนสู่สังคมภายนอกมากขึ้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมชุมชนมากขึ้นช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ สามารถจำหน่ายได้ทั้งแบบสดและแบบแปรรูป ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ 4.39 ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
1. เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะทำให้ คนในชุมชนมีพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบและ โกงนักท่องเที่ยว เช่นการขายอาหารเครื่องดื่ม และค่าบริการที่แพงเกินจริง	จีนยูนนาน (65)	2.42	0.90	54.493***	.000
	ลาหู่ (65)	3.88	1.08		
	อาข่า (65)	3.23	1.11		
	อาเข่อ (47)	1.47	1.10		
	รวม 242	2.84	1.35		
2. เมื่อเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จะทำให้มีโอกาสดังกล่าว (ยาเสพติด โสเภณี การพนัน ฯลฯ) เพิ่มขึ้น	จีนยูนนาน (65)	2.38	0.88	67.171***	.000
	ลาหู่ (65)	4.02	0.84		
	อาข่า (65)	3.22	1.14		
	อาเข่อ (47)	1.47	1.14		
	รวม 242	2.87	1.35		
3. เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะทำให้ เยาวชนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมจากนักท่องเที่ยวได้ เช่นการแต่งกาย การใช้เครื่องมือสื่อสาร การบริโภคอาหารตาม นักท่องเที่ยว เป็นต้น	จีนยูนนาน (65)	2.32	0.81	72.141***	.000
	ลาหู่ (65)	3.92	0.87		
	อาข่า (65)	3.29	1.06		
	อาเข่อ (47)	1.45	1.10		
	รวม 242	2.84	1.31		

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
4. เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมากๆ จะมาก่อความวุ่นวาย รบกวนชาวบ้าน และทำลายความสงบของคนในชุมชน	จีนยูนนาน (65)	2.26	0.85	60.902***	.000
	ลาหู่ (65)	3.71	1.04		
	อาข่า (65)	3.38	1.06		
	อาเข่อ (47)	1.43	1.06		
	รวม 242	2.79	1.32		
5. จะทำให้คนในชุมชนเลิกทำการเกษตร หรืออาชีพดั้งเดิมของคน แล้วหันมาประกอบอาชีพด้านการบริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนละเลยอาชีพดั้งเดิมไป (รายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน)	จีนยูนนาน (65)	2.35	0.82	50.531***	.000
	ลาหู่ (65)	3.71	1.23		
	อาข่า (65)	3.09	1.06		
	อาเข่อ (47)	1.40	0.97		
	รวม 242	2.73	1.32		
6. เมื่อเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นในชุมชน ชุมชนกลายเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากขึ้น อาจมีนายทุนหรือนักลงทุนมาจากร้านซื้อที่ดินของชาวบ้าน ทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น คนในชุมชนอยากขายที่ดินของตนมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองอีกต่อไป	จีนยูนนาน (65)1	2.45	0.87	67.654***	.000
	ลาหู่ (65)	4.03	0.83		
	อาข่า (65)	3.29	1.06		
	อาเข่อ (47)	1.51	1.21		
	รวม 242	2.92	1.33		

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
7. เมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้น จะทำให้ ค่าใช้จ่ายของคนในชุมชนสูงขึ้น และมี การใช้สินค้าฟุ่มเฟือยมากขึ้น (เพราะ ปรับราคาสินค้าและบริการต่างๆขึ้นตาม ความต้องการของนักท่องเที่ยว)	จีนยูนนาน (65)	2.35	0.78	55.228***	.000
	ลาหู่ (65)	3.83	1.13		
	อาข่า (65)	3.42	1.16		
	อาเข่อ (47)	1.49	1.16		
	รวม 242	2.87	1.37		
8. เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จะทำให้ชุมชนกลายเป็นที่นิยมมากขึ้น จะมีการสร้างขยะเป็นจำนวนมาก ส่งผล ให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และส่งผล กระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แย่ลง	จีนยูนนาน (65)	2.42	0.86	80.331***	.000
	ลาหู่ (65)	4.15	0.89		
	อาข่า (65)	3.35	1.10		
	อาเข่อ (47)	1.45	1.06		
	รวม 242	2.95	1.37		
9. เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จะทำให้มีคือนอกชุมชน มีอัตราการ อพยพเข้ามาทำมาหากินในชุมชนมากขึ้น (เป็นการแย่งงานของคนในชุมชน)	จีนยูนนาน (65)	2.45	0.87	72.633***	.000
	ลาหู่ (65)	4.09	0.80		
	อาข่า (65)	3.25	1.13		
	อาเข่อ (47)	1.47	1.12		
	รวม 242	2.91	1.35		

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

หัวข้อความคิดเห็น	ชนเผ่า (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
10. เมื่อเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน อาจทำให้คนในชุมชนอาจเกิดความขัดแย้งกันเองในเรื่องการกระจายรายได้ และการแบ่งผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรมจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	จีนยูนนาน (65)	2.45	0.90	49.584***	.000
	ลาหู่ (65)	3.89	1.11		
	อาข่า (65)	3.22	1.19		
	อาเข่อ (47)	1.49	1.16		
	รวม 242	2.86	1.38		
	ค่าเฉลี่ย รวม	2.57			

* = ≤ 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ** = ≤ 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมาก*** = ≤ 0.001 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด

จากตารางที่ 4.39 (หน้า 226-229) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับด้านผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาเข่อ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยการวิเคราะห์ One-Way Anova หรือ F-Test สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในส่วนของความคิดเห็นว่า หากการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะทำให้คนในชุมชนมีพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบและ โกงนักท่องเที่ยว เช่นการขายอาหารเครื่องดื่มและค่าบริการที่แพงเกินไปจริง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.84$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.88$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) และชนเผ่าจีนยูนนานเห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) ส่วนชนเผ่าอาเข่อเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 1.47$) จากการลงพื้นที่พบว่า ประชาชนของทุกชนเผ่าในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นคนมีน้ำใจ และมีมิตรไมตรีกับผู้มาเยือนเป็นอย่างมาก ส่วนใหญ่จึงเห็นว่า หากมีการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนหรือมีผู้มาเยือน ชาวบ้านจะ

ไม่มีพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบและโกงนักท่องเที่ยวมากนัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขายอาหาร เครื่องดื่มและบริการที่พักที่แพงเกินจริง โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อ มีความเชื่อเรื่องผีและสิ่งเหนือธรรมชาติ จึงมีความกลัวการถูกลงโทษจากผู้นำจิตวิญญาณ ผี และสิ่งเหนือธรรมชาติ

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า การท่องเที่ยว จะทำให้มีโอกาสเกิดอาชญากรรม (ยาเสพติด โสเภณี การพนัน ฯลฯ) มากขึ้นโดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.87$) เห็นด้วยในระดับปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.02$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) และชนเผ่าจีนยูนนาน เห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$) ส่วนชนเผ่าที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าอาเช่อ ($\bar{X} = 1.47$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำศูนย์บริการประชาชนเพียงหนึ่งนาย และกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านคอยให้การรักษาความปลอดภัยและดูแลความสงบของชุมชน ซึ่งทุกชนเผ่าชุมชนก็อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขมาโดยตลอด แต่หากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเข้ามาในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาจมีโอกาสเกิดอาชญากรรม (ยาเสพติด โสเภณี การพนัน ฯลฯ) บ้าง เพราะสามารถควบคุมดูแลได้ โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อเกิดอาชญากรรมขึ้นได้น้อยมาก เพราะชนเผ่าอาเช่อมีการใช้กฎระเบียบจารีตประเพณีร่วมกับกฎหมาย กำหนดเป็นบทลงโทษคนที่ผิดที่ชัดเจน เพราะจำนวนประชากรมีจำนวนไม่มากนักจึงสามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึงมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะทำให้เยาวชนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากนักท่องเที่ยวได้ เช่นการแต่งกาย การใช้เครื่องมือสื่อสาร การบริโภคอาหารตามนักท่องเที่ยว เป็นต้น โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.84$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.92$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และชนเผ่าจีนยูนนาน เห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$) จากการลงพื้นที่พบว่า หากเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนอาจทำให้เยาวชนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากนักท่องเที่ยวได้บ้างแต่อาจไม่มากนัก เพราะเยาวชนของแต่ละชนเผ่าในชุมชน ได้รับการถ่ายทอดวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชนเผ่าตนไว้อย่างดี เพียงแต่การแต่งกาย การใช้เครื่องมือสื่อสาร และเทคโนโลยีต่างๆ มีการปรับเปลี่ยนไปตามสังคมนิยม และยุคสมัยบ้าง ไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมการเลียนแบบนักท่องเที่ยวเท่านั้น

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมากๆ จะมาก่อความวุ่นวาย รบกวนชาวบ้าน และทำลายความสงบของคนในชุมชน โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.79$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่

ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.71$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลางคือ ($\bar{X} = 3.38$) ชนเผ่าจีนยูนนานเห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.26$) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเป็นชุมชนที่มีการงานเฉลิมฉลองเทศกาลสำคัญของชนเผ่าและงานฉลองพิธีต่างๆอยู่ตลอดทั้งปี และมีการไปมาหาสู่ระหว่างชนเผ่าอยู่เสมอ ไม่ว่าชนเผ่าไหนจะจัดงานเฉลิมฉลองเทศกาลสำคัญหรืองานเลี้ยงต่างๆ ชาวบ้านแต่ละชนเผ่าก็จะเข้าร่วมงานด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะชนเผ่าอาเช่อ เป็นชนเผ่าที่ให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมของชุมชนมาโดยตลอด เพราะฉะนั้นการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมากมาย ชาวบ้านจะรู้สึกว่าได้ถูกรับรอง เกียรติยศ และทำลายความสงบของชนในชุมชนได้มากนัก

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมากๆ จะทำให้คนในชุมชนเลิกทำการเกษตรหรืออาชีพดั้งเดิมของตน แล้วหันมาประกอบอาชีพด้านการบริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนละเลยอาชีพดั้งเดิมไป (รายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.73$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.71$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) ชนเผ่าจีนยูนนานเห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$) จากการลงพื้นที่พบว่า รายได้หลักของทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ได้จากการทำการเกษตรในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในแต่ละปี ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีการส่งผลผลิตทางการเกษตรส่งออกไปจำหน่ายยังนอกชุมชนเป็นร้อยละ 10 เพราะฉะนั้นเมื่อชุมชนมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากๆ คนในชุมชนก็จะไม่เลิกทำการเกษตรหรืออาชีพดั้งเดิมของตน แล้วจะไม่หันไปประกอบอาชีพด้านการบริการนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว เพราะส่วนใหญ่จะมองการท่องเที่ยวเป็นเพียงรายได้เสริม มีเพียงชนเผ่าอาเช่อ สนใจประกอบอาชีพด้านการบริการนักท่องเที่ยวมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน เพราะชนเผ่าอาเช่อมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพทางการเกษตรได้น้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ ไม่ว่าจะมีการท่องเที่ยวเข้ามาหรือไม่ก็ตาม เพราะรายได้ส่วนใหญ่ของชนเผ่าอาเช่อได้จากการรับจ้างทั่วไปเป็นหลักอยู่แล้ว

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาในชุมชน ทำให้ชุมชนกลายเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากขึ้น อาจมีนายทุนหรือนักลงทุนมาจากร้านค้าที่ดินของชาวบ้าน ทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น คนในชุมชนอยากขายที่ดินของตนมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองอีกต่อไป โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.92$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.03$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และชนเผ่าจีนยูนนานเห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) ส่วนชนเผ่า

อาเภอเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.51$) จากการลงพื้นที่พบว่า ปัจจุบัน ที่ดินในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีราคาสูงกว่าในพื้นที่ลุ่มมาก เพราะจำนวนประชากรและครัวเรือนเพิ่มขึ้นตลอด และเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยยอมขายที่ดินของตนให้คนภายนอก ส่วนใหญ่จะจัดสรรและแบ่งให้ญาติพี่น้องหรือลูกหลานของตนมากกว่า เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนหรือไม่ก็ตาม ชาวบ้านจะขายที่ดินให้นายทุนหรือนักลงทุนน้อยมาก โดยเฉพาะชนเผ่าอาข๋อเป็นชนเผ่าที่มีที่ดินทำกินน้อยอยู่แล้ว จึงไม่มีที่ดินเพื่อนขายต่อให้นายทุนได้เลย เพราะบางครัวเรือนมีเพียงที่ดินสำหรับปลูกสร้างบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น

ในส่วนของการความคิดเห็นว่า เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาในชุมชนจะทำให้ค่าใช้จ่ายของคนในชุมชนสูงขึ้น และมีการใช้สินค้าฟุ่มเฟือยมากขึ้น (เพราะปรับราคาสินค้าและบริการต่างๆ ขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.87$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากมี 2 ชนเผ่าคือ ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข๋อ ($\bar{X} = 3.83$ และ 3.42) และชนเผ่าจีนยูนนาน เห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) ส่วนชนเผ่าอาข๋อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.49$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและสินค้ารูปแบบต่างๆ ส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดมากมาย ส่วนสินค้าที่จำหน่ายในชุมชนก็มีราคาต่ำกว่าตลาดภายนอกมาก มีเพียงสินค้าที่นำจากในเมืองมาจำหน่ายมีราคาที่สูงกว่าสินค้าพื้นบ้าน แต่เมื่อเทียบราคาก็ไม่แตกต่างกับราคาทั่วไปมากนัก ส่วนใหญ่จะขายตามราคาป้ายที่สินค้าแต่ละตัวกำหนด หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนมากๆ สินค้าอาจมีการปรับขึ้นราคาบ้าง แต่คงไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะชนเผ่าอาข๋อ เป็นชนเผ่าที่เน้นการบริโภคอาหารจากธรรมชาติ และใช้เครื่องปรุงอาหารน้อย หากมีการปรับราคาขึ้นบ้าง ก็ส่งผลกระทบต่อไม่มากนัก

ในส่วนของการความคิดเห็นว่า เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาในชุมชน จะทำให้ชุมชนกลายเป็นที่นิยมมากขึ้น จะมีการสร้างขยะเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนแย่ลง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.15$) ชนเผ่าอาข๋อเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และชนเผ่าจีนยูนนานเห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) ส่วนชนเผ่าอาข๋อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นยังไม่มีระบบกำจัดขยะที่ได้มาตรฐาน เท่าที่เห็นคือ ชาวบ้านจะจัดการกันเอง โดยการเผ่าหรือขุดหลุมฝังกลบหลังบ้านของตน บ้างก็นำไปเททิ้งท้ายหมู่บ้าน ซึ่งดูแล้วไม่สบายตา โดยชุมชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข๋อ ส่วนใหญ่เป็นบ้านยกพื้นเหนือพื้นดินไม่เกิน 1 เมตร จะมีการทิ้งเศษอาหารและขยะลงในช่องพื้นบ้าน ดู

แล้วไม่ค่อยสบายตา ส่วนชนเผ่าอาเช่อ ก็มีปัญหาเรื่องการกำจัดขยะเช่นกัน แต่จำนวนประชากรน้อยและโดยปกติชนเผ่าอาเช่อใช้เครื่องอุปโภค บริโภคที่ได้จากธรรมชาติมากกว่า กำจัดได้ง่ายตามธรรมชาติ หากจะพัฒนาชุมชนเพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้นั้น การจัดการเรื่องขยะ เป็นสิ่งแรกๆที่ต้องวางแผนร่วมกับการพัฒนาชุมชน เพราะการท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวชมจำนวนมาก ขณะเดียวกันก็จะนำขยะเข้ามายังชุมชนเป็นจำนวนมากเช่นกัน

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาในชุมชน จะทำให้มีคนนอกชุมชน มีอัตราการอพยพเข้ามาทำมาหากินในชุมชนมากขึ้น (เป็นการแย่งงานของคนในชุมชน) โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.91$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 4.09$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) และชนเผ่าจื๋นยูนนาน เห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 1.47$) จากการลงพื้นที่พบว่า ประชาชนวัยรุ่นและวัยทำงานของทุกชนเผ่าในชุมชนนั้นเดินทางออกไปทำงานและเรียนต่อยังนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ที่อยู่ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กและคนสูงวัย ช่วงการเพาะปลูกและช่วงเก็บเกี่ยว ต้องจ้างคนนอกชุมชนเข้ามาทำงานในชุมชนเป็นประจำ หากเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชน มีงานเพิ่มขึ้น ความต้องการจ้างแรงงานก็ต้องเพิ่มขึ้นตามด้วย ซึ่งรายได้หลักของชนเผ่าอาเช่อเป็นการรับจ้างทั่วไปอยู่แล้ว หากเกิดการท่องเที่ยวแล้วเกิดการจ้างงานเพิ่ม จึงไม่เกิดปัญหาเรื่องคนนอกชุมชนมาแย่งคนในชุมชนเลย

ในส่วนของการความคิดเห็นที่ว่า เมื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาในชุมชน อาจทำให้คนในชุมชนอาจเกิดความขัดแย้งกันเองในเรื่องการกระจายรายได้และการแบ่งผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรมจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.86$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดที่ระดับ 0.000 โดยชนเผ่าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 3.89$) ชนเผ่าอาข่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) และชนเผ่าจื๋นยูนนาน เห็นด้วยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) ส่วนชนเผ่าอาเช่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.49$) จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลายชนเผ่าอย่างสงบสุข ภายใต้อำนาจ ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนเผ่าน้อยมาก แต่มีความขัดแย้งบ้างในส่วนของความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างกลุ่มและบุคคลส่วนน้อยเท่านั้น ส่วนเรื่องการค้าและการลงทุน ไม่ค่อยมีความขัดแย้งมากนัก ด้านผลประโยชน์ก็มีการจัดสรรได้อย่างลงตัวมาโดยตลอด เพราะฉะนั้น หากชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกิดการท่องเที่ยวขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจริง เรื่องแบ่งปันผลประโยชน์ไม่น่าจะเป็นปัญหาสำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมากนัก

สรุป ข้อมูลจากตารางที่ 4.39 (หน้า 226-229) เกี่ยวกับเรื่องผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.57$) โดยส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า หากชุมชนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างเป็นรูปธรรม จะเกิดผลกระทบด้านลบต่อชุมชนในระดับน้อย ด้านความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทุกคนเห็นดีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากมีความเชื่อมั่นว่าการท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้นด้วย แต่ยังมีกังวลในส่วนที่การท่องเที่ยวจะนำปัญหาและความวุ่นวายต่างๆ เข้ามาในชุมชนมากขึ้น ดังนั้น ก่อนจะพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ชุมชนควรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทำความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างดียิ่งก่อน รวมถึงชาวบ้านในชุมชนก็ควรรับทราบข้อมูลข่าวสารและเข้าใจบทบาทของการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในส่วนผลกระทบ ด้านลบและด้านบวก บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการและกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายอย่างชัดเจน และโปร่งใสที่สุด เพื่อให้ชาวบ้านพอใจมากที่สุด จะได้ช่วยกันบริการนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง ขณะเดียวกันต้องช่วยกันป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่จะตามมาจากการท่องเที่ยวชุมชนด้วย ไม่ว่าจะเป็นการลดพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบและโกงนักท่องเที่ยว ป้องกันการเกิดอาชญากรรม (ยาเสพติด โสเภณี การพนัน ฯลฯ) ขึ้นในชุมชน โดยช่วยกันปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนรักและหวงแหนวัฒนธรรมของชนเผ่าตนให้มากขึ้น พร้อมสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนมิให้เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากนักท่องเที่ยว พร้อมกำหนดบทลงโทษ กฎระเบียบ กติกาการท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมในชุมชนให้เข้าใจอย่างดี โดยให้มักคุเทศก์แนะนำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจก่อนเข้าเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนทุกครั้ง เพื่อป้องกันปัญหาจากนักท่องเที่ยวจะเข้ามาสร้างความวุ่นวาย รบกวนชาวบ้านและทำลายความสงบของชนในชุมชน ที่สำคัญควรเน้นให้ชาวบ้านเข้าใจบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและผลตอบแทนจากการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างดี โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านรักและหวงแหนที่ดินทำกินของตนให้มากที่สุด เพื่อลดปัญหาการนำที่ดินมาขายให้พ่อค้าหรือนายทุนจนชาวบ้านก็ต้องเลิกอาชีพดั้งเดิมของตนไป เพราะเป็นที่มาของรายได้หลักของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะธุรกิจในด้านท่องเที่ยวต้องมีองค์ประกอบหลายส่วนที่เป็นตัวกำหนดและตัวชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจ จึงทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวไม่น่าแน่นอนด้วย หากชาวบ้านขายที่ดินจนหมด อาจส่งผลให้ชาวบ้านขาดรายได้หลัก จนเกิดเป็นปัญหาอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ใช้สินค้าฟุ่มเฟือยมากขึ้นตามสังคมนิยม สร้างขยะที่ไม่สามารถสลายตามธรรมชาติได้เพิ่มขึ้นในชุมชน ส่งผลให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังอาจเกิดปัญหาที่นายทุนเข้ามาลงทุนและหาผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชนมากเกินไป อีกทั้ง คนภายนอก

ชุมชนก็จะเข้ามาแย่งอาชีพของคนในชุมชนมากขึ้น จนกลายเป็นความขัดแย้งด้านต่างๆขึ้น จากปัญหาที่ไม่สามารถแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม ดังนั้น ชุมชนควรช่วยกันปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนไว้อย่างดี ไม่ปล่อยให้คนภายนอกเข้ามาหาผลประโยชน์จากชุมชนมากเกินไป พร้อมร่วมกันศึกษาการบริหารจัดการ และร่วมกันเสนอ แนวทางการพัฒนา เพื่อให้เกิดระบบที่ชัดเจน พร้อมร่วมหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชมชุมชนให้มากขึ้น

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน (N = 65) ชนเผ่าอาข่า (N = 65) ชนเผ่าลาหู่ (N = 65) และชนเผ่าอาเข่อ (N = 47) รวมทั้ง 4 ชนเผ่า (N = 242) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{X} = 100$) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.40 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน

กิจกรรมชนเผ่าในชุมชน	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็นชนเผ่า				
	จีนยูนนาน ($\bar{X}=100$)	ลาหู่ ($\bar{X}=100$)	อาข่า ($\bar{X}=100$)	อาเข่อ ($\bar{X}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{X}=100$)
1. มีส่วนร่วมในการเที่ยวชมประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าในชุมชน	64 (98.46)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	241 (99.59)
2. มีส่วนร่วมในการปรุงอาหาร/ถนอมอาหารของชุมชน	65 (100.00)	60 (92.31)	58 (89.23)	47 (100.00)	230 (95.04)
3. มีส่วนร่วมในการเที่ยวชมบ้านเรือนและสถาปัตยกรรมชุมชน	60 (93.00)	63 (96.92)	64 (98.46)	47 (100.00)	234 (96.69)
4. มีส่วนร่วมในการเล่นดนตรีและการขับร้องเพลงพื้นบ้าน	50 (76.92)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	227 (93.80)

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

กิจกรรมชนเผ่าในชุมชน	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็นชนเผ่า				
	จีนยูนนาน ($\bar{X}=100$)	ลาหู่ ($\bar{X}=100$)	อาข่า ($\bar{X}=100$)	อาเข๋อ ($\bar{X}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{X}=100$)
5. มีส่วนร่วมในการชมการแต่งกายและการสวมใส่เครื่องประดับของชนเผ่า	45 (69.23)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	222 (91.74)
6. มีส่วนร่วมในการชมการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านของชนเผ่า	45 (69.23)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	222 (91.74)
7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆของชนเผ่า	60 (93.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	237 (97.93)
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งตาราง	55.58 (85.51)	64.00 (98.47)	63.86 (98.25)	47 (100.00)	230.43 (95.22)

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 99.59 คิดเป็นร้อยละ 100 เพียงแต่ชนเผ่าจีนยูนนานต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆบ้าง คิดเป็นร้อยละ 98.46

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปรุงอาหาร/ถนอมอาหารของชุมชน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 95.04 คิดเป็นร้อยละ 100 เพียงแต่ชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 92.31 และ 89.23 ตามลำดับ

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเที่ยวชมบ้านเรือนและสถาปัตยกรรมชุมชน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 96.69 โดยชนเผ่าที่ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข๋อ คิดเป็นร้อยละ 100

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่นดนตรีและการขับร้องเพลงพื้นบ้าน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 93.80 โดยชนเผ่าที่ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ชนเผ่าอาเข๋อ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าลาหู่ คิดเป็นร้อยละ 100 เพียงแต่ชนเผ่าจีนยูนนานต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่าชนเผ่าอื่น คิดเป็นร้อยละ 76.92

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการชมการแต่งกายและการสวมใส่เครื่องประดับของชนเผ่า โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 91.74 เพียงแต่ชนเผ่าจีนยูนนานต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 69.32

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านของชนเผ่า โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ที่จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 91.74 แต่ชนเผ่าจีนยูนนานต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 69.32

ในส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆ ของชนเผ่าในชุมชน โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด ที่จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 97.93 เพียงแต่ชนเผ่าจีนยูนนานต้องการมีส่วนร่วมน้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 93.00

สรุปความคิดเห็นจากตารางที่ 4.40 (หน้า 235-236) พบว่า โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชนเผ่าในชุมชนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 95.22$) โดยชนเผ่าอาข่า ต้องการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 100$) รองลงมาคือ ชนเผ่าลาหู่ ($\bar{X} = 98.47$) และชนเผ่าอาข่า ($\bar{X} = 98.47$) ส่วนน้อยที่สุดคือ ชนเผ่าจีนยูนนาน ($\bar{X} = 85.51$) ตั้งแต่กิจกรรมการเที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าในชุมชน กิจกรรมการปรุงอาหาร/ถนอมอาหารของชุมชน และกิจกรรมการเที่ยวชมบ้านเรือนและสถาปัตยกรรมชุมชนกับกิจกรรมการเล่นดนตรีและการขับร้องเพลงพื้นบ้านและกิจกรรมชมการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านของชนเผ่า รวมไปถึงต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมต่างๆ ของทุกชนเผ่าในชุมชนด้วยเป็นอย่างดี

2.5 ระยะเวลาในการให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าพักในครอบครัวต่อครั้งโดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน ($N = 65$) ชนเผ่าอาข่า ($N = 65$) ชนเผ่าลาหู่ ($N = 65$) และชนเผ่าอาข่า ($N = 47$) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน ($N = 242$) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำจุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{X} = 100$) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.41 ระยะเวลาในการให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าพักในบ้านของชนเผ่าได้ ต่อครั้ง

ระยะเวลาที่สามารถเข้าพักในบ้าน ชนเผ่าในชุมชน	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จีนยูนนาน ($\bar{X}=100$)	ลาหู่ ($\bar{X}=100$)	อาข่า ($\bar{X}=100$)	อาเข่อ ($\bar{X}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{X}=100$)
1 - 2 วัน ต่อครั้ง	60 (92.30)	60 (92.30)	57 (87.69)	40 (87.69)	217 (89.67)
3 - 4 วัน ต่อครั้ง	2 (3.08)	5 (7.70)	8 (13.31)	2 (3.08)	17 (7.02)
5 - 6 วัน ต่อครั้ง	1 (1.54)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.42)
7 - 8 วัน ต่อครั้ง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ไม่มีกำหนดแล้วแต่ความต้องการ ของนักท่องเที่ยว	2 (3.08)	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (7.70)	7 (2.89)

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.41 ข้างต้น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนวันและต่อครั้งที่สามารถเข้าพักในบ้านของชนเผ่าต่างๆในชุมชนได้ โดยทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่า จำนวนวันและต่อครั้งที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าพักในบ้านชนเผ่าได้คือ ระยะเวลา 1-2 วันต่อครั้ง จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 89.673 รองลงมาคือ สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวเข้าพักในบ้านของชนเผ่าได้ 3-4 วันต่อครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และไม่มีกำหนดวัน แล้วแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89 ส่วน 5-6 วันต่อครั้ง เห็นด้วยเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.42 จากการลงพื้นที่พบว่า ชาวบ้านทุกชนเผ่าในชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร จึงต้องออกจากบ้านไปทำงานในไร่ หรือออกไปรับจ้างทุกวัน จะพักผ่อนหรืออยู่กับบ้านในวันเสาร์และวันอาทิตย์ หรือในช่วงวันเฉลิมฉลองเทศกาลสำคัญของ ชนเผ่าในชุมชนเท่านั้น หากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเข้าพักในบ้านเป็นระยะเวลานานๆ จะกระทบต่อการทำงาหลักของชาวบ้าน ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าพักในบ้านของชนเผ่ามากที่สุด คือ 1-2 วันต่อครั้ง

2.6 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าพักในบ้านของชนเผ่าในชุมชนได้ต่อครั้ง โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน($N = 65$) ชนเผ่าอาข่า($N = 65$) ชนเผ่าลาหู่($N = 65$) และชนเผ่าอาเข่อ ($N = 47$) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน($N = 242$) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{X} = 100$) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.42 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าพักได้ต่อครั้ง

จำนวนคน / ครั้ง	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จีนยูนนาน ($\bar{X}=100$)	ลาหู่ ($\bar{X}=100$)	อาข่า ($\bar{X}=100$)	อาเข่อ ($\bar{X}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{X}=100$)
1-2 คน ต่อครั้ง	45 (69.23)	62 (95.38)	58 (89.22)	46 (97.87)	211 (87.19)
3-4 คน ต่อครั้ง	10 (15.38)	3 (4.62)	3 (4.62)	1 (2.13)	17 (7.02)
5-6 คน ต่อครั้ง	5 (7.69)	0 (0.00)	3 (4.62)	0 (0.00)	8 (3.31)
7-8 คน ต่อครั้ง	3 (4.62)	0 (0.00)	1 (1.54)	0 (0.00)	4 (1.65)
9-10 คน ต่อครั้ง	2 (3.08)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.83)
มากกว่า 11 คน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)

ข้อมูลจากตารางที่ 4.42 ข้างต้น เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าพักในบ้านเรือนชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นได้ต่อครั้ง โดยภาพรวมทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ครั้งละ 1-2 คน เป็นจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 87.19 รองลงมาคือ 3-4 คนต่อครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และสามารถรองรับได้สูงสุดถึงครั้งละ 10 คน แต่ถ้ามมากกว่านั้นไม่สามารถรองรับได้เลย จากการลงพื้นที่พบว่า บ้านเรือนของชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นส่วนใหญ่มีห้องนอนหรือพื้นที่ว่างไม่มากนัก แต่สามารถจัดสรรและปรับปรุงห้องว่างหรือพื้นที่ว่างบางส่วนทำเป็นที่พักเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเข้าพักได้ โดยบ้านเรือนของชนเผ่าอาเข่อ มีพื้นที่จำกัดมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชนสามารถรองรับได้เพียงครั้งละ 1-2 คนเท่านั้น ส่วนบ้านเรือนของชนเผ่าลาหู่กับชนเผ่าอาข่านั้น ส่วนใหญ่เป็นบ้านแบบยกพื้น ลักษณะการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้านของทั้งสองชนเผ่า ก็ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก เช่น มีการทำเตาไฟไว้กลางบ้านหรือบางบ้านก็ทำให้อุ่นมหน้าสุดของตัวบ้าน ส่วนหลังจะยกพื้นให้สูงขึ้นจากพื้นดินประมาณ 50 เซนติเมตร โดยใช้ไม้แผ่นหรือไม้ไผ่สานปูเป็นพื้น ทำเป็นพื้นที่นอนประสงค์เป็นทั้งที่นอน ที่ทานข้าว ที่เล่นของเด็กและเป็นพื้นที่สำหรับต้อนรับแขกได้ด้วย ถึงเวลานอนก็เอาชุดที่นอนมาปูนอน เช้ามาก็เก็บที่นอนแล้วเปลี่ยนเป็นพื้นที่สำหรับวางโต๊ะ หรือ โตกทานข้าว หากมี

แขกมาเยือนก็เชิญขึ้นนั่งบนพื้นบ้านเลย สะดวกสบายแบบธรรมชาติ โดยแต่ละบ้านสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าพักที่บ้านได้เต็มที่ 2-3 คนเท่านั้น ส่วนบ้านเรือนของชนเผ่าจื๋นยูนนานมีการจัดสรรห้องนอน ห้องครัว ห้องบูชา ห้องเก็บของและห้องรับแขกแยกจากพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ อย่างเป็นสัดส่วนชัดเจน บางครัวเรือนมีลูกหลานออกไปเรียนต่อในเมือง และไปทำงานนอกพื้นที่ จึงมีห้องนอนของลูกๆที่ว่างอยู่ สามารถนำมาปรับปรุงเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวได้ ส่วนใหญ่สามารถรองรับได้ 3-4 คน มีเพียงบางครัวเรือนสามารถรองรับได้มากถึง 10 คน แต่ถ้ามามากกว่านั้นไม่สามารถรองรับได้แล้ว

2.7 จำนวนครั้งในการรองรับให้บริการนักท่องเที่ยว ต่อเดือน ต่อปี โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจื๋นยูนนาน (N = 65) ชนเผ่าอาข่า (N = 65) ชนเผ่าลาหู่ (N = 65) และชนเผ่าอาเซ่อ (N = 47) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน (N = 242) ที่อาศัยอยู่ในชุมชน บ้านห้วยน้ำจุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{x} = 100$) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.43 จำนวนครั้งต่อเดือนและต่อปี ที่ชุมชนสามารถรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้

จำนวนครั้ง/เดือน/ปี	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จื๋นยูนนาน ($\bar{x}=100$)	ลาหู่ ($\bar{x}=100$)	อาข่า ($\bar{x}=100$)	อาเซ่อ ($\bar{x}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{x}=100$)
เดือนละ 2 ครั้ง ปีละ 24 ครั้ง	40 (61.54)	60 (92.31)	55 (84.61)	30 (63.83)	185 (76.45)
เดือนละ 3 ครั้ง ปีละ 36 ครั้ง	15 (23.08)	5 (7.69)	5 (7.69)	10 (21.28)	30 (12.39)
เดือนละ 5 ครั้ง ปีละ 60 ครั้ง	5 (7.69)	0 (0.00)	5 (7.69)	5 (10.63)	15 (6.20)
เดือนละ 6 ครั้ง ปีละ 72 ครั้ง	3 (4.62)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (4.26)	5 (2.07)
เดือนละ 10 ครั้ง ปีละ 120 ครั้ง	2 (3.07)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.83)

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.43 ข้างต้น เกี่ยวกับจำนวนครั้ง ต่อเดือน ต่อปี ที่ชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวชมในชุมชนได้ โดยภาพรวม ชนเผ่าส่วนใหญ่เห็นว่า จำนวนครั้ง ต่อเดือน ต่อปี ที่ชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้คือ เดือนละ 2 ครั้ง ปีละ 24 ครั้ง เป็นจำนวน 185

คน คิดเป็นร้อยละ 76.45 รองลงมาคือ เดือนละ 3 ครั้ง ปีละ 36 ครั้ง รองรับได้น้อยที่สุดคือ เดือนละ 10 ครั้ง ปีละ 120 ครั้ง จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนของชนเผ่าตนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ดีที่สุดคือ เดือนละ 2 ครั้งและ ปีละ 24 ครั้งหรืออาจเพิ่มได้ถึงเดือนละ 3 ครั้ง ปีละ 36 ครั้ง แต่ถ้ามากกว่านั้น เห็นว่าคงไม่สามารถรับรองได้แน่นอน เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ยังต้องประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก บางช่วงขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและฤดูกาลว่า ตรงกับช่วงการเพราะปลูกหรือช่วงเก็บเกี่ยวหรือไม่ หากตรงกับช่วงเวลาเพราะปลูกหรือช่วงเก็บเกี่ยวชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับอาชีพหลักของคนก่อนเสมอ ส่วนชาวจีนยูนนานอาจมีโอกาสและเวลาในการให้บริการนักท่องเที่ยวมากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชน เพราะส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง นอกจากนี้ ยังชอบค้าขาย และลงทุนประกอบธุรกิจต่างๆ ทั้งในและนอกพื้นที่มาโดยตลอด

2.8 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ามาท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน (N = 65) ชนเผ่าอาข่า (N = 65) ชนเผ่าลาหู่ (N = 65) และชนเผ่าอาเช่อ (N = 47) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน (N = 242) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{x}$ = 100) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.44 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ามาท่องเที่ยวชมชุมชน

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้า เที่ยวชมชุมชน	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จีนยูนนาน ($\bar{x}$ =100)	ลาหู่ ($\bar{x}$ =100)	อาข่า ($\bar{x}$ =100)	อาเช่อ ($\bar{x}$ =100)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{x}$ =100)
เดือนมกราคม – มีนาคม	45 (69.23)	30 (45.15)	45 (69.23)	15 (31.91)	135 (55.79)
เดือนเมษายน – มิถุนายน	3 (4.62)	5 (7.69)	5 (7.69)	2 (4.25)	15 (6.20)
เดือนกรกฎาคม – กันยายน	3 (4.62)	5 (7.69)	3 (4.62)	0 (0.00)	11 (4.54)
เดือนตุลาคม – ธันวาคม	5 (7.69)	10 (15.38)	2 (3.08)	0 (0.00)	17 (7.02)
ตลอดทั้งปี	9 (13.84)	15 (23.08)	10 (15.38)	30 (63.83)	64 (26.45)

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.44 (หน้า 241) เกี่ยวกับจำนวนและค่าร้อยละของช่วงเวลาที่คนในชุมชนเห็นว่ามีความเหมาะสมในการเข้ามาท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โดยทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้าชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนมากที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 55.79 รองลงมาคือสามารถเข้ามาท่องเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.45 ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม เห็นด้วยจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน เห็นด้วยจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20 และเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.54 จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด คือช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคมเพราะเป็นช่วงที่มีเทศกาลสำคัญๆ ในชุมชนมากที่สุด อีกทั้งเป็นช่วงที่ ถนนเข้าออกชุมชนมีสภาพดีที่สุด เพราะการคมนาคมของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นเป็นอุปสรรคในการเดินทางเข้าออกชุมชนเป็นอย่างมาก ยิ่งช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงฤดูฝน ซึ่งเป็นช่วงที่เข้าออกชุมชนลำบากมากที่สุด แต่เป็นช่วงเวลาที่ชุมชนมีผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะลูกพลับ เป็นผลผลิตที่มีมากที่สุดในช่วงฤดูนี้ ในช่วงนี้หากสามารถเดินทางเข้าไปเที่ยวชมได้นั้น จะได้เห็นทั้งชุมชนเต็มไปด้วยลูกพลับสีเหลืองน่าทานมาก ตั้งแต่ปากทางหมู่บ้านถึงท้ายหมู่บ้านเลยทีเดียว สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนมากที่สุดคือ อยู่ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายนและช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม เพราะเป็นช่วงที่ชุมชนมีเทศกาลชนเผ่าที่น่าสนใจมากที่สุด

2.9 วิธีการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและคนทั่วไป โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจีนยูนนาน (N = 65) ชนเผ่าอาข่า (N = 65) ชนเผ่าลาหู่ (N = 65) และชนเผ่าอาเข่อ (N = 47) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน (N = 242) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{x}$ = 100) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.45 วิธีการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและคนทั่วไป

วิธีการประชาสัมพันธ์	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จีนยูนนาน ($\bar{X}=100$)	ลาหู่ ($\bar{X}=100$)	อาข่า ($\bar{X}=100$)	อาเข่อ ($\bar{X}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{X}=100$)
1. แจกแผ่นพับ ใบปลิวให้กับ หน่วยงานต่างๆ เช่น อบต. อำเภอ ททท.	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
2. การประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ ของชุมชน และเคลื่อนวิทยุที่ ชุมชนรับได้	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
3. การติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
4. การฝากข้อมูลกับบริษัททัวร์	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
5. การประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.45 ข้างต้น เกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและคนทั่วไป ในรูปแบบต่างๆที่จะสามารถประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและคนทั่วไปได้รู้จักชุมชนให้ได้มากขึ้น โดยภาพรวม ทุกชนเผ่าในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและคนทั่วไปให้ได้มากที่สุด โดยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์โดยการแจกแผ่นพับ ใบปลิวให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น อบต. อำเภอ ททท. และการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุของชุมชน และเคลื่อนวิทยุที่ชุมชนรับได้ การติดป้ายประชาสัมพันธ์ หรือการฝากข้อมูลกับบริษัททัวร์ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ โดยทุกข้อ ชาวบ้านเห็นด้วยจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อาจเพราะทุกชนเผ่าในชุมชนมีความเชื่อว่า การประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบล้วนเป็นช่องทางที่จะสามารถประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน ให้นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปรู้จักมากที่สุด

2.10 ความรู้เพิ่มเติมที่ชุมชนต้องการให้หน่วยงานของภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อำเภอ หรือมหาวิทยาลัย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเข้ามาอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างชนเผ่าจื๋นยูนนาน (N = 65) ชนเผ่าอาข่า (N = 65) ชนเผ่าลาหู่ (N = 65) และชนเผ่าอาเช่อ (N = 47) รวมทุกชนเผ่าเป็นจำนวน (N = 242) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยค่าความคิดเห็นเป็นร้อยละ ($\bar{x} = 100$) ตามหัวข้อในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.46 ความรู้เพิ่มเติมที่ชุมชนต้องการให้หน่วยงานของภาครัฐเข้ามาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความรู้ด้านต่างๆที่ต้องการเพิ่มเติม	จำนวนคนและค่าร้อยละของความคิดเห็น				
	จื๋นยูนนาน ($\bar{x}=100$)	ลาหู่ ($\bar{x}=100$)	อาข่า ($\bar{x}=100$)	อาเช่อ ($\bar{x}=100$)	รวม 4 ชนเผ่า ($\bar{x}=100$)
1. การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นเจ้าบ้านที่ดี	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
2. การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
3. การให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
4. การให้ความรู้เกี่ยวกับการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
5. การให้ความรู้ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชน	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
6. การอบรมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
7. การจัดทำกฎระเบียบของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
8. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนโบราณ	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)
9. การให้ความรู้เรื่องบ้านพักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน	65 (100.00)	65 (100.00)	65 (100.00)	47 (100.00)	242 (100)

จากตารางที่ 4.46 (หน้า 244) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นในส่วนความต้องการของชุมชนที่จะได้รับการอบรมและเพิ่มเติมความรู้จากหน่วยงานของภาครัฐ จากข้อมูลพบว่า ทุกคนในชุมชนต้องการได้รับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในทุกๆ ด้าน โดยทุกข้อ ชาวบ้านเห็นด้วยจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเห็นตรงว่า ต้องการได้รับความรู้ในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมไปถึงความรู้ในส่วนการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว กับความรู้ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ที่สำคัญต้องได้รับความรู้ด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งหลายควรได้รับการอบรมในเรื่องการบริหารจัดการในเรื่องกฎระเบียบของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างละเอียด และเพื่อให้ชุมชนมีสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความเมื่อยล้าจากการเดินทาง การได้รับการอบรมวิชาการวางแผนโบราณ เพื่อเพิ่มช่องทางหารายได้อีกหนึ่งทาง ส่วนผู้ที่สนใจในงานให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารที่ทักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน เพราะการท่องเที่ยวต้องมีส่วนประกอบหลายๆ ส่วน ต้องมีความรู้ในหลายๆ ด้าน จึงจะพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญที่สุดคือ คนในชุมชน และบุคลากรของทุกภาคส่วนควรมีความเห็นและความต้องการในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ไม่ได้ถูกการบังคับหรือถูกว่าจ้างมาแต่อย่างใด ที่สำคัญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน ควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าในระดับที่ดีเสียก่อน จึงจะทำให้การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างเหมาะสม เกิดผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวให้น้อยที่สุด เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนเกิดความยั่งยืนต่อไปได้

กิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมได้ ในรอบ 12 เดือน

ผลจากการระดมความคิดเห็นของชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยการระดมความคิดเห็นของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ดำเนินการโดยการจัดโครงการเวทีประชาคมร่วมหา

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกี่ยวกับเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสม ผู้การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ในวันที่ 23 เดือน มกราคม 2554 เวลา 13.00 - 17.00น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา โดยมีผู้นำชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่า คณะกรรมการบริหารชุมชน ตัวแทนพ่อบ้าน ตัวแทนแม่บ้าน ตัวแทนกลุ่มหนุ่มสาว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านห้วยน้ำขุ่น ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 32 คน ตามรายชื่อแสดงในภาคผนวกฯ โดยทั้ง 2 โครงการดังกล่าวได้มีการให้ความรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนและกิจกรรมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าสนใจในชุมชน พร้อมร่วมกันจัดทำรายการนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าที่เหมาะสมของชุมชน โดยแบ่งกลุ่มตามชนเผ่า เพื่อนำเสนอกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชนเผ่าตน ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมหรือเที่ยวชมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชนเผ่าได้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำรายการเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนต่อไป ในรอบ 12 เดือนซึ่งสามารถแบ่งกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของทั้ง 4 ชนเผ่า คือ กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าของชนเผ่าจีนยูนนาน กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าลาหู่ กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า และกิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อ โดยเรียงลำดับกิจกรรมที่ปฏิบัติในแต่ละเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนธันวาคม ดังตารางที่ 4.47 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.47 ตารางปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมได้ในรอบ 12 เดือน ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

ช่วงเวลา	กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าจีนยูนนาน	กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าลาหู่	กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า	กิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อ
มกราคม	- ประเพณีขึ้นปีใหม่ - เทศกาลตรุษจีน	- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี
กุมภาพันธ์	- เทศกาลโคมไฟ หรือเทศกาลบัวลอย (หยวนเซียว)	- เทศกาลปีใหม่	- พิธีเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว	- ไม่มี
มีนาคม	- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี
เมษายน	- ไม่มี	- ประเพณีแซก้อ (ก่อกองทราย)	- พิธีปลูกประตุมูบ้าน (ประตู่ผี) - ประเพณีปีใหม่ไข่แดง	- พิธีปลูกประตุมูบ้าน (ประตู่ผี)

ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

ช่วงเวลา	กิจกรรมวัฒนธรรม ชนเผ่าจีนยูนนาน	กิจกรรมวัฒนธรรม ชนเผ่าลาหู่	กิจกรรมวัฒนธรรม ชนเผ่าอาข่า	กิจกรรมวัฒนธรรม ชนเผ่าอาข่า
พฤษภาคม	-เทศกาลตวันวู้ (เทศกาลบะจ่าง)	-พิธีปลูกข้าว	-พิธีปลูกข้าวเริ่มแรก	-พิธีปลูกข้าวเริ่มแรก
มิถุนายน	-ไม่มี	-ไม่มี	- พิธีกำจัดศัตรูต้น ข้าว "ค้วงคิน"	-ไม่มี
กรกฎาคม	-ไม่มี	-พิธีทำบุญข้าว	-พิธีทำบุญในไร่ข้าว -พิธีอยู่กรรมกำจัด ศัตรูข้าว "ตักแคน"	-ไม่มี
สิงหาคม	-เทศกาลสารทจีน	-ไม่มี	-ประเพณีไล่ชิงช้า	-พิธีทำบุญในไร่ข้าว ก่อนเก็บเกี่ยว
กันยายน	-เทศกาลไหว้ พระจันทร์	-พิธีเกี่ยวข้าว	-พิธีไหว้บรรพบุรุษ -พิธีเริ่มเกี่ยวข้าวใน ไร่	-พิธีเกี่ยวข้าวในไร่
ตุลาคม	-วันเฉลิมฉลองวัน ชาติจีน(ไต้หวัน)	-เทศกาลกินวอ (กิน ข้าวใหม่)	- พิธีเกี่ยวข้าวครั้ง สุดท้าย - พิธีไหว้ต้อนรับ วิญญาณ บรรพบุรุษ 7 ชั่วโคตร	-ไม่มี
พฤศจิกายน	-ไม่มี	-ไม่มี	-ประเพณีกินข้าวใหม่ -พิธีไหว้สุสาน	-ประเพณีกินข้าวใหม่
ธันวาคม	-วันคริสต์มาส	-วันคริสต์มาส	-ประเพณีปีใหม่ ลูกช้าง -วันคริสต์มาส	-ประเพณีปีใหม่ -วันคริสต์มาส

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.47 พบว่า กิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าในรอบ 12 เดือนของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการเวทีประชาคมร่วมหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เกี่ยวกับเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสม ผู้การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า ในวันที่ 23 เดือน มกราคม 2554 เวลา 13.00 - 17.00 น. ณ ห้อง

ประชุมโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา สามารถสรุปรายละเอียดกิจกรรมจากตารางปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ในรอบ 12 เดือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เดือนมกราคม

เทศกาลตรุษจีน(ชุนเจีย)ของชาวจีนยูนนาน เป็นเทศกาลที่ชาวจีนยูนนานในชุมชนให้ความสำคัญมากที่สุดในรอบปี เพราะเป็นเทศกาลส่งท้ายปีเก่าและต้อนรับปีใหม่ของชาวจีนทั่วโลก ช่วงเวลาจัดงานจะจัดตามปฏิทินจันทรคติของจีน แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี สำหรับชาวจีนยูนนานของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ในช่วงนี้เป็นช่วงเวลาที่ชาวจีนยูนนานจะยุ่งวุ่นวายในการเตรียมงานเพื่อนเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน เริ่มจากการปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน ทำความสะอาดบริเวณบ้านเรือน บ้างก็ซ่อมแซมบ้านที่ชำรุด พร้อมตกแต่งบ้านเรือนด้วยการประดับประดาโคมไฟและป้ายมงคลต่างๆ บางส่วนก็มาหมู่ที่เลี้ยงมาเป็นแรมปี เพื่อทำหมูหันปี ไส้อั่วยูนนานหรืออาหารแห้งต่างๆ เช่นเต้าหู้ยี้ทรงเครื่อง ผักกาดดอง ผักกาดดองเค็ม หัวไชโป๊เค็ม และอื่นๆอีกมากมาย เพื่อให้ลูกหลานที่กลับมาร่วมเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนในชุมชนได้นำกลับไปทำทานด้วย นอกจากนี้ ก่อนวันงาน 2-3 วัน จะมีการทำขนมปีใหม่หรือชาวจีนเรียกว่า “ซินเหนียนปาปา” ทำจากข้าวเหนียวดำกับงาดำ หรือบางคนก็ทำจากแป้งข้าวเหนียวละลายน้ำแล้วเทลงแม่พิมพ์ทรงกลมที่มีตัวอักษรมงคลจีน เพื่อใช้เป็นขนมไหว้เจ้าและบรรพบุรุษในช่วงเทศกาลตรุษจีน นอกจากนี้ ในช่วงเทศกาล แต่ละบ้านจะมีการทำอาหารต่างๆอย่างสุดฝีมือเพื่อ เช่น ไหว้เจ้าและบรรพบุรุษ จากนั้นจะนำอาหารที่เช่นไหว้แล้วมาทานร่วมกันในครอบครัว เพื่อเป็นสิริมงคลของทุกคนในครอบครัว นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีการทำอาหารสำหรับรับรองแขกและผู้มาเยือนด้วย พร้อมด้วยอาหารเลิศรส สุรา ผลไม้มงคลและขนมมงคลต่างๆ ในช่วงเวลานี้ทุกๆบ้านจะเปิดเพลงมงคลปีใหม่จีนคลอในงาน อีกอย่างที่สร้างสีสันและคึกคักมากที่สุดในงานเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน คือ การจุดประทัดตลอดเวลาที่มีการจัดงานจะมีเสียงประทัดดังกึกก้องตั้งแต่หลังเที่ยงคืนในคืนส่งท้ายปีเก่าและตลอดทั้งวันในวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งในแต่ละปีจะมีการจัดงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ มีการฉายหนังกลางแปลง ดิสโก้เธคกลางแจ้ง ชิงช้าสวรรค์ ม้าหมุน เกมส์ต่างๆ อาทิ ปาลูกโป่ง โยนห่วง ปีนโกและเครื่องเล่นต่างๆอีกมากมาย ที่นำมาจัดในชุมชนประมาณ 5-15 วัน ตลอดเวลาการจัดงานจะมีญาติพี่น้องและมิตรสหายชนเผ่าเดียวกันและต่างชนเผ่า ทั้งที่อยู่ในชุมชนและต่างถิ่นเข้ามาอวยพรปีใหม่พร้อมร่วมเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่อย่างสนุกสนาน อีกกิจกรรมที่โดดเด่นและน่าสนใจมากเช่นกันคือ นับจากหลังวันตรุษจีนไป 3 วัน จะมีพี่น้องชนเผ่าลาหู่(มูเซอ) มาแสดงความยินดีพร้อมอวยพรปีใหม่ให้ชาวจีนยูนนาน โดยมีการเป่าแคนพร้อมเต้นจะคือ บริเวณลานหน้าบ้านของชาวจีนยูนนานที่มีการปักต้นสนที่แขวนเครื่องเช่น ไหว้ไว้ หลังจบ

การเดินจะมีตัวแทนน้ำที่เตรียมมารดมือเจ้าของบ้านพร้อมอวยพร ส่วนเจ้าของบ้านที่ได้รับการอวยพรก็จะมอบอั่งเปาและขนมมงคลปีใหม่ให้แก่ตัวแทนผู้มาอวยพรด้วย นอกจากนี้ในวันเดียวกันยังมีกลุ่มเยาวชนที่นับถือศาสนาคริสต์ของทุกคนมาร่วมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อไปอวยพรปีใหม่ด้วยการร้องเพลงอวยพรปีใหม่ที่ละบ้านจนครบทุกหลังคาเรือน ซึ่งเจ้าของบ้านก็จะเตรียมของอั่งเปาและขนมมงคลปีใหม่มอบให้กลุ่มมาอวยพรแทนคำขอบคุณ ตลอดทั้งวันชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นจะเต็มไปด้วยเสียงเพลง เสียงดนตรีและเสียงประทัดของคณะอวยพรต่างๆ นอกจากนี้ ช่วงเทศกาลชุมชนยังเต็มไปด้วยสีสันการแต่งชุดประจำชนเผ่า ที่มีสีสันต่าง ๆ และรวดเร็วอันสวยงามเฉพาะของแต่ละชนเผ่า และการใส่เสื้อผ้าใหม่ตามความเชื่อของชาวจีนที่ว่า วันแรกของปีใหม่ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะต้องสวมใส่เสื้อผ้าใหม่ เพื่อต้อนรับสิ่งดีงาม และสิ่งใหม่ๆ ที่จะเข้ามาในปีใหม่นี้ โดยทุกคนเผ่าในชุมชนร่วมกันเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนหรือเทศกาลปีใหม่ของชาวจีนอย่างสนุกสนานและมีความสุขกันทุกคน หากช่วงเทศกาลนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปเที่ยวชมชุมชนได้ จะได้ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ ของชุมชนกับชาวบ้านได้

เดือนกุมภาพันธ์

เทศกาลบัวลอย(หยวนเจียวเจีย)ของชาวจีนยูนนาน เป็นเทศกาลต่อเนื่องจากเทศกาลตรุษจีน บางคนเรียกเทศกาลนี้ว่า “ปีใหม่เล็ก” สำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น เทศกาลบัวลอย จะจัดขึ้นหลังเทศกาลตรุษจีนเพียง 15 วัน หรือบางปีจะจัดต่อเนื่องจากเทศกาลตรุษจีนเลย กิจกรรมในเทศกาลบัวลอย จะเน้นการทำบัวลอยไข่หวานทานกันทุกครัวเรือน เพราะชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องคำพ้องเสียง คำว่า “หยวนเจียว” เป็นชื่อเรียกบัวลอยของชาวจีน ซึ่งมีความหมายตรงคำว่า “ความสามัคคี” ซึ่งชาวจีนมีความเชื่อว่า ความรัก ความสามัคคีในครอบครัว จะทำให้ทุกคนในครอบครัวมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป นอกจากการทำขนมบัวลอยทานกันแล้ว ในวันนี้ก็มีการทำอาหารเช่น ไห้วเจี๊ยะ และบรรพบุรุษเหมือนเทศกาลตรุษจีน แต่จะน้อยกว่าเทศกาลตรุษจีนเล็กน้อย ในช่วงเทศกาลนี้ หากนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในชุมชน จะได้เรียนรู้วิธีการทำบัวลอยแบบชาวจีนยูนนาน เพราะมีส่วนผสมและรสชาติที่แตกต่างบัวลอยของคนไทยอย่างสิ้นเชิง อาทิ บัวลอยไข่หวาน บัวลอยข้าวหมาก และบัวลอยน้ำจิงจาด้า เป็นต้น

เทศกาลปีใหม่ของชนเผ่าลาหู่ เป็นช่วงเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่ของชนเผ่าลาหู่ ทุกครัวเรือนของชาวลาหู่จะหยุดทำงานทุกชนิด หมู่ๆ สาวๆ จะแต่งชุดประจำชนเผ่าอย่างสวยงาม เพื่อมาร่วมกันเดินขบวนที่ลานกิจกรรมชุมชน ในการจัดงานฉลองปีใหม่ของชนเผ่าลาหู่ ทุกครัวเรือนจะมีการดื่มหมูถึง 2 ตัว ทุกครั้งหลังจากการดื่มหมูแล้วจะมีการเล่นเนื้อหมูดัดหนัง และหางหมูพร้อมด้วย ข้าวปุ้นปั้นเป็นก้อนกลมๆ และรีดแบนบนใบตองแล้วเอาไปห้อยไว้บนหิ้งบูชาที่ทำ

ไว้ในบ้านเรือน เพื่อแสดงให้เห็นว่าปีนี้ครอบครัวจะได้ยุดี กินดี พืชพันธุ์ธัญหารที่อุดมสมบูรณ์ ในพิธี จะมีการแบ่งออกเป็นสองช่วง คือ ช่วงแรก เป็นการฉลองปีใหม่ของผู้หญิง เรียกว่า ปีใหญ่ จัดขึ้นเป็นเวลา 6 วัน ช่วงที่สอง เป็นการฉลองปีใหม่ของผู้ชาย เรียกว่า ปีเล็ก จัดขึ้นเป็นเวลา 6 วัน เช่นกัน รวมเป็น 12 วัน การจัดงานจะมีการเว้น 1-2 วัน ระหว่างช่วงแรกกับช่วงที่สอง ตลอดเวลา ช่วงฉลองปีใหม่ของชนเผ่าลาหู่ ชาวลาหู่จะหยุดการทำงานด้านการเกษตรทุกอย่าง โดยในทุกๆ วัน หลังพระอาทิตย์ลับลงขอบฟ้า ไม่ว่าจะเป็นหนุ่มสาวหรือเด็กผู้ใหญ่ต่างจะแต่งชุดประจำชนเผ่าอย่างสวยงาม แล้วรวมตัวกันบริเวณลานกิจกรรมชุมชน เพื่อมาเต้นจะถือกันอย่างสนุกสนาน ซึ่งกิจกรรม การเต้นจะถือของชนเผ่าลาหู่ คนนอกชนเผ่า ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมวงการเต้น จะถือกับชนเผ่าลาหู่ได้

พิธีเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวของชนเผ่าอาข่า เป็นพิธีกรรมภายในครอบครัวของชนเผ่าอาข่า เกี่ยวกับการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวครั้งสุดท้ายที่ได้จากไร่ เพื่อเอาเข้าไปเก็บไว้ในบ้าน เพื่อให้ลูกหลานมี พันธุ์ข้าวได้ปลูกต่อไป ในกิจกรรมนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมศึกษาการคัดพันธุ์ข้าว และ พันธุ์พืชอื่นๆ ตามความเชื่อและวิถีชีวิตสืบทอดกันมายาวนานของชนเผ่าอาข่าได้

เดือนมีนาคม

เป็นเดือนที่ชนเผ่าในชุมชนไม่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมเลย แต่เดือนมีนาคมเป็นช่วงที่ ไม้ผลเมืองหนาวออกสู่ตลาดมากที่สุด เช่นลูกท้อ ลูกบ๊วย และลูกไหนด ชาวบ้านจะเริ่มเก็บไม้ผล เมืองหนาวตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนเมษายนของทุกปี เพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาด นอกชุมชน และโรงงานที่รับซื้อเพื่อแปรรูปไม้ผลเมืองหนาวต่างๆ บางส่วน ชาวบ้านก็นำมาแปรรูป ตามภูมิปัญญาของชาวบ้าน โดยการดองเค็ม ดอกเปียหรือการทำแห้งเป็นต้น เพื่อไว้จำหน่ายนอก ฤดูกาล ในช่วงนี้ หากนักท่องเที่ยวได้ขึ้นมาเที่ยวชมชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น จะได้ร่วมกิจกรรมการ เก็บลูกท้อ ลูกบ๊วยและลูกไหนด พร้อมลิ้มลองรสชาติของไม้ผลที่สดๆ จากการเก็บด้วยตนเองได้ด้วย

เดือนเมษายน

เป็นช่วงเวลาชุมชนมีการเก็บ ไม้ผลเมืองหนาวต่อเนื่องจากเดือนมีนาคม ซึ่ง นักท่องเที่ยวยังสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเก็บไม้ผลเมืองหนาวได้ถึงกลางเดือนเมษายนของทุกปี ส่วนกิจกรรมทางวัฒนธรรมในเดือนนี้ มีบางกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ และบาง กิจกรรมที่ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวหรือคนทั่วไปเข้าร่วมได้ เช่นเทศกาลแข่งเม็งของชนเผ่า จินยูนนาน ไม่อนุญาตให้คนนอกเข้าร่วมพิธีกรรมได้ เพราะพิธีกรรมส่วนใหญ่ เป็นพิธีกรรมเฉพาะ คนในครอบครัว ทั้งที่อยู่ในชุมชนหรือออกไปทำงานยังนอกชุมชนต้องกลับมาทำความเคารพ

สุสานของบรรพบุรุษหรือญาติที่ล่วงลับไปแล้วอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อแสดงความระลึกถึงผู้ล่วงลับไปแล้ว

ประเพณีแซกก่อ(ก่อกองทราย)ของชนเผ่าลาหู่ เป็นประเพณีที่มีการปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งตรงกับวันที่ 14 เมษายนของทุกปี ตรงกับวันสงกรานต์ของไทย ประเพณีแซกก่อเป็นประเพณีที่ปฏิบัติเพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศล ให้กับสิ่งที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อขอบคุณที่ให้ลูกหลานมีที่พำนัก และเพื่อขมาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพบุรุษหากได้การความผิดทั้งตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เพราะชาวลาหู่เชื่อว่าหากได้ทำพิธีแซกก่อแล้ว จะทำให้ไม่มีบาป แล้วจะประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำไร่ ทำสวน ทำนา จะทำให้ผลผลิตดีขึ้น และชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นด้วย ในการประกอบพิธีกรรมจะมีพ่อหมอหรือผู้เฒ่า ผู้แก่ในหมู่บ้านที่สามารถอ่านบทสวด เพื่ออุทิศส่วนกุศล ขอบมาต่อสัตว์ต่าง ๆ ที่โดนฆ่าตายในการทำไร่ ทำสวนแล้วใน บทสวดจะเป็นการขอให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น เจริญงอกงาม มีการออกเมล็ดเหมือนเมล็ดทราย รวมถึงการขอให้ชาวบ้านในชุมชนได้อยู่เย็น เป็นสุขกันทุกครัวเรือน สำหรับผู้ที่เข้าร่วมพิธีต้องเตรียมสิ่งของที่จะไปประกอบพิธีกรรมแซกก่อ ต้องจัดหาดอกไม้สวย ๆ นำมาใส่กระบอกไม้ไผ่เพื่อที่จะนำมาทำพิธีกรรม พร้อมเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวโพด พริก และอื่นๆตามต้องการ จากนั้นนำทรายและเทียนไข ไปไว้ร่วมกัน ณ จุดทำพิธี หลังจากเสร็จพิธีกรรม ชาวบ้านจะเก็บเมล็ดพืชที่นำไปทำพิธีกรรมแล้ว มาเก็บไว้ในจุดที่ศักดิ์สิทธิ์ของบ้าน กิจกรรมในพิธีกรรมก่อกองทรายนี้ คนภายนอกและนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพิธีกรรมร่วมกับชาวบ้านตั้งแต่ต้นจนจบได้ เพียงแต่ไม่สามารถนำเมล็ดพันธุ์ที่เข้าร่วมพิธีกลับบ้านได้เท่านั้นเอง

พิธีปลูกประตูปหมู่บ้าน(ประตูป)ของชนเผ่าอาข่า เป็นพิธีที่ชนเผ่าอาข่ามีความเชื่อต่อการทำประตูปหมู่บ้านว่า เพื่อไม่ให้ภูตผีปีศาจ,โรคภัยไข้เจ็บ ทุกชนิดไม่ให้เข้ามาในชุมชน เป็นการปกป้องคุ้มครองคนในชุมชน ซึ่งประตูปหมู่บ้าน นี้ห้ามบุคคลทุกเพศทุกวัยจะต้องโดยเด็ดขาด และสามารถบอกอายุการตั้งหมู่บ้านได้จากจำนวนเสาประตูป เพราะชนเผ่าอาข่าจะมีการปลูกประตูปหมู่บ้าน(ประตูป)ขึ้นทุกๆปี โดยใช้เวลาประกอบพิธีเพียง 1 วันเท่านั้น โดยมีข้อห้ามคือ หลังจากการทำพิธีปลูกประตูปบ้านเสร็จ ห้ามและต้องประตูปหมู่บ้าน(ประตูปนี้เด็ดขาด) ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม หากผู้ใดกระทำความผิดต่อข้อห้าม ต้องถูกขับไล่ออกจากชุมชนทันที สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมชมการประกอบพิธีการปลูกประตูปหมู่บ้าน(ประตูปได้) แต่ไม่อนุญาตให้แตะต้องสิ่งของใดๆในขณะและหลังประกอบพิธีกรรมทั้งสิ้น

ประเพณีไขแดงหรือประเพณีชนไขของชนเผ่าอาข่า เป็นประเพณีของชนเผ่าอาข่า เป็นการส่งท้ายฤดูกาลเก่าต้อนรับฤดูกาลใหม่ พิธีกรรมส่วนใหญ่เน้นความสนุกสนาน โดยจะมีการนำพืชจากธรรมชาติมาขยี้ไขให้เป็นสีแดงแล้วนำไปใส่ในตระกร้าสานห้อยไปมา แล้วเอาไขมา ชน

กัน หากไข่ของใครแตกก่อนก็ถือว่าแพ้ ประเพณีนี้บางคนเรียกอีกชื่อว่า ประเพณีชนไข่ ระยะเวลาจัดงานประเพณีไข่แดงจัดติดต่อกันถึง 5 วัน และทุกคนในชุมชนจะหยุดทำงานทั้ง 5 วันเช่นกัน กิจกรรมในประเพณีนี้ นักท่องเที่ยวสามารถร่วมชนไข่กับชาวบ้านได้ตั้งแต่การคัดไข่ วิธีการต้มให้เปลือกไข่มีสีแดงและลิ้มรสชาติของไข่แดง พร้อมร่วมกิจกรรมการแข่งขันในการโยนไข่ได้ด้วย

พิธีการปลูกประตูปะตูหมู่บ้านของชนเผ่าอาข่า เป็นพิธีที่ชนเผ่าอาข่า มีความเชื่อว่า การทำประตูปะตูบ้าน เพื่อป้องกันภูตผีปีศาจ, โรคภัยไข้เจ็บ และสิ่งชั่วร้ายเข้ามาทำร้ายคนในชุมชน ในการประกอบพิธีกรรม ต้องมีหมอผีหรือที่ชาวอาข่าเรียกว่า “พี่มา” เป็นคนประกอบพิธีกรรม การจัดหาเสาประตูปะตู ต้องให้หนุ่มๆหรือพ่อบ้านในชุมชนเข้าไปหา มา พิธีการปลูกประตูปะตูหมู่บ้านของชนเผ่าอาข่า ไม่อนุญาติให้ผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่เข้าร่วมเด็ดขาด เพราะฉะนั้นนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมพิธีกรรมนี้ ต้องเป็นเพศชายเท่านั้น และที่สำคัญห้ามแตะต้องหรือทำลายของเช่น ไหว้ใดๆ อย่างเด็ดขาด

เดือนพฤษภาคม

เทศกาลตวันวู้เจีย(เทศกาลไหว้บะจ่าง)ของชนเผ่าจีนยูนนาน เป็นเทศกาลที่ชนเผ่าจีนยูนนานจะทำขนมบะจ่าง หรือทำข้าวต้มมัด ข้าวต้มเขาควยและขนมอื่นๆ แล้วแต่จะทำออกมา จากนั้นแต่ละบ้านจะนำไปไหว้ไต่ขวัญบรรพบุรุษ และแบ่งอีกส่วนนำไปโยนลงแม่น้ำกลางชุมชน ตามความเชื่อที่สืบทอดมาจากประเทศจีนที่ว่า เทศกาลตวันวู้ เป็นเทศกาลสำหรับระลึกถึงขุนนางตงจิ้งที่มีนามว่า“ชวีหยวน” ที่มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อองค์ฮ่องเต้ ซึ่งได้เสียชีวิตจากการจมน้ำ เมื่อชาวบ้านทราบข่าวจึงได้ออกตามหา แต่หาอย่างไรก็ไม่เจอ ชาวบ้านไม่อยากให้ปลากินร่างของขุนนางท่านนี้ จึงได้ร่วมกันทำขนมบะจ่างโยนลงแม่น้ำเพื่อให้ปลากินเป็นอาหารแทน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทุกปีเมื่อถึง 5 ค่ำ เดือน 5 ตามจันทรคติของจีน ชาวจีนยูนนานจะทำขนมบะจ่าง และขนมอื่นๆ โยนลงแม่น้ำกลางชุมชนให้ปลากินเป็นอาหาร กิจกรรมในประเพณีนี้ นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้การทำขนมบะจ่าง ขนมเขาควย และร่วมโยนขนมบะจ่างลงแม่น้ำกับชาวบ้านได้ด้วย

พิธีปลูกข้าวของชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาข่า เดือนนี้เป็นเดือนที่ทุกชนเผ่าในชุมชน เริ่มลงมือเพาะปลูกไม่ว่าจะเป็น ข้าวไร่ ข้าวนา ข้าวโพด จิง ผัก ไม้ผล และผักต่างๆ ในการเพาะปลูก ชาวบ้านของชนเผ่าต่างๆ จะมีการประกอบพิธีกรรม โดยนำเครื่องเช่น ไหว้ ไปกราบ ไหว้เจ้าที่ เจ้าทาง เจ้าป่า เจ้าเขาและสิ่งเหนือธรรมชาติที่ปกักรักษาในพื้นที่นั้นๆ ก่อนจะลงมือเพาะปลูกเสมอ กิจกรรมในการประกอบพิธีการเช่น ไหว้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมหรือศึกษารายละเอียดของพิธีการเช่น ไหว้ได้ แต่จะไม่อนุญาติให้ร่วมประกอบพิธีกรรมด้วย

เดือนมิถุนายน

เป็นเดือนที่ชาวบ้านทุกคนจะได้ทำการเพาะปลูกพืชพันธุ์ต่างๆจนเสร็จสิ้นหมดแล้ว เป็นช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการเพาะปลูก แต่เป็นช่วงที่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะยุ่งกับการกำจัดศัตรูพืช โดยการ คายหญ้า ถางหญ้าและการฉีดยากำจัดศัตรูพืชต่างๆเป็นต้น แต่ช่วงนี้เป็นช่วงที่ดอกพลับ ดอกสาเล่กำลังบานเต็มต้น ซึ่งมีความสวยงามและน่าสนใจมากเช่นกัน ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะว่างจากการทำไร่ ทำนา แต่ชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ก็ไม่หยุดเฉย โดยไปเก็บดอกก้ง(ดอกหญ้า สำหรับทำไม้กวาด)ที่ขึ้นเองตามป่าธรรมชาติ หรือหาพันธุ์ที่ขึ้นเต็มชุมชน มาขายให้พ่อค้าชาว จีนยูนนานที่เปิดโรงงานรับซื้อตลอดทั้งปี โดยไม่จำกัดปริมาณ ในเดือนนี้ ถึงแม้ชุมชนจะไม่มี กิจกรรมทางวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมด้วย แต่นักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาเรื่องการตัดก้ง การทำไม้กวาดและการแปรรูปชาพันธุ์และชาอู่หลง เข้ามาเที่ยวชมและศึกษาได้ หรือจะศึกษาวิถี การกำจัดศัตรูพืชแบบภูมิปัญญาชาวบ้านก็ได้เช่นกัน

เดือนกรกฎาคม

พิธีทำบุญข้าวขวัญในนา ไร่ ของชนเผ่าลาหู่และชนเผ่าอาข่า ช่วงนี้เป็นช่วงที่ข้าวใน ไร่ นาของชาวบ้านเริ่มตั้งท้อง และเป็นช่วงที่ข้าวมีความหวานสูง แมลงศัตรูพืชจะมากัดกินข้าวจาก รวงข้าว ทำให้ข้าวถูกทำลายอย่างหนัก ชาวลาหู่และชาวอาข่า มีความเชื่อเหมือนกันคือ ข้าวมีขวัญ เหมือนคน ยิ่งช่วงที่ข้าวตั้งท้องเป็นช่วงที่ข้าวขวัญอ่อน จึงมีการทำพิธีขวัญให้ข้าว โดยการนำ หุ่นไล่กาไปปักตามบนคันนา และตามจุดต่างๆในไร่ข้าว พร้อมทำไม้ไผ่สาน 6 มุม ดอกไม้ ธูปเทียน พร้อมไก่เป็นหนึ่งตัว ไปทำพิธีขวัญข้าวบริเวณหัวไร่หรือหัวนาข้าว เพื่อเป็นการทำให้ข้าวมีขวัญ และกำลังใจในการเจริญงอกงามมากขึ้น โดยไม่มีศัตรูพืชมาทำลาย นอกจากนี้ยังเป็นการขอให้เจ้าที่ ที่เฝ้าดูแลรักษาไร่ได้ช่วยดูแลข้าวในไร่ นา ด้วย พิธีขวัญข้าวเป็นพิธีกรรมระดับครอบครัว แล้วแต่ ความเชื่อ กิจกรรมในช่วงนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมชมและศึกษาพิธีกรรมทำบุญขวัญข้าวได้ ทุกขั้นตอน และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของพิธีกรรมและความเชื่อของชนเผ่าได้ด้วย

เดือนสิงหาคม

เทศกาลสารทจีนของชาวจีนยูนนาน เป็นประเพณีเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษและญาติที่ ล่วงลับไปแล้ว ที่ท่านทั้งหลายได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาและวิชาความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกจากรุ่นสู่ รุ่นจนปัจจุบัน เพราะชาวจีนมีความเชื่อว่าช่วงเทศกาลสารทจีนเป็นช่วงที่ประตูนรกเปิด เพื่อให้ วิญญาณได้กลับไปเยี่ยมญาติเป็นเวลา 3 วัน เพราะฉะนั้น ตลอดเวลาทั้ง 3 วัน ชาวจีนยูนนานจะนำ พืชพันธุ์ธัญหารและผลผลิตต่างๆที่ออกในช่วงนี้ มาเช่น ไหว้วิญญาณของบรรพบุรุษที่กลับมาเยี่ยม

บ้าน อีกทั้งยังต้องทำอาหารดีๆ เพื่อกราบไหว้บูชาพร้อมเผาระคายเงิน กระคายทอง แเบงคั้งเต็ก และของใช้ส่วนตัวให้วิญญาณบรรพบุรุษได้นำติดตัวกลับไปใช้ในนรก กิจกรรมในวันสารทจีนสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมได้ โดยนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมและของเซ่นไหว้ และการจัดทำอาหารสำหรับการเซ่นไหว้ได้ด้วย เพราะแต่ละพื้นที่จะใช้เครื่องเซ่นไหว้ไม่เหมือนกัน แต่สำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ส่วนใหญ่จะเน้นการนำผลผลิตทางการเกษตรในไร่นาของตนมาเซ่นไหว้มากกว่าการไปจัดซื้อตามตลาดเหมือนคนในเมือง

ประเพณีโล้ชิงช้าของชนเผ่าอาข่า ประเพณีโล้ชิงช้าหรืองานเทศกาลปีใหม่ โล้ชิงช้าของชาวอาข่า เป็นการรำลึกถึงพระคุณแห่งนางผู้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในตำนานนางผู้นี้มีชื่อเป็นภาษาอาข่าว่า “อึมซาเยะ” เป็นผู้ประทานความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้แก่พืชพันธุ์ธัญญาหาร และเป็นการฉลองให้แก่พืชผลที่มีความเจริญงอกงามรอการเก็บเกี่ยวในไม่ช้านี้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะไม่ตรงกัน แต่ต้องเป็นวันที่คนในชุมชนพร้อมจะมีการจัดงาน ส่วนใหญ่ประเพณีโล้ชิงช้าจะจัดในช่วงเดือนสิงหาคม วนไปตามแต่ละหมู่บ้านของชาวอาข่า แต่ละปีจะมีการจัดงานขึ้น 4 วัน โดยแต่ละวันจะมีกิจกรรมดังนี้

วันที่หนึ่ง เป็นพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ผู้หญิงจะไปตักน้ำบริสุทธิ์ที่แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน นำน้ำศักดิ์สิทธิ์แช่ข้าวเหนียวหรือข้าวคั่วไว้ พอรุ่งเช้าก็นำมาึ่งให้สุกแล้วนำไปตำกับงาคั่วที่เรียกว่า “ข้าวปุก” เพื่อใช้เป็นของเซ่นไหว้บูชา โดยปั้นเป็นก้อนกลมและบีบให้แบนแล้วนำไปห่อใบตอง

วันที่สอง เป็นวันสร้างชิงช้าใหญ่ของหมู่บ้าน ฝ่ายชายจะรวมตัวกันออกไปตัดไม้มาทำเสาชิงช้า ซึ่งแต่ละบ้านก็จะทำชิงช้าเล็กๆ ด้วยไม้ไผ่ ให้แก่ลูกหลาน ที่หน้าบ้านของตนเอง หลังจากเสร็จสิ้นการทำชิงช้าในตอนเย็น ช่วงกลางวันจะมีการเดินรำฉลองชิงช้า ด้วยการเดินรำกระทุ้งกระบอกไม้ไผ่อย่างสนุกสนานจนถึงรุ่งอรุณของวันใหม่ จากนั้นนักเต้นจะได้รับเชิญจากเจ้าบ้านเพื่อเลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม กันอย่างอึมหม่าสำราญ

วันที่สาม เป็นวันเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ที่ทุกคนในชุมชนรอคอย ตอนเช้ามีการฆ่าสัตว์เลี้ยง เซ่น หมู ไก่ เพื่อทำพิธีกรรม และไว้ต้อนรับแขก ญาติสนิท มิตรสหายที่มาเยือน จากนั้นมีการโล้ชิงช้าใหญ่ กันอย่างสนุกสนาน กลุ่มหนุ่มสาวก็จะใช้ลานบริเวณนี้ (ลานวัฒนธรรม) มานั่งพูดคุยกันแลกเปลี่ยนกันถึงชิงช้า โดยเฉพาะหนุ่มๆ ต้องใช้เวทีนี้โชว์ความสามารถในการโยนชิงช้าให้สูง เพื่อให้เป็นที่สนใจของสาวๆ พร้อมร้องเพลงเกี่ยวพาราดี เป็นภาษาประจำเผ่า ส่วนเด็กๆ จะมีชิงช้าของพวกเขาที่หน้าบ้านไว้เล่นเช่นกัน พอตกกลางคืนจะมีการเดินรำกระบอกไม้ไผ่ตลอดคืน

วันที่สี่ เป็นวันทำพิธีปิดเทศกาลของแต่ละชุมชน ผู้ที่ยังไม่ได้โล้ชิงช้าจะมาโล้ชิงช้าเพื่อเป็นสิริมงคลให้แก่ตนเองและครอบครัว ก่อนที่หมอผีประจำหมู่บ้านจะผูกสายชิงช้าไว้กับ

เสาชิงช้าและต้องผูกก่อนตะวันตกดิน ส่วนชิงช้าจะถูกปล่อยทิ้งไว้จนกว่าปีใหม่จะเริ่มขึ้นอีกในปีต่อไป สำหรับกิจกรรมในประเพณีโล้ชิงช้าของชนเผ่าอาข่านี้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมตั้งแต่นั้นตอนการเลือกเสาชิงช้า พิธีการปลูกเสาดและร่วมโล้ชิงช้า พร้อมเข้าร่วมวงการเต้นกระทุ้งไม้ไฟร่วมกับชนเผ่าอาข่าได้อย่างสนุกสนานทุกกิจกรรมได้ เว้นแต่ไม่สามารถเข้าร่วมในส่วนของการคัดเสาชิงช้าและการดักน้ำบริสุทธิ์ที่แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านได้เท่านั้นเอง

เดือนกันยายน

เทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นเทศกาลที่ชาวจีนทั่วโลกเฉลิมฉลองพร้อมกัน เพราะมีความเชื่อว่า ช่วงเดือนนี้เป็นช่วงที่พระจันทร์สวยที่สุดในรอบปี อีกทั้งยังเป็นช่วงที่ทุกคนในครอบครัวจะได้มีเวลาว่างจากงานการเกษตร จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดงานสังสรรค์ในครอบครัวและญาติมิตรมากที่สุด อาหารในเทศกาลจะเน้นขนมหวาน ผลไม้มากกว่าอาหารคาว ส่วนกิจกรรมทางวัฒนธรรมในช่วงเทศกาลไหว้พระจันทร์ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น คือ ก่อนวันไหว้พระจันทร์ 1-2 วัน กลุ่มแม่บ้านจะมารวมตัวกันที่บ้านใดบ้านหนึ่ง หรือที่โบสถ์ เพื่อทำขนมไข่น้ำสำหรับไหว้พระจันทร์ โดยแต่ละคนจะนำไข่ น้ำตาล แป้งสาลีและผงฟู พร้อมด้วยอุปกรณ์การตีไข่ จากนั้นต่างคนต่างตีไข่ตามสัดส่วนและขนาดที่ตนต้องการทำ ระหว่างทำจะเต็มไปด้วยเสียงจากการพูดคุยและเสียงหัวเราะของกลุ่มแม่บ้านที่มาร่วมกันทำขนมไหว้พระจันทร์อย่างสนุกสนาน โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้และสอนการทำขนมต่างๆตลอดทั้งวัน ส่วนขนมบางอย่างที่ชาวบ้านทำไม่เป็นหรือไม่คุ้นทำจะทำ ก็จะสั่งซื้อจากร้านทำขนม ซึ่งต้องมีขนมในวันไหว้พระจันทร์อย่างน้อย 6-8 อย่าง ขนมทุกอย่างจะต้องมีความกลมเป็นหลัก โดยหลักจะประกอบไปด้วยขนมไหว้พระจันทร์ไส้เมื่อบัว ขนมไข่ ขนมเปียะยูนนานไส้หมู ไส้ถั่วต่างๆ ขนมซู ขนมจำปิ้ง ขนมงาดำ และอื่นๆ อีกมากมายแล้วแต่จะซื้อหามา นอกจากขนมแล้ว ต้องมีผลไม้มงคลต่างๆ เช่น แอปเปิ้ล องุ่น กล้วย มะพร้าว แตงโม สับปะรดและอื่นๆตามต้องการ ส่วนเครื่องคัมแล้วแต่ชอบ ขนมและของเช่นไหว้ทั้งหมดจะถูกจัดเตรียมไว้ครบในช่วงกลางวัน พอพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าเป็นช่วงเวลาที่เด็กๆรอพระจันทร์โผล่ขึ้นมาอย่างใจจดใจจ่อ พร้อมฟังนิทานเกี่ยวกับพระจันทร์ที่ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้แก่อีกๆฟัง พร้อมทั้งคำถามให้เด็กๆถามตอบ บ้างก็จะจับกลุ่มเล่นการละเล่นต่างๆอย่างสนุกสนาน พอพระจันทร์ขึ้นส่องแสงสว่างนวลตา ประมาณทุ้มกว่าๆ ได้เวลาทานขนมไหว้พระจันทร์กันแล้ว เป็นเวลาแห่งความสุขของครอบครัว จากนั้นเด็กๆก็วิ่งเข้าบ้านโน้นออกบ้านนี้ ในวันนี้ ไม่ว่าจะเดินเข้าบ้านไหนก็จะได้ขนมติดไม้ติดมือมาด้วย เด็กๆบางคนหิวขนมเต็มถุง เพราะทานไม่หมด เทศกาลไหว้พระจันทร์ถือเป็นเทศกาลที่สร้างความสุขให้ทุกคนเลยทีเดียว สำหรับกิจกรรมในเทศกาลไหว้พระจันทร์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ทุกกิจกรรม ที่น่าสนใจคือ คืนวันไหว้พระจันทร์บนดอย

จะมองเห็นพระจันทร์ชัดเจนและดวงโตกว่าในเมือง เพราะไม่มีแสงไฟอื่นๆ มาบดบังความสวยงามของแสงจันทร์ เพราะเป็นค่ำคืนที่พระจันทร์มีแสงนวลสวยที่สุดในรอบปี

พิธีเกี่ยวข้าวของชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาเช่อ เพราะช่วงนี้เป็นช่วงที่ข้าวในไร่ นาของชนเผ่าต่างๆ ในชุมชน ได้เวลาเก็บเกี่ยวแล้ว ความเชื่อเรื่องการเซ่นไหว้และการทำบุญ ก่อนการเกี่ยวข้าวของชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาเช่อ ส่วนใหญ่จะเหมือนกัน คือการนำดอกไม้รูปเทียนและอาหารเซ่นไหว้เจ้าที่ พร้อมบอกกล่าวและขอบคุณเจ้าที่ที่ช่วยปกป้องรักษาข้าวจนถึงเวลาเก็บเกี่ยว จากนั้นก็จะช่วยกันเกี่ยวโดยการช่วยกันแบบลงแขกหรือบ้างก็ว่าจ้างคนมาช่วยเกี่ยว ที่ละแปลงจนครบทุกหลั้วคาเรือน สำหรับกิจกรรมในพิธีการเกี่ยวข้าวของชนเผ่าในชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ โดยจะได้ศึกษาเกี่ยวกับการเกี่ยวข้าวไร่ ซึ่งแตกต่างจากการเกี่ยวข้าวในนาอย่างสิ้นเชิง

เดือนตุลาคม

พิธีฉลองวันชาติจีน(ไต้หวัน) จัดขึ้น ทุกวันที่ 10 เดือนตุลาคมของทุกปี โดยชาวจีนยูนนานในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นจะจัดขึ้น พร้อมกับชาวจีนที่เกาะไต้หวัน กิจกรรมในวันนี้ ชาวจีนจะรวมตัวกันที่ลานกิจกรรมของโรงเรียนสอนภาษาจีนของชุมชน โดยผู้ใหญ่บ้านจะขึ้นกล่าวพร้อมไว้อาลัยให้กับทหารจีนคณะชาติ กองพล 93 ของพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งปัจจุบันเป็นพรรครัฐบาลของประเทศไต้หวัน เพราะชาวจีนยูนนานที่อยู่ในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นทหารและลูกหลานทหารจีนคณะชาติ กองพล 93 จึงมีการจัดงานรำลึกถึงทหารกล้าที่เสียชีวิตจากการสู้รบ โดยชาวบ้านจะร่วมกันร้องเพลงชาติจีนไต้หวัน และเพลงปลุกใจอื่นๆ อีกหลายเพลง เพื่อไม่ให้ลูกหลานลืมบรรพบุรุษและที่มาของตน นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันการอ่านสุนทรพจน์ภาษาจีนเกี่ยวกับความรักที่มีต่อชาติและเผ่าพันธุ์ โดยนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนแห่ง นี้ จากนั้นมีการมอบรางวัลสำหรับผู้ชนะและรางวัลปลอบใจสำหรับผู้เข้าร่วมประกวดที่ไม่ได้รับรางวัล กิจกรรมในวันชาติจีนจะจัดขึ้น ตั้งแต่เวลา 08.00 น. -15.00 น. ในวันที่ 10 เดือนตุลาคม ของทุกปี นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมชมกิจกรรมในวันชาติจีนได้ทุกกิจกรรม ตามต้องการ

เทศกาลกินวอหรือประเพณีการกินข้าวใหม่ของชนเผ่าลาหู่ เป็นเทศกาลที่ชาวลาหู่จะเชิญญาติมิตร เพื่อนพ้องมากินข้าวใหม่ที่บ้านของตน โดยนำข้าวใหม่ที่นึ่งแล้วไปตำรวมกับงาดำให้ละเอียด แล้วปั้นเป็นก้อนกลมแล้วนำไปปิ้งให้แบนบนใบตอง เรียกว่า “ข้าวปุก” ซึ่งเป็นขนมมงคลปีใหม่ที่ทุกคนเผ่าในชุมชนจะทำขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่ของชนเผ่าตน เพื่อนำไปบูชาบรรพบุรุษและมอบให้กับแขกที่เข้ามาร่วมงานได้นักกลับบ้านด้วย “ข้าวปุก” สามารถทานสดก็ได้ หรือจะนำไปเผ่า ทอดก็อร่อยอีกแบบ นอกจากกิจกรรมการกินข้าวใหม่แล้ว ชาวลาหู่ยังต้อนรับแขกด้วย

การแต่งชุดประจำชนเผ่าอย่างสวยงามและมีการแสดงการเต้นจะคือ พร้อมให้ผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยวเข้าร่วมเต้นจะคือได้อย่างสนุกสนาน พร้อมแต่งแต้มความสุขบนใบหน้าของผู้มาเยือน ให้เต็มไปด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะแห่งความสุข ทำให้ได้รับความทรงจำดีๆ ติดตัวกลับไปด้วยความประทับใจมากที่สุด

เดือนพฤศจิกายน

พิธีกินข้าวใหม่ของชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาเช่อ เป็นพิธีฉลองการเก็บเกี่ยวและแสดงความขอบคุณต่อเทพเจ้าที่ได้มอบผลผลิตและอาหารที่อุดมสมบูรณ์แก่เขาตลอดทั้งปี ซึ่งจะตรงกับช่วงต้นเดือนในพฤศจิกายนของทุกปี เดิมทีชาวอาข่าและอาเช่อจะนับถือผีบรรพบุรุษ หลังจากส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ ทำให้พิธีกรรมในเทศกาลต่างๆที่เคยมีการเคารพภูตผีวิญญาณก็เปลี่ยนมาเป็นการสรรเสริญพระเจ้าแทน แต่ถ้าเป็นกิจกรรมที่ไม่มีการเซ่นไหว้ เช่น ประเพณีการกินข้าวใหม่ของชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาเช่อก็ไม่ได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมากนัก เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนเครื่องเซ่นไหว้ไปจากเดิมบ้าง เช่น จากเดิมจะบูชาขันทะเจ้ด้วยการเชือดคอสัตว์อย่างทารุณ เพื่อให้เลือดพุ่งกระจุจ จากนั้นแกะเนื้อสดๆไปเซ่นไหว้ ก็ปรับเปลี่ยนเป็นการใช้เนื้อหมู ไก่ วัว หรือสัตว์อื่นๆจากตลาดหรือจากการฆ่าโดยวิธีปกติ มาประกอบอาหารในรูปแบบต่างๆทั้งการเผ่า ปิ้ง ย่างหรือต้ม ก่อนนำมาบูชาพระเจ้า พร้อมนำมาต้อนรับแขกที่มาร่วมงานพิธีกินข้าวใหม่ในบ้าน ส่วนการหุงข้าวใหม่ในพิธีกินข้าวใหม่ของชนเผ่าอาข่า ก็ยังไม่ค่อยเคร่งครัดเหมือนสมัยก่อนที่หญิงสาวต้องออกไปตักน้ำที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์เหนือชุมชนแต่เขาคูร์ เพื่อใช้ในการหุงข้าวใหม่สำหรับบูชาพระเจ้าและต้อนรับแขกที่มาร่วมงาน เปลี่ยนเป็นใช้น้ำที่มีอยู่ในบ้านแทน และผู้ชายที่เคยต้องร่วมกันฆ่าสัตว์บูชายันอย่างทารุณ ก็ปรับเปลี่ยนเป็นช่วยกันฆ่าแบบการฆ่าสัตว์ทั่วไป โดยไม่มีพิธีการบูชายัน แล้วนำมาประกอบอาหารเพื่อใช้ในพิธีกรรมและเพื่อรับรองแขกผู้มาเยือนอย่างสุดฝีมือพร้อมด้วยเหล้าต้มและน้ำชาที่ทำขึ้นเองในชุมชน ช่วงค่ำก็มีการร้องรำทำเพลงเล่นรอบกองไฟและเต้นกระทุ้งไม้ไฟอย่างสนุกสนานตลอดทั้งคืน สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถเข้าและเที่ยวชมกิจกรรมต่างๆในพิธีกินข้าวใหม่ของชุมชนได้ทุกกิจกรรม

พิธีไหว้สุสานของชนเผ่าอาข่า เป็นพิธีกรรมที่ชนเผ่าอาข่าปรับเปลี่ยนมาจากความเชื่อจากบรรพบุรุษ โดยการนำดอกไม้และเทียนไขไปจุดรอบสุสานแทนการลี้มหลุม ลี้มควายเพื่อบูชายันและการเซ่นไหว้แทน หลังจากชนเผ่าอาข่าส่วนใหญ่เปลี่ยนจากการนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติมานับถือศาสนาคริสต์แทน พิธีกรรมในการไหว้สุสานของชนเผ่าอาข่าก็ได้ปรับเปลี่ยนไปด้วย ตลอดเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ทุกๆวันอาทิตย์ ชาวอาข่าจะมาร่วมกันอธิษฐานและขอพรต่อพระเจ้า พร้อมร่วมกันร้องเพลงประสานเสียงตั้งแต่ 8.00น.-11.30 น. จากนั้น ทุกคนจะถือดอกไม้คนละ

หนึ่งกำมือพร้อมเทียนไขหนึ่งดวง ไปกราบไว้สุสานของบรรพบุรุษของตน ในสุสานประจำชุมชน จากนั้นยื่นไว้อาลัยพร้อมอธิฐานต่อพระเจ้า เพื่อให้วิญญาณที่ยังอยู่ในบริเวณสุสานได้ไปเกิดในสถานที่ที่พระเจ้าได้กำหนดให้ อย่างมีความสุข ความสงบต่อไป สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ทุกขั้นตอนหรือตามความสนใจของนักท่องเที่ยวเอง

เดือนธันวาคม

วันคริสต์มาส เป็นพิธีกรรมที่ทุกคนเฝ้าในชุมชนไม่ว่าจะนับถือศาสนาคริสต์หรือไม่ก็ตามจะเข้าร่วมกิจกรรมกันอย่างสนุกสนาน โดยจะจัดงานฉลองวันคริสต์มาสที่โบสถ์คริสต์ในชุมชนจีนยูนนาน ตลอดทั้งวันจะมีกิจกรรมที่หลากหลายดังนี้ ช่วงเช้าเป็นช่วงที่ชาวคริสต์ชนจะเข้ามาในโบสถ์เพื่ออธิฐานขอพรจากพระเจ้า หลังจากนั้นร้องเพลงสรรเสริญพระเจ้า พร้อมฟังเพลงพอเทศนาคำสอนจากพระคำภีร์ไบเบิล หลังจากนั้นร่วมกิจกรรมการจับสลากเพื่อแลกของขวัญระหว่างอาจารย์กับนักเรียน และผู้ที่สนใจส่งของขวัญเข้าร่วมกิจกรรมด้วย พร้อมชมการแสดงจากนักเรียนของแต่ละชั้นปี ตั้งแต่ ป.1-ม.3 ช่วงบ่าย เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง โดยมีการจัดการแข่งขันกีฬาชนเผ่าที่บริเวณลานเอนกประสงค์ในโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา เช่น การแข่งวิ่งกระสอบทราย การวิ่งสองขา การแข่ง ชักกะเย่อ การแข่งวิ่งกระดิ่ง การแข่งขันที่มีสีสันและเป็นที่สนใจของนักดารงวัดและกองเชียร์มากที่สุดคือ การแข่งปืนเสาน้ำมัน โดยเสาน้ำมันทำจากต้นไผ่ที่มีขนาดลำต้นใหญ่และสูงและต้องเป็นไม้ไผ่สด เมื่อได้ไม้ไผ่ขนาดพอเหมาะแล้ว จะมีการเจาะรูบนยอดเสาและเจาะรูเล็กๆ เพื่อให้ น้ำมัน ไหลลงเสาอย่างต่อเนื่อง ส่วนบนยอดสุดของเสาน้ำมันจะมีการเสียบของอั้งเปาไว้ 3 ของ โดยเสียบเป็น 3 ระดับ ระดับแรกจะมีเงินรางวัลอยู่ในช่อง 500 บาท ระดับที่สองมีเงินรางวัลอยู่ในช่อง 1000 บาท และระดับยอดสุดมีเงินรางวัลอยู่ในช่องถึง 2000 บาท ส่วนเงินรางวัลในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับผู้สนับสนุนจะให้มากอีกที ในการปืนเสาไม่มีกติกาตายตัว แล้วแต่กรรมวิธีของผู้ร่วมแข่งขัน สามารถปืนได้หลายรอบ หรือรวมตัวกันหลายๆคนและช่วยกันปืน หรือจะใช้วิธีการใดแล้วแต่ผู้แข่งขัน เมื่อรางวัลก็นำแบ่งกันเองในกลุ่ม ตลอดทั้งวันจะเต็มไปด้วยเสียงเชียร์ของกองเชียร์ต่างๆอย่างสนุกสนาน นอกจากกิจกรรมกลางแจ้งแล้ว คำคืนวันคริสต์มาสแห่งการสรรเสริญพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของคริสต์ชน คือชุดการแสดงของแต่ละชนเผ่าสลับกับการแสดงของนักเรียนแต่ละชั้นเรียน ในบางปีมีชุดการแสดงของคริสต์ชนจากนอกพื้นที่ กิจกรรมช่วงค่ำจะเริ่มตั้งแต่หกโมงเย็นถึงสี่ทุ่ม ซึ่งการแสดงส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและคำสอนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าตามหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา สำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในวันคริสต์มาสนี้ได้ทุกกิจกรรม โดยไม่มีการแบ่งแยกความเชื่อ ศาสนาหรือชนเผ่าแต่อย่างใด

ประเพณีปีใหม่แข่งลูกข่างของชนเผ่าอาข่า ประเพณีปีใหม่ลูกข่างเป็นประเพณีเปลี่ยนฤดูกาลเพาะปลูกของชนเผ่าอาข่า เพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงฤดูกาลทำมาหากิน ภายหลังจากที่มีการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์จากท้องไร่ ท้องนาเสร็จแล้ว ก็จะเข้าสู่ฤดูแห่งการพักผ่อน ประเพณีปีใหม่ลูกข่าง ถือเป็นประเพณีสำหรับผู้ชายของชนเผ่าอาข่า เพราะช่วงเวลานี้ไม่ว่าจะเป็นเด็กหนุ่มหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ต่างตั้งหน้า ตั้งตาทำลูกข่างของตนอย่างมุ่งมั่น เพื่อจะนำไปแข่งขันกับคู่ต่อสู้ทั้งที่เป็นคนในชุมชนและต่างชุมชน ส่วนเด็กผู้ชายจะมีการเล่นแข่งตีกันเฉพาะกลุ่มเล็กๆ ส่วนเด็กหญิงและสาว ๆ รวมไปถึงผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิง จะมีการเล่นสะบ้าในลานวัฒนธรรมชุมชนอย่างสนุกสนาน นอกจากนี้ ชาวอาข่ายังมีการ เตรียมอาหารเลิศรสต่างๆ ไว้เพื่อรับรองแขกที่จะมาร่วมพิธีปีใหม่ในช่วงเย็น และสิ่งที่ขาดไม่ได้ในงานเลี้ยงก็คือ เหล้าคั้มของชาวคอย ซึ่งบางที่จะมีการเรียกประเพณีว่า ประเพณียกเหล้า เพราะฉะนั้น หากมีคนเมาเหล้าในประเพณีนี้ ถือว่าเป็นเรื่องปกติ สำหรับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในประเพณีปีใหม่ลูกข่างของชนเผ่าอาข่าได้ ทุกกิจกรรม ตั้งแต่ฝึกการทำลูกข่าง ฝึกเล่นลูกข่าง กระทั่งเข้าร่วมแข่งขันการตีลูกข่างร่วมกันชนเผ่าได้เช่นกัน ซึ่งระยะจัดงานของพิธีปีใหม่ลูกข่างของชนเผ่าอาข่า นั้น จะจัดขึ้นเป็นระยะเวลา รวมถึง 4 วัน โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมดังต่อไปนี้

วันแรก เป็นวันประกอบพิธีบูชาเช่นไหว้บรรพบุรุษ

วันที่สอง เป็นวันทำลูกข่าง หลังทำเสร็จจะนำมาใช้ในการการละเล่นหรือการแข่งขัน

วันที่สาม เป็นวันเฉลิมฉลองประเพณีปีใหม่ลูกข่าง โดยมีการเชิญแขกมาร่วมรับประทานอาหารที่บ้าน ส่วนแขกที่มาเยือน จะอวยพรปีใหม่ให้เจ้าบ้านอยู่ดีมีสุขตลอดไป

วันที่สี่ เป็นวันสุดท้ายของประเพณี ไม่มีการประกอบพิธีกรรมใดๆทั้งสิ้น ในวันที่ผู้ชายชาวอาข่าจะมีการละเล่นแข่งตีลูกข่างตลอดทั้งวัน ส่วนผู้หญิงจะเล่นลูกสะบ้า พอใกล้ค่ำก็จะทำพิธีเก็บอุปกรณ์เครื่องเช่น ไหว้ต่างๆ ไว้ที่เดิม จากนั้นเป็นการเสร็จพิธี

สรุปข้อมูลจากตารางที่ 4.48 เกี่ยวกับปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่า ในรอบ 12 เดือน ของชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น จะเห็นได้ว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าสนใจหลายกิจกรรม ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมได้ ส่วนบางกิจกรรมสามารถเข้าชมได้แต่ไม่สามารถเข้าร่วมได้ ดังนั้นข้อมูลจากตารางปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้นั้น เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยวใช้ตัดสินใจเลือกวันเวลาและกิจกรรมที่ตนสนใจ พร้อมเตรียมตัวก่อนเข้าชมชนได้ หรือตามโปรแกรมท่องเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ที่ชาวบ้านได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน โดยเริ่มจากการกราบนมัสการขอพรพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์แรกของชุมชน ที่วิหารใหม่วัดบ้านห้วยน้ำขุ่น พร้อมชมทัศนียภาพของชุมชน ณ ลานกิจกรรมวัด จากนั้นเที่ยวชมวัฒนธรรม

ชุมชนของทั้ง 4 ชนเผ่า ตกเย็นขึ้นไปชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าที่ศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูง ตามด้วยเที่ยวชมแปลงสาธิตการเกษตรที่โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยจัดทำขึ้น 3 โปรแกรมดังในข้อต่อไป

แนวทางการจัดรายการนำเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

ข้อมูลจากตารางปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่า ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ข้างต้น ได้จากการประชุมร่วมกับผู้นำชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่า คณะกรรมการบริหารชุมชน ตัวแทนพ่อบ้าน ตัวแทนแม่บ้าน ตัวแทนกลุ่มหนุ่มสาว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านห้วยน้ำขุ่น ในโครงการเวทีประชาคมร่วมหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า บ้านห้วยน้ำขุ่น เกี่ยวกับเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสม ผู้การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า เมื่อวันที่ 23 เดือน มกราคม 2554 เวลา 13.00 - 17.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขุ่นวิทยา โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่า ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่นสมควรได้รับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่ง แต่ที่ผ่านมาชุมชนไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เพราะคนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว ในที่ประชุมจึงเห็นว่า ในขั้นแรก ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวแก่เยาวชนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี ให้เป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำท้องถิ่น โดยให้ผู้อาวุโสของชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชนอย่างละเอียด จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ในด้านการบริการนักท่องเที่ยวและการนำเที่ยว วิธีการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการให้ความรู้ในเรื่องหลักการทํางาน หน้าที่และจรรยาบรรณของการเป็นมัคคุเทศก์ที่ดี เพื่อให้ชุมชนประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า โดยในเบื้องต้นการริเริ่มนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ที่ประชุมเห็นสมควรใช้สถานที่ในรองรับและต้อนรับนักท่องเที่ยว คือบริเวณลานกิจกรรมสถานีอนามัยชุมชนหรือหอประชุมประจำชุมชนที่กำลังสร้างอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงชุมชน คนในชุมชนที่ทำหน้าที่ต้อนรับและนำเที่ยวในชุมชน จะยืนรอต้อนรับด้านหน้าประตูทางเข้าชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น พร้อมกับเสริฟน้ำชาร้อนๆหรือน้ำปวยเย็นๆพร้อมคล้อยพวงมาลัยดอกไม้มตามฤดูกาลของชุมชน จากนั้นจะนำนักท่องเที่ยวมายังใต้ถุนอาคารสถานีอนามัยหรือที่หอประชุมกลางชุมชน เพื่อกล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการ และแนะนำรายการท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมแนวทางการปฏิบัติตนในการท่องเที่ยววัฒนธรรมในชุมชนอย่างละเอียดและชัดเจน รวมทั้งรับทราบอัตราค่าบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบก่อนจะเริ่มเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนตามรายการนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ ซึ่งในที่ประชุมได้ร่วมกัน

วางแผนและจัดทำรายการนำเที่ยววัฒนธรรมชุมชนเบื้องต้น 3 รายการ คือ โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่า 1 วันไปกลับ โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่า 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่า 3 วัน 2 คืน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โปรแกรมที่ 1 โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่า 1 วัน ไปกลับ

สักการะขอพรจากพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์แรกที่วิหารใหม่ วัดบ้านห้วยน้ำขุ่น สัมผัสวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ ในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ลิ้มลองอาหารจีนยูนนานที่เลิศรส ชิมชาหลากหลาย ศึกษาการแปรรูปชาที่โรงชาตระกูลจาง เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร ชุมชนและของฝากของที่ระลึกต่างๆ ที่ร้านค้ากลางชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น

08.00 น. กราบนมัสการขอพรจากพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่วิหารใหม่วัดบ้านห้วยน้ำขุ่น ซึ่งเป็นพระพุทธรูปองค์แรกของชุมชน โดยพระอาจารย์สุพรรณ พระนักพัฒนาจากแดนอีสานที่มาสร้างวัดบนยอดดอยพร้อมอันเชิญพระพุทธรูปปางมารวิชัยประดิษฐานเพื่อให้พุทธศาสนิกชนในชุมชนได้สักระบูชาเพื่อเป็นสิริมงคล พร้อมชมวิวมุมสูงจากบริเวณลานหน้าวัด

9.30 น. นำคณะเที่ยวชมสถาปัตยกรรมและศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่าอาข่า ที่บ้านพนาเสรี โดยมีคุณเทศก์ชนเผ่าให้การต้อนรับและแนะนำกติกาการเที่ยวชมชนอย่างละเอียด จากนั้น นำคณะเดินชมลักษณะบ้านเรือนชนเผ่าอาข่า พร้อมชมเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน พร้อมทดลองตำข้าวด้วยครกที่ตำด้วยมือและแบบเหยียบ ศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่าจากเครื่องมือทางการเกษตร ศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะกิจกรรมชนเผ่าอาข่าที่น่าสนใจ ที่จัดขึ้นบนลานกิจกรรมวัฒนธรรมแห่งนี้ อาทิ การแข่งตีลูกข่าง การแข่งตีไข่แดง และชิงช้าที่ใช้ไม้กันในช่วงปีใหม่ หากมาในช่วงประเพณีโล้ชิงช้า สามารถร่วมโล้ชิงช้ากับชนเผ่าอาข่าได้ด้วย แต่ชิงช้าเก่าอันนี้ ชมได้ แต่ห้ามแตะต้องเด็ดขาด จากนั้นจับมือกับตัวแทนชนเผ่า พร้อมกล่าวคำขอบคุณและคำอำลาชาวบ้านด้วยภาษาอาข่าว่า “ฮือหล่อฮือมาเคะ” แปลว่าขอบคุณและลาก่อน ก่อนเดินออกจากชุมชน

12.00 น. เดินทางออกจากชุมชนอาข่า มุ่งหน้าสู่ชุมชนจีนยูนนาน เพื่อมารับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารจีนยูนนาน แบบเซตเมนูโต๊ะจีนยูนนาน มีรายการดังนี้ ขาหมูยูนนาน (เมนูยอดนิยมนับอันดับหนึ่ง) ไข่ไม้วนตัวน (ไข่ยัดไส้หมูทรงเครื่องนึ่งแล้วทอด) หมูพันปี (หมูปรุงรสตากแห้งนำไปอบกับผักกาดดอง) ต้มจืดหมูขุบ (นำหมูขุบแป้งทอดก่อนต้ม) ยำออซุน (ออซุนมีใบครกด้วยผักสดแต่มีลำต้นใหญ่ นิยมนำมายำและผัดใส่หมูจีน) ไข่อ้วนยูนนาน (เป็นไข่อ้วนที่ทำขึ้นปีละครั้งในช่วงก่อนเทศกาลตรุษจีนเท่านั้น) ผักกาดดองผัดหมูสับ ข้าวสวยยอดดอย (ข้าวไร่ที่ปลูกขึ้นในชุมชน) พร้อมด้วยน้ำดื่มและผลไม้ตามฤดูกาล

13.00 น. เดินย่อยอาหารด้วยการเดินชมวัฒนธรรมชุมชนเผ่าลาหู่ ที่บ้านจะกะ ชมสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าลาหู่ ศึกษาอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน เรียนรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การเกษตรและการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้านของชนเผ่าลาหู่ จากนั้นนำท่านเที่ยวชมการทอผ้าและการทอกระเป๋จากไหมพรม สามารถเลือกซื้อเป็นของฝากของที่ระลึกได้

14.30 น. ศึกษาพันธุ์และลักษณะเด่นของต้นชาพันธุ์ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติเต็มทั่วพื้นที่ชุมชน จากนั้นไปชมและศึกษาวิธีการเพาะปลูกชาอยู่หลง และการตัดใบชาที่ถูกต้อง ที่ไร่ชาอยู่หลงของนายอาดี แซ่ซี้ เป็นแปลงชาที่ชาวบ้านได้พันธุ์จากรัฐบาลได้วัน พร้อมศึกษาวิธีการเลี้ยงหมูหลุมแบบอินทรีย์ชีวภาพ

15.30 น. นำคณะชมสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าอาข่า ซึ่งเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในชุมชน แต่เป็นชุมชนเผ่าอาข่าที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย โดยชนเผ่าอาข่ายังมีความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติอยู่มาก และบ้านเรือน การแต่งกาย อาหารการกิน และของใช้ ยังคงใช้สิ่งที่ได้จากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ถ้วย ช้อน แก้ว จาน และขวดน้ำเต้าเป็นต้น ในการเข้าชมชุมชนอาข่า มีกติกาและข้อห้ามคล้ายกับชุมชนเผ่าอาข่า เพียงแต่ชุมชนเผ่าอาข่าไม่มีการไล่ชิงช้าเท่านั้นเอง

16.30 น. เดินทางกลับเข้าชมชุมชนชาวจีนยูนนาน เพื่อชมโรงงานแปรรูปชา และผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ พร้อมซื้อของฝากของที่ระลึกกลับไปฝากเพื่อนและญาติสนิท ที่ร้านค้ากลางชุมชนชาวจีนยูนนาน เช่น ชาอัสสัมอบแห้ง ชาเขียวกุหลาบ กาแฟคั่ว ทอดอง บัวแฉกและสินค้าทางการเกษตรตามฤดูกาลอื่นๆอีกมากมาย

17.30 น. กล่าวคำขอบคุณ พร้อมส่งท่านกลับโดยสวัสดิภาพ
อัตราค่าบริการสำหรับโปรแกรม 1 วัน ไปได้กลับ

1. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 3-5 คน ท่านละ 500 บาท
2. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 6-9 คน ท่านละ 450 บาท
3. ราคาค่าบริการ สำหรับ จำนวนมากกว่า 10 คน ท่านละ 400 บาท

สิ่งที่รวมอยู่ในโปรแกรม

1. ค่าตอบแทนมัคคุเทศก์ประจำชนเผ่า
2. ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว
3. ค่าบำรุงและพัฒนาชุมชน
4. ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อ พร้อมน้ำดื่มและผลไม้
5. ค่ารถบริการนำเที่ยวในชุมชน
6. ค่าประกันอุบัติเหตุการเดินทาง 1,00,000 บาท

ราคานี้ไม่รวม

1. ค่าเดินทางก่อนเข้าถึงชุมชน
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว อาทิ ค่าซื้อสินค้า ค่าทิป ค่าเครื่องดื่มอื่นๆ
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ระบุในโปรแกรม
4. ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% กรณีต้องการบํากับภาษี

คำแนะนำเพิ่มเติม

เพื่อความสะดวกสบายระหว่างการเดินทาง เราขอแนะนำให้ท่านเผื่อค่าใช้จ่ายส่วนตัว ด้านล่างนี้มาด้วย ท่านอาจจำเป็นต้องใช้ตาม โอกาสและเพื่อความสะดวกสบายของท่านเอง

1. เสื้อผ้าแบบสุภาพและมีชุดสำหรับเดินป่าและเข้าวัด
2. รองเท้าผ้าหรือรองเท้าสำหรับเดินป่า
3. หมวกหรือแว่นกันแดด
4. ครีมกันแดด
5. กล้องถ่ายรูป หรือ กล้องบันทึกวิดีโอ
6. ยาสำหรับโรคประจำตัว

โปรแกรมที่ 2 โปรแกรมเที่ยววัดนครพนม 2 วัน 1 คืน

สักการะขอพรจากพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์แรกของชุมชนที่วิหาร วัดบ้านห้วยน้ำขุ่น สัมผัสวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชนเผ่าจีนยูนนาน ชนเผ่าลาหู่ ชนเผ่าอาข่าและชนเผ่าอาเช่อ เดินศึกษา ป่าธรรมชาติชนเผ่า ลิ้มลองอาหารชนเผ่าที่หลากรส ศึกษาวัฒนธรรมการแปรรูปชาและพร้อมชมชา หลากรสของชุมชน ร่วมชมการแสดงและการละเล่นของชนเผ่าต่างๆในชุมชน พร้อมเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรตามฤดูกาลและสินค้าแปรรูปต่างๆของชุมชน เพื่อนำไปเป็นของฝากของที่ระลึกให้เพื่อนสนิทหรือคนรู้ใจ

วันที่ 1 สักการะขอพรจากพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์แรกของชุมชน ศึกษา สถาปัตยกรรมชนเผ่า พร้อมสัมผัสวิถีชีวิตชนเผ่าอาข่า ลิ้มรสอาหารจีนยูนนานที่เลิศรส

8.00 น. ต้อนรับคณะด้วยน้ำชาร้อนๆและน้ำบว้ยเย็นๆ บริเวณซุ้มประตูชุมชน แนะนำ รายการนำเที่ยวพร้อมกิจกรรมอย่างละเอียด จากนั้นนำคณะขึ้นไปกราบนมัสการขอพรจาก พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์แรกของชุมชนที่วิหารใหม่วัดบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยพระอาจารย์สุพรรณ พระนักพัฒนา ได้จัดทางบประมาณมาสร้างวัดแห่งนี้ขึ้น พร้อมอันเชิญพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประดิษฐาน ณ วัดแห่งนี้ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนในชุมชนสักการะบูชา จากนั้นชมวิถีธรรมชาติ

ของชุมชน ณ จุดชมวิวด้านกิจกรรมวัด พร้อมฟังการบรรยายจากมัคคุเทศก์ชุมชนก่อนเดินเข้าชุมชน
ของชนเผ่าต่างๆ ให้เข้าใจกติกาอย่างละเอียดก่อนเข้าชุมชน

9.00 น. นำคณะเดินไปชมสถาปัตยกรรมและศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่าอาข่า ที่บ้านพนาเสรี
ซึ่งจะมีมัคคุเทศก์ชนเผ่าอาข่าคอยต้อนรับพร้อมแนะนำกติกาการเที่ยวชมชุมชนอย่างละเอียด เพราะ
ชุมชนอาข่ามีสิ่งต้องห้ามหลายอย่าง เช่น ห้ามแตะต้องประตูหมู่บ้านและของ เช่น ไหต่างๆ เป็นต้น
จากนั้นจะนำคณะชมบ้านเรือนอาข่า พร้อมชมการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยและเครื่องมือเครื่องใช้ใน
ครัวเรือนของชนเผ่าอาข่า เช่น ครกตำข้าว อุปกรณ์ทำกับข้าวรวมถึงเครื่องมือสำหรับการเกษตรเป็น
ต้น จากนั้นนำคณะเดินชมรอบชุมชน และเรียนรู้กิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่า และประเพณีและ
พิธีกรรมต่างๆ ที่มีการจัดขึ้นในลานกิจกรรมวัฒนธรรมแห่งนี้ เช่น การแข่งขันตีลูกข่าง การแข่งขันตี
ไข่แดง และ ชมชิงช้าเก่าที่รอการสร้างใหม่ในปีต่อไป หากเป็นช่วงประเพณีโล้ชิงช้า จะได้ร่วมโล้
ชิงช้ากับชนเผ่าอาข่าได้ด้วย สำหรับชิงช้าเก่านี้ สามารถชมได้ แต่ห้ามสัมผัสโดยเด็ดขาด พร้อมชม
การแสดงการกระทุ้งไม้ไผ่จากคณะนักแสดงเยาวชนของชนเผ่าอาข่า และการขับร้องเพลงชนเผ่า
ของกลุ่มหนุ่มสาวชาวอาข่า จากนั้นเดินทางต่อไปยังชุมชนชาวจีนยูนนาน ก่อนออกจากชุมชน ควร
จับมือและกล่าวคำขอบคุณพร้อมกล่าวคำลาเป็นภาษาอาข่าว่า “ฮือหล่อฮือมาละ”

11.30 น. เดินทางออกจากชุมชนอาข่า มุ่งหน้าสู่ชุมชนชาวจีนยูนนาน เพื่อมา
รับประทานอาหารกลางวันที่บ้านอาหารจีนยูนนานแบบเซตเมนู (มื้อที่1) มีรายการดังนี้ ขาหมูยูน
นาน (เมนูยอดนิยมที่สุด) ไข่ผำวันตัวน (ไข่ขี้ดใส่หมูทรงเครื่องนึ่งแล้วทอด) หมูพันปี (หมูปรุงรส
ตากแห้งนำไปอบกับผักกาดดอง) ต้มจืดหมูขุบ (นำหมูขุบแบ่งทอดก่อนต้ม) ยำออซุน (ออซุนมี
ใบครกด้วยผักสลัดแต้มีลำต้นใหญ่ นิยมนำมายำและผัดใส่หมูชิ้น) ใส่อ้วยยูนนาน (เป็นใส่อ้วที่ทำขึ้นปี
ละครั้งในช่วงก่อนเทศกาลตรุษจีนเท่านั้น) ผักกาดดองผัดหมูสับ ข้าวสวยยอดดอย (ข้าวไร่ที่ปลูก
ขึ้นในชุมชน) พร้อมด้วยน้ำดื่มและผลไม้ตามฤดูกาล

13.30 น. เดินย่อยอาหารด้วยการเดินชมวัฒนธรรมชุมชนเผ่าลาหู่ ที่บ้านจะกะ โดย
มัคคุเทศก์ ชนเผ่าลาหู่แนะนำกฎกติกาการเข้าชมชุมชน พร้อมชมการเป่าแคนและการเต้นจะกะ ที่
เป็นการแสดงถึง ยินดีต้อนรับแขกผู้มาเยือนอย่างเป็นมิตร จากนั้นจะนำคณะชมสถาปัตยกรรมและ
วิถีชีวิตของชนเผ่าลาหู่ ชมบ้านเรือน เรียนรู้การใช้อุปกรณ์เครื่องในครัวเรือน และการทำอุปกรณ์
การเกษตร พร้อมดูวิธีการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้านเรือนของชนเผ่าลาหู่ จากนั้นนำคณะไป
รวมตัวกันที่ลานกิจกรรมชุมชน เพื่อร่วมวงเต้นจะกะ คือ การแสดงการเต้นจะกะ คือ แสดงถึงชนเผ่าลาหู่มี
ความยินดีต้อนรับผู้มาเยือนด้วยไมตรีจิต จะมีการเชิญผู้มาเยือนร่วมวงเต้นจะกะพร้อมกับคณะ
นักแสดงอย่างสนุกสนาน จากนั้นชมการทอผ้าจากไหมพรม พร้อมเลือกซื้อเป็นของฝากของที่
ระลึกได้ตามความพอใจ

17.00 น. นำคณะเดินขึ้นไปที่พัก เพื่อพักผ่อนและเตรียมตัวสำหรับกิจกรรมยามค่ำคืนที่ บ้านพักในศูนย์พัฒนาเกษตรที่สูง บ้านห้วยน้ำขุ่น เหนือชุมชนเผ่าลาหู่

18.30 น. ออกเดินทางจากที่พักไปยังลานกิจกรรมวัฒนธรรมเผ่าอาข่า รับประทานอาหารค่ำที่ลานวัฒนธรรม(มื้อที่2) ซึ่งเป็นอาหารประจำชนเผ่าอาข่า มีรายการดังนี้ น้ำพริกเกลือ (น้ำพริกที่ชาวอาข่านิยม ผักลวกจิ้มน้ำพริก ต้มผักกาด หมูทอด เห็ดหมก(ปรุงเครื่องห่อใบตอง แล้วเผา) ยำแตงกวา และข้าวหุงกระบอกไม้ไผ่ เมื่อคณะพร้อมกันที่ลานกิจกรรมแล้ว นั่งลงบนเสื่อ ตามที่จัดไว้ให้ มีการจัดกองไฟไว้ให้ เพื่อเป็นแสงสว่างและสร้างความอบอุ่นในระหว่าง รับประทานอาหารค่ำพร้อมชมการแสดงทางวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าในชุมชน ร่วมเต้น ร่วม การละเล่นต่างๆ กับชาวบ้านอย่างสนุกสนาน

21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ 2 ศึกษาวัฒนธรรมการปลูกข้าวและการดื่มน้ำของชาวจีนยูนนาน ลัมผั่ววิถีชีวิตเผ่า อาเช่อ(เป็นชุมชนอาข่าที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย) ศึกษาวัฒนธรรมการปลูกข้าวและการดื่มน้ำของชาวจีนยูนนาน ตั้งแต่กระบวนการเพาะกล้า การตัด ถึงการดื่มน้ำ

06.00 น. ตื่นมาชมพระอาทิตย์ขึ้น ณ ลานชมวิว บริเวณที่พักพร้อมทำภารกิจส่วนตัวให้ เรียบร้อย

07.30 น. รับประทานอาหารเช้า (ข้าวต้มทรงเครื่อง) (มื้อที่3)

08.30 น. นำคณะท่านเดินทางไปยังชมวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อ ชมสถาปัตยกรรมและวิถี ชีวิตของ ชนเผ่าอาเช่อ ซึ่งเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในชุมชน และเป็นชุมชน เผ่า อาเช่อที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย อีกทั้งชนเผ่าอาเช่อก็ยังมีชื่อเสียงเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ มากกว่าชนเผ่าอื่นๆในชุมชน อีกทั้ง บ้านเรือน การแต่งกาย อาหารการกินและของใช้ ยังคงใช้สิ่งที่ ได้จากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็น ถ้วย ช้อน แก้ว จาน และขวดน้ำเต้าและของใช้ต่างๆ โดยมักคุเทศก์ของชนเผ่าอาเช่อคอยให้คำแนะนำและต้อนรับผู้มาเยือน เริ่มจากการผูกค้ายข้อมือ พร้อมชมชุดการแสดง การเต้นกระบอกน้ำที่ทำจากไม้ไผ่ของกลุ่มเด็กสาวชนเผ่าอาเช่อ และชุดการ ฟ้อนดาบของเด็กหนุ่มชาวอาเช่อ พร้อมเดินศึกษาป่าธรรมชาติชุมชนอาเช่อ

12.00 น. เดินทางออกจากชุมชนอาเช่อ ขึ้นไปชมวิถีธรรมชาติชุมชน ที่ไร่ชาอาลี พร้อม รับประทานอาหารกลางวันบนไร่ชาอาลี เป็นอาหารแบบชาวไร่ของจีนยูนนาน(มื้อที่4) อาทิ ยำยอด ชา ปลากระป๋อง (นำยอดชาที่เด็ดจากไร่ยารวมปลากระป๋อง) น้ำพริก มะเขือส้ม ไข่อ้วยยูนนานหนึ่ง (เป็นไข่อ้วยที่ทำขึ้นปีละครั้งในช่วงก่อนเทศกาลตรุษจีนเท่านั้น) แกงจืดยอดถั่วลิ้นเต่า ผักยอดมะระ หวาน หมูทอด ข้าวหอมยอคดอย และผลไม้ตามฤดูกาล

13.30 น. หลังรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ เดินย่อยอาหาร โดยการเดินชมแปลง สาธิตการเพาะชำอู๋หลง กาแฟอาราบิก้า และไม้ผลเมืองหนาวต่างๆ จากนั้นศึกษาความแตกต่างของการตัดยอดชารูปแบบต่างๆ ในไร่ พร้อมศึกษาการเลี้ยงหมูลุมบนไร่ชา

16.30 น. เดินทางกลับเข้าชุมชนชาวจีนยูนนาน เพื่อชมโรงงานแปรรูปชา และผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ พร้อมซื้อของฝากของที่ระลึกกลับไปฝากเพื่อนและญาติสนิท ที่ร้านค้ากลางชุมชนชาวจีนยูนนาน เช่น ชาอัสสัมอบแห้ง ชาเขียวภูหั่น กาแฟแก้ว ท้อดอง บ๊วยเค็ม และสินค้าทางการเกษตรตามฤดูกาลอื่นๆอีกมากมาย

17.30 น. กล่าวคำขอบคุณ พร้อมส่งท่านกลับโดยสวัสดิภาพ
อัตราค่าบริการสำหรับโปรแกรม 2 วัน 1 คืน

1. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 3-5 คน ท่านละ 1200 บาท
2. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 6-9 คน ท่านละ 1100 บาท
3. ราคาค่าบริการ สำหรับ จำนวนมากกว่า 10 คน ท่านละ 1000 บาท

สิ่งที่มีรวมอยู่ในโปรแกรม

1. ค่าตอบแทนมัคคุเทศก์ประจำชมผา
2. ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว
3. ค่าบำรุงและพัฒนาชุมชน
4. ค่าอาหาร 4 มื้อ พร้อมน้ำดื่มและผลไม้
5. ค่ารถบริการนำเที่ยวในชุมชน
6. ค่าประกันอุบัติเหตุการเดินทาง 1,00,000 บาท

ราคานี้ไม่รวม

1. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางก่อนเข้าถึงชุมชน
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว อาทิ ค่าซื้อสินค้า ค่าทิป ค่าเครื่องดื่มอื่นๆ
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ระบุในโปรแกรม
4. ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% กรณีต้องการบอกรับภาษี

คำแนะนำเพิ่มเติม

เพื่อความสะดวกสบายระหว่างการเดินทาง ขอแนะนำให้ท่านนำใช้ส่วนตัวมาด้วย ดังนี้
เพื่อท่านอาจจำเป็นต้องใช้ตามโอกาสและเพื่อความสะดวกสบายของท่านเอง

1. เสื้อผ้าแบบสุภาพและมีขีดสำหรับเดินป่าและเข้าวัด
2. รองเท้าผ้าหรือรองเท้าสำหรับเดินป่า
3. หมวกหรือแว่นกันแดด ครีมกันแดด

4. กล้องถ่ายรูป หรือ กล้องบันทึกวีดิโอ

5. ยาสำหรับโรคประจำตัว

โปรแกรมที่ 3 โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่า 3 วัน 2 คืน

สัมผัสสมหนาว ชมชาภูกระบานบนยอดดอย บ้านที่ภาพทุ่งบัวตอง ทุ่งไม้ดอกและไม้ผล เมืองหนาวกลางป่าเขา ร่วมกิจกรรมในประเพณีชนเผ่าที่หลากหลายในชุมชน โดยคนชาวดอยชวนคนเมืองมาแอ่วดอย มาสัมผัสสมหนาวที่สดชื่น มาลองชิมข้าวใหม่ที่หอมนุ่ม ชวนชิมชา กาแฟปลอดสารพิษ อาหารจีนยูนนานชวนลิ้มลอง จะได้รู้วิถีชีวิตของชาวดอย กับการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างสุขใจ ณ ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น ดอยต้อนรับท่านอย่างอบอุ่นโดยชาวดอยผู้น่ารัก

วันที่ 1 เชียงใหม่-บ้านห้วยน้ำขุ่น ชมวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่าบ้านนอยงาม เดินศึกษาป่าชุมชน ลิ้มรสอาหารป่าจากฝีมือท่านเอง

6.00 น. เดินทางออกจากเชียงใหม่ ตามทางหลวงหมายเลข 118 เชียงใหม่-เชียงราย มุ่งหน้าสู่ ชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น โดยระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร ใช้เวลา 1.30 ชั่วโมง

07.30 น. ถึงตลาดบ้านแม่คำ เลี้ยวซ้ายผ่านวัดแม่คำตรงไปตามถนนดินลูกรังสลับกับถนนคอนกรีต พร้อมขึ้นดอยลงดอยอีก 25 กิโลเมตร ระหว่างทางแวะจุดชมวิวก่อนบ้านที่ภาพไร่ข้าวและทุ่งหญ้า(หากมาช่วงเดือนพ.ย-ก.พ จะมีดอกชาภูกระและดอกเกี้ยวบานเต็มป่าสองข้างทาง)

08.30 น. ถึงบ้านนอยงาม ชุมชนเผ่าอาข่า เพื่อรับประทานอาหารเช้า(มื้อที่1) อาหารเผ่าอาข่าแบบง่ายๆ มีข้าวห่อใบตอง หมูย่างกับน้ำพริกเกลือ ซึ่งเป็นอาหารที่ชาวอาข่าใช้ห่อไปกินในไร่ ทุกเช้ามีค หลังจากทานอาหารเช้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บสัมภาระไว้ตามบ้านพักที่จัดไว้ให้ตามรายชื่อให้เรียบร้อยแล้ว จากนั้นเริ่มกิจกรรมแรกของการเที่ยวชมชุมชน คือการเดินชมและศึกษาสถาปัตยกรรมบ้านเรือนและวิถีชีวิตชนเผ่าอาข่า โดยมีมัคคุเทศก์เผ่าอาข่า และคณะคอยให้การต้อนรับและนำเที่ยวชมชุมชนพร้อมแนะนำกิจกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับกติกการเข้าชมวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนอย่างละเอียดก่อนเริ่มกิจกรรมแรก

09.00 น. มัคคุเทศก์และคณะต้อนรับ จะนำคณะชมสถาปัตยกรรมบ้านเรือนและวิถีชีวิตเผ่าอาข่า เช่นการจัดสรรพื้นที่ใช้สอย เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน และอุปกรณ์การเกษตรของชนเผ่าอาข่าต่างๆเป็นต้น

10.00 น. นำท่านเดินเที่ยวชมรอบบริเวณชุมชน ชมสถานที่ตั้งเสาชิงช้าพร้อมฟังรายละเอียดเกี่ยวกับประเพณีไล่ชิงช้าและประเพณีแข่งลูกข่าง ที่จัดขึ้นในลานวัฒนธรรมแห่งนี้ (หากท่านเดินทางมาในช่วงประเพณี จะได้ร่วมกิจกรรมในประเพณีนั้นๆด้วย)

11.30 น. ศึกษาการหุงข้าวโดยใช้กระบอกลมไฟแทนหม้อแบบชาวอาข่า พร้อมช่วยชาวบ้านทำกับข้าวตัวอย่างรายการอาหาร น้ำพริกเกลือ ผักหมก หมูทอด แกงผักกาด ลาบหมู

12.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน จากฝีมือตัวเอง (มือที่2)

13.30 น. เดินศึกษาธรรมชาติที่ป่าชุมชน (ป่าต้องห้ามของชนเผ่าอาข่า) ซึ่งเป็นป่าไม้ที่ชาวบ้านเข้าไปหาอาหารจากป่าเป็นประจำ เพื่อไม่ให้ป่าถูกทำลายชาวอาข่าจึงมีการทำพิธีบวงสรวงและพิธีกราบไหว้เจ้าป่าเจ้าเขาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ช่วยกันอนุรักษ์ป่าไม้แห่งนี้ไว้ และเพื่อให้ลูกหลานได้ศึกษาการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบัน พร้อมเดินสำรวจไม้ป่านานาพันธุ์ และเก็บผลไม้และของในป่าที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น มะไฟ มะเดื่อ มะขามป้อม ผักโขม ผักหนาม ผักกูดหรือผักหวานตามฤดูกาล เพื่อจะได้นำไปประกอบอาหารค้ำในเย็นนี้

17.00 น. เดินทางออกจากป่าชุมชน เพื่ออาบน้ำและเตรียมตัวสำหรับอาหารค้ำและกิจกรรมรอบกองไฟ

19.00 น. ทานอาหารค้ำ(มือที่3) พร้อมร่วมกิจกรรมรอบกองไฟ เช่น การเดินกระทุ้งไม้ไฟ การเดินประกอบดนตรีชนเผ่าและการฟ้อนรำของเด็กสาวชนเผ่าอาข่า และกิจกรรมการละเล่นต่างๆ ตามที่ได้เตรียมมา

21.00 น. ได้เวลาพักผ่อน เพิ่มกิจกรรมใหม่ในวันรุ่งขึ้น ด้วยการนอนพักผ่อนในบ้านชนเผ่าอาข่าตามรายชื่อที่จัดไว้ให้

วันที่ 2 ชมพระอาทิตย์ขึ้น สัมผัสวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชนอีก 3 ชนเผ่า ศึกษาวัฒนธรรมการปลูกข้าวและการดื่มชาของชาวจีนยูนนาน ตั้งแต่กระบวนการเพาะกล้า การเด็ด ถึงการดื่มชา เรียนรู้ขั้นตอนการทำอาหารจีนยูนนาน

05.30 น. ตื่นมารับลมหนาว พร้อมชมแสงสีทองของพระอาทิตย์ในยามเช้า จากนั้นล้างหน้า แปรงฟันและเก็บสัมภาระให้เรียบร้อย เตรียมตัวสำหรับกิจกรรมในวันใหม่

07.30 น. รับประทานอาหารเช้า เป็นข้าวหุงในกระบอกลมไฟกับน้ำพริกและหมูทอด (มือที่4)

08.30 น. กล่าวคำขอบคุณ พร้อมอำลาชาวอาข่าด้วยภาษาอาข่าว่า “ฮือหล่อฮือมาละ” เพื่อไปเที่ยวชมวัฒนธรรมชนเผ่าอีก 3 ชนเผ่า ในชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นต่อไป

09.00 น. เดินทางถึงที่พักในศูนย์พัฒนาเกษตร โครงการหลวงบ้านห้วยน้ำซุ่น เก็บสัมภาระเข้าที่พักให้เรียบร้อย พร้อมเตรียมเพื่อดูงานในแปลงสาธิตการเพาะปลูกเกษตรเมืองหนาว เช่น วิธีการเพาะกล้ากาแฟอาราบิก้า การปักชำกล้าท้อ บัวย สาดี กล้าชาอุหลงและไม้ผลอื่นๆอีกมากมาย จากนั้นศึกษาการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชด้วยการตัดกิ่งจากต้นพลับป่าที่มีผลเล็กและ

ฝาดลิ้นมากไม่สามารถกินสดได้ ให้เป็นปลั้บกรอบ ที่มีผลโต รสหวาน กรอบ และสามารถกินสดได้เลย โดยเจ้าหน้าที่โครงการหลวงให้ความรู้ในทุกขั้นตอนของการทำปลั้บและติดตามพันธุ์ปลั้บด้วย

12.00 น. รับประทานอาหารกลางที่ร้านอาหารจีนยูนนานแบบเซตเมนู (มื้อที่5) มีรายการดังนี้ ขาหมูยูนนาน (เมนูยอดนิยมที่สุด) ไช้ผัดตัวน (ไช้ผัดใส่หมูทรงเครื่องนึ่งแล้วทอด) หมูพันปี (หมูปรุงรสตากแห้งนำไปอบกับผักกาดดอง) ต้มจัดหมูขุบ (นำหมูขุบแบ่งทอดก่อนต้ม) ยำออซุน (ออซุนมีใบครกสับผักสดแต่มีลำต้นใหญ่ นิยมนำมายำและผัดใส่หมูจีน) ใส่อ้วนยูนนาน นึ่ง (เป็นใส่อ้วนที่ทำขึ้นปีละครั้งในช่วงก่อนเทศกาลตรุษจีนเท่านั้น) ผักกาดดองผัดหมูสับ ข้าวสวย ยอดคอย (ข้าวไร่ที่ปลูกขึ้นในชุมชน) พร้อมด้วยน้ำดื่มและผลไม้ตามฤดูกาล

13.30 น. เติมน้อยอาหารด้วยการเดินชมวัฒนธรรมชุมชนเผ่าลาหู่ ที่บ้านจะคะ โดยมีคุณเทศก์ ชนเผ่าลาหู่ คอยต้อนรับคณะ มีการเป่าแคนพร้อมเต้นจะคะ เพื่อแสดงถึงการต้อนรับผู้มาเยือนด้วยความเป็นมิตร จากนั้นจะนำคณะชมสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าลาหู่ เรียนรู้การใช้อุปกรณ์เครื่องในครัวเรือน และการทำอุปกรณ์การเกษตรพร้อมดูวิธีการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้านเรือนของชนเผ่าลาหู่ จากนั้นนำคณะไปร่วมตัวกันที่ลานกิจกรรมชุมชน เพื่อร่วมวงเต้นจะคะ การแสดงการเต้นจะคะ แสดงถึงชนเผ่าลาหู่มีความยินดีต้อนรับผู้มาเยือนด้วยไมตรีจิต โดยจะเชิญผู้มาเยือนร่วมวงเต้นจะคะพร้อมกับคณะเต้นจะคะในชุมชนอย่างสนุกสนาน หลังจากนั้นชมการทอผ้าและการ ทอกระเปาะสะพายจากไหมพรมหลาก พร้อมให้ท่านเลือกซื้อกลับไปเป็นของฝากของที่ระลึกตามความพอใจ พร้อมบอกกล่าวลาหู่ด้วยภาษาลาหู่ว่า “อ้อบ้ออ้อจ้าแม่”

16.30 น. ออกจากชุมชนชาวลาหู่ มุ่งมาสู่ตลาดเย็นกลางชุมชน เพื่อเลือกซื้อผักและเครื่องปรุงสำหรับทำอาหารค่ำในเย็นนี้ ตลาดกลางชุมชน เป็นตลาดสดที่ชาวเขาเผ่าต่างๆ นำผักและผลไม้ต่างๆมาวางขาย มีทั้งที่ปลูกเองในไร่ สวน หรือบางคนก็ไปหาจากป่ามาเพื่อวางขายเป็นประจำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผักปลอดสารพิษ ผักสวนครัวและผลไม้ตามฤดูกาล ตลาดเริ่มขายตั้งแต่ 16.00 น.-18.30 น.

17.30 น. คณะช่วยกันทำกับข้าว โดยมีพ่อครัวชาวจีนยูนนานคอยสอนการปรุงอาหารจีนยูนนาน โดยจะใช้วัตถุดิบและผักที่ซื้อได้ในตลาดชุมชนเป็นหลัก

19.00 น. ได้เวลาอาหารค่ำพร้อมงานสังสรรค์ครอบกองไฟ(มื้อที่6)

21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ 3 ใ้บาตรทำบุญบนยอดดอย ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาและวัฒนธรรมการดื่มชาของชาวจีนยูนนาน เทียวชมวัฒนธรรมชนเผ่าอาเช่อที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ลิ้มลองอาหารจีนยูนนานที่เลิศรส

06.00 น. ดั้นมารับลมหนาวพร้อมสูบอากาศบริสุทธิ์ ล้างหน้าแปรงฟันและแต่งตัวให้สวยงาม เพื่อเดินขึ้นดอยไปใ้บาตรทำบุญ พร้อมกราบสักการะขอพรพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่วิหารใหม่ ณ วัดบ้านห้วยน้ำซุ่นเป็นพระพุทธรูปองค์แรกของชุมชน โดยพระอาจารย์สุพรรณ พระนักพัฒนา ได้อธิษฐานขอพรพระพุทธรูปปางมารวิชัยนี้ มาประดิษฐานที่วิหารวัด เพื่อให้พุทธศาสนิกชนในชุมชนได้สักการะขอพร จากนั้นชมวิถีธรรมชาติและจุดนี้ยังสามารถมองเห็นชุมชนทั้ง 3 ชนเผ่าได้อย่างชัดเจน ณ ลานกิจกรรมของวัดแห่งนี้ ก่อนเดินลงไปทานอาหารเช้า

08.00 น. รับประทานอาหารเช้า เป็นข้าวต้มทรงเครื่อง(มือที่6)

09.00 น. เดินสำรวจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชาอัสสัม ซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ขึ้นเองมากที่สุด ในชุมชนแห่งนี้ ซึ่งชาวบ้านเรียกกันว่า “ชาป่าหรือชาพันปี) จากนั้นเดินไปที่ไร่ชาอู่หลงที่ชาวบ้านลงทุนปลูกกันเอง ที่ไร่ของนายอาลี แซ่เซี ซึ่งเป็นไร่ตัวอย่างที่มีการผสมผสานการเพาะปลูกพืชผสมและการเลี้ยงสัตว์หมู่หลุมบนไร่ชา อีกทั้งยังเป็นจุดชมวิวที่สวยงามที่สุด สามารถชมวิวดูได้ 360 องศา ส่วนชานั้น เป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่ง ของชุมชนบ้านห้วยน้ำซุ่นมายาวนาน เพราะสามารถเก็บขายได้ตลอดทั้งปี ไม่ต้องปลูก ไม่ใช่ไร่ ไม่ต้องรดน้ำด้วย จึงเป็นที่มาของรายได้หลักแก่ชาวบ้าน จากการเก็บชาและการแปรรูปชา สามารถส่งออกไปขายได้ตลอดทั้งปี

09.30 น. นำคณะแวะชมสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชนเผ่าอาเช่อ ก่อนเข้าถึงไร่ชาอาลี ชนเผ่าอาเช่อเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในชุมชน แต่เป็นชุมชนอาเช่อที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยด้วย รองจากชุมชนอาเช่อที่เมืองฟู่อ ประเทศจีน ซึ่งชนเผ่าอาเช่อแห่งนี้ เป็นชนเผ่าที่ยังมีความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติแบบดั้งเดิมมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน การแต่งกาย อาหารการกินและของใช้ ยังคงมีการใช้สิ่งที่ได้จากธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ถ้วย ช้อน แก้ว จาน และขวดน้ำเต้าเป็นต้น เมื่อคณะมาถึงชาวอาเช่อจะต้อนรับผู้มาเยือนด้วยการผูกค้าย้อมมือ พร้อมชุดการแสดงการเดินกระบอกน้ำที่ทำจากไม้ไผ่ของกลุ่มเด็กสาวชาวอาเช่อ และชุดการฟ้อนดาบของเด็กหนุ่มชาวอาเช่อ ในการเข้าชมชุมชนอาเช่อ มีกติกาและข้อห้ามของการเที่ยวชมวัฒนธรรมชุมชนอาเช่อ คือ ห้ามสัมผัสและแตะต้องประตูปูบ้าน (ประตูผี) และสิ่งของที่ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์

11.00 น. เดินทางออกจากชุมชนอาเช่อ ขึ้นไปชมวิถีธรรมชาติและวิวชุมชนที่ไร่ชาอาลี เพื่อชมและศึกษา การปลูกชาอู่หลงแบบขึ้นบันได การเพาะกล้าชาอู่หลง กล้ากาแฟอาราบิก้า และกล้าไม้ผลเมืองหนาวอีกหลายอย่าง จากนั้น ลงแปลงชาเพื่อเรียนรู้การเด็ดยอดชาจากต้นชาอู่หลง

และนำยอดชาที่เด็ดได้ไปประกอบอาหารในเมื่อเที่ยง นอกจากนี้ ในไร่ชายังมีการเลี้ยงหมูหลุม เป็นการเลี้ยงหมูโดยการเอาเกลบและฟางข้าวมาปูบนพื้นคอกหมู เพื่อให้หมูได้ขุดเป็นหลุมใช้เป็นที่นอนและที่ขุดถ่าย เมื่อครบเดือน ก็จะนำเกลบและฟางข้าวใหม่มาเปลี่ยน และเอาของเก่าไปทำเป็นปุ๋ยคอกผสมกับปุ๋ยหมัก เพื่อใส่ในแปลงเกษตรในไร่ เพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในไร่

12.30 น. เดินทางออกจากชุมชนอาเช่อ ขึ้นไปชมวิวนครราชสีมาที่ไร่ชาอาลี พร้อมรับประทานอาหารกลางวันบนไร่ชาอาลี เป็นอาหารแบบชาวไร่ของจีนยูนนาน(มือที่7) อาทิ ยำยอดชา ปลากระป๋อง (นำยอดชาที่เด็ดจากไร่ยารวมปลากระป๋อง) น้ำพริก มะเขือดัม ไข่อ้วนยูนนานหนึ่ง (เป็นไข่อ้วนที่ทำขึ้นปีละครั้งในช่วงก่อนเทศกาลตรุษจีนเท่านั้น) แกงจัดขอดั่วถั่วเตา ผักขอมมะระหวาน หมูทอด ข้าวหุงยอคดอย และผลไม้ตามฤดูกาล

14.00 น. เดินทางออกจากไร่ เพื่อไปเที่ยวชมวัฒนธรรมชุมชนชาวจีนยูนนาน และชมโรงงานแปรรูปชาที่โรงงานชาตระกูลจาง และสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเดินทางท่องเที่ยวคือ การซื้อของฝากของที่ระลึก สำหรับชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากมาย และสินค้าที่โดดเด่นมากที่สุด คือ ชา เพราะฉะนั้นก่อนจะออกจากชุมชน เราจะนำท่านแวะชิมชา ชมการแปรรูปชาและซื้อชา และสินค้าของฝาก ของที่ระลึกต่างๆของชุมชน ที่ร้านชาตระกูลจาง

16.00 น. กล่าวคำขอบคุณพร้อมคำอำลาเป็นภาษาจีนว่า “เซี่ย เซี่ย จ้าย เจียน” พร้อมส่งท่านกลับถึงบ้านโดยสวัสดิภาพ

อัตราค่าบริการสำหรับโปรแกรม 3 วัน 1 คืน

1. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 3-5 คน ท่านละ 1800 บาท
2. ราคาค่าบริการ สำหรับจำนวน 6-9 คน ท่านละ 1600 บาท
3. ราคาค่าบริการ สำหรับ จำนวนมากกว่า 10 คน ท่านละ 1400 บาท

สิ่งที่มีรวมอยู่ในโปรแกรม

1. ค่าตอบแทนมัคคุเทศก์ประจำชนเผ่า
2. ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว
3. ค่าบำรุงและพัฒนาชุมชน
4. ค่าอาหารรวม 7 มื้อ พร้อมน้ำดื่มและผลไม้
5. ค่ารถบริการนำเที่ยวในชุมชน
6. ค่าประกันอุบัติเหตุการเดินทาง 1,00,000 บาท

ราคานี้ไม่รวม

1. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางก่อนเข้าถึงชุมชน
2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว อาทิ ค่าซื้อสินค้า ค่าทิป ค่าเครื่องดื่มอื่นๆ
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ระบุในโปรแกรม
4. ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% กรณีต้องการบํากับภาษี

คำแนะนำเพิ่มเติม

เพื่อความสะดวกสบายระหว่างการเดินทาง เราขอแนะนำให้ท่านพกของใช้ส่วนตัวด้านล่างนี้มาด้วย ท่านอาจจำเป็นต้องใช้ตามโอกาสและเพื่อความสะดวกสบายของท่านเอง

1. เสื้อผ้าแบบสุภาพและมีขีดสำหรับเดินป่าและเข้าวัด
2. รองเท้าผ้าหรือรองเท้าสำหรับเดินป่า
3. หมวกหรือแว่นกันแดด และครีมกันแดด
4. กล้องถ่ายรูป หรือ กล้องบันทึกวิดีโอ
5. ยาสำหรับโรคประจำตัว

รายละเอียดอัตราค่าบริการต่างๆ

1. ค่าบริการการนำเที่ยว 1 วัน	300 บาท ต่อ กลุ่มนักท่องเที่ยวไม่เกิน 12 คน
2. ค่าบริการอาหารมื้อละ	100 บาท ต่อ ท่าน
3. ค่าที่พักคืนละ	200 บาท ต่อ ท่าน
4. ค่าบำรุงชุมชน	100 บาท ต่อ ท่าน
5. ชุดการแสดง 4 ชนเผ่า	800 บาท ต่อ ชุด
6. ค่ารถยนต์บริการนำเที่ยว	800 บาท ต่อ รอบ (ไม่เกิน 10 คน)

สรุป จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านห้วยน้ำขุ่น จากการระดมสมองของชุมชนในที่ประชุม สร้างเป็นตารางปฏิทินกิจกรรมทางวัฒนธรรมชนเผ่าของ 4 ชนเผ่าในชุมชน จึงได้แนวทางในการจัดรายการนำเที่ยวเป็น 3 โปรแกรม คือ

1. โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าแบบ 1 วัน ไปกลับ
2. โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าแบบ 2 วัน 1 คืน
3. โปรแกรมนำเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าแบบ 3 วัน 2 คืน

โปรแกรมข้างต้น สามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมจริง แต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างจริงจัง โดยชุมชนต้องมีผู้นำและคณะกรรมการบริหารชุมชนที่มีแนวคิดด้านการพัฒนาชุมชนในทิศทางเดียวกัน ที่สำคัญ ต้องมีความอดทนและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างจริงจัง ซึ่ง

ต้องดำเนินการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป ร่วมกับแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบและชัดเจนมากที่สุด ควรเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนอย่างถูกต้องเสียก่อน ขณะเดียวกันควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ตามมาด้วย ส่วนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรพัฒนาให้ได้มาตรฐานที่สามารถอำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ควรมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยให้ทุกคนในชุมชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน ที่สำคัญ ควรมีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้ทั่วถึงทุกฝ่าย และมีการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และควรมีการพัฒนารูปแบบองค์การด้านการท่องเที่ยวของชุมชน การพัฒนาบุคลากรของชุมชน และการพัฒนาการจัดรายการนำเที่ยว ให้มีความแปลกใหม่เป็นที่ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนยังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในการดูแลชุมชน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาชุมชนในด้านงบประมาณและบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการในการเป็นที่ปรึกษาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน และสามารถผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชนประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป